

Народна банка на Република Македонија

Квартален извештај
април, 2010

СОДРЖИНА

Вовед	3
I. Макроекономски движења	5
1.1. Меѓународно економско окружување	5
1.2. Домашна понуда	11
1.3. Агрегатна побарувачка	16
Прилог 1.....	17
Преносниот ефект врз годишниот просечен реален раст на БДП.....	17
1.3.1. Лична потрошувачка.....	18
1.3.2. Буџет и јавна потрошувачка.....	20
1.3.3. Инвестициска потрошувачка	21
1.3.4. Нето извозна побарувачка.....	22
Прилог 2.....	23
Споредбена анализа на променливоста на бруто домашниот производ и индустриското производство	23
1.4. Вработеност и плати	25
1.5. Биланс на плаќања	29
1.5.1. Тековна сметка.....	30
1.5.2. Капитална и финансиска сметка	33
1.5.3. Ценовна конкурентност	36
1.6. Инфлација	37
II. Монетарна политика	41
2.1. Монетарни агрегати	46
2.2. Кредитна активност	51
Прилог 3.....	56
Првични знаци на обновување на кредитната активност?	56
2.3. Каматни стапки	60
III. Пазар на капитал	64
IV. Макроекономски проекции	67
Прилог 4.....	68
Претпоставки за егзогените варијабли.....	68
Прилог 5.....	71
Проекции за кредитната активност на банките во вториот квартал на 2010 година ...	71
Прилог 6.....	74
Проекции за надворешниот сектор	74
Статистички прилог	78

* Кварталниот извештај содржи анализа на макроекономските движења главно во четвртиот квартал на 2009 година и расположливите податоци за движењата во првиот квартал на 2010 година, заклучно со 15.04.2010 година.

Вовед

По намалувањето на основната каматна стапка на НБРМ од 9% на 8,5% на крајот на ноември 2009 година, во текот на првиот квартал на 2010 година беше извршено нејзино дополнително намалување во три наврати (за по 50 базични поени на 04.01. и на 04.02.2010 година, и за 100 базични поени на 25.03.2010 година), со што таа се сведе на 6,5%. Промените во насока на дополнително олабавување на монетарната политика произлегоа од натамошните релативно поволни движења на девизниот пазар и подобрите остварувања во надворешниот сектор. Имено, подлабокиот пад на увозот во првите два месеца и подобрата динамика на приватните трансфери во однос на очекувањата овозможува понатамошен раст на девизните резерви и со тоа зајакнување на капацитетот за амортизација на евентуални идни негативни шокови.

Иако трендовите во надворешниот сектор создаваат поволен амбиент за спроведување на монетарната политика, сепак, не треба да се занемарат и натаму присутните ризици околу претпоставките за закрепнување на побарувачката за извоз и нивото на капитални приливи во домашната економија, чиешто остварување е условено од одржливоста на тековното закрепнување на глобалната економија. Доколку овие претпоставки не се остварат согласно со очекувањата, тоа може да значи влошување на согледувањата на субјектите и создавање нови притисоци на девизниот пазар. Од тие причини, и понатаму останува потребата од внимателно следење на движењата и претпазливост при донесувањето на идните монетарни одлуки.

Остварувањата во реалната економија во последниот квартал на годината ги надминаа очекувањата, при што првичната официјална проценка на ДЗС покажува реален годишен раст на БДП од 1,2% (пад од 0,7% за цела 2009 година). Растот се должи на посилното закрепнување на личната и инвестициската побарувачка, што првенствено може да се објасни со враќањето на довербата, подобрите очекувања, а со тоа и помалата воздржаност од потрошувачка. Овие промени во согледувањата се во согласност со започнатото закрепнување на глобалната економија, како и со подобрите изгледи и помалите ризици за домашната економија. Во услови на засилен пад на јавната потрошувачка, позитивните придвижувања кај потрошувачката и инвестициите на населението и корпоративниот сектор придонесоа за помалку негативен придонес на вкупната домашна побарувачка кон вкупниот БДП. Ваквото поволно поместување беше надополнето со натамошното намалување на увозните притисоци, а оттука и со позитивниот придонес на нето-извозот кон БДП. Се очекува дека овие трендови ќе продолжат и во првото тримесечје од 2010 година и за тогаш се очекува позитивна стапка на економски раст, под влијание на натамошен позитивен придонес на нето-извозот и сè уште слаба домашна побарувачка. Ризиците околу закрепнувањето на домашната економија и натаму се присутни и главно се концентрирани околу прилагодувањето на пазарот на труд (каде што се забележуваат мали влошувања во втората половина на 2009 година, а доаѓаат до израз во последниот квартал, кога е забележано квартално намалување на вработеноста од 1%), закрепнувањето на извозната побарувачка и околу претпоставките за изворите на финансирање на инвестициската активност.

Од почетокот на 2010 година се исцрпи влијанието од пониските увозни цени, коешто доминира во текот на 2009 година и поради кое домашните цени во текот на претходната година имаа дезинфлациско движење. Во услови на засилување на странската инфлација, во првиот квартал на 2010 година е забележан годишен пораст на домашното ценовно ниво од 0,5%. Ваквите инфлациски остварувања во најголем дел се должат на порастот на цените на енергијата (заради одлуките за зголемување на цените на електричната и топлинската енергија од почетокот на 2010 година и растот на цените на горивата), којшто беше само делумно неутрализиран со натамошниот пад на цените на храната. Остварувањата кај базичната инфлација во првиот квартал на 2010 година, укажуваат на значително забавување на негативниот тренд кај долгорочната компонента на инфлацијата, којшто се појави кон крајот на 2009 година (годишниот пад од -0,6%, колку што изнесуваше во последниот квартал на 2009 година, се намали на -0,2%). До крајот на годината се очекува благо засилување на инфлацијата, условено од прогнозите за раст на увозните цени.

Под влијание на позитивните движења во реалниот и надворешниот сектор, депозитниот потенцијал на банките во четвртото тримесечје оствари највисок пораст на квартална основа од почетокот на годината (5,4%). Истовремено, значителното стабилизирање на очекувањата на

домашните субјекти придонесе за позитивни придвижувања кај компонентите на депозитната база, при што за првпат од почетокот на 2009 година е забележан квартален раст на депозитите во домашна валута и највисока стапка на раст на долгорочното штедење. Проширувањето на депозитната база на банките продолжи и во првите два месеца на 2010 година, така што вкупните депозити на крајот на февруари се повисоки за 1,2% во однос на крајот на 2009 година. **Зголемувањето на депозитниот потенцијал, во услови на постабилен макроекономски амбиент, олабавување на монетарната политика и постепено стабилизирање на очекувањата, придонесе за заживување на кредитниот пазар во последниот квартал на 2009 година и првите два месеца од 2010 година.** Зголемената понуда на кредити е насочена кон корпоративниот сектор, за што придонес има и распределбата на дополнителен капитал преку ЕИБ, којшто е наменет исклучиво за финансиска поддршка на претпријатијата. Придонес за заживувањето на кредитниот сегмент има и зголемената побарувачка на кредити од страна на приватниот сектор, забележана во последниот квартал, за првпат од почетокот на годината. Се очекува дека поволните кредитни текови ќе се задржат и во наредниот период и со тоа ќе придонесат за забрзување на стапките на кредитен раст до крајот на годината. Сепак, неизвесноста околу закрепнувањето на домашната економија, профитабилноста на претпријатијата и идниот расположлив доход на населението и натаму претставуваат главни ризици за ваквите очекувања.

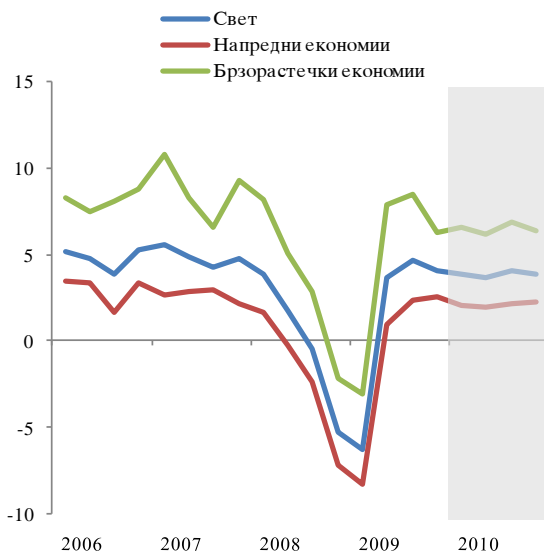
Наспроти остварениот суфицит во тековната сметка во третото тримесечје, во последното тримесечје на 2009 година, во услови на сезонско проширување на негативното трговско салдо, во тековната сметка беше остварен дефицит (2,1% од БДП). Сепак, поволните движења во рамките на капиталната и финансиска сметка, коишто започнаа во третиот квартал, продолжија и во последното тримесечје од годината, со остварени нето-приливи од 2,8% од БДП, што овозможи целосно финансирање на дефицитот на тековната сметка и дополнителен раст на девизните резерви. За целата 2009 година, дефицитот во тековната сметка достигна 7,3% од БДП, што во однос на 2008 година претставува стеснување за 5,8 процентни поени. Најновите податоци за движењата во билансот на плаќања за јануари 2010 година укажуваат на продолжување на овие трендови. Дефицитот во тековната сметка е намален за 72,7% на годишна основа, во најголем дел поради подобрувањето кај трговскиот биланс (годишен раст на извозот, при намалување на увозот) и зголемените приливи од приватни трансфери (раст кај нето откупената ефективна). Според податоците од надворешнотрговската размена за првите два месеца на 2010 година, увозот и понатаму се намалува (годишен пад од 14,1%), при истовремен раст на извозот (14,5%). Овие промени, заедно со нето-приливите од менувачкиот пазар во првите три месеци на 2010 година (коишто се тројно повисоки во споредба со истиот период од претходната година, при ниска споредбена основа), овозможија збирен нето-откуп на девизи од страна на НБРМ, при што девизните резерви на крајот на март беа повисоки за дополнителни 9 милиони евра, во однос на крајот на 2009 година. Иако движењата на девизниот пазар се релативно поволни, сепак треба да се имаат предвид сериозните ризици околу претпоставките за идната позиција на билансот на плаќања, со што прашањето за одржливоста на поволните тенденции на девизниот пазар има голема тежина и претставува битен елемент при монетарното одлучување.

I. Макроекономски движења

1.1. Меѓународно економско окружување¹

Закрепнувањето на глобалната економија, коешто започна од вториот квартал на 2009 година, во последниот квартал на годината продолжи со поголем интензитет. Расиот беше поддржан од стимулативната монетарна и фискална политика, но и од враќањето на довербата кај економските субјекти, а воедно позитивен ефект имаше и циклусот на залихите². Позитивните движења на глобалната економска активност се проследени и со брзо закрепнување на светската трговија. Сепак, неизвесноста околу изгледите на глобалниот раст и неговата одржливост, во исцрпувањето на ефектите од привремените фактори (стимулативната политика и циклусот на залихите), и ионајму е присутна. Во последниот квартал на 2009 година, глобалната инфлација се врати во позитивна зона, а продолжи да расте и во почетокот на 2010 година, што главно е одраз на базните ефекти поврзани со цените на храната и енергијата.

Глобален раст на БДП
(квартални анализираны промени, во проценти)

Извор: ММФ.

Закрепнувањето од една од најдлабоките рецесии во глобални рамки се одвива со посилено темпо од очекуваното. Динамиката на заздравување на економиите е различна, со побавно темпо во поразвиените и побрзо темпо во помалку развиените економии. Притоа, падот на светската економија за целата 2009 година изнесува 0,6%, наспроти последните проекции за намалување на економската активност од 0,8%. Во 2010 година, се очекува дека светското производство ќе се зголеми за 4,2%, што претставува нагорна ревизија за 0,3 п.п. во споредба со јануарската проекција на ММФ. Во повеќето напредни економии, се очекува дека закрепнувањето ќе биде бавно, додека во најголем дел од брзорастечките економии и економиите во развој се очекува дека активноста ќе биде релативно силна, главно предизвикана од домашната побарувачка.

Глобалното производство и трговијата забележаа раст во втората половина на 2009 година. Довербата значително се подобри, како кај финансискиот, така и кај реалниот сектор, за што најмногу придонесоа стимулативните политики коишто ја попречија појавата на уште една Голема депресија. За позитивните движења

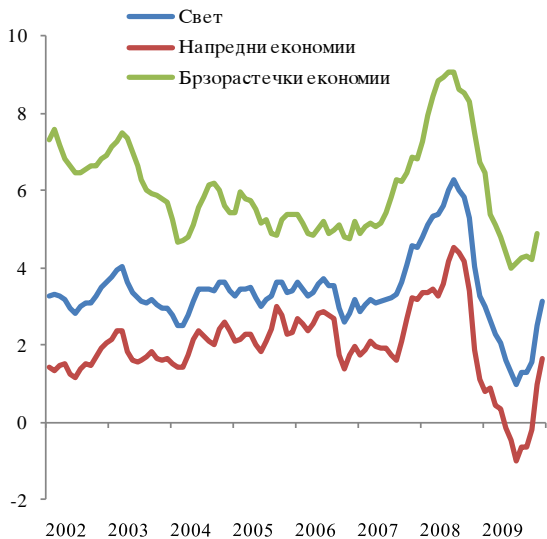
¹ Анализата се заснова на Светскиот економски преглед, јануари и април 2010, мартовскиот месечен извештај на ЕЦБ, кварталниот извештај на Европската комисија за еврозоната и на економскиот квартален извештај на Европската комисија за земјите-кандидатки за влез во ЕУ и претпристапните земји.

² Позитивниот ефект од циклусот на залихите покажува дека залихите имаат пораст, што понатаму се манифестира во пораст на бруто-инвестициите. Имено, според теоријата за циклусот на залихи, во услови кога растот на БДП е воден од понудата, а не од побарувачката, зголемената понуда доведува до пораст на залихите.

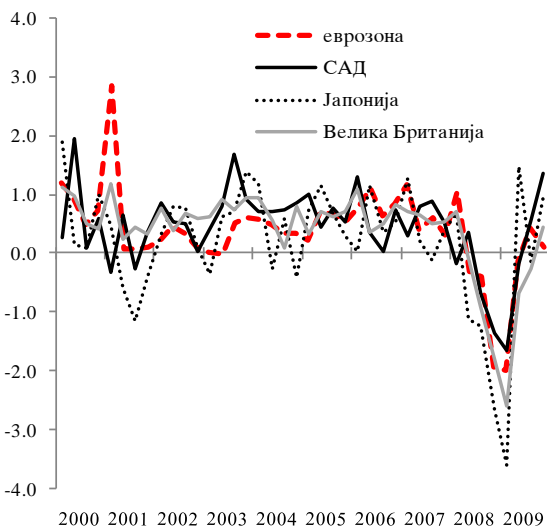
Глобална инфлација

(годишни процентуални промени; месечни податоци)

Извор: ММФ.

Реален раст на БДП во високоиндустријализираните економии (квартални процентуални промени)

Извор: Еуростат.

кај напредните економии главно придонесе повторното отпочнување на циклусот на залихите и неочекуваното засилување на потрошувачката на САД. Во брзорастечките економии и економиите во развој, силната домашна побарувачка е главен носител на растот, иако порастот на залихите и нормализираната глобална трговија, исто така, имаа важна улога. Сепак, како фактор со најзначајно влијание за излез од кризата се сметаат стимулативните политики. Имено, монетарната политика беше експанзивна, со историски ниски каматни стапки и со значајна ликвидносна поддршка на економијата. Фискалниот стимул исто така беше голем, при што државната поддршка на финансискиот сектор имаше најголем придонес за спречување на уште поголеми негативни ефекти од финансискиот сектор врз реалниот сектор. Сепак, кон крајот на годината, се појавија и првите индикации за закрепнување на автономната³ (нестимулирана) приватна побарувачка кај напредните економии, што укажува на подобрени очекувања и согледувања на економските субјекти.

Се очекува дека економскиот раст на напредните економии ќе достигне 2,3% во 2010 година (по високиот пад од 3,2% во 2009 година), што претставува нагорна ревизија на проекцијата од 0,2 п.п. И покрај нагорната ревизија, сè уште се очекува дека закрепнувањето во напредните економии ќе биде бавно, со задржување на растот под нивото од преткризниот период сè до крајот на 2011 година. Покрај ова, високите стапки на невработеност и јавен долг, како и недоволно закрепнатите финансиски системи, а во некои земји и слабите биланси на домаќинствата, претставуваат натамошни предизвици кон закрепнувањето на овие економии. Се очекува дека брзорастечките економии и економиите во развој ќе забележат раст од 6,3% во 2010 година, по скромните 2,4% во 2009 година (нагорна ревизија за 0,3 процентни поени). Притоа, поотпорната економска структура⁴ и брзата реакција на политиките им помогнаа на повеќето брзорастечки економии полесно да го надминат надворешниот шок и повторно да станат привлечни за странскиот капитал.

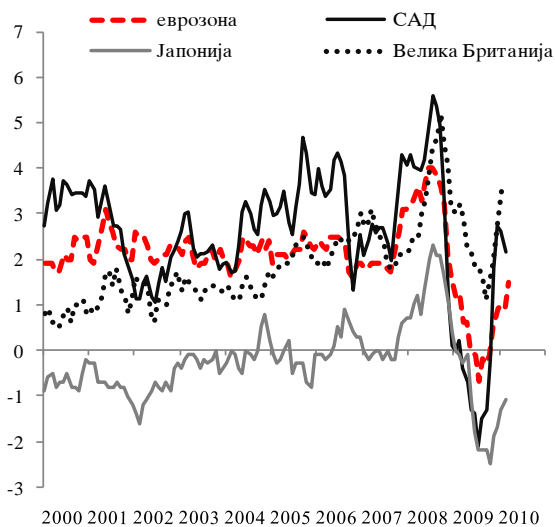
Сè уште ниското ниво на искористеност на капацитетите и стабилните инфлациски очекувања упатуваат на релативно слаби инфлациски притисоци. Во напредните економии, се очекува дека годишната инфлација

³ Светски економски преглед, јануари 2010, стр.3.

⁴ Светски економски преглед, јануари 2010, стр.3.

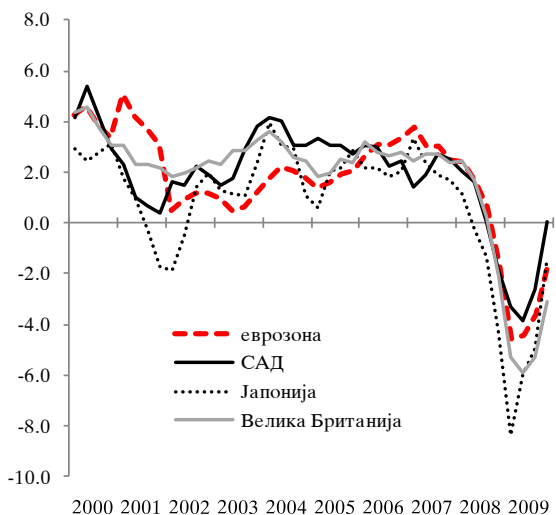

Стапки на инфлација во високоиндустријализираните економии (годишни процентуални промени; месечни податоци)

Извори: Еуростат и Национални податоци.

Реален раст на БДП во високоиндустријализираните економии (годишни процентуални промени; квартални податоци)

Извор: Еуростат.

ќе достигне 1,5% во 2010 година (од 0,1% колку што изнесуваше во 2009 година), како резултат на поизразениот раст на цените на енергијата наспроти забавувањето на трошоците за труд. Во брзорастечките економии и економиите во развој се очекува дека инфлацијата ќе се зголеми на 6,2% (5,2% во 2009 година), при што некои од овие економии може да се соочат со растечки инфлациски притисоци заради забрзаниот раст и зголемените капитални приливи.

Економската активност во евро-зоната продолжи да расте во четвртиот квартал на 2009 година, поддржана од закрепнувањето на светската економија, значителните макроекономски стимули и мерките преземени за обновување на функционирањето на финансискиот систем. Во последниот квартал на 2009 година, реалниот БДП во евро-зоната се зголеми за 0,1%⁵ на квартална основа, што претставува забавување на темпото на раст, во споредба со растот од 0,4% забележан во третиот квартал (за претходните пет квартали беше карактеристичен пад на економијата на евро-зоната). Во последниот квартал на 2009 година, реалниот квартален раст на БДП беше целосно предизвикан од позитивниот придонес на нето-извозот, додека домашната побарувачка повторно има негативен придонес, одразувајќи ја непроменетата лична потрошувачка и намалената инвестициска и јавна потрошувачка. И покрај враќањето кон позитивен раст на квартална основа, за целата 2009 година БДП во евро-зоната бележи пад од 4,1%, за првпат во историјата на евро-зоната, по растот од 0,6% во претходната година. Од аспект на проекциите, се очекува дека во 2010 година реалниот раст на БДП во евро-зоната ќе биде умерен, поради ниската искористеност на капацитетите и намалените инвестиции, а влошувањето на пазарот на труд се очекува да влијае врз потрошувачката. Така, според најновите проекции на ЕЦБ, се оценува дека годишниот реален раст на БДП ќе се движи помеѓу 0,4% и 1,2%. Ризиците за економскиот изглед во евро-зоната и натаму се сметаат главно за врамнотежени, во услови на постојани неизвесности.

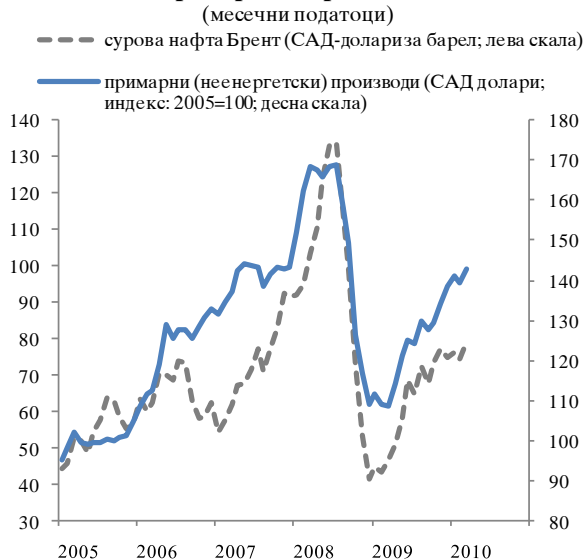
Во четвртиот квартал на 2009 година и во првиот квартал на 2010 година, потрошувачките цени во евро-зоната се вратија во зоната на позитивни промени, со годишен раст од 0,4% и 1,1%, соодветно. Ваквото придвижување на стапката на инфлација во евро-зоната главно е резултат на базните ефекти, поради ниското ниво на цените на

⁵ Податоци прилагодени за сезонските влијанија.

енергијата и храната во истиот период од претходната година. Оцените за бавно закрепнување на домашната и странската побарувачка, како и за стабилни трошоците за труд, се главните причини заради коишто се очекува умерен раст на инфлацијата во еврозоната во 2010 година од 0,8% до 1,6%.

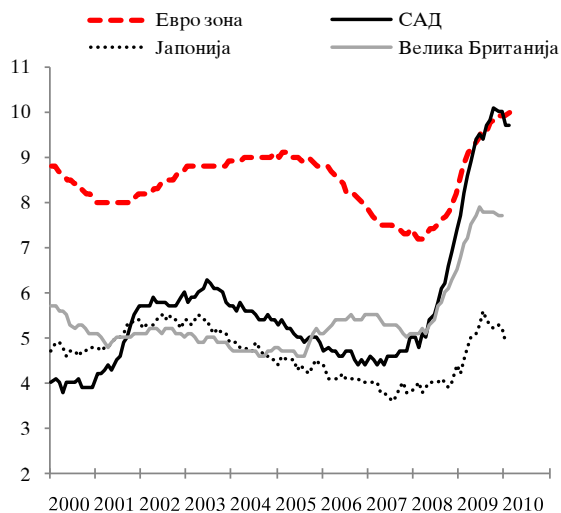
Движење на цените на суровата нафта и примарните производи

Извор: ММФ месечна база на податоци

Стапка на невработеност во високоиндустријализираните економии

(процент; сезонски прилагодени; месечни податоци)

Извор: Еуростат.

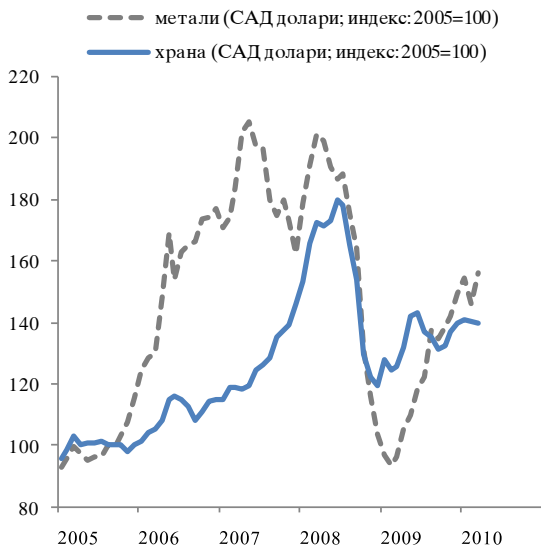
Закрепнувањето на американската економија се одвива со позабрзано темпо во споредба со евро-зоната. Во последниот квартал на 2009 година, реалниот БДП на САД забележа раст од 1,4% на квартална основа, во споредба со 0,6% во третиот квартал. Ваквото забрзување на растот е одраз на силниот придонес на залихите, а во помала мера и на инвестициите. Позитивниот ефект на надворешниот сектор, што придонесуваше најмногу за растот на економијата во претходните квартали, се исцрпи во последниот квартал. Оваа промена произлегува од растот на увозот, поттикнат од закрепнувањето на личната потрошувачка. За целата 2009 година, економската активност во САД е пониска за 2,4%, во услови на пад во првата половина на годината и закрепнување во втората половина поддржано од фискалните и монетарните стимулативни мерки. Според мартовските проекции на „Консензус форкест“⁶, се очекува дека реалниот раст на БДП во САД ќе изнесува 3,1% во 2010 година, со што засега изгледите за американската економија се стабилни. Се очекува дека ваквиот раст ќе биде предизвикан од фискалните и монетарните стимулативни политики, како и од растот на залихите. **Од аспект на инфлациските движења,** почнувајќи од ноември 2009 година, потрошувачките цени во САД се вратија во позитивната зона, а во првите два месеца на 2010 тие забележаа годишен раст од 2,4%. Ваквиот раст главно се должи на базните ефекти од цените на енергијата во претходната година. Сепак, проширениот негативен производствен јаз може да биде ограничувачки фактор за засилување на инфлацијата во наредниот период.

Зголемувањето на стапката на невработеност во евро-зоната и САД продолжи и во последниот квартал на 2009 година, но побавно во споредба со претходните квартали. Така, во четвртиот квартал на 2009 година просечната стапка на невработеност во еврозоната минимално се зголеми на квартална основа (за 0,2 процентни поени) и достигна 9,9%. Стапката на невработеност во САД достигна 10%, што претставува засилување од 0,4

⁶ „Консензус форкест“, март 2010 година.

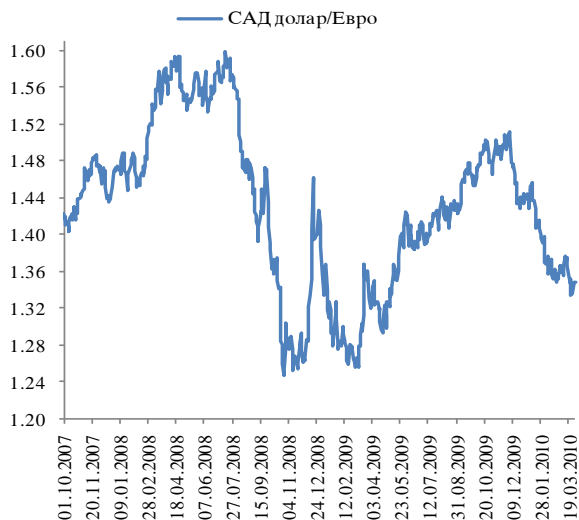

Движење на цените на храната и на металите (месечни податоци)

Извор: ММФ месечна база на податоци

Движење на девизниот курс (дневни податоци)

Извор: ЕЦБ.

процентни поени во однос на претходниот квартал. Во првите два месеца на 2010 година, стапката на невработеност во евро-зоната остана речиси на истото ниво од претходниот квартал, додека првите ефекти од закрепнувањето на економијата на САД беа видливи и на пазарот на труд со намалување на стапката на невработеност на 9,7%.

Во изминатиот период, монетарната политика во евро-зоната и во САД, следена преку промените во основните каматни стапки, и натаму остана непроменета. Во услови на бавно економско закрепнување, привремен карактер на факторите коишто го условуваат тековниот економски раст и стабилни инфлациски очекувања, ЕЦБ ја задржа каматната стапка на истото ниво од мај 2009 година (1%). Промена на каматната стапка не беше направена ниту во САД, каде што ФЕД ја задржа основната каматна стапка на 0,25% (од декември 2008 година).

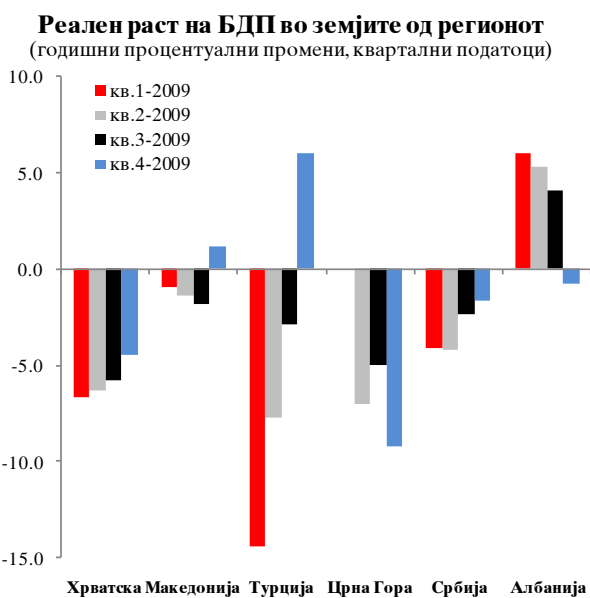
Растечкиот тренд на цените на суровата нафта и на примарните (неенергетски) производи⁷, што започна од вториот квартал на 2009 година, продолжи во последниот квартал на 2009 година и во првиот квартал на 2010 година. Во четвртиот квартал на 2009 година и првиот квартал на 2010 година, просечната цена на суровата нафта „брент“ достигна ниво од 75,0 и 76,7 САД-долари за барел, соодветно, и на квартална основа е повисока за 9,6% и 2,2%, соодветно (на годишна основа, цената бележи раст од 34% и 70%, соодветно). Зголемувањето на цената на нафтата се поврзува со сигналите за закрепнување на глобалната економија и зголемената побарувачка, главно од брзорастечките економии, што доведе до намалување на залихите кумуирани во 2008 година. Производителите одговорија на зголемената побарувачка со зголемување на производството од ноември 2009 година. Во меѓувреме, Меѓународната агенција за енергија во изминатиот период постојано ги зголемуваше проекциите за побарувачка на нафта. Во четвртиот квартал на 2009 година и првиот квартал на 2010 година, **ценовниот индекс на примарните производи** бележи квартално зголемување за 5,2% и 5,5%, соодветно, а на годишно ниво, индексот е повисок за 14% и 28,6%, соодветно, во услови на зголемени цени на металите и на храната. Најзначаен квартален раст кај цените на металите има цената на никелот, лимот, бакарот и алуминиумот, а кај цените на храната зголемување бележат цените

⁷ Ценовниот индекс на примарните производи ги вклучува: цените на храната, пијалаците, земјоделските сировини и металите.

на месото, шеќерот и маслото, при истовремен пад на цените на пченката и пченицата.

По номиналната апрецијација во претходните три квартали, еврото забележа номинален пад во однос на САД-доларот во првиот квартал на 2010 година, што се објаснува со проблемите околу фискалната позиција на дел од земјите-членки на евро-зоната. Така, во првиот квартал на 2010 година, просечниот номинален девизен курс САД-долар/евро изнесуваше 1,38, додека во претходниот квартал 1,48, што претставува депрецијација на еврото од 6,4%. Во март 2010 година, вредноста на еврото беше повисока за 6,3% од просечната цена на еврото во март 2009 година, кога просечниот номинален курс изнесуваше 1,31 САД-долар за евро.

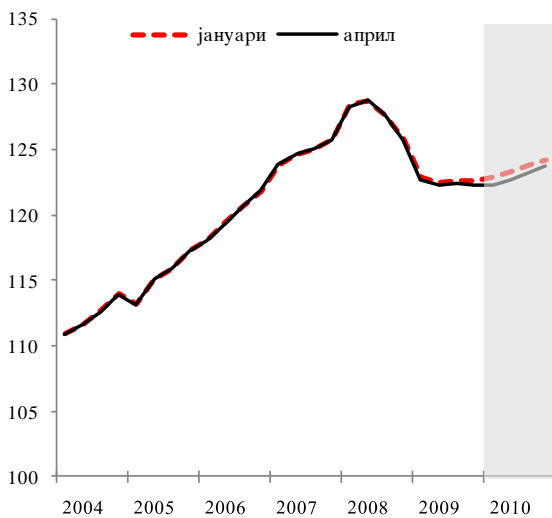

Извори: Национални статистички заводи.

Најновите податоци за реалниот БДП во економиите на Западен Балкан во четвртиот квартал на 2009 година сè уште не најавуваат пресврт во економскиот раст, со исклучок на нашата економија којашто забележа благо закрепнување. За разлика од овие економии, охрабрувачките движења во Турција кон крајот на 2009 година го најавија излезот од кризата на оваа земја, предизвикан од силното закрепнување на приватната потрошувачка. Во последниот квартал на 2009 година, во Хрватска и Србија беше забележан реален пад на БДП, иако се забележува забавување на падот. Така, во Хрватска е забележан пад на економската активност од 4,5%, наспроти 5,7% во претходниот квартал. Вакви тенденции се забележани и во Србија (пад од 1,6% во четвртиот квартал, наспроти намалувањето од 2,3% во претходниот квартал). Во Турција, којашто беше една од првите економии во Југоисточна Европа погодени од кризата, економското закрепнување се одвива со силно темпо. По падот од претходните четири квартали, турската економија растеше со 6,0% во последниот квартал на 2009 година, поддржана од силната приватна потрошувачка, што доведе до помал пад на БДП од очекуваниот за целата 2009 година (-4,7%). За разлика од ова, падот на економската активност во Црна Гора се засили во последниот квартал на 2009 година, а во Албанија се забележува реален пад на БДП од 0,8%, за првпат од почетокот на кризата. Во првите два месеца на 2010 година, индустриското производство во Турција и Србија бележи позитивни остварувања, а во останатите земји се забележуваат негативни годишни стапки со различен интензитет. Од аспект на ценовните движења, во последниот квартал на 2009 година повисоките увозни цени предизвикаа умерено засилување на стапките на инфлација во

Странска ефективна побарувачка
(индекс: 2000=100; квартални податоци)

Извори: Еуростат, Консензус форкаст (Consensus Forecast) и пресметки на НБРМ.

повеќето земји од оваа група во споредба со истиот квартал на 2008 година. Карактеристично за овие земји е постојаното и значително стеснување на трговските салда, во услови на надолна корекција на увозната побарувачка. Економскиот пад предизвика прилагодување на пазарите на труд во текот на 2009 година, така што Босна и Херцеговина, Србија, Турција и Хрватска бележат зголемување на стапката на невработеност (од 2 до 6 процентни поени).

Согласно со најновите податоци и ревизии за претходниот период за растот на нашите најзначајни трговски партнери, во последниот квартал на 2009 година индексот на странската ефективна побарувачка⁸ забележа повисок пад од претходно очекуваниот. Во однос на очекувањата за 2010 година, најновите проекции не покажуваат подобрување на странската ефективна побарувачка во споредба со јануарските проекции, што создаде изгледи за послаби позитивни импулси за закрепнување на домашната економија преку каналот на странската побарувачка.

1.2. Домашна понуда

Позитивните поместувања кај надворешните фактори, одразени преку забавениот пад на странската побарувачка и повисоките цени на металиите, како и расиот на домашната побарувачка поради подобриите очекувања, условија пораси на бруто домашниот производ од 1,2% во последниот тримесечје на 2009 година. Главен движател на годишниот пораси, гледано од аспект на понудата е зголемената активност кај индустријата, каде што за првпат во четвори квартали е забележано позитивно остварување. Позитивни сѐајки на раси имаат речиси сите остварени дејности (освен уџиниелството и сообраќајот), при што единствено кај трговијата е забележано засилување на динамиката на раси.

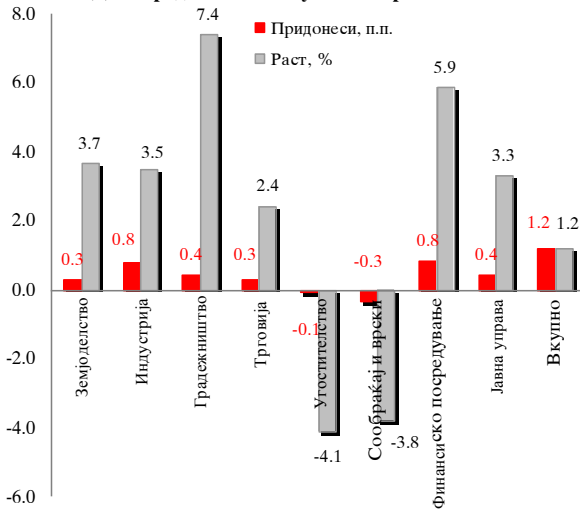
По падот на економската активност во првите три квартали, во последниот квартал на 2009 година беше остварен годишен раст од 1,2%. Податоците прилагодени за сезонските влијанија покажуваат квартален пораст на БДП од 1,3%. Порастот на економската активност произлегува од забавувањето на падот кај странската ефективна побарувачка, позитивните

⁸ Странската ефективна побарувачка е пресметана како збир од пондерирани индекси на бруто домашниот производ на најзначајните трговски партнери на Република Македонија. Пондерите се пресметани врз основа на учеството на овие земји во македонскиот извоз. Податоците за бруто домашниот производ за земјите-трговски партнери на Македонија се од базата на податоци на Еуростат (New Cronos database), додека проектираните податоци се од публикацијата „Консензус форкест“, декември 2009 година и март 2010 година. Во пресметката на индексот се вклучени Германија, Грција, Италија, Холандија, Белгија, Шпанија, Србија, Хрватска и Бугарија.

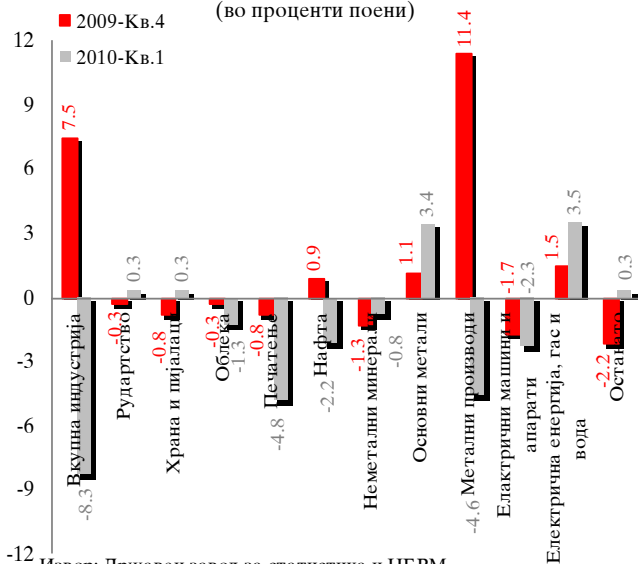
сигнали на пазарот на металите и подобрите очекувања на корпоративниот сектор.

Реални стапки на раст на одделните сектори од БДП и придонеси кон вкупниот пораст во Кв. 4

Извор: Државен завод за статистика и НБРМ

Придонеси на одделни дејности кон порастот на индустриското производство (во проценти поени)

Извор: Државен завод за статистика и НБРМ.

Индустријата е еден од основните двигатели на растот на домашната активност во последниот квартал со годишен пораст од 3,5%, со што беше прекинат досегашниот тренд на намалување на активноста во оваа дејност. Покрај индустријата, најзначајни позитивни стапки се забележани кај градежништвото (7,4%) и „финансиското посредување, активностите со недвижен имот и други деловни и услужни активности“ (5,9), но со намален интензитет, а забавување на растот се забележува и кај земјоделството и јавната управа (3,7% и 3,3%, соодветно), додека растот кај трговијата достигна 2,4%. Од друга страна, падот кај угостителството е со ист интензитет како во претходното тримесечје (4,1%), додека сообраќајот и врските бележат засилена негативна динамика (пад од 3,8%). Споредбената анализа со земјите од регионот покажува дека Македонија има подобри економски остварувања во последниот квартал во споредба со поголемиот дел од анализираните земји. Турција бележи слична динамика на БДП како и нашата економија, но порастот во последното тримесечје на 2009 година е значително повисок (6%). Подобрување бележат и останатите земји, коишто забележаа помали негативни годишни стапки на промена во споредба со претходните квартали (Хрватска има пад на БДП од 4,5%, Романија од 6,5% и Србија од 1,6%). Продлабочување на падот на економската активност бележат Бугарија (од 5,4% во третото тримесечје, на 5,9% во последното тримесечје на 2009 година) и Црна Гора (од 5% на 9%). Надолно придвижување бележи и економската активност во Албанија, којашто во последниот квартал на 2009 година за првпат во годината оствари годишен пад од 0,8%.

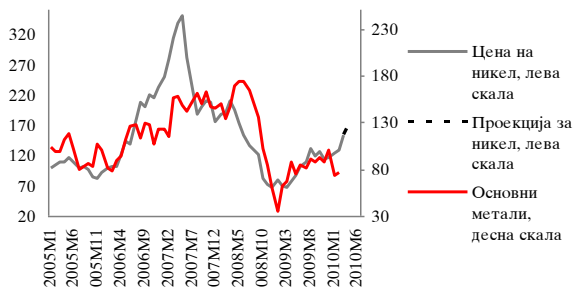
За разлика од досегашниот тренд на силен пад кај индустријата, што започна во последното тримесечје на 2008 година, во четвртото тримесечје на 2009 година е забележан пораст на додадената вредност во индустријата од 3,5%. Зголемената додадена вредност во индустријата произлегува делумно од ниската споредбена основа, но и од подобрувањето во извозната побарувачка, надолно со стимулативниот ефект од порастот на цените на металите. Во споредба со земјите од регионот, повисок пораст на обемот на индустриското производство е забележан во Турција (15,3%), а помал пораст бележи

⁹ Во исто време, годишниот раст кај физичкиот обем на индустриско производство во четвртиот квартал изнесуваше 7,5%.

Романија (3,2%). Наспроти тоа, Србија, Хрватска, Бугарија и Црна Гора сè уште бележат негативни стапки на промена (3,3%, 8,1% и 13,1% и 36,3%, соодветно), но со намален интензитет. Од структурен аспект, годишниот пораст на индустријата во последното тримесечје на 2009 година во најголем дел е резултат на зголеменото производство на метални производи (за речиси трипати во споредба со четвртото тримесечје на 2008 година), условено од зголемената побарувачка за извоз на овие производи. Порастот на производството на основни метали, како и на нафтени деривати, главно се должи на ниската споредбена основа од истиот квартал од претходната година. Позначително позитивно остварување и понатаму бележи производството на електрична енергија, во услови на подобрена хидросостојба во земјата, што придонесе и за намалување на увозот на електрична енергија. Сепак, поголемиот број дејности од индустријата, коишто сочинуваат 65,5% од вкупното индустриско производство (17 од вкупно 24) забележаа годишен пад. Ваквата главно неповолна состојба во **индустријата доаѓа до израз во првото тримесечје на 2010 година, кога е забележан годишен пад на производството од 8,3%**¹⁰. Намалувањето на производството и покрај пониската споредбена основа од истиот период во 2009 година, укажува на тоа дека вкупното индустриско производство сè уште не покажува јасни сигнали за закрепнување од кризата и дека порастот во претходниот квартал делумно е резултат на еднократниот ефект кај производството на метални производи. Притоа, оваа гранка оствари висок годишен пад во првите два месеца на 2010 година (индивидуален придонес од 4,6 п.п.). Значителен негативен придонес (од 4,8 п.п.) има и издавачката дејност, заради високата споредбена основа од 2009 година (висок раст кај печатарската дејност пред локалните и претседателските избори). Гледано севкупно, 16 индустриски гранки (50,8% од индексот) бележат годишен пад. Сепак, на определено поместување во нагорна насока упатуваат оцените на раководителите на компаниите од преработувачката индустрија, кои имаат позитивни очекувања за идното производство.¹¹

Производство на основни метали и цена на никел
(индекси, 2005=100)

Извор: Државен завод за статистика, ММФ и Блумберг

Во последното тримесечје на 2009 година и првиот квартал на 2010 година, најзначајната дејност од индустријата, производството на основни метали, излезе од негативната зона, што

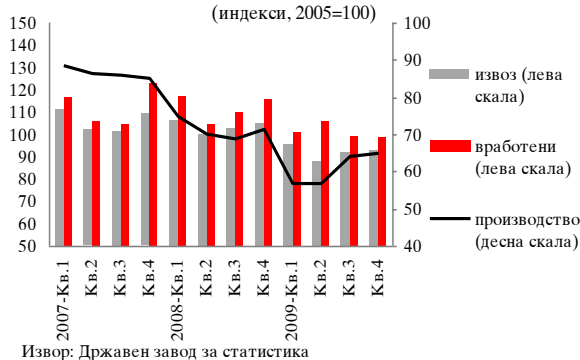
¹⁰ Податоците се однесуваат на јануари и февруари 2010 година.

¹¹ Од Анкетата за деловните тенденции во преработувачката индустрија на ДЗС од декември 2009, јануари и февруари 2010 година.

претставува позитивен сигнал. Така, во четвртото тримесечје на 2009 година производството на основни метали на годишна основа се зголеми за 13,4%, додека во првите два месеца на 2010 година позитивната динамика се засили, при повисоко производство за 1,7 пати. Овие движења соодветствуваат со подобрувањето на извозот на железо и челик, во услови на закрепнување на светскиот пазар на метали од август 2009 година. Земајќи ги предвид очекувањата за значителен пораст на цените на металите, особено на никелот, како и очекувањата за умерено подобрување на странската побарувачка, можно е постепено зголемување на производството и во наредниот период. **Наспроти тоа, во последниот квартал на 2009 година, во текстилната индустрија беше забележана понеповолна состојба,** односно продлабочување на падот на годишна основа за 8,8% (6,5% во претходниот квартал), во услови на пад на вработените за речиси 15%. Исто така, најновите податоци не укажуваат на подобрување во оваа дејност, со оглед на тоа што во првите два месеца од 2010 година производството е намалено за 17,9%. Слична динамика е забележана и кај извозот на текстил и облека, којшто бележи годишен пад од 11%, односно 14,8%, соодветно, во анализираните периоди.

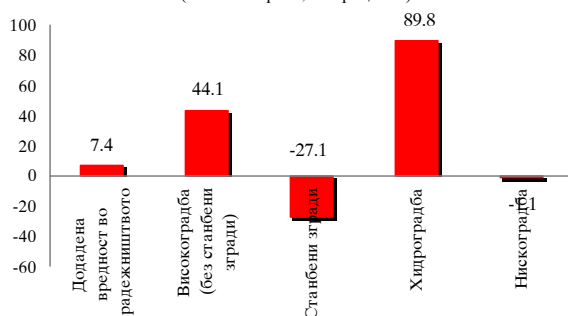
Производство и извоз на текстил и вработени во текстилна индустрија

Трговијата, личната потрошувачка и очекувањата на раководителите

Градежништвото во 2009-Кв.4

Трговијата во четвртиот квартал на 2009 година бележи засилен годишен раст од 2,4% во услови на пораст на личната потрошувачка. Во иста насока се движат и приходите од ДДВ во буџетот, коишто во последниот квартал бележат реален годишен пораст од 20,3%. Најновите расположливи податоци покажуваат дека прометот во трговијата во првиот месец од 2010 година бележи мал реален годишен пад од 1,1%, а приходите од ДДВ од буџетот за првите два месеца од годината се намалени за 9,3% на годишна збирна основа. Од друга страна, согласно со оцените на раководителите на трговските субјекти за деловната состојба во наредните шест месеци, коишто се поповолни и оптимистички од очекувањата дадени во претходниот квартал,¹² може да се очекува дека позитивниот тренд ќе продолжи и во првиот квартал на 2010 година.

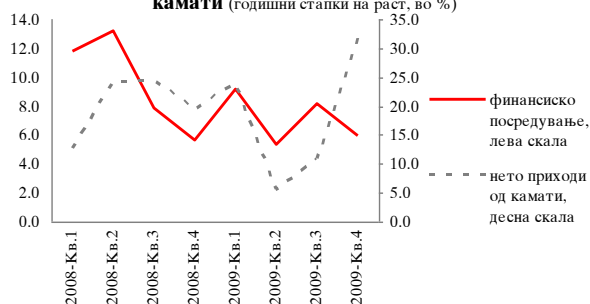
Во последниот квартал на 2009 година е забележана зголемена градежна активност за 7,4% во споредба со истиот квартал на 2008 година. Ваквите движења соодветствуваат со порастот на вредноста на извршените работи (реален раст од 22,9% на годишна основа), особено кај високоградбите (без станбени

¹² Од Анкетата за деловните тенденции во трговијата на мало на ДЗС од февруари 2010 година.

згради) и кај хидроградбите. Оцените на раководителите на градежните претпријатија за деловната состојба во четвртото тримесечје¹³ упатуваат на влошување на состојбата во однос на претходниот квартал, при што како најголем ограничувачки фактор и натаму ја истакнуваат недоволната побарувачка, како и недостигот на опрема и зголемените финансиски трошоци. Очекувањата за првиот квартал на 2010 година се поволни, што е во согласност со расположливите податоци за вредноста на извршени и договорени градежни работи во јануари 2010 година (реален годишен пораст од 33,5% и 54,4%, соодветно), како и со растот на државните капитални расходи, кои бележат збилен пораст од 37,3% во првите два месеца од годината.

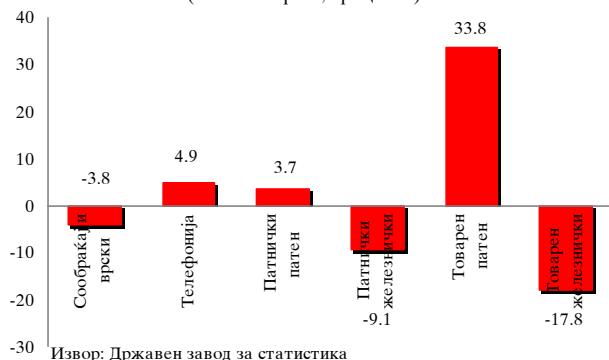
Додадена вредност во финансиско посредување и други деловни активности и нето приходи од камати (годишни стапки на раст, во %)

Извор: Државен завод за статистика и НБРМ.

Додадената вредност кај „финансиското посредување, активностите со недвижен имот и други деловни и услужни активности“ постојано расте, при што во последното тримесечје на 2009 година е забележан годишен раст од 5,9%, што претставува умерено забавување на интензитетот (8,2% во третиот квартал). Динамиката во финансиското посредување (на коешто отпаѓа околу една третина од овој сектор¹⁴) може делумно да се согледа преку движењето на нето-приходите на банките од камати, коишто во четвртиот квартал на 2009 година бележат засилен номинален раст од 31,8%. Во првиот квартал на 2010 година, нето-приходите од камати и кредитната активност во првите два месеца на 2010 година бележат намалување на стапката на раст, така што може да се очекува продолжување на растот на активноста во финансиското посредување, но со забавено темпо.

Сообраќајот и врските во 2009-Кв.4 (стапки на раст, проценти)

Извор: Државен завод за статистика

Во последното тримесечје на 2009 година, активноста во секторот **сообраќај, складирање и врски** повторно забележа годишен пад од 3,8%, продолжувајќи го негативниот тренд започнат од почетокот на годината. Во наредниот период би можело да се очекува мал раст кај активноста во сообраќајот и врските, со оглед на постојаниот раст кај телекомуникациите и поволните движења кај вкупниот извоз на стоки во 2010 година, што се потврдува и преку позитивната динамика кај железничкиот сообраќај во јануари 2010 година.

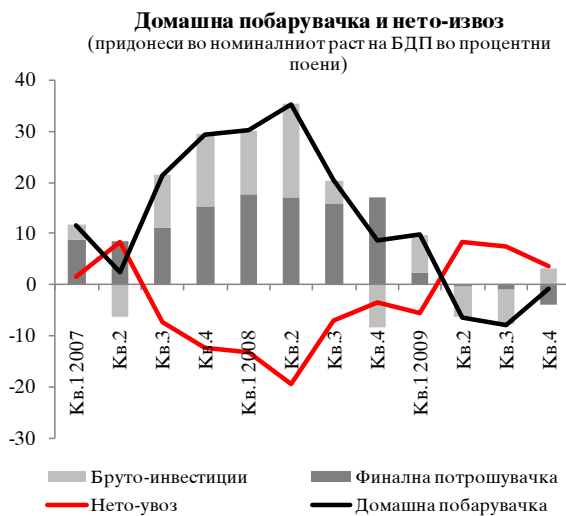
¹³ Од Анкетата за деловните тенденции во градежништвото на ДЗС од февруари 2010 година.

¹⁴ Податокот се однесува на учеството пресметано врз основа на претходните податоци на ДЗС за БДП за 2008 година.

1.3. Агрегатна побарувачка

Годишниот раст на БДП во последниот квартал на годината од 1,2% се објаснува со закрепнувањето на личната и инвестициската потрошувачка и најмногу на намалување на увозните притоци. Позитивните поместувања кај двете компоненти на домашната побарувачка, во основа можат да се објаснат со подобри очекувања, коишто ја намалија воздржаноста карактеристична за преходниот период. Притоа, подобри очекувања на населението и корпоративниот сектор беа условени од сигналите за закрепнување на глобалната економија, како и од засега релативната отпорност на домашната економија. За разлика од овие две компоненти, инфлуенцијата во четвртиот квартал беше забележан кај јавната потрошувачка, заради што вкупната домашна побарувачка повторно забележа пад, иако со забавено темпо. Подобрувањето на странската побарувачка и ниската споредбена основа овозможува забавување на падот на извозот, што заедно со растот на приватната потрошувачка и инвестициите, во последниот квартал придонесе за помал пад и кај увозот. Сепак, како и во преходниот период, надолжно прилагодување на увозот беше посилено од прилагодувањето кај извозот, со што нето-извозот повторно имаше позитивен придонес кон растот. Позитивна ситација на раст на БДП се очекува и во првото тримесечје од 2010 година, под влијание на позитивниот придонес на нето-извозот, а во услови на сè уште слаба домашна побарувачка.

Извор: Државен завод за статистика.

Подобрувањето на глобалната економска состојба, во комбинација со релативно малиот пад на домашната економија, влијае за враќање на довербата кај домашните економски субјекти во четвртиот квартал на 2009 година и за оптимистички очекувања за иднината. Враќањето на довербата, во услови на отсуство на појасни знаци за фундаментални подобрувања и при сè уште отежнат пристап до финансирање, може да се смета за главен фактор за растот на личната и на инвестициската потрошувачка, коишто беа носители на реалниот годишен раст на БДП од 1,2% во овој период. Во согласност со забавениот пад на странската побарувачка, забавување на падот беше забележано и кај извозот, што заедно со закрепнувањето на домашната побарувачка придонесе за забавување на падот и кај увозот. Намалувањето на увозот, сепак, беше посилено од падот на извозот, заради што и во четвртото тримесечје беше забележан позитивен придонес на нето-извозот кон економскиот раст.

Годишни стапки на реален раст
(во %)

	2008-Кв.1	2008-Кв.2	2008-Кв.3	2008-Кв.4	2008	2009-Кв.1	2009-Кв.2	2009-Кв.3	2009-Кв.4	2009
Лична потрошувачка	7.6	7.2	8.9	8.5	8.1	3.1	-2.5	-1.0	1.5	0.2
Јавна потрошувачка	3.7	7.1	1.5	22.2	8.8	-2.0	0.3	2.4	-16.6	-4.7
Бруто инвестиции	43.8	60.0	-3.8	-26.8	7.3	14.8	-19.6	-26.7	0.3	-9.2
Извоз на стоки и услуги	-12.1	-12.9	-1.8	-3.3	-7.4	-15.9	-6.6	-7.1	-3.7	-7.9
Увоз на стоки и услуги	-0.1	4.7	-2.2	-1.8	0.1	-0.3	-16.1	-17.7	-7.3	-10.5
Домашна џирошувачка	9.6	14.7	4.9	1.1	7.3	3.7	-7.2	-7.9	-1.8	-3.4
Нејќо-извоз*	25.3	55.7	-3.1	0.7	16.2	22.8	-31.5	-42.8	-13.0	-14.9
БДП	6.4	7.9	6.4	1.2	5.4	-0.9	-1.4	-1.8	1.2	-0.7

* намалување на нето извозот означува проширување на дефицитот
Извор: Државен завод за статистика и пресметки на НБРМ.

Прилог 1
Преносниот ефект врз годишниот просечен реален раст на БДП

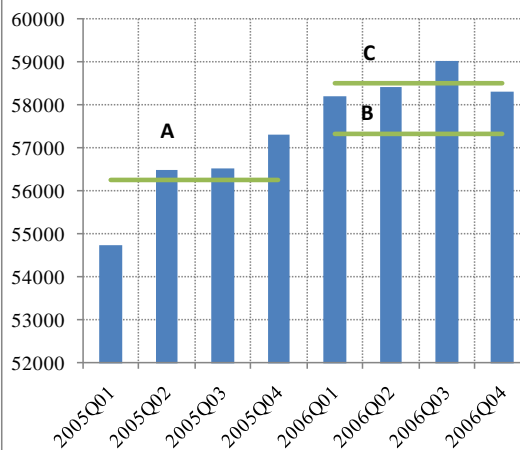
Во овој прилог се објаснува концептот на преносниот ефект („carry-over effect“) и се истакнува неговата важност за разбирање на динамиката на растот во 2009 година и изгледот за 2010 година.

Стапката на раст на реалниот БДП во една година е условена истовремено од динамиката на растот во таа година и од таканаречниот **преносен ефект** од претходната година. Преносниот ефект покажува колку БДП би пораснал во една година ако сите квартални стапки на раст во таа година би биле еднакви на нула (што е еднакво на претпоставката дека кварталните нивоа на БДП во таа година останале на истото ниво од четвртиот квартал на претходната година). Динамиката на растот за годината којашто се зема предвид не е ништо друго туку разликата помеѓу годишната просечна стапка на раст и преносниот ефект.

Во графиконот може да се видат кварталните нивоа на реалниот БДП за 2005 и 2006 година, користени како пример за употреба на овој концепт. Линиите обележани со А и Ц го претставуваат просечното ниво на БДП во 2005 и 2006 година, соодветно, додека линијата Б се однесува на просечното ниво на БДП во 2006 година, каде што се претпоставува дека сите квартални стапки на раст во текот на 2006 година се нула (со други зборови, кварталните нивоа се исти со нивото забележано во четвртиот квартал на 2005 година). Процентуалната промена помеѓу Ц и А се однесува на годишната стапка на раст во 2006 година (4,0%), додека процентуалната промена помеѓу Б и А го дава преносниот ефект (1,9%). Разликата помеѓу Б и Ц, односно помеѓу просечната годишна стапка на раст и преносниот ефект ја одразува динамиката на растот во 2006 година (2,1%).

Движењата од 2006 година, во суштина, одговараат на историските просеци пресметани за периодот од 1998 до 2009 година. Позитивниот просечен преносен ефект е поврзан со фактот дека БДП претежно

Нивото на реалниот БДП во 2005 и 2006 година
(во милион денари, поцени од 1997 година)

Извор: ДЗС и пресметки на НБРМ.

Забелешка: Податоците се сезонски прилагодени.

Годишен раст на БДП, преносен ефект и растот во рамки на годината
(годишни промени, во %)

Извор: ДЗС и пресметки на НБРМ.

Забелешка: Податоците се сезонски прилагодени.

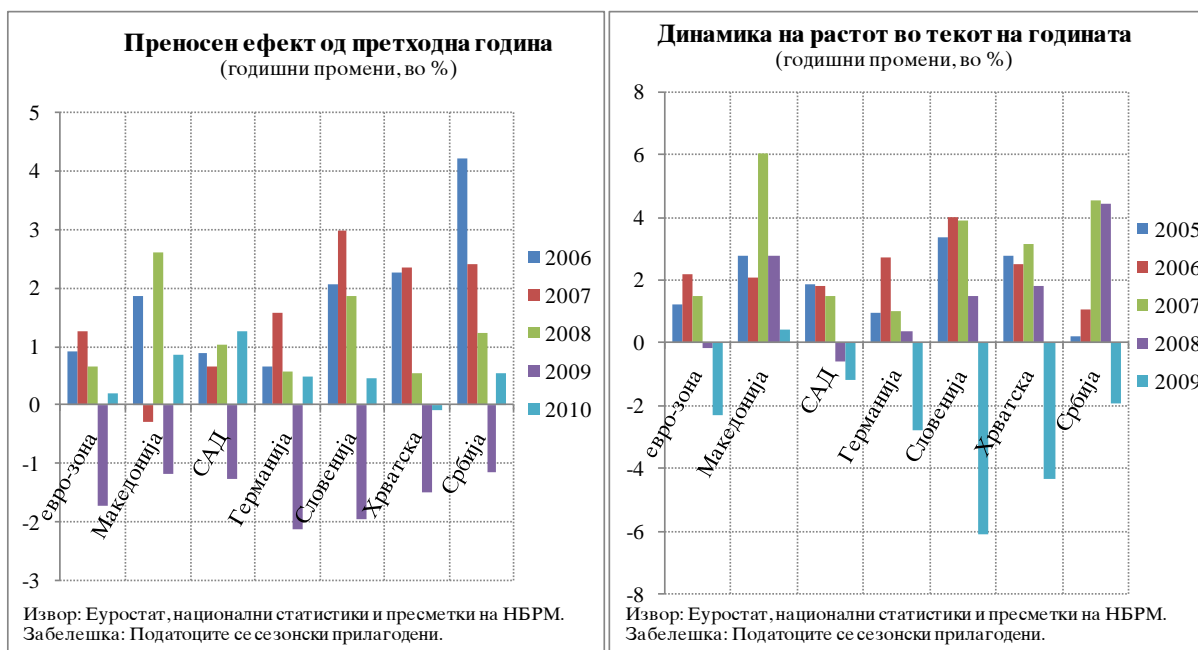

покажува позитивен тренд. Преносниот ефект, во просек, објаснува повеќе од една третина на годишниот раст на БДП. Графиконот го покажува растот на БДП, по години, за периодот од 1998 до 2009 година, разложен на преносен ефект и на динамика на растот во годината. За 2010 година е прикажан само преносниот ефект.

Во 2008 година, динамиката на растот беше позитивна (2,8%), а просечниот позитивен раст од 5,4% беше речиси половина предизвикан од преносниот ефект (2,6%) како резултат на растот на БДП во 2007 година.

Следната опсервација е невообичаениот надолен пресврт во 2009 година кога БДП забележа пад од 0,7%. Во оваа година преносниот ефект беше негативен (-1,2%), додека динамиката на растот во текот на годината, неочекувано, беше позитивна (0,4%), за разлика од повеќето други земји.

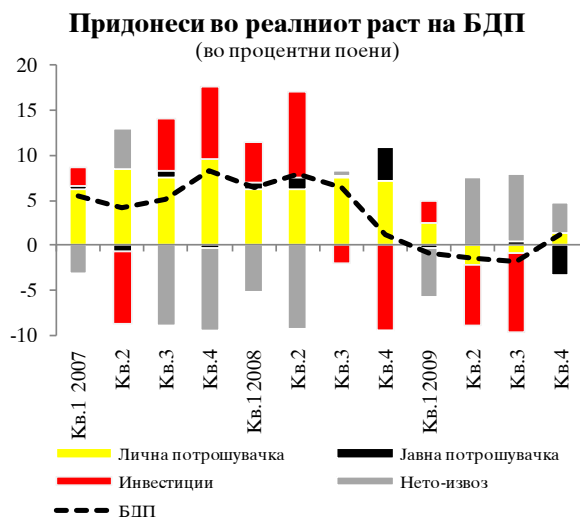
Анализата кај другите земји (евро-зона, САД, Германија, Словенија, Хрватска, Србија), освен на разбирливиот негативен придонес од преносниот ефект, укажува на негативни придонеси и од страна на динамиката на растот во текот на годината, што е во согласност со согледувањето дека за време на глобална криза тешко е да се оствари позитивна динамика на растот. Сите земји во анализата ќе имаат позитивен преносен ефект врз растот во 2010 година, како резултат на закрепнувањето на економиите во последниот квартал на 2009 година, по слабите остварувања во претходните неколку квартали со појавувањето на глобалната економска и финансиска криза.

Преносниот ефект врз растот во 2010 година од растот во 2009 година е проценет на 0,9%. Оваа процена може да биде променета поради тоа што во наредните соопштенија на БДП досегашните податоци можат да претрпат ревизии. Според проекциите на НБРМ, за 2010 година се проектира раст на БДП од 1%, што укажува на тоа дека динамиката на растот во 2010 година ќе изнесува 0,1%, односно се оценува мал позитивен ефект врз растот создаден во текот на 2010 година.

1.3.1. Лична појтрошувачка

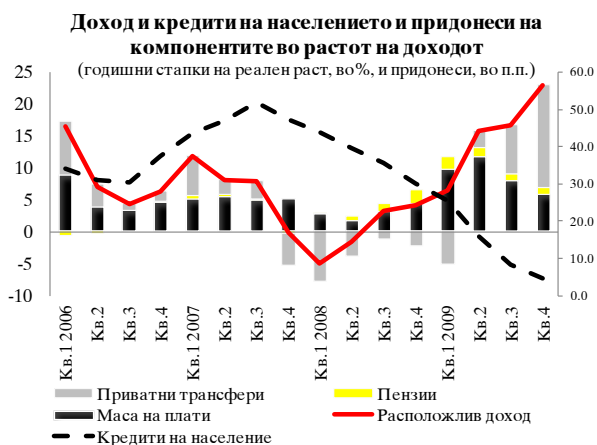
За разлика од претходните два квартали и во спротивност со движењата кај поголемиот дел од индикативните категории, во последниот квартал на 2009 година личната потрошувачка забележа реален годишен раст од 1,5% и беше еден од главните двигатели на позитивната стапка на економски раст во овој период. При

Извор: Државен завод за статистика

Извор: Државен завод за статистика, Министерство за финансии и НБРМ.

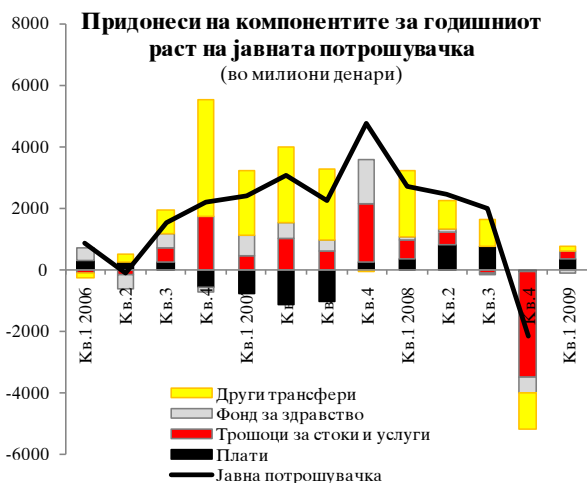
стабилен раст на расположливиот доход и натамошно намалување на кредитната поддршка од страна на банките, засилувањето на потрошувачката се објаснува со подобрувањето на согледувањата како последица на започнатото закрепнување на светската економија и неостварувањето на претходните негативни очекувања околу вработеноста и доходот. Интензитетот на растот на личната потрошувачка во последниот квартал подобро може да се согледа од стапката на раст прилагодена за сезонските влијанија, во однос на претходниот квартал, којашто изнесува високи 3,9%, што е највисока вредност во последните единаесет квартали и што е многу повисоко од просекот за периодот 2002-2008 година, којшто изнесува 1,7%. Со растот во последниот квартал, стапката на раст на личната потрошувачка за целата 2009 година достигна 0,2%.

Заживувањето на личната потрошувачка во четвртиот квартал на 2009 година не е во согласност со движењето на индикативните категории за личната потрошувачка, кај кои не се забележува позначително подобрување. Така, прометот во трговијата на мало и увозот на производи за потрошувачка, и покрај малото подобрување во однос на претходните квартали, и во четвртиот квартал имаат негативни реални годишни стапки на раст, исто како и домашното производство на стоки за потрошувачка (-0,6%, -4,5% и -8,3%, соодветно).

Во услови на намалување на растот на постојаната компонента од расположливиот доход¹⁵ на 8,8% во четвртиот квартал, од околу 15% во претходните три квартали, и при натамошно забавување на растот на кредитите на комерцијалните банки кон секторот „население“ (4,5%), зголемувањето на личната потрошувачка во четвртото тримесечје може да се објасни преку фактори од психолошка природа, односно преку подобрените очекувања на потрошувачите и зголемената склоност кон потрошувачка, во услови на одложување на потрошувачката во претходните два квартали.

Главно, очекувањата за динамиката на личната потрошувачка се во насока на нејзино натамошно закрепнување. Подобрите очекувања, оцените за стабилен пазар на трудот и оцените за поголема кредитна поддршка се

¹⁵ Иако растот кај расположливиот доход во четвртото тримесечје е зголемен на 23%, растот кај постојаната компонента на доходот (платите и пензиите) забавува, така што растот кај вкупниот расположив доход најмногу се должи на високиот раст на приватните трансфери, којшто сепак во голем дел значи прераспределба на постојаната актива од странска ефективна во денарски средства за штедење или потрошувачка.

Извор: Министерство за финансии.

факторите коишто ги поддржуваат ваквите прогнози. Сепак, овие очекувања се придружени со висок степен на неизвесност, главно поврзана со условите на пазарот на труд. Всушност, првите сигнали за прилагодување на вработеноста веќе се појавија во последниот квартал на 2009 година, што заедно со натамошното забавување на растот на платите (на 3,6% во јануари, реално, годишно), покажува дека на краток рок евентуалниот раст на потрошувачката ќе биде предизвикан главно од склоноста кон потрошувачка. Во прилог на ова одат и податоците за кредитната поддршка на секторот „население“, коишто не укажуваат на започнат процес на закрепнување на овој кредитен сегмент (стапката на кредитен раст во февруари изнесува -0,6, реално, додека во декември изнесуваше 4,5%). Првичните расположливи податоци за индикативните категории не укажуваат на заживување на склоноста кон потрошувачка. Така, сите показатели бележат пад во првото тримесечје, трговијата на мало е пониска за 3,5%, увозот на стоки за потрошувачка за 3,7%, а домашното производство на стоки за потрошувачка за 12,6%¹⁶.

1.3.2. Буџет и јавна потрошувачка

Во четвртото тримесечје од 2009 година, јавната потрошувачка забележа висок реален пад од 16,6%, со што придонесе за пад на домашната побарувачка, и покрај растот на личната потрошувачка и на инвестициите. Јавната потрошувачка, прилагодена за сезонските ефекти, има висок пад и во однос на претходниот квартал од 3,7%, што претставува втор највисок пад во последните три години. Со тоа, падот на јавната потрошувачка за целата 2009 година достигна 4,7%.

И покрај растот на економската активност од последното тримесечје на годината, приходите во консолидираниот буџет и во овој период забележаа пад (за 2,6% номинално). Сепак, многу посилен пад во четвртиот квартал беше забележан на страната на расходите (номинално за 22,4%, при висока споредбена основа од претходната година). Со тоа, дефицитот во буџетот, којшто во четвртиот квартал изнесуваше 3,8% од БДП, беше понизок за 71% во однос на истиот период од претходната година. Притоа, дефицитот за целата 2009 година достигна 2,7% од БДП. За разлика од вкупните буџетски приходи,

Извор: Министерство за финансии

¹⁶ Податоците за домашното производство на стоки за потрошувачка се однесуваат на јануари и февруари, додека податоците за трговијата и за увозот на потрошни добра се однесуваат на јануари.

даночните приходи остварија раст во последниот квартал од годината (номинално за 0,5%), првенствено заради високиот номинален пораст на приходите од ДДВ (за 17,7%). Од друга страна, падот кај буџетските расходи, којшто се јавува за првпат во последните десет квартали, се должи како на намалувањето на тековните трошоци (од 11,2%, номинално), пред сè поради пониските трошоци за стоки и услуги (за 44,1%), така и на намалените капитални расходи (номинален пад од 60,4%).

Негативните движења кај буџетските приходи продолжуваат и во првиот квартал¹⁷ од 2010 година, кога се забележува номинален пад кај нив од 5,8%. Во услови кога расходната страна бележи номинален раст од 7,7%, буџетскиот дефицит во првото тримесечје, во номинален износ, е највисок во последните пет квартала. За разлика од претходниот квартал, во првото тримесечје повторно се забележува пад кај даночните приходи (11,5%). На страната на расходите, растот кај тековните буџетски расходи од 5%, најмногу се должи на растот на трансферите, пред сè за ПИОМ, но и на трошоците за плати и за стоки и услуги. **Ваквите движења укажуваат на раст на јавната потрошувачка во првиот квартал од 2010 година и нејзин позитивен придонес кон БДП. Истовремено, раст се забележува и кај капиталните расходи (37,7%), што ќе претставува значаен стимул за инвестициската и градежната активност и во првото тримесечје од 2010 година.**

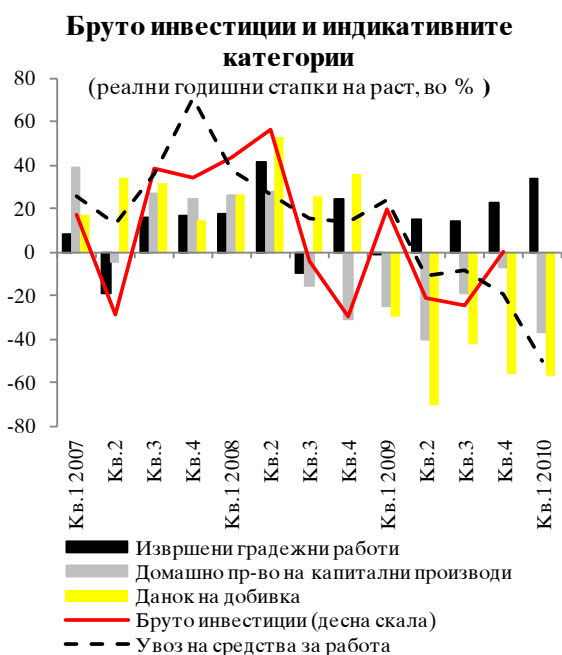

Извор: Државен завод за статистика и НБРМ

1.3.3. Инвестициска и потрошувачка

За разлика од изминатите два квартала, чијашто главна одлика беше намалената инвестициска активност, во последното тримесечје од годината бруто-инвестициите забележаа мал реален годишен раст од 0,3%, со што беа вториот двигател на растот на БДП. Инвестициите во четвртото тримесечје беа повисоки за 42% во однос на претходниот квартал, врз основа на сезонските влијанија. Со тоа, во 2009 година падот на инвестициите се сведе на 9,2%.

И покрај растот кај бруто-инвестициите, во четвртиот квартал не се забележува познателно подобрување во факторите коишто ги условуваат инвестициите. Имено, растот на инвестициите се јавува во услови на намалени странски директни инвестиции и на инвестиции од страна на државата, така што единствен позитивен фактор претставува сè

Извор: Државен завод за статистика и НБРМ

¹⁷ Податоците се однесуваат на јануари и февруари.

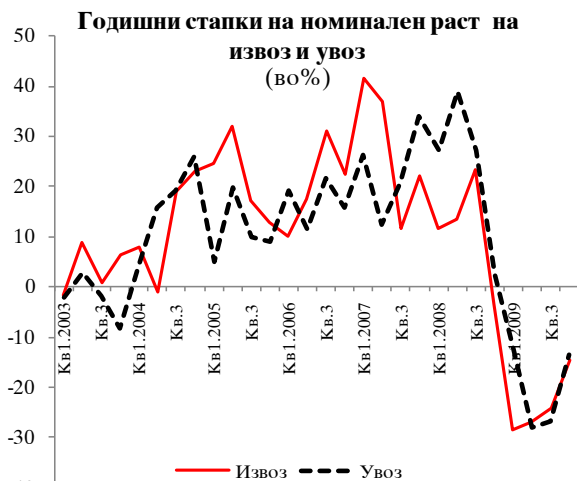
уште присутната кредитна поддршка на банките¹⁸. Дополнително, движењата на индикативните категории во четвртиот квартал се многу слични на движењата од претходните два квартала. Пад во овој период, исто како и во претходните два квартала, се забележува кај увозот и кај домашното производство на инвестициски производи, како и кај приходите од данок на добивка во буџетот (19,7%, 6,8% и 56,3%, соодветно). Пораст се забележува единствено кај извршените градежни работи, од 20,3%, што претставува мало засилување во однос на претходните два квартала, кога изнесуваше 13,6%. **Оттука, во отсуство на посигурни индикации за заживување на инвестициите во основни средства, потенцијално објаснување за растот кај бруто-инвестициите од четвртиот квартал е можниот пораст на залихите, во согласност со теоријата за циклусот на залихи.** Според оваа теорија, во услови кога растот на БДП е воден од понудата, а не од побарувачката, зголемената понуда доведува до пораст на залихите. Токму циклусот на залихи се истакнува како еден од главните фактори за тековното глобално закрепнување.

При сè уште анемична инвестициска активност од страна на приватниот сектор, во голема мера заради стеснетите извори на финансирање, државата е носителот на инвестициите и во првиот квартал на 2010 година. Така, позитивниот придонес од страна на државата продолжува и во овој период, кога се забележува пораст на државните капитални инвестиции од 37,1%. Од друга страна, позначителното инвестирање од страна на домашните претпријатијата и понатаму е ограничено од изворите за финансирање на инвестициите, во услови на намалена кредитна поддршка на банките за претпријатијата (кредитниот раст забавува на 4,5%, од 9,2% во декември). Во согласност со ваквите состојби, се оценува дека и во првиот квартал продолжува намалувањето на инвестициите во машини и опрема, за што говори падот кај увозот и домашното производство на инвестициски добра (за 50% и 37%, соодветно, годишно, реално), при пораст на инвестициите во градежни работи, на што укажува растот на извршените градежни работи од 33,5% (реално, годишно).

1.3.4. Нејќо извозна побарувачка

Слично како и изминатите две тримесечја, нето-извозот имаше позитивен

¹⁸ СДИ во четвртиот квартал имаат пад од 23%, државните капитални инвестиции имаат пад од 60%, додека растот на долгорочните кредити на претпријатијата изнесува 9,2% на крајот од годината.

Извор: Државен завод за статистика

Извор: Државен завод за статистика.

придонес кон растот на БДП и во четвртото тримесечје, иако во овој период се забележува мало забавување на падот и кај извозот, и кај увозот. Така, под влијание на малото подобрување на странската побарувачка, падот кај извозот во четвртиот квартал забави во споредба со претходните три квартала (на 14,6%, номинално и 3,7%, реално). Мало подобрување во четвртиот квартал имаше и кај домашната побарувачка, заради што беше забележано забавување на падот и кај увозот (13,6%, номинално и 7,3%, реално). Падот кај увозот сепак беше посилен од падот кај извозот, заради што и нето-извозот забележа позитивен придонес кон растот на БДП. Со тоа, вкупниот пад на извозот и увозот во 2009 година достигна 23,7% и 20,7%, номинално, и 7,9% и 10,5%, реално.

Врз основа на последните податоци за надворешнотрговската размена, во првите два месеца на 2010 година се забележува подобрување на страната на извозот и натамошно намалување на увозот. Така, извозот во овој период има номинален годишен раст од 14,5%, којшто покрај со базниот ефект, се објаснува и со подобрата странска побарувачка и високите цени. Во прилог на ова, растот на извозот во јануари и февруари, во однос на четвртиот квартал од 2009 година, според податоците прилагодени за сезонските влијанија, изнесува 3%. Во исто време, увозот во првите два месеца од 2010 година има номинален годишен пад од 14,1%, и квартален пад од 10,2% (коригиран за сезонскиот ефект), што укажува на пониска домашна побарувачка во овој период. Следствено, и во првиот квартал на 2010 година се очекува натамошен позитивен придонес на нето-извозот кон растот на БДП.

Прилог 2

Споредбена анализа на променливоста на бруто домашниот производ и индустриското производство

Променливоста на податоците за економската активност е анализирана во економската литература од неколку аспекти. Несомнено, најголемо внимание привлекува прашањето за намалената променливост на БДП во последните дваесетина години, во однос на периодот пред тоа, и за факторите коишто ја објаснуваат намалената променливост¹⁹. Друг важен аспект кој се сретнува во литературата е прашањето за врската помеѓу променливоста на податоците и ризицијата на економијата²⁰. Сепак, од аспект на спроведувањето на монетарната политика, веројатно најзначајно е прашањето за променливоста на податоците и прецизноста на прогнозите, а следствено и за влијанието на променливоста врз процесот на донесување на

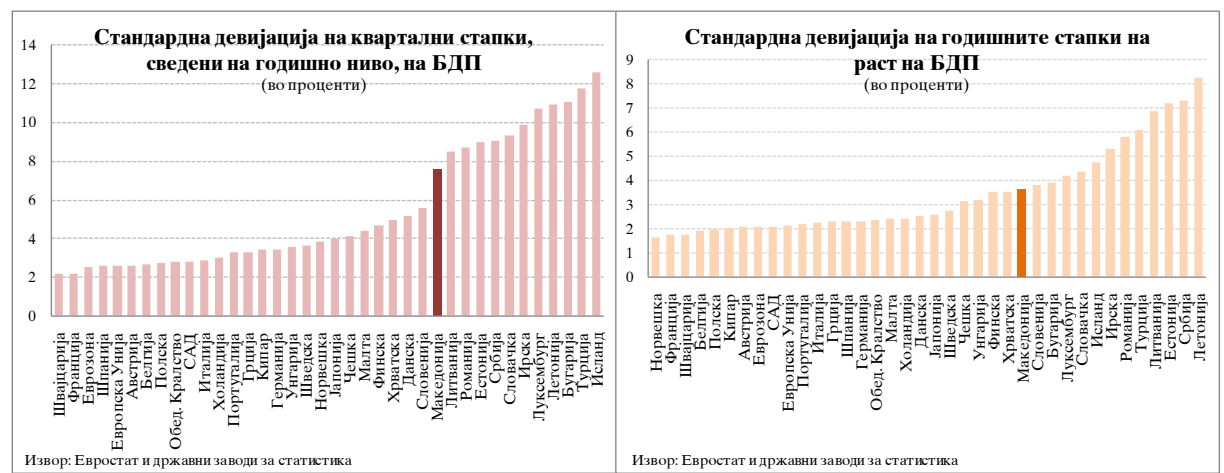
¹⁹ Види, на пример, Stephen G. Cecchetti, Alfonso Flores-Lagunes & Stefan Krause (2005), "Assessing the Sources of Changes in the Volatility of Real Growth", RBA Annual Conference Volume, in: Christopher Kent & David Norman (ed.), The Changing Nature of the Business Cycle, Reserve Bank of Australia.

²⁰ José Pablo Dapena (2006), „Volatility of GDP, Macro Applications and Policy Implications of Real Options for Structure of Capital Markets“, CEMA Working Papers, Serie Documentos de Trabajo, 320, Universidad del CEMA.

монетарните одлуки²¹. Сосема логично, поголемата променливост на податоците го отежнува прогнозирањето и означува помала прецизност на проекциите. Бидејќи одлуките за монетарната политика се проактивни, односно ги земаат предвид проекциите за идните економски случувања, повисоката променливост на податоците, преку помалата прецизност на економските проекции, може да има значителни последици врз монетарните одлуки.

Бруто домашниот производ претставува најзначаен показател за економската активност. Сепак, од аспект на носењето на монетарните одлуки, БДП има неколку недостатоци. Како прво, податоците за БДП се расположливи само со квартална динамика. Како второ, податоците се објавуваат релативно доцна (околу 75 дена по истекот на периодот за кој се однесуваат). Како трето, подложни се на чести и значителни ревизии. Заради сите овие причини, честопати за монетарната политика порелевантен показател за економската состојба од БДП е индексот на индустриското производство. За разлика од БДП, овој индекс се однесува само на индустријата, не и на останатите сектори од економијата, што е всушност негова најголема слабост. Сепак, во речиси сите земји во светот индустријата е најзначајната економска активност. Од друга страна, предност на индустриското производство е што е расположливо многу побргу од БДП (околу 25 дена по истекот на периодот на кој се однесува), како и тоа што е расположливо на месечна основа. Дополнително, податоците за индустриското производство се ревидираат многу помалку од податоците за БДП.

Споредбената анализа е направена на примерок од триесет и осум земји, којшто ги опфаќа земјите од Европската унија, земјите од Западен Балкан, како и САД и Јапонија. Податоците за БДП се на квартална основа и се однесуваат на периодот од 1997 година до четвртиот квартал на 2009 година, додека податоците за индустриското производство се со месечна динамика и се однесуваат на периодот од 2000 година до февруари 2010 година²². Податоците се земени од „Евростат“, со исклучок на Македонија, Србија, Хрватска, Бугарија и Романија, чишто податоци се земени од соодветните државни заводи за статистика. Сите податоци се прилагодени за сезонските влијанија. Како мерка за променливоста, како што е вообичаено во литературата, е земена стандардната девијација. Споредбата е направена врз основа на кварталните стапки на раст, сведени на годишно ниво²³, и на годишните стапки на раст.

²¹ Elke Hahn and Frauke Skudelny (2008), „Early estimates of euro area real GDP growth - a bottom up approach from the production side“, Working Paper Series 975, European Central Bank.

²² Единствено податоците за БДП на Хрватска, Грција и Малта се за периодот од 2000 година наваму, додека податоците за индустриското производство на Малта се за периодот по 2005 година.

²³ Кварталната, стапка сведена на годишно ниво покажува колку би изнесувала стапката на раст за целата година, доколку и во наредните три квартали се задржи истата квартална стапка на раст како и во тековниот квартал. Таа е приближно еднаква на кварталната стапка помножена со четири (прецизната формула е: $(1 + \frac{\text{кварт.стапка}}{100})^4 * 100 - 100$).

Како што може да се забележи од графиконите, во поглед на *променливоста на БДП*, Македонија спаѓа во групата земји со висока променливост. Имено, само 11 земји (според кварталните стапки), односно 12 (според годишните стапки), имаат попроменлив БДП од Македонија. Сепак, променливоста на македонскиот БДП е ниска во споредба со другите земји од регионот на Западен Балкан, бидејќи, од овие земји, единствено Хрватска има помалку променлив БДП. Од друга страна, според *променливоста на индустриското производство*, Македонија спаѓа во групата земји со најголема променливост. Така, според кварталните стапки, ни една друга земја нема попроменливо индустриско производство, додека според годишните стапки, единствено четири земји имаат попроменливо индустриско производство. Притоа, од земјите од Западен Балкан, Македонија има далеку најпроменливо индустриско производство врз основа на двата критериума.

Оттука, би се заклучило дека наглите пресврти кај податоците за економската активност не се карактеристични единствено за Македонија, т.е. и кај некои други земји е присутна висока променливост на податоците за економската активност. Сепак, променливоста во Македонија е меѓу најголемите во Европа, што го отежнува оценувањето на економската состојба. На пример, во ситуација кога индустриското производство во декември има раст од 20%, а само два месеца подоцна има пад од 13%, исклучително е тешко да се оцени дали економската состојба всушност се подобрува или се влошува. Понатаму, наглите пресврти во податоците го отежнуваат проектирањето на идните движења. Така, економетриските техники за проектирање во голема мера зависат од последниот расположлив податок. Ова практично значи дека би постоеле значителни разлики во проекциите, во зависност од тоа дали последниот расположлив податок укажува на подобрување на економската состојба или на нејзино влошување. Конечно, со оглед на тоа што монетарната политика треба да води сметка за идната економска активност, заради временското задоцнување со кое монетарните одлуки се одразуваат на реалната економија, погрешната проекција за идните економски движења може да доведе и до несоодветни монетарни одлуки. Така, доколку проекциите укажуваат на подобрување на економската состојба, тоа би барало поинаква поставеност на монетарната политика, отколку доколку проекциите укажуваат на влошување на економската состојба. Оттука, високата променливост на податоците го отежнува оценувањето на тековната економска состојба, може да доведе до погрешни оценки за идните економски движења и може да влијае на водењето на монетарната политика и на соодветноста на монетарните одлуки.

1.4. Вработеност и плати

Кварталниите помеснувања на пазарот на труд во последниот тримесечје на 2009 година укажуваат на негово постоечко прилагодување на намалената економска активност. Така, во овој период беше забележано квартално намалување на вработеноста од 1%, додека невработеноста продолжи да се намалува, но со забавено темпо. Овие промени условија и забавување на годишниот раст на вработеноста и на пазарот на невработеноста. Сепак, може да се каже дека

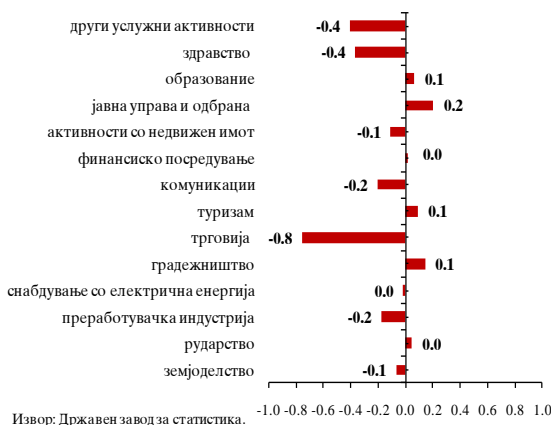
прилагодувањето е бавно и релативно мало, при што неизвесноста околу ионајмошните трендови на пазарот на работна сила и ионајму е голема и прејскавува голем фактор на ризик за закрепнувањето на домашната економија. По исцрпувањето на ефективно од зголемувањето на илајата во јавниот сектор во септември 2008, во четвртиот квартал од годината е забележан умерен годишен пораст на номиналниот нејо и бруто-илаји, во споредба со расиој од првите девет месеци од годината.

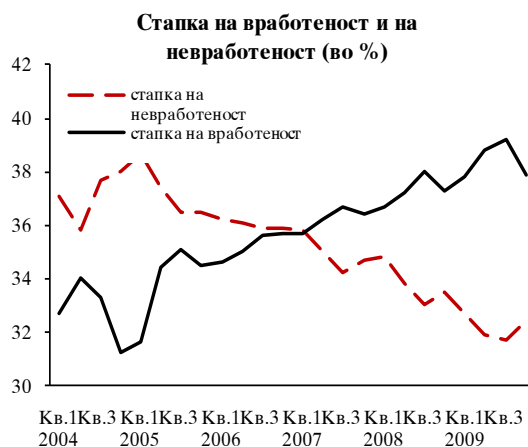
* На графиконот позитивна промена кај невработените лица значи намалување на невработеноста и влијае во насока на пораст на вработеноста

Извор: Државен завод за статистика, Анкета за работна сила.

Придонеси на најзначајните сектори кон кварталниот пад на вкупниот број на вработени лица во кв.4 2009 година
(во процентни поени)

Извор: Државен завод за статистика.

Извор: Државен завод за статистика, Анкета за работна

Состојбата на пазарот на труд и во четвртиот квартал се оценува како поповолна во однос на претходната година. Од друга страна, анализата на кварталната динамика на носечките категории укажува на постепено влошување на условите на пазарот на работна сила, особено во последното тримесечје²⁴. Имено, во четвртиот квартал бројот на лица кои работат се намали за околу 1% на квартална основа што, дополнето со порастот на работоспособното население, доведе и до квартално намалување на стапката на вработеност (за 0,4 п.п.). Падот на вработеноста сепак не беше проследен со соодветно прилагодување кај невработеноста, којашто продолжи да се намалува (квартален пад од 1%), туку се прелеа во пад на работната сила и пораст на неактивното население. Така, работната сила во економијата забележа пад од 1% на квартална основа (или 9.493 лица), додека неактивното население се зголеми за 1,6% (или за 11.551 лице).

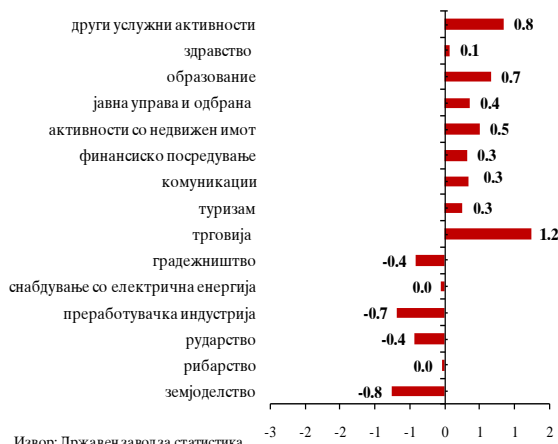
Од аспект на индивидуалните дејности, намалување на квартална основа се забележува кај земјоделството и во преработувачката индустријата, но и кај значителен дел од услужните дејности каде што до последниот квартал имаше растечки тренд во бројот на лицата кои работат. Така, најстар пад е забележан во трговијата, дејност којашто досега имаше доминантен придонес во растот. Од останатите услужни дејности, пониска вработеност во споредба со третото тримесечје се забележува и во дејноста „активности во врска со недвижен имот, изнајмување и деловни активности“, комуникациите, здравството, како и во дејноста „други комунални, културни, општи и лични услужни активности“.

Движењата на пазарот на труд во последното тримесечје од годината укажуваат на релативно бавна прилагодливост на овој сегмент од економијата, доколку се земе предвид дека падот на економската активност започна од последниот квартал на 2008 година

²⁴ Анализата на кварталната динамика на вработеноста и невработеноста е направена со податоци прилагодени за сезонските влијанија. Сезонско прилагодување е направено единствено кај вкупното работоспособно население.

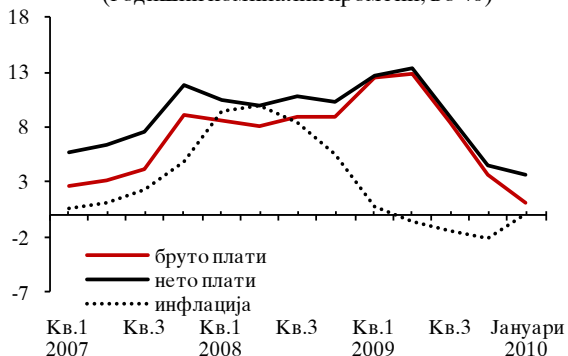
Придонеси на најзначајните сектори кон порастот на вкупниот број на вработени лица во кв.4 2009 година (во процентни поени)

* На графиконот позитивна промена кај невработените лица значи намалување на невработеноста и влијае во насока на пораст на вработеноста

Извор: Државен завод за статистика, Анкета за работна сила.

Просечна исплатена бруто и нето плата (годишни номинални промени, во %)

Извор: Државен завод за статистика.

(квартална промена). Промените на домашниот пазар на труд не соодветствуваат ниту со трендовите во останатите транзициски економии, каде што стапката на невработеност започна да расте уште од почетокот на 2009 година. Во четвртиот квартал, прилагодувањето се случува преку намалување на вработеноста, додека бројот на невработени лица сè уште се намалува. Едно од можните објаснувања може да биде и демотивираноста за барање работен ангажман, со што овие лица повеќе немаат третман на невработени.

Анализата на годишните промени на пазарот на труд упатува на речиси идентични заклучоци како и во претходните квартали. Сепак, влошувањето на состојбата во последното тримесечје од годината предизвика забавување на годишниот раст/пад на основните категории. Така, вработеноста во четвртиот квартал од годината забележа годишен раст од 2,3% (или за 14.179 лица), наспроти растот од 4% (односно за 22.739 лица) во третиот квартал. Годишната стапка на раст на бројот на вработените лица во последните три месеци од годината се објаснува со порастот на работната сила, но и со намалениот број невработени лица. Притоа, и двете компоненти имаат речиси еднаков придонес во растот на вработеноста - работната сила се зголеми за 0,8% (6.987 лица), додека невработеноста се намали за 2,4% (7.192 лица) на годишна основа.

Стапката на вработеност во четвртиот квартал изнесува 37,9% што претставува годишен пораст од 0,6 п.п. (за споредба, годишниот пораст во третиот квартал изнесуваше 1,2 п.п.). Дополнително, кај стапката на невработеност, којашто во анализираниот период изнесува 32,4%, се забележува забавување на годишниот пад од 1,3 п.п. во третиот и 1,9 п.п. во вториот квартал од годината, на 1,1 п.п. во последното тримесечје.

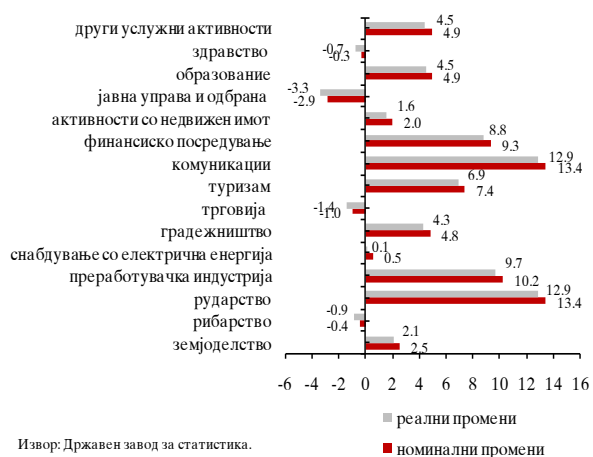
Најголем индивидуален придонес кон годишниот пораст на вработеноста имаат трговијата (придонес од 1,2 п.п.), образованието (придонес од 0,7 п.п.) и дејноста „други комунални, културни, општи и лични услужни активности“ (придонес од 0,8 п.п.). Годишниот пораст на вработеноста во трговијата, и покрај тоа што се совпаѓа со повисоката додадена вредност во оваа дејност и со позитивната промена на личната потрошувачка на крајот на годината, не соодветствува со забележаниот пад на прометот во трговијата во четвртиот квартал од годината. Повисок број лица кои работат се сретнува и во останатите услужни дејности,

додека пад на вработеноста е забележан во земјоделството, индустријата и градежништвото.

Во четвртото тримесечје на годината, по исцрпувањето на ефектот од зголемувањето на платата во јавниот сектор во септември 2008, забележан е умерен годишен пораст на номиналните нето и бруто-плати²⁵. Благото намалување на потрошувачките цени во анализираниот период услови повисок реален раст во однос на номиналниот, упатувајќи на зголемување на реалната куповна моќ на економските субјекти. Така, номиналните нето-плати исплатени во последните три месеци од годината се повисоки за 4,5%, додека номиналните бруто-плати бележат пораст од 3,7%²⁶. Реалната промена кај исплатените нето и бруто-плати изнесува 6,8% и 5,9%, соодветно. Од аспект на економската структура, повисоки плати се исплатени во речиси сите дејности. Сепак, за разлика од претходните три квартали од годината, во четвртиот квартал се забележува годишно намалување на платите во неколку дејности. Притоа, најизразен пад на платите е остварен во јавната управа, каде што и ефектот од одлуката за зголемување на платите во јавната администрација беше најголем. Ваквите движења продолжуваат и во 2010 година. Така, годишниот раст на номиналната нето-плата од 3,6% во јануари 2010 година е поддржан со пораст на платите во речиси сите економски дејности. Како и во последните три месеци од годината, и во јануари платата во јавниот сектор бележи годишен пад. Дополнително, во јануари се забележува значителен годишен пад на платите во дејноста „хотели и ресторани“ (за 10,8%).

Годишни промени во просечната исплатена нето-плата по сектори во кв.4 2009 година (во %)

Извор: Државен завод за статистика.

²⁵ Заради промената во начинот на пресметување на платите од 2009 година (концепт на бруто-плата, односно вклучување на надоместоците за храна и превоз во основицата на која се плаќа персоналниот данок), со цел да се постигне повисок степен на меѓугодишна споредливост на податоците, извршена е корекција со претпоставка дека платата во декември 2008 година е на ниво на платата во јануари 2009 година, а за месеците наназад (пред декември 2008 година), овој износ се коригира за месечните промени на платите објавени од ДЗС.

²⁶ Разликата во стапката на раст на нето и бруто-платите се должи на следниве измени: придонесот за пензиско осигурување од постојните 21,2% во 2008 година се намалува на 19% во 2009 година; придонесот за здравствено осигурување се намалува од 9,2% на 7,5%, и придонесот за вработување од 1,6% се сведе на 1,4%. Дополнителниот придонес за професионално здравствено осигурување од 0,5% станува задолжителен, односно од 2009 година се вклучува во групата задолжителни социјални придонеси. Придонесот за водостопанство од 0,2% од 2009 година престанува да се пресметува. Тоа значи дека оптоварувањето на бруто-платата со придонеси од 32,7% во 2008 година се намалува на 28,4% во 2009 година.

Продуктивност на трудот и трошоци за труд по единица производ (индекси, 2004=100)

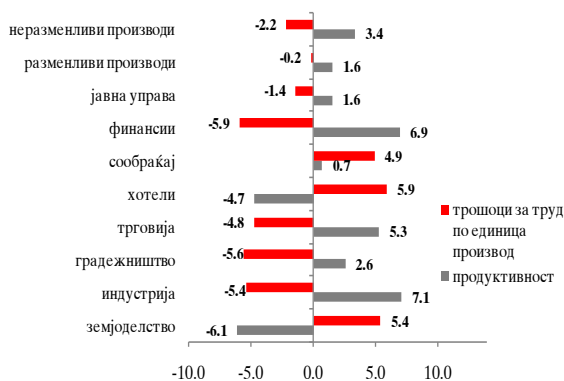

Извор: Државен завод за статистика и пресметки на НБРМ.

Наспроти кварталното намалување на платите во третото тримесечје, номиналните нето-плати исплатени во последното тримесечје на годината бележат квартален пораст од 1,4%. Со исклучок на платите во земјоделството, коишто се пониски за околу 1% (заради падот на платите во рибарството како резултат на сезонски фактори), умерен пораст на платите е забележан во индустријата (за 0,4%) и во услужниот сектор (за 1,3%).

Анализата на платите во четвртиот квартал и во јануари 2010 година ги потврдува заклучоците од претходниот квартал - постепено забавување на годишниот раст на платите. Сепак, имајќи ја предвид хипотезата за ригидност на платите во надолна насока, како и намалувањето на оптоварувањето на бруто-платите, што значи и пониски трошоци за труд за работодавците, поверојатно е дека платите ќе се задржат на некое стабилно ниво отколку да дојде до нивна надолна корекција во наредниот период.

Продуктивност на трудот и трошоци за труд по единица производ, по сектори (квартални стапки на раст)

Извор: Државен завод за статистика и пресметки на НБРМ.

Подобрената економска состојба, но и падот на вработеноста во четвртиот квартал на 2009 година, доведоа до квартален пораст на продуктивноста на трудот од 1,8%. Позитивната квартална стапка услови забавување на годишната стапка на пад, којашто во последните три месеци од годината се сведе на -1,1%. Позитивните промени кај продуктивноста, при скроман раст на просечните бруто-плати доведоа до квартално намалување на трошоците за труд по единица производ (за 0,7% во однос на претходниот квартал). Со тоа годишната стапка на раст на трошоците за труд по единица производ се сведе на 4,9%. Квартален пад на трошоците за труд по единица производ е забележан во секторот на неразменливи производи (за 2,2%) и во секторот на разменливи производи (за 0,2%)²⁷. Притоа, пониски трошоци за труд по единица производ, на квартална основа, се карактеристични за поголем дел од економските дејности, со исклучок на туризмот, земјоделството и сообраќајот.

1.5. Биланс на плаќања

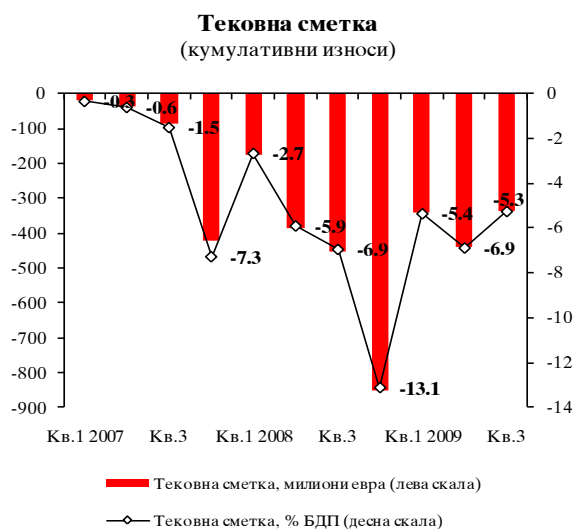
Со гласно со вообичаената сезонска динамика, во последниот тримесечје на 2009 година дојде до квартално проширување на дефицитот во тековната сметка.

²⁷ Во секторот на разменливи производи се вклучени секторите: земјоделство, лов и шумарство, рибарство, рударство и вадење камен, преработувачка индустрија, и секторот снабдување со електрична енергија, гас и вода. Сите останати дејности се вклучени во секторот на неразменливи производи.

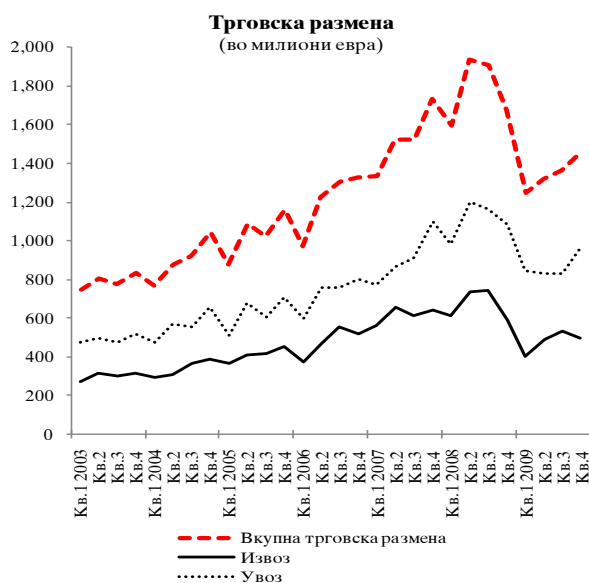

Главен фактор на ваквата промена е зголемениот трговски дефицит, како комбиниран ефект од зголемениот увоз на инвестициски производи и раслој на цената на нафтата на светските берзи, при незначително намалување на извозот. Сепак, нейо-приливите од тековните трансфери и квалитетните приливи го надминаа нивоа на потребно финансирање на трговскиот јаз, што овозможи доволниот раст кај девизните резерви. Позитивните тенденции во надворешниот сектор продолжија и во првите месеци од 2010 година, при квартално намалување на увозот и заживување на извозот. Воедно, во овој период се забележува номинална депрецијација на ефективниот девизен курс, што може да го надолжни стимулативниот ефект врз извозот од позитивните прогнози за странската побарувачка и раслој на цените на металиите.

1.5.1. Тековна сметка

Извор: НБРМ и ДЗС.

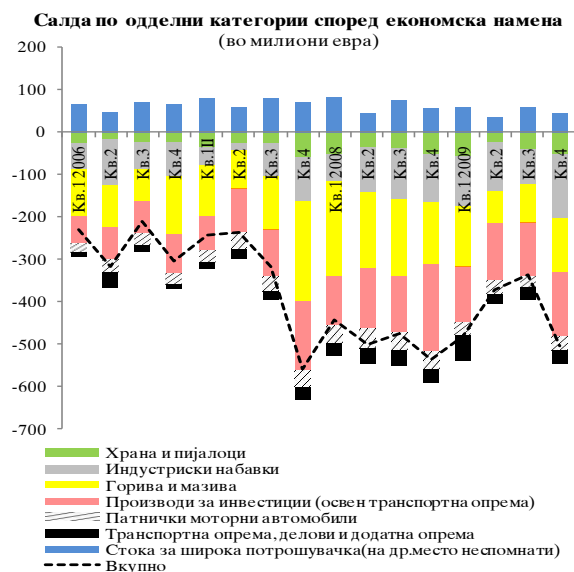
Извор: НБРМ и ДЗС.

Наспроти остварениот суфицит во тековната сметка во третото тримесечје на 2009 година, во последното тримесечје беше остварен дефицит од 2,1% од БДП, или 140 милиони евра. Најголем придонес за влошувањето на салдото на тековната сметка на квартална основа имаше проширениот трговски дефицит. Воедно, во ова тримесечје дојде до забавување на кварталната динамика на приливите од тековни трансфери, до повисок негативен биланс кај доходот и реализација на понизок суфицит кај билансот на услугите. Сепак, во споредба со последното тримесечје од 2008 година, негативното салдо на тековната сметка беше пониско за 261,2 милиона евра. Ваквото годишно подобрување, при речиси идентичен негативен трговски јаз, се должи на базниот ефект кај приливите од приватните трансфери, односно на годишното подобрување на нивната динамика. Збирниот дефицит за целата 2009 година достигна 7,3% од БДП, или 483,3 милиони евра, што во однос на 2008 година претставува стеснување од 5,8 процентни поени. Најновите податоци за движењата во билансот на плаќања за јануари 2010 година покажуваат дефицит во износ од 31,8 милиони евра, што претставува стеснување на дефицитот за 72,7% на годишна основа. Во најголем дел, овие позитивни поместувања се должат на подобриот трговски биланс (заради годишното намалување на увозот, при остварен раст на извозот) и зголемените приливи од приватни трансфери (придонеси од 62,8% и 36,5%, соодветно).

По значителното квартално намалување (25%) на надворешната размена во првиот квартал на 2009 година, до крајот на годината размената на стоки бележеше постепено, но бавно закрепнување. Главен носител на закрепнувањето во првите три тримесечја беше извозот, додека увозот се задржа на нивоа од почетокот на годината. До промена дојде во последното тримесечје на 2009 година, кога увозот забележа значителен квартален раст од

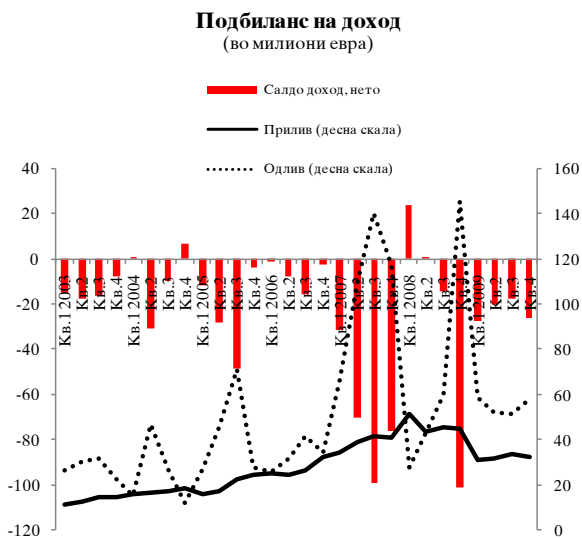

127,9 милиони евра, додека извозот се намали за 35,4 милиони евра. Според податоците од надворешнотрговската размена за првите два месеца на 2010 година, вкупната размена на стоки е под нивото на размената во последното тримесечје на 2009 година, но и во споредба со првите два месеца од 2009 година. Увозот се движи по надолна линија, додека намалувањето на извозот е со побавно темпо во споредба со претходниот период. Во првите два месеца на 2010 година, вкупниот увоз на стоки е понизок за 14,1% (или за 79,9 милиони евра), додека извозот на стоки е повисок за 14,5% (или 36,5 милиони евра), во споредба со истиот период од 2009 година.

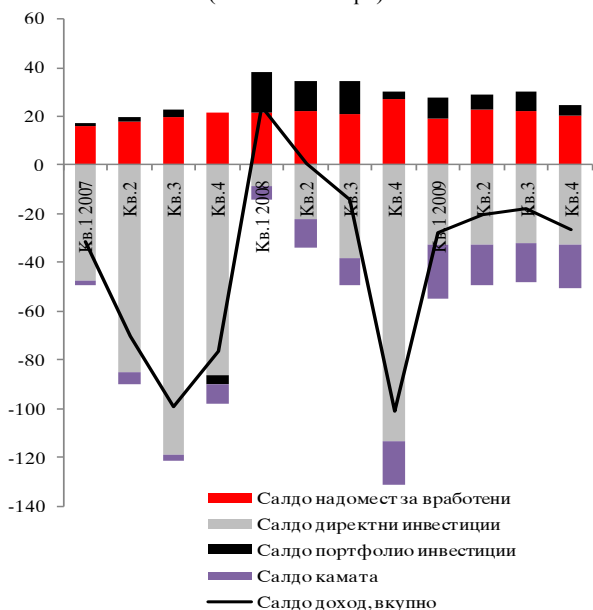
Извор: НБРМ.

Од аспект на одделните компоненти на трговската размена, во последното тримесечје на 2009 година, најголем придонес во кварталното проширување на трговскиот дефицит имаше проширениот дефицит во размената на инвестициски стоки. Придонес имаа и повисокиот дефицит кај енергетскиот биланс (како ефект од растот на цената на нафтата), во размената на тутун и пијалаци (заради високиот базен ефект од претходното тримесечје), и во размената на текстилни предива и на друмски возила. Од почетокот на 2010 година, се забележува квартално подобрување кај енергетскиот биланс, а размената на метална руда и метални отпадоци бележи значителен суфицит. Во овој период, е остварен понизок дефицит во размената на инвестициските производи.

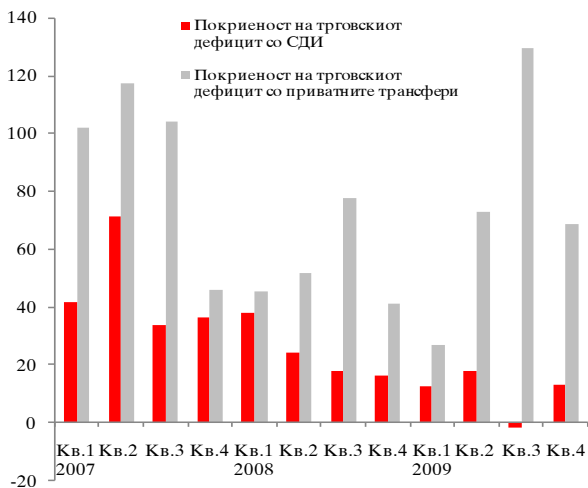

Извор: НБРМ.

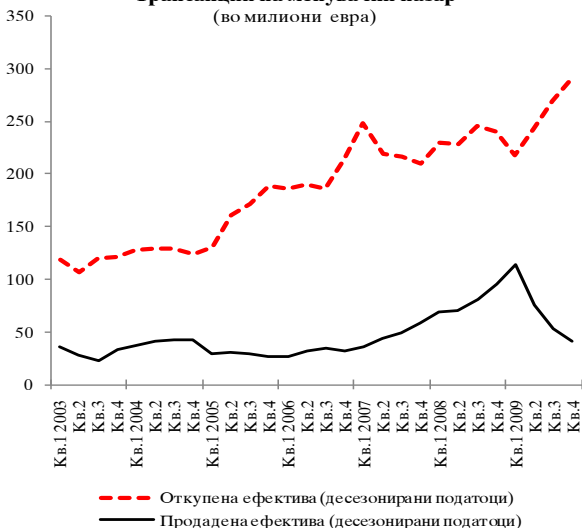
Во четвртото тримесечје од 2009 година беше остварено позитивно салдо кај размената на услуги од 6,9 милиони евра, што е пониско за 16,4 милиони евра на квартална основа. Ваквата промена претставува комбиниран ефект од намалениот суфицит кај услугите поврзани со патниот транспорт (заради зголеменото користење на овие услуги од страна на резидентните компании) и стеснетото позитивно салдо кај патувањата (заради сезонски намалените приливи од нерезиденти). Сепак, во споредба со истиот период од претходната година, размената на услугите беше повисока за 25,1 милион евра, како резултат на повисоките приливи од извршени градежни работи во странство од страна на наши компании (при остварени пониски исплати за извршени градежни зафати на нерезидентни компании во земјава), како и заради пониското негативно салдо кај деловните услуги. Воедно, на годишна основа, пораст забележаа и приливите од патувања, додека кај патниот транспорт тенденциите беа негативни, при повисок увоз, а при понизок извоз на овие услуги. Збирно, нето-

Компоненти на подбилансот на доход
(во милиони евра)

Извор: НБРМ.

Покриеност на трговски дефицит
(во %)

Извор: НБРМ и ДЗС.

Трансакции на менувачки пазар
(во милиони евра)

Извор: НБРМ.

приливите од услугите во 2009 година беа повисоки за 23,7 милиони евра од приливите во 2008 година, со што остварувањата кај услугите се вратија на нивото од преткризниот период. Според најновите податоци, во размената на услугите во јануари 2010 година е забележан минимален суфицит од 1,4 милиони евра, што во однос на јануари 2009 година е позитивна промена од 2,9 милиони евра. Ова претставува ефект од понискиот увоз на останатите услуги (компјутерски и информациски услуги, патенти и лиценци и деловни услуги).

Дефицитот на доходот во четвртото тримесечје изнесуваше 26,3 милиони евра, наспроти 17,6 милиони евра во претходното тримесечје на 2009 година. Кварталното проширување на дефицитот се должи на исплатената камата врз основа на издадената прва еврообврзница на меѓународниот пазар на капитал, на повисоките каматни исплати врз основа на користени заеми и заради пониските приливи од надоместоци на резиденти за извршената работа во странство. На годишна основа, нето-одливот на доходот е понизок за 74,7 милиони евра, што се должи на високата споредбена основа од 2008 година (високи дивиденди кон странски инвеститори). Во 2009 година, збирното негативно салдо кај доходот изнесуваше 91,7 милиони евра и беше на нивото од 2008 година (минимално проширување на дефицитот за 0,8 милиони евра). Дефицитот на доходот во јануари 2010 година бележи годишно зголемување за 2,3 милиони евра, како резултат на повисоките каматни отплати на приватниот сектор (без банки) врз основа на земени заеми. Од друга страна, во јануари се забележани повисоки приливи врз основа на камати од инвестирањето на девизните резерви во долгорочни хартии од вредност на меѓународниот пазар на капитал.

Тековните трансфери во последното тримесечје забележаа квартален пад, којшто има сезонски карактер. Така, во последното тримесечје на 2009 година, салдото на тековните трансфери беше во суфицит од 343,6 милиони евра, што претставува квартален пад од 54,1 милион евра. **Сепак, на годишна основа, во последниот квартал продолжи позитивната динамика на тековните трансфери, со засилено темпо.** Така, во услови на значително постабилни очекувања и позитивни согледувања, кај оваа категорија беше забележан годишен раст од 133,2 милиона евра, или 63,3%. Со тоа, суфицитот кај тековните трансфери во 2009 година го достигна преткризното ниво и изнесуваше 1131,4 милиони евра (17% од БДП). Тоа претставува позитивна годишна промена од

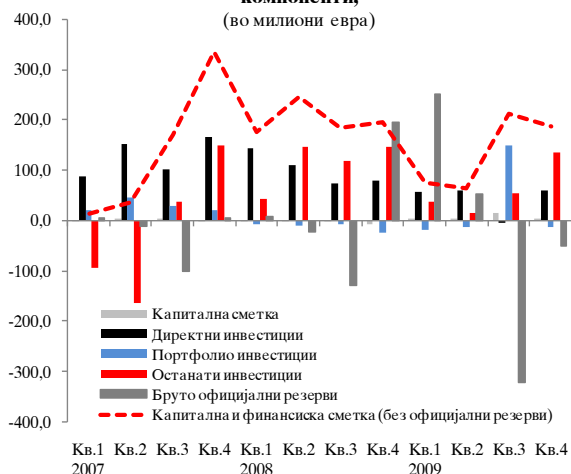
15% и покриеност на трговското салдо во тековната година од 73%. Според најновите податоци од билансот на плаќања за јануари 2010 година, тековните трансфери забележаа висок годишен раст од 30,9 милиони евра, во голема мера како ефект од ниската споредбена основа. Од аспект на компонентите, во јануари нето ефективата забележа најголем годишен раст при што откупената нето-ефективата беше зголемена за 32,4 милиони евра и изнесуваше 50,5 милиони евра. Задржаната позитивна динамика кај тековните трансфери во 2010 година може да се согледа и преку расположливите податоци од менувачкиот пазар, каде што во првите три месеци на 2010 година збирните нето-приливи достигнаа 180,5 милиони евра и беа повисоки за 126 милиони евра, или за 3,3 пати во споредба со истиот период од претходната година.

1.5.2. Капитална и финансиска сметка

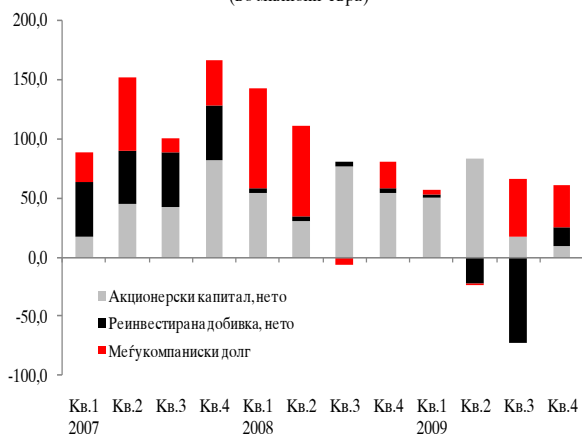
Поволните движења во рамки на капиталната и финансиска сметка, коишто започнаа во третиот квартал, продолжија и во последните три месеци од годината. **Во четвртото тримесечје на 2009 година, нето-приливите од капиталната и финансиска сметка (2,8% од БДП) овозможуваа целосно финансирање на дефицитот на тековната сметка и дополнителен раст кај девизните резерви.** Така, капиталните приливи во овој период изнесуваа 185,8 милиони евра, што претставува пад од 4,5% на годишна основа. Расчленувањето на капиталната и финансиска сметка покажува дека во најголем дел нето-приливите потекнуваат од трговските кредити, странските директни инвестиции и задолжувањето во странство.

Во четвртиот квартал на 2009 година преку трговските кредити беа забележани нето-приливи од 126,4 милиони евра (наспроти остварените нето-одливи од 41,7 милиони евра, во истиот период од 2008 година). Ваквите движења кај трговските кредити соодветствуваат со намалената ликвидност во домашната економија, како и потребата на странските партнери да го задржат пазарното учество на извозните пазари. **Кај директните инвестиции, на нето-основа се забележани приливи од 60,9 милиони евра, односно највисок квартален износ во 2009 година, што претставува околу 35% од вкупните остварени директни инвестиции за 2009 година.** Притоа, голем дел (58,2%) од нив се однесуваа на меѓукомпанискиот долг, односно на кредитите одобрени од матичните компании на резидентите - странски директни инвеститори.

Капитална и финансиска сметка и нејзини составни компоненти,

Структура на директни инвестиции, нето

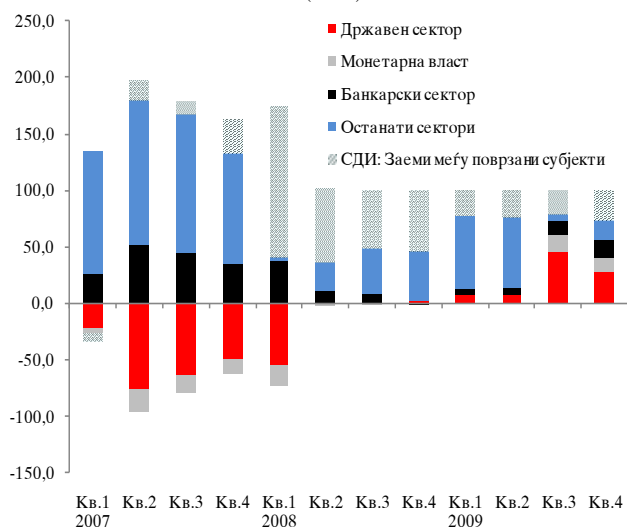

На годишна основа, во услови на глобална финансиска неизвесност, меѓународна неликвидност и висока воздржаност за инвестирање на странските инвеститори, директните инвестиции забележаа пад од 24,4%, што во целост се должи на годишното намалување (84%) на акционерскиот капитал.

Во последното тримесечје на годината, во рамки на задолжувањето во странство, на нето-основа, се остварени нето-приливи од 59,4 милиони евра, со што беше прекинат трендот на постојани нето-одливи преку оваа категорија, што започна од почетокот на годината. Структурната анализа кај нето-заемите укажува на повисоки износи повлечени врз основа на краткорочни кредити, конкретно задолжување на банкарскиот сектор на краток рок во последниот месец од годината. На годишна основа, оваа категорија бележи пад од 32,5%, претежно како резултат на намалувањето на кредитите користени од приватниот сектор на долг рок (отежнат пристап до меѓународните финансиски пазари, како и намалени потреби за дополнително надворешно финансирање), во услови на стабилно ниво на отплати. **Кај валутите и депозитите се забележани нето-одливи од 62,1 милион евра, што главно произлегува од зголемената отплата на девизни обврски од страна на банките,** како и од повлекувањето на девизните средства на останатите сектори (население) во економијата надвор од банкарскиот систем. Нето-одливи во последниот квартал беа остварени и преку портфолио-инвестициите во износ од 12,8 милиони евра (во споредба со нето-одливите од 23,4 милиони евра во истиот период од 2008 година).

На 31.12.2009 година, бруто надворешниот долг²⁸ достигна износ од 3.839,4 милиони евра и на квартална основа забележа мал пораст од 2,4%. Во споредба со крајот на 2008 година, надворешниот бруто-долг забележа зголемување од 535,3 милиони евра. Нагорното поместување на состојбата на надворешниот долг во најголем дел (27,9%) се должи на задолжувањето на државата на меѓународните финансиски пазари, преку издавање на втората емисија на еврообврзници. Значителен придонес (од 26,8%) во порастот на долгот има и зголемувањето на заемите помеѓу поврзаните субјекти, односно зголемените обврски кон директните инвеститори на долг рок. Од останатите компоненти на бруто-долгот,

Придонес на одделните сектори во годишната промена на бруто надворешниот долг (во %)

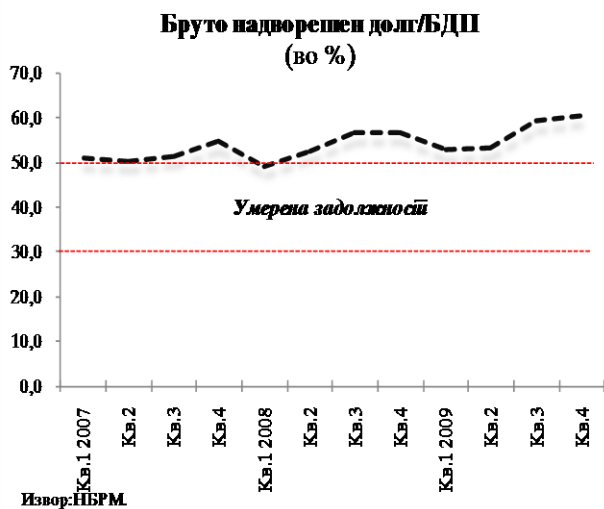

Извор: НБРМ.

²⁸ Од 2007 година, НБРМ започна да изготвува и да објавува податоци за бруто надворешниот долг. Анализата на бруто надворешниот долг е направена врз основа на податоците за бруто надворешниот долг изразен по пазарна вредност.

позначајно е зголемувањето на состојбата на долгот на корпоративниот сектор (за 7,2%), во чишто рамки најголем пораст бележат краткорочните трговски кредити, додека кај банкарскиот сектор повисокото ниво на долг (за 21,8%) исто така произлегува од зголемените обврски на краток рок, во форма на заеми. Кај долгот на небанкарскиот сектор може да се забележи значително забавување на кредитирањето во однос на претходните години (18,5% и 41,8% годишен пораст во 2008 и 2007, соодветно), што соодветствува со потешкиот пристап до задолжување на меѓународните финансиски пазари и помалите потреби за финансирање, во услови на намалена економска активност. Структурната анализа на бруто-долгот покажува дека и понатаму корпоративниот сектор има најголемо учество, и покрај неговото намалување на годишна основа (за 3,1 п.п), за сметка главно на зголеменото учество на долгот на монетарната власт (повлекување на СПВ од ММФ). Од аспект на инструментите, најзастапени при задолжувањето во странство се заемите (63,8%), но во споредба со 2008 година нивното структурно учество е намалено како резултат на зголемувањето на учеството на должничките хартии од вредност, заради издадената втора еврообврзница. Анализата од аспект на рочноста на долгот укажува на тоа дека 66,1% од задолжувањето се врши на долг рок.

Еден од основните показатели за задолженоста на една земја претставува учеството на бруто надворешниот долг во номиналниот БДП²⁹. Според овој показател, бруто надворешниот долг на Р Македонија изнесува 60,8% од БДП (пораст од 1,4 п.п. на годишна основа) и се вбројува во групата земји со висока задолженост. Од друга страна, според останатите показатели за степенот на надворешна задолженост³⁰ („бруто надворешен долг/извоз на стоки и услуги“, „сервисирање на долг/извоз на стоки и услуги“ и „отплати на камата/извоз на стоки и услуги“), нашата земја се наоѓа во групата земји со помала задолженост.

Показател за степен на надворешна задолженост	Кв.1 2007				Кв.1 2008				Кв.1 2009			
	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4
Бруто надворешен долг/БДП (критериум: умерена задолженост 30-50%)	51.1	50.6	51.7	54.8	49.4	52.8	56.8	57.0	52.9	53.5	59.4	60.8
Бруто надворешен долг/Извоз на стоки и услуги (критериум: помала задолженост 0-165%)	95.3	94.5	96.5	102.4	87.6	93.7	100.9	101.3	100.3	101.5	112.7	115.3
Сервисирање на долг/Извоз на стоки и услуги* (критериум: умерена задолженост 18-30%)	19.0	28.2	7.9	8.4	5.4	3.7	6.5	10.9	7.0	14.7	7.7	7.1
Отплати на камата/Извоз на стоки и услуги* (критериум: помала задолженост 0-12%)	2.1	2.2	2.1	2.9	2.1	2.1	2.1	2.1	2.1	2.1	2.1	2.3

* Податоците за сервисирањето на долгот и отплатите на камата не се ревидирани.

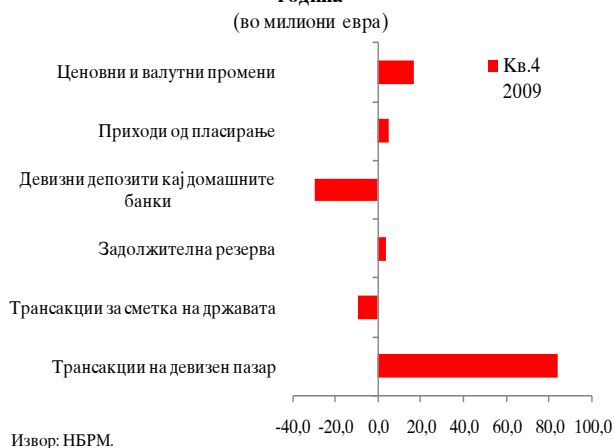
Извор: НБРМ.

²⁹ Според Методологијата на Светската банка.
³⁰ Според Методологијата на Светската банка.

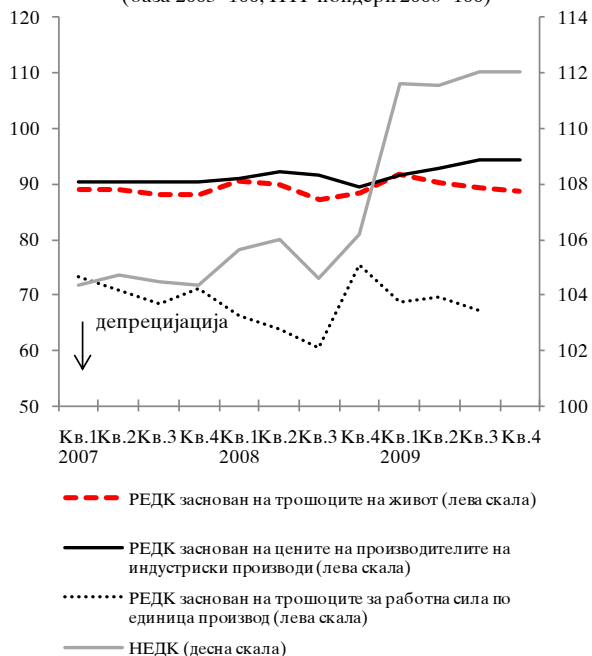

Движењата во билансот на плаќања во последното тримесечје на годината, односно високите приливи во рамки на приватните трансфери, како и нето-приливите од капиталната и финансиска сметка овозможува раст на девизните резерви од 70,9 милиони евра. Така, на крајот на 2009 година, бруто девизните резерви изнесуваа 1.597,5 милиони евра, што во однос на 31.12.2008 година претставува зголемување од 102,6 милиони евра.

Фактори на промена на бруто девизните резерви во Кв.4 2009 година

Индекс на РЕДК и НЕДК на денарот

Во јануари 2010 година, во рамки на капиталната и финансиска сметка се остварени нето-приливи од 44,2 милиона евра. Најголем дел од капиталните приливи се однесуваат на директните инвестиции, нето-приливи врз основа на валути и депозити и трговски кредити. Во првиот месец од годината, директните инвестиции, на нето-основа, изнесуваат 23,8 милиони евра и во најголем дел потекнуваат од реинвестираните средства и меѓукомпаниското задолжување. Кај валутите и депозитите се остварени нето-приливи од 15,2 милиона евра, што во целост се должи на намалувањето на девизните средства на банките на сметките во странство, во услови на понатамошно повлекување девизни средства од страна на населението надвор од домашниот банкарски систем. На годишна основа, капиталните приливи се зголемија за 3,3 пати, како резултат пред сè на високата споредбена основа од јануари 2009 година, кога се почувствува почетниот удар на светската финансиска криза. Ваквите движења ги отсликуваат повисоките остварени нето-приливи кај валутите и депозитите и трговските кредити, како и намалените нето-одливи врз основа на нето-задолжување во странство.

Позитивната динамика на девизниот пазар продолжи и во првите месеци на 2010 година. Имено, во услови на сè уште високи нето-приливи на менувачкиот пазар, како и остварување годишни стапки на пораст на извозот на стоки, НБРМ интервенира на девизниот пазар со нето-откуп од 23,3 милиони евра. Така, на 31.03.2010 година, состојбата на бруто девизните резерви изнесува 1.606,6 милиони евра, што во споредба со крајот на 2009 година претставува пораст од 9,1 милион евра. Ова ниво на девизните резерви обезбедува покриеност од 4,1 месеци на увозот на стоки и услуги од наредната година.

1.5.3. Ценовна конкуренцијата

Во последното тримесечје на 2009 година, во услови на стабилен номинален

ефективен девизен курс (НЕДК), конкурентската позиција на македонската економија беше благо подобрена според РЕДК - трошоци на живот и непроменета според РЕДК - индустриски производители на квартална основа. На годишна основа, РЕДК пресметан според индексот на трошоците на живот бележи мала апрецијација од 0,4%, што претставува избалансиран ефект од годишната номинална апрецијација на ефективниот девизен курс - НЕДК од 5,5% и поволниот ценовен однос (странска инфлација и пад на домашните цените). Сепак, РЕДК дефлациониран со индексот на цените на производителите на индустриски производи значително апрецира за 5,7%, што заедно со номиналната апрецијација се должи и на позначителното намалување на странските од домашните цени на производителите.

Во првите два месеца од 2010 година, номиналниот ефективен девизен курс бележи депрецијација, во споредба со претходниот квартал. Ваквата тенденција, при фиксен курс на денарот во однос на еврото се должи на депрецијацијата на денарот во однос на руската рубља и турската лира, што претставува прелевање на ефектот од депрецијацијата на еврото во однос на дадените валути. Истовремено, забележан е посилен раст на домашната од странската ефективна инфлација и речиси иста нагорна реакција на цените на индустриските производители. Ваквите движења не предизвикаа позначителна промена во РЕДК. Сепак, од годишна перспектива, веќе со почетокот на 2010 година базниот ефект од апрецијацијата на НЕДК во првото тримесечје на 2009 година се неутрализира, односно во овој период просечната годишна номинална апрецијација на ефективниот курс е 0,3%, а ценовниот однос е главната причина за различното движење на двата индекса на РЕДК. Според индексот на трошоците на живот, РЕДК бележи годишна депрецијација од 2,5%, што се должи на пониската домашна од странска инфлација, додека РЕДК мерен според индексот на цените на производителите апрецира за 2,8% на годишна основа, заради посилното зголемување на домашните од странските цени на производителите на индустриски производи.

Движења кај извозот на стоки и РЕДК на денарот

Извор: НБРМ и ДЗС.

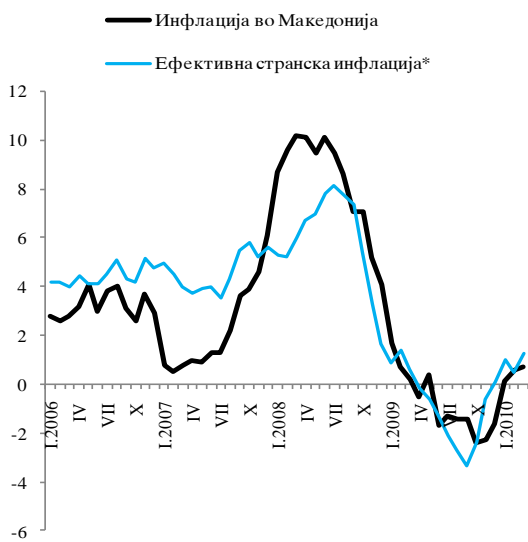
1.6. Инфлација

Во првиот квартал на 2010 година, потрошувачките цени се вратија во зоната на позитивни промени, со годишен раст од 0,5%, наспроти падот од 2,1% во последниот квартал на 2009 година. Ваквото придвижување на стапката на инфлација се објаснува со повисоките увозни цени, особено на нафтата, како и со нагорните корекции на регулираните цени (цени на електричната и топлинската енергија). Од друга страна, цените на храната и напитувањето предизвикуваат надолни

притисоци врз општо ценовно ниво. Движењето на домашната инфлација соодветствува со глобалните инфлациски движења, коишто главно се одраз на базичните ефекти поврзани со светските цени на храната и енергијата. Од аспект на релативните цени, во првиот квартал на 2010 година домашната стапка на инфлација се зголемува со побавно темпо од странската ефективна инфлација. Базичната инфлација ја следеше динамиката на вкупната инфлација. Така, во првиот квартал на 2010 година базичната инфлација се намали за 0,2%, што претставува натамошно забавување на падот на оваа ценовна компонента. Во наредниот период се очекува умерен раст на инфлацијата, главно воден од растот на увозните цени, при оцени за бавно закрепнување на домашната и странската побарувачка.

Инфлација и ефективна странска инфлација (годишни стапки на раст, во %)

* Ефективната странска инфлација е добиена како пондериран збир од инфлациите во земјите најзначајни трговски партнери на РМ.
Извор: ДЗС, Еуростат и пресметки на НБРМ.

Цена на сурова нафта и индекс на храна

Извор: ММФ - цени на примарни производи (IMF Primary Commodity Prices).

Во првиот квартал на 2010 година, просечната годишна стапка на инфлација изнесуваше 0,5%, со што по три квартали, промената на цените излезе од негативната зона. Ваквата промена е условена од порастот на цените на енергијата и на регулираните цени (односно од повисоките цени на електричната и топлинската енергија, коишто важат од јануари 2010 година). Пониските цени на храната и дезинфлациското влијание на базичната инфлација не беа доволни за да го неутрализираат високиот пораст на цените на енергентите. Натамошни притисоци за раст на финалните цени се навестуваат и преку порастот на цените на производителите на индустриски производи во последните четири месеци. Сепак, имајќи предвид дека високиот пад на цените на производителите во 2009 година не беше целосно пренесен врз финалните цени (висока позитивна маргина помеѓу промената на трошоците на живот и на цените на производителите на индустриски производи), а при воедно сè уште слаба побарувачка, постои можност овој раст на цените на влезните компоненти да не се прелее целосно врз финалните цени. Индикации за умерен раст на инфлацијата дава и движењето на странската ефективна инфлација, којашто во рамки на првиот квартал покажува тенденција на раст. Така, во првиот квартал на 2010 година странските потрошувачки цени, по намалувањето во претходните три квартали, забележаа годишно зголемување од 0,9%.

Во првото тримесечје на 2010 година дефлациското влијание на цените на исхраната забави (просечен годишен пад од 2,4%, наспроти пад од 4,2% во последниот квартал на 2009 година), со негативен придонес од 0,9 процентни поени за промената на инфлацискиот индекс. Притоа, и кај двете поткомпоненти на храната, свежата и преработената храна, цените продолжија да се намалуваат со намален интензитет (просечен годишен пад од 3,0% и 1,8% соодветно, наспроти, 5,3% и 3,6%, соодветно во претходниот квартал).

Структурната анализа покажува дека најголемо влијание во насока на намалување на цените на храната имаат цените на производите од жито, преработеното млеко и растителните масти. Повисока цена на годишна основа е забележана кај свежото и преработеното месо.

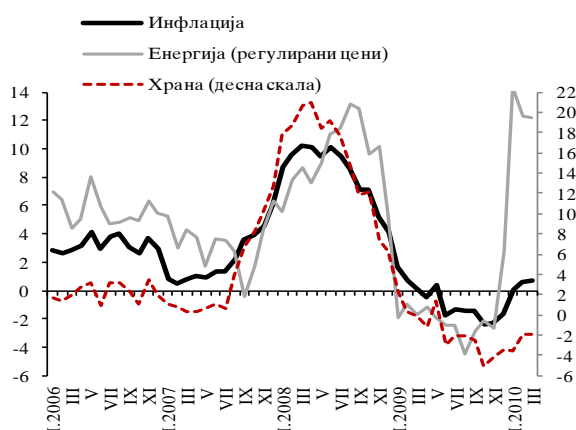
Табела 1
Одделни категории цени (годишни промени во %)

	Кв.1 2008	Кв.2 2008	Кв.3 2008	Кв.4 2008	2008	Кв.1 2009	Кв.2 2009	Кв.3 2009	Кв.4 2009	2009	Кв.1 2010
Инфлација (CPI)	9,5	9,9	8,4	5,4	8,3	0,8	-0,6	-1,4	-2,1	-0,8	0,5
Храна	19,0	19,5	14,7	8,5	15,4	0,9	-1,0	-2,2	-4,2	-1,6	-2,4
Свежа храна	26,4	25,2	16,0	11,0	19,7	1,0	1,9	-0,2	-5,3	-0,6	-3,0
Преработена храна	13,3	15,2	13,2	6,3	12,0	1,4	-3,0	-3,4	-3,6	-2,2	-1,8
Енергија	7,4	9,2	12,5	8,3	9,3	-1,6	-1,9	-3,4	-1,1	-2,0	12,9
Нафтени деривати	18,6	22,6	23,6	-6,2	14,6	-27,1	-27,7	-24,6	-4,0	-20,9	26,0
Електрична енергија	1,6	0,0	0,0	8,7	2,6	13,1	13,1	13,1	4,0	10,8	9,9
Топлинска енергија за греење	4,6	10,9	23,2	25,3	16,0	4,2	3,6	-4,9	-6,2	-0,9	6,4
Храна и енергија (волатилни цени)	16,1	16,9	14,1	8,5	13,9	0,3	-1,2	-2,5	-3,4	-1,7	1,3
Стоки	11,0	11,4	9,0	5,4	9,2	0,8	-0,7	-1,3	-2,0	-0,8	0,6
Услуги	3,9	4,5	6,1	5,8	5,1	1,2	0,0	-1,8	-2,4	-0,7	-0,2
Базична инфлација (без храна и енергија)	2,9	2,8	2,5	2,2	2,6	1,5	0,3	0,1	-0,6	0,3	-0,2
Цени на производители на индустриски производи	10,5	13,6	15,1	2,2	10,4	-6,2	-8,8	-10,1	-0,5	-6,4	7,5

Извор: Државен завод за статистика и пресметки на НБРМ.

Инфлација и променливост на храната и енергијата

(годишни промени, во %)

Извор: Државен завод за статистика и пресметки на НБРМ.

Во рамки на првиот квартал, негативниот придонес на цените што слободно се формираат на пазарот беше надминат од позитивниот придонес на регулираните цени. Цените на енергијата во првиот квартал забележаа годишен раст од 12,9%. Ваквите поместувања се поврзуваат со зголемувањето на домашните цени на нафтните деривати (резултат на ниската споредбена основа од претходната година), како и на нагорните корекции на електричната и на топлинската енергија (чиј пораст се одрази во јануари 2010 година).

Табела 2
Придонеси кон инфлацијата (во п.п.)

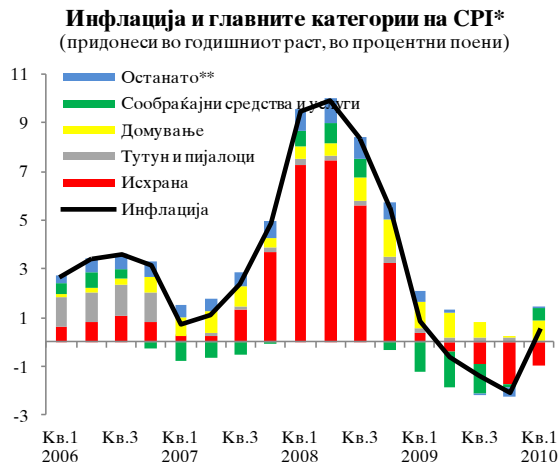
	Кв.1 2008	Кв.2 2008	Кв.3 2008	Кв.4 2008	2008	Кв.1 2009	Кв.2 2009	Кв.3 2009	Кв.4 2009	2009	Кв.1 2010
Инфлација (CPI)	9,5	9,9	8,4	5,4	8,3	0,8	-0,6	-1,4	-2,1	-0,8	0,5
Храна	7,3	7,5	5,6	3,3	5,9	0,4	-0,4	-0,9	-1,7	-0,7	-0,9
Свежа храна	4,7	4,5	2,8	2,0	3,5	0,2	0,4	0,0	-1,0	-0,1	-0,5
Преработена храна	2,7	3,1	2,7	1,3	2,5	0,3	-0,6	-0,7	-0,8	-0,5	-0,4
Енергија	0,9	1,2	1,6	1,1	1,2	-0,2	-0,2	-0,4	-0,1	-0,3	1,6
Нафтени деривати	0,7	0,9	0,9	-0,2	0,6	-1,1	-1,1	-1,0	-0,2	-0,9	0,8
Електрична енергија	0,1	0,0	0,0	0,5	0,2	0,7	0,7	0,7	0,2	0,6	0,6
Топлинска енергија за греење	0,1	0,3	0,7	0,8	0,5	0,1	0,1	-0,2	-0,2	0,0	0,2
Храна и енергија (волатилни цени)	8,2	8,6	7,2	4,3	7,1	0,2	-0,6	-1,3	-1,8	-0,9	0,6
Базична инфлација (без храна и енергија)	1,4	1,4	1,2	1,1	1,3	0,7	0,2	0,0	-0,3	0,2	-0,1

Извор: Државен завод за статистика и пресметки на НБРМ.

Паралелно со растот на променливите цени, во првото тримесечје на 2010 година, се намали и дефлациското влијание на долгорочната компонента на инфлацијата. Во текот на претходната година, растот на

Извор: Државен завод за статистика и пресметки на НБРМ.

*CPI - Consumer price index (Индекс на потрошувачки цени) претставува мерка за инфлацијата.

**Останатото ги инкорпорира категориите: облека и обувки, хигиена и здравје, образование култура и разонода, ресторани и хотели и останати услуги неспомнати на друго место.

Извор: Државен завод за статистика и пресметки на НБРМ.

Инфлација и цени на производителите на индустриски производи (годишни стапки на раст, во %)

Извор: Државен завод за статистика и пресметки на НБРМ.

базичната инфлација постојано забавуваше, а во последното тримесечје и оваа компонентна на инфлацијата влезе во зоната на негативни годишни промени (пад од 0,6%, којшто веќе во првиот квартал на 2010 година се намали на 0,2%). Преносните ефекти од порастот на цените на енергијата се фактори коишто ја објаснуваат ваквата тенденција на базичната инфлација. Од аспект на одделните компоненти, во првиот квартал цените на услугите бележат годишен пад од 0,2% (наспроти пад од 2,4% во претходниот квартал). На годишна основа, забележано е намалување на цените на услугите во хотелите и рестораните, на административните услуги, на сообраќајните и на ПТТ-услугите, додека зголемување бележат цените на финансиските услуги, на услугите за образование и развој, како и на услугите за нега и хигиена.

Анализирано од аспект на кварталната динамика, во првиот квартал на 2010 година општото ниво на потрошувачките цени е повисоко за 1,7%, во однос на претходниот квартал, наспроти падот од 0,1% во последниот квартал на 2009 година. Значителен инфлациски ефект во овој квартал имаат повисоките цени на свежиот зеленчук, а раст е забележан и кај домашните цени на нафтените деривати, кај електричната енергија и кај енергентите за затоплување (повисока цена на парното греење). Со изолирање на сезонските ефекти, кварталниот пораст на цените е понизок и изнесува 1,4% (наспроти падот од 0,7% во претходниот квартал).

Инфлацијата остварена во првиот квартал на 2010 година, главно, соодветствува со инфлациските очекувања на економските субјекти. Според Анкетата за инфлациските очекувања спроведена во февруари 2010 година, најголем дел од испитаниците (49%) очекуваат годишната стапка на инфлација на крајот на првото тримесечје на 2010 година да биде повисока од јануарското ниво од 0,1%, 47% сметаат дека инфлацијата ќе остане непроменета, а 4% очекуваат таа да се намали. Како најчесто потенцирани фактори, коишто влијаат во насока на позитивни очекувања кај економските субјекти, се очекувањата за излез од глобалната рецесија и заживување на глобалната економија, порастот на цената на електричната енергија, полагабата монетарна политика и очекувањата за полесен пристап до финансиски извори. Очекуваната стапка на инфлација за март 2010 година, врз основа на резултатите од Анкетата, изнесува 0,3%, наспроти остварената од 0,7%.

По напуштањето на дефлациската патека во ноември 2009 година, во првите три месеци на 2010 година цените на производителите на индустриски производи забрзано се движат по нагорна траекторија. Следствено, во првиот квартал на 2010 година просечното ниво на цените на производителите на индустриски производи беше повисоко за 7,5% во однос на истиот период од претходната година (наспроти падот од 0,5% во претходниот квартал). Анализирани од аспект на придонесите, промената во трендовите кај цените на производителите на индустриски производи во целост е водена од растот на производните цени на производителите на нафтени деривати и на електрична енергија. Цените на производителите на прехранбени производи и пијалаци, како и на производителите на основни метали се пониски за 2,2% и 4,6%, соодветно, а збирно придонесуваат за пад на индексот од 1 п.п. Сите останати категории на производи, заради малите учества или заради малите промени имаат придонес кон индексот којшто гравитира околу нулата.

Трошоци за труд по единица производ
(годишни стапки на раст, во %)

Извор: Државен завод за статистика и НБРМ

Забавувањето на падот на продуктивноста во комбинација со исто така забавениот раст на номиналните плати, во четвртиот квартал доведе до значително забавување на годишниот раст на номиналните трошоци за труд по единица производ, коишто во последниот квартал на 2009 година беа повисоки за 4,8% (наспроти забележаниот раст од 14,5% во претходниот квартал).

Од аспект на динамиката на инфлацијата во следниот период, оцените се во насока на умерен годишен раст на општото ценовно ниво. Како клучни фактори со инфлациско делување врз домашната економија се оценуваат растот на светската цена на суровата нафта и на увозните цени воопшто, додека притисоци врз цените преку каналот на побарувачката се малку веројатни.

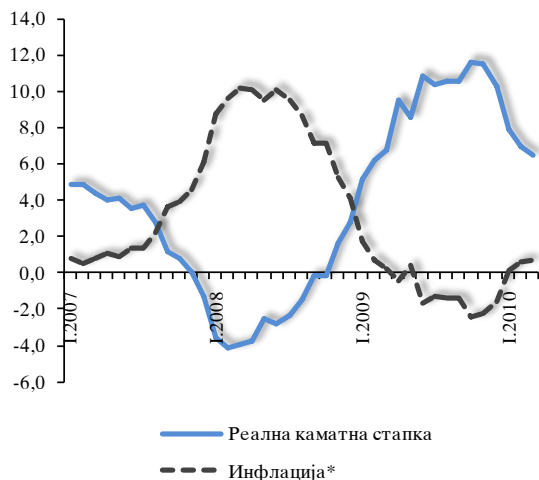
II. Монетарна политика

По намалувањето на камајнајна стапка за 0,5 п.п. на крајот на ноември 2009 година, во текот на првиот квартал на 2010 година НБРМ во три наврати ја намали основната камајна стапка, сведувајќи ја на 6,5%. Ваквата монетарна реакција беше условена од континуираноста на релативно повољни движења на девизниот пазар и подобрите прогнози за надворешниот сектор. Така, постабилните очекувања, намалената увозна побарувачка и умерено закрепнување на капиталните текови овозможува раст на девизните резерви во 2009 година, наспроти очекувањата за нивно намалување. Подобрата појдовна позиција од крајот на 2009 година беше надолжната и со повољните трендови на

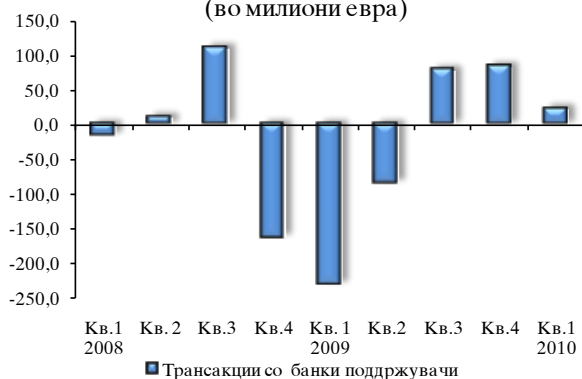
девизниот пазар во првојто тримесечје на 2010 година. Имено, подлабокиот пад на увозот во првите два месеца од оценетиот и подобрата динамика на приватните трансфери овозможува збиен ошкук на девизи во првојто тримесечје и ионајмошен раст на девизните резерви. Ваквите поместувања укажаа на промена во трендовите во надворешниот сектор, што создаде поволен амбиент за монетарната политика. Но, ризиците и ионајму не се исцрпени и се концентрирани околу претходните за закрепнување на извозот и нивоот на капитални приливи. Неисполнувањето на овие претходности ќе значи и зголемување на веројатноста за нови притоци на девизниот пазар, преку нивно негативно влијание врз очекувањата на субјектите и врз создавањето нова понуда на девизи на одржлива основа. Оштуката, носењето на монетарните одлуки и ионајму е придружено со неизвесност, поголема од вообичаената, што наметнува потреба од претпазливо преземање дојлните промени.

Реална каматна стапка на благајнички записи на НБРМ и инфлација (во %)

*Тековен месец во однос на истиот месец од претходната година.
Извор: Државен завод за статистика и НБРМ.

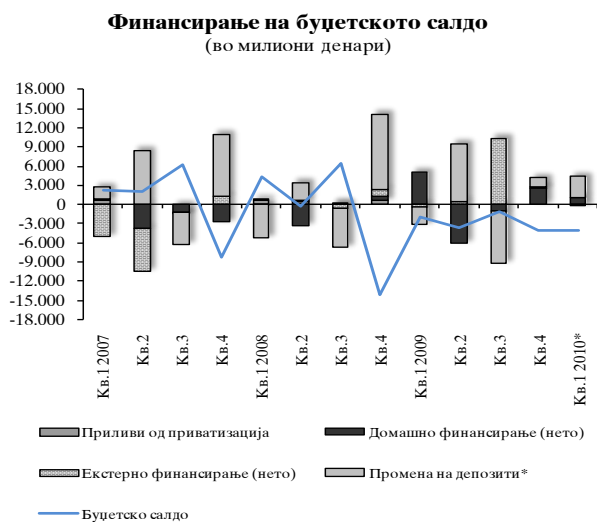
Интервенции на НБРМ на девизниот пазар (во милиони евра)

Извор: НБРМ

Во последниот квартал на 2009 година, промените во тековната и капиталнофинансиската сметка од билансот на плаќања овозможува зголемување на нивото на девизните резерви. Имено, трговскиот дефицит продолжи да се стеснува на годишна основа и во последниот квартал, приливите врз основа на приватни трансфери се зголемија, додека остварените нето-приливи во капиталнофинансиската сметка беа доволни за покривање на јазот во тековните трансакции од билансот на плаќања. Следствено, интервенциите со нето-откуп на девизи на девизниот пазар, започнати од јуни 2009 година, во континуитет продолжија и во последниот квартал. Овие поместувања во надворешниот сектор, во еден дел, може да се објаснат со постабилните очекувања во домашната економија (за што придонес имаа преземените монетарни мерки од првата половина на годината³¹), како и со излезот на дел од развиените земји од рецесијата, а со тоа и попозитивните оценки за перспективите на глобалната и домашната економија во следниот период. Подобрите трендови на девизниот пазар, во еден дел, можат да се објаснат и со фискалната позиција. Имено, и покрај надолното ревидирање на буџетското трошење во два наврати, сепак вкупната буџетска потрошувачка беше пониска од планираната, што значеше и поповолни тенденции на девизниот пазар од очекуваните. Имајќи предвид дека трендовите на девизниот пазар беа подобри од очекувањата, а ризиците во надворешниот сектор, иако и понатаму присутни, сепак

³¹ На 26.03.2009 година, НБРМ ја зголеми основната каматна стапка од 7% на 9%, додека на 28.05.2009 година донесе одлука за потепено зголемување на стапката на издвојување задолжителна резерва на обврските на банките со девизна компонента, од јули (зголемување на стапката на обврските во странска валута од 10% на 11,5% и на стапката на обврските во домашна валута со валутна клаузула од 10% на 20%) и од август (зголемување на стапката на обврските во странска валута од 11,5% на 13%).

* Позитивна промена -повлекување на депозити;негативна промена -кумулирање на депозити.

** Се однесува на јануари и февруари 2010 година.

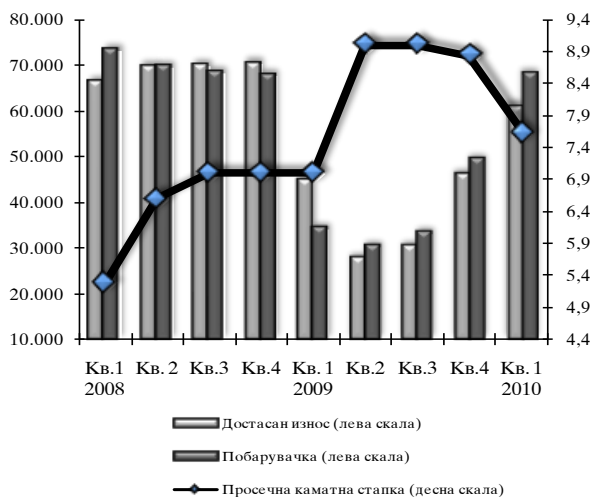
Извор: Министерство за финансии на Република Македонија.

значително се намалија, НБРМ на 30 ноември 2009 година, донесе одлука за намалување на основната каматна стапка од 9% на 8,5%. **Поволните тенденции на девизниот пазар продолжија и од почетокот на 2010 година (при збирен нето-откуп на девизи од страна на НБРМ на девизниот пазар), создавајќи услови за дополнително олабавување на монетарната политика.** Во прилог на ваквата монетарна реакција оеа и најновите оценки за макроекономскиот амбиент во 2010 година, вградени во рамки на јануарската проекција, коишто укажуваа на нешто поповолни остварувања во надворешниот сектор во однос на првичната проекција од ноември 2009 година. Следствено, во текот на првиот квартал на 2010 година, основната каматна стапка на НБРМ беше намалена за по 50 базични поени во два наврати (на 04.01.2010 година и на 04.02.2010 година), при што со третото намалување за 100 базични поени на 25.03.2010 година, таа се сведе на 6,5%.

Во последниот квартал на 2009 година беше остварен буџетски дефицит од 4.162 милиона денари, којшто во најголем дел беше финансиран преку задолжување на домашниот финансиски пазар, а во еден дел и преку повлекување депозити од девизната сметка на државата кај НБРМ. Денарските депозити на државата кај НБРМ остварија пораст на квартална основа, со што делуваа во насока на повлекување ликвидни средства од банкарскиот систем. И во првите два месеца на 2010 година, промената на денарските депозити на државата беше во иста насока, додека девизните депозити повторно забележаа намалување, со што претставуваа главен извор на финансирање на буџетскиот дефицит (во износ од 4.105 милиони денари, на збирна основа во првите два месеца на 2010 година). Сепак, исто како и во последниот квартал на 2009 година, средствата повлечени од девизната сметка на државата во првите два месеца на 2010 година во најголем дел беа конвертирани во денари и искористени за покривање на обврските во домашната економија, со што нивниот ефект врз промената на девизните резерви беше речиси неутрален.

Во услови на мал пораст на денарските депозити на државата во последниот квартал (за 1.236 милиони денари), значителниот експанзивен ефект што девизните трансакции го имаа врз ликвидноста во банкарскиот систем во овој период, во најголем дел беше неутрализиран преку благајничките записи на НБРМ. Така, во текот на последниот квартал на 2009 година вкупната побарувачка за благајнички записи беше повисока за 7,1% во

Аукции на благајнички записи и каматна стапка
(мл. денари) (стапка)

Извор: НБРМ

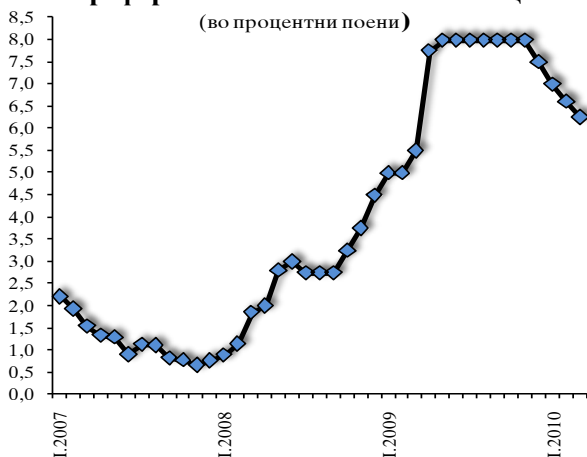

Придонес во кварталната промена на вкупната актива на банките (во процентни поени)

* Се однесува на јануари и февруари 2010 година.
Извор: НБРМ.

Каматен диференцијал помеѓу благајнички записи на НБРМ - 28 дена и референтната каматна стапка на ЕЦБ (во процентни поени)

Извор: НБРМ и Европска централна банка (www.ecb.int).

однос на достасаниот износ, при што преку овој монетарен инструмент беа повлечени ликвидни средства во вкупен износ од 3.233 милиони денари. И покрај намалувањето на основната каматна стапка, во првите два месеца на 2010 година, банките ја зголемија побарувачката за благајнички записи, при што побаруваа износ на благајнички записи повисок за 14,7% од достасаниот. Ваквите поместувања укажуваат на сè уште присутна одбивност кон ризик на банките, односно воздржаност од пласирање на слободните средства во форма на кредитни продукти кај приватниот сектор, а во еден дел може да се објаснат и со намалената емисија на државни хартии од вредност (во споредба со претходниот квартал), како алтернативен безризичен инструмент. Во март 2010 година, побарувачката на благајнички записи од страна на банките се намали (и беше повисока за 7,9% од достасаниот износ), сигнализирајќи на можно отпочнато прилагодување на однесувањето на банките на пониското ниво на каматна стапка на НБРМ. На збирна основа, во првиот квартал на 2010 година, преку благајничките записи на НБРМ беа стерилизирани вкупно 4.955 милиони денари.

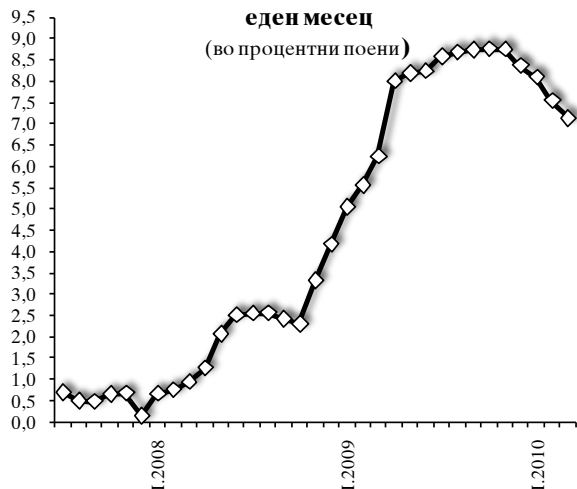
За разлика од домашната монетарна политика којашто беше во насока на олабавување на монетарните услови, во текот на последниот квартал на 2009 година и првиот квартал на 2010 година ЕЦБ ја задржа основната каматна стапка непроменета на ниво од 1%, поставено во мај 2009 година (почнувајќи од 2,5% на почетокот на годината). Ваквата монетарна поставеност произлезе од оцените на ЕЦБ за усогласеност на постојното ниво на каматна стапка со тековните остварувања во евро-зоната, при приближување на инфлацијата до таргетот и позитивни остварувања во реалната економија. Во услови на непроменета основна каматна стапка, и пазарните каматни стапки ЕУРИБОР, од сите рочности, во рамки на анализираниот период имаа релативно стабилни движења. Од друга страна, во домашната економија, намалувањето на основната каматна стапка се пренесе на пазарот на пари, со надолно прилагодување на пазарната каматна стапка СКИБОР³². Ваквите поместувања доведоа до стеснување на каматниот распон помеѓу основните камати на НБРМ и ЕЦБ од 8 процентни поени во септември 2009 година, на 7,5 процентни поени во декември 2009 година и дополнително на 6,3 процентни поени во март 2010 година. Во иста насока беа движењата и кај каматниот распон помеѓу едномесечниот СКИБОР и

³² Меѓубанкарска каматна стапка за денарски депозити, пресметана од котациите на референтните банки.

едномесечниот ЕУРИБОР, којшто од 8,7 процентни поени во септември 2009 година се намали на 8,4 процентни поени во декември 2009 година. Во првиот квартал на 2010 година, каматниот распон помеѓу овие две каматни стапки дополнително се стесни и во март 2010 година изнесуваше 7,1 процентен поен.

Каматен диференцијал помеѓу СКИБОР- еден месец и ЕУРИБОР- еден месец

Извор: НБРМ и Централна банка на Холандија (www.statistics.dnb.nl).

Во текот на последниот квартал на 2009 година, просечната ликвидност на банкарскиот сектор забележа умерен пораст на квартална основа од 0,6%. Вишокот издвоени ликвидни средства над обврската за задолжителна резерва (во денари)³³ во последниот квартал изнесуваше 3,2%, во просек, наспроти 1,4% во третиот квартал на годината. Во однос на последниот квартал од 2008 година, вишокот над обврската за задолжителна резерва е понизок за 2 процентни поена. Во текот на првиот квартал на 2010 година, просечната дневна ликвидност на банките забележа пораст на квартална основа од 13%, при што вишокот на издвоени ликвидни средства над обврската за задолжителна резерва изнесуваше 2,7%, во просек. Во февруари 2010 година годишната стапка на раст на примарните пари³⁴ изнесуваше 15,4%, наспроти 12,4% на крајот на претходната година.

Фактори на повлекување и креирање на ликвидност

*Позитивна промена - креирање ликвидност;
негативна промена - повлекување ликвидност.
Извор: НБРМ

Остварувањата од почетокот на годината главно ја потврдуваат констатацијата за релативно поповолни услови на спроведување на монетарната политика во 2010 година, при сè уште присутни ризици. Ризиците првенствено се однесуваат на сè уште неизвесното темпо на закрепнување на извозната побарувачка, согласно со сè уште присутната неизвесност околу одржливоста на веќе започнатото закрепнување на глобалната економија. Како дополнителен фактор на ризик се јавуваат и претежно растечките цени на енергентите на светските пазари од почетокот на годината и нивните потенцијални негативни ефекти врз нерамнотежата во трговската сметка. Во вакви услови, а имајќи предвид дека финансирањето на тековната сметка преку капиталните приливи и натаму останува неизвесно и е тешко да се предвиди прецизно, на краток и на долг рок, ризиците од потенцијални повторни притисоци врз девизните резерви и натаму се присутни. Сето ова наметнува потреба од натамошно внимателно следење на движењата и

³³ За период на одржување (исполнување) на обврската за задолжителна резерва на банките се смета периодот од 11. ден во тековниот месец до 10. ден во следниот месец. Вишокот се однесува на вишокот издвоени средства на сметката на банките кај НБРМ над обврската за задолжителна резерва.

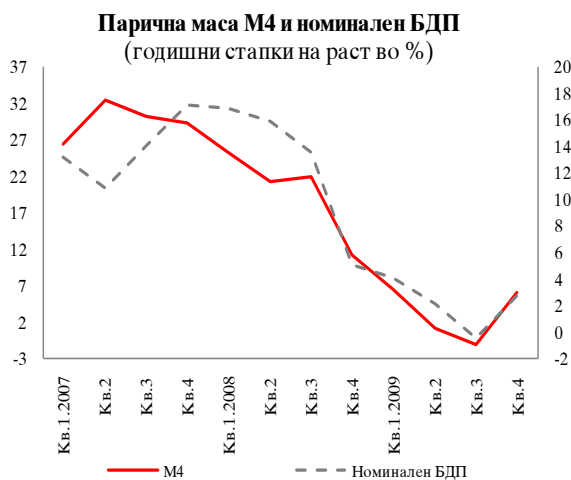
³⁴ Ја вклучува и задолжителната резерва во девизи.

претпазливо преземање дополнителни промени во монетарната политика.

2.1. Монетарни агрегати³⁵

Во последното тримесечје на 2009 година беше забележано забрзување на монетарниот раст, што соодветствува со растот на активносста на реалната економија, високиот прилив на приватни трансфери, закрепнувањето на капиталните штекови, како и засилена кредитна активност. Дојднелина карактеристика за овој период се и позитивните промени кај комисионите на депозитната база. Така, тој период од една година во последното тримесечје забележан е квартален раст на депозитите во домашна валута и зголемена склоност кон штедење на долг рок, што укажува на значително стабилизирање на очекувањата на домашните субјекти. Од секторски аспект, во последното тримесечје депозитите на населението забележаа највисок квартален раст, додека за корпоративните депозити беше карактеристична позитивна квартална промена, прва од почетокот на годината. Проширувањето на депозитниот поопенцијал на банките, како и забрзувањето на монетарниот раст, продолжи и во првите два месеца на 2010 година. Оцените за наредниот период укажуваат на најмногу забрзување на растот на депозитниот поопенцијал, при што сепак ваквите очекувања во голема мера се условени од штежото на закрепнување на домашната економија.

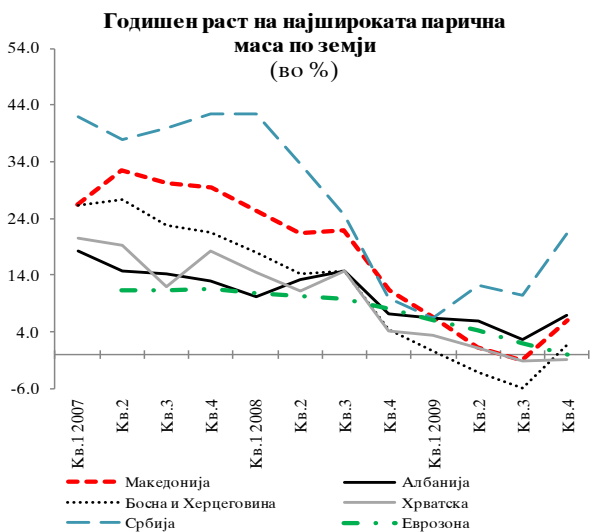

Извор: Државен завод за статистика и НБРМ

Постојаното подобрување на макроекономските трендови и стабилизирањето на очекувањата овозможи зголемување на новото штедење во последното тримесечје на 2009 година. Со тоа, паричната маса продолжи да расте со посилено темпо во споредба со растот од претходниот квартал (во четвртото тримесечје монетарниот агрегат М4 оствари раст од 5,9% на квартална основа, наспроти 2% во претходниот квартал). Растот на активносста во реалната економија, значителното подобрување на согледувањата на економските субјекти, како и растот на капиталните приливи се фактори коишто го поддржаа растот на приливите на депозитните сметки во банките. Позитивните промени на најширокиот монетарен агрегат продолжија и во првите месеци на 2010 година, иако со забавено темпо, забележувајќи пораст од 0,5% во однос на крајот од 2009 година. Анализите на годишните стапки на раст на најшироката парична маса покажуваат пораст од 8% во февруари 2010 година (наспроти 7,6% во истиот период на претходната година).

Споредбената анализа на динамиката на монетарните агрегати покажува слични движења и кај другите земји. Така, во услови на

³⁵ Анализата на монетарните агрегати се заснова врз податоците од новата Методологијата за изготвување на стандардни форми на монетарните биланси и прегледи и новиот сметковен план (што стапи во сила од 01.01.2009 година).

благо закрепнување на економската активност и постепено стабилизирање на финансиските пазари, во последното тримесечје во повеќето земји е забележан пораст на најшироката парична маса, или забавување на нејзиниот пад. Така, во Босна и Херцеговина во декември е остварен годишен раст на паричната маса од 1,7% (наспроти падот од 5,8% во претходниот квартал). Во Хрватска, пак, е забележано забавување на падот на годишната стапка на пад на паричната маса, (-0,9% во последното тримесечје на 2009 година, наспроти -1,2 во претходниот период). Исто така, во последното тримесечје на 2009 година, позитивни поместувања се забележани и кај паричната маса на Србија, во најголем дел како резултат на порастот на девизните депозити (остварен годишен раст од 21,3%, наспроти 10,4% во третиот квартал).

Главни компоненти на најшироката парична маса M4

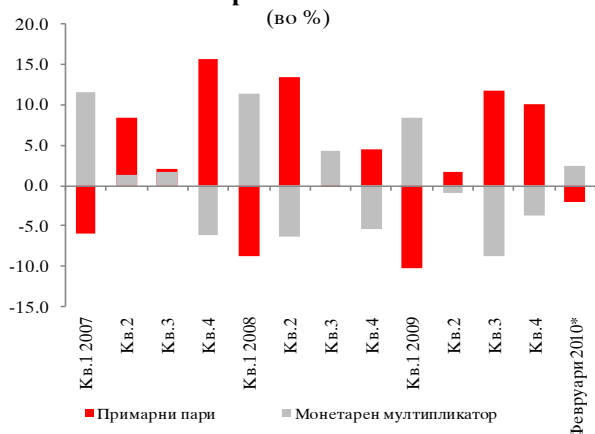
	февруари	квартални стапки на раст (во %)					
		Учество во M4	Кв.1 2009	Кв.2	Кв.3	Кв.4	јануари* февруари*
Готови пари во оптек	7.2	-16.8	-3.0	1.7	12.5	-4.6	-7.2
Депозитни пари	17.1	-12.0	4.0	0.1	7.5	-4.2	-0.8
M1	24.4	-13.5	1.8	0.6	9.0	-4.3	-2.8
вк. краткорочни депозити	64.8	2.7	0.0	2.0	2.4	1.8	1.0
M2	89.2	-2.2	0.5	1.6	4.1	0.1	-0.1
вк. долгорочни депозити	10.8	-7.3	5.0	5.9	24.2	3.5	5.6
M4	100	-2.6	0.8	2.0	5.9	0.4	0.5

* се однесува на промена во однос на декември 2009

Извор: Народна банка на Република Македонија

Анализата на главните категории на најшироката парична маса во последното тримесечје на 2009 година, покажува пораст на сите нејзини компоненти. За разлика од претходниот квартал, кога порастот на паричната маса беше резултат на растот на краткорочните депозити (на квартална основа, намалување на придонесот од 67,6% на 26,7%), во последното тримесечје доминантна категорија преставуваат депозитите на долг рок (со учество од 35,9%, наспроти 25,1% во третиот квартал). Воедно, забележан е зголемен придонес во порастот на паричната маса и на останатите компоненти. Така, готовите пари во оптек во четвртото тримесечје придонесуваат со 15,7%, наспроти 6,5% во претходниот период, што во најголем дел се должи на сезонскиот ефект, односно на зголемената потреба за готовина во период на новогодишни и божиќни

Декомпозиција на кварталната стапка на промена на паричната маса М4

*Се однесува на промена та во однос на декември 2009
Извор: Народна банка на Република Македонија

празници. Од друга страна, во услови на зголемена економска активност, е забележан пораст на депозитните пари, при што нивниот придонес во порастот на паричната маса е зголемен од 0,7% на 21,7% на квартална основа.

Монетарната мултипликација и во четвртото тримесечје продолжи да забавува, при што мултипликаторот на паричната маса М4 изнесува 4,5%, на крајот од 2009 година, наспроти 4,7% во септември. Забавувањето на монетарниот мултипликатор се објаснува со порастот на примарните пари, во услови кога креираната ликвидност беше во мал дел повлечена преку монетарните инструменти. Од друга страна, во првите два месеца на 2010 година, забележано е забрзување на мултипликаторот (во февруари изнесува 4,6%), во услови на намалување на примарните пари и пораст на најшироката парична маса.

Квартални промени на одделните категории на депозити

*Промена во однос на декември 2009
Извор: Народна банка на Република Македонија

Под влијание на позитивните движења во реалниот и надворешниот сектор, депозитниот потенцијал на банките и во четвртото тримесечје продолжи да се зголемува, остварувајќи највисок пораст на квартална основа од почетокот на годината. Така, во декември вкупните депозити (без депозитните пари)³⁶ остварија квартален раст од 4,9%, наспроти 2,4% во претходниот период. Во услови на подобрување на согледувањата околу валутниот ризик, забележана е промена на валутната структура на депозитната маса. Така, за првпат во 2009 година е остварен квартален раст на денарските депозити од 7,6% (наспроти негативните квартални стапки на раст во претходните периоди). Кај девизните депозити е забележано забавување на кварталниот раст, при што во четвртото тримесечје изнесува 3,5%, наспроти 6% во претходниот квартал. **Ваквите движења доведоа до намалување на степенот на евроизација, при што во декември учеството на девизните депозити во вкупната парична маса изнесува 48,5%, наспроти 49,6% во септември.** Во наредниот период е забележано забавување на растот на денарските и девизните депозити (пораст од 2,4% и 1,2%, соодветно, во однос на крајот од 2009 година). Анализата на стапките на раст на годишно ниво, покажува забавување на падот кај денарските депозити, како и забавен раст на депозитите во странска валута (од -3,2% и 18%, соодветно во февруари, наспроти -7% и 20,7%, соодветно во истиот период на претходната година).

³⁶ Со вклучени депозитни пари, вкупните депозити остварија квартален раст од 5,4% (1,9% во претходниот период)

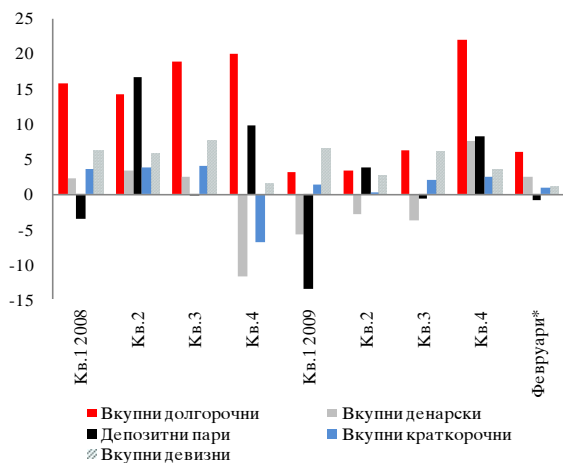
Структурно учество во вкупните депозити* (во %)

	2008				2009				2010
	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Февруари**
Вкупни денарски депозити	46.0	45.4	44.1	40.7	37.8	36.5	34.3	35.2	35.5
Население	27.7	26.6	25.3	25.3	20.5	19.2	18.9	19.8	21.2
Претпријатија	16.5	17.3	17.3	13.7	13.8	13.3	11.0	10.6	9.4
Вкупни девизни депозити	54.0	54.6	55.9	59.3	62.2	63.5	65.7	64.8	64.5
Население	40.1	40.7	41.9	44.8	48.7	51.9	53.2	52.3	52.7
Претпријатија	13.7	13.8	13.7	14.1	12.6	10.7	11.7	11.6	11.0
Вкупни депозити	100	100	100	100	100	100.0	100.0	100.0	100.0

*Вкупните депозити и денарските депозити не вклучуваат депозитни пари

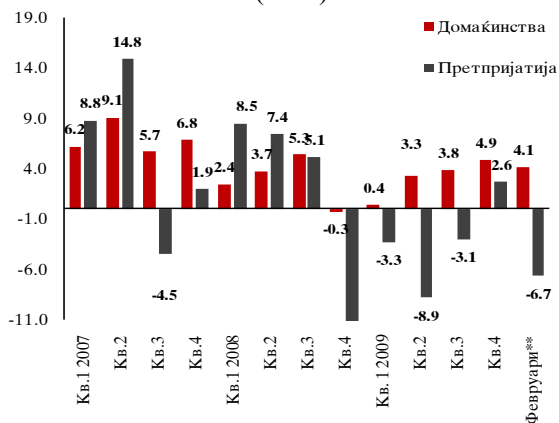
**во однос на декември 2009

Квартални промени на одделните категории на депозити (во %)

*Промена во однос на декември 2009
Извор: Народна банка на Република Македонија

Квартални промени на депозитите* на домаќинствата и претпријатијата (во %)

*Депозитите не вклучуваат депозитни пари
**промена во однос на декември 2009

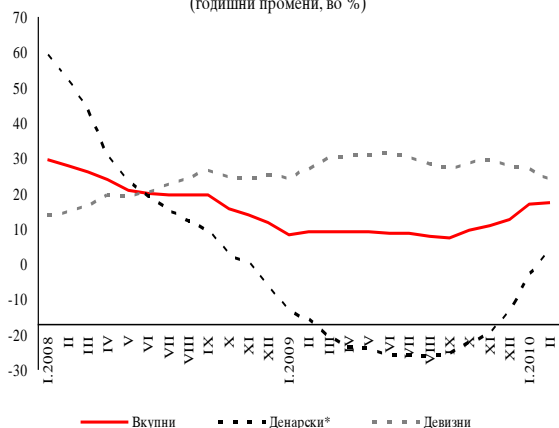
Од рочен аспект, постојаната стимулативна каматна политика и подобрите очекувања се фактори што овозможува највисок квартален раст на депозитите на долг рок од почетокот на годината. Така, во последното тримесечје, краткорочните и долгорочните депозити на квартална основа остварија раст од 2,4% и 22%, соодветно (наспроти 1,9% и 6,1%, соодветно во претходниот квартал). Во наредниот период, продолжи трендот на пораст на штедењето на долг рок, при што е остварена стапка на раст од 6,1% во однос на крајот од 2009 година, наспроти порастот од 0,8% на краткорочните депозити. На годишна основа, во февруари е остварен пораст на краткорочните и долгорочните депозити од 4,6% и 46,4%, соодветно (наспроти 2,8% и 73,5%, во февруари 2009 година). Поволните движења на вкупниот депозитен потенцијал на банкарскиот систем се согледуваат и на годишна основа, при што започнувајќи од септември годишните стапки на раст постојано се во позитивната зона. Притоа, во февруари, вкупните депозити остварија годишен раст од 9,5%, (наспроти 7,8% во истиот месец од претходната година).

Во услови на постојан пораст на номиналните плати, високи приливи на приватни трансфери, како и стабилизирање на очекувањата, во четвртото тримесечје депозитите на населението³⁷ (без депозитните пари) остварија највисок квартален раст од почетокот на годината од 4,9% (наспроти 3,8% во претходниот период). Воедно, во октомври е остварена исплата на редовната рата од старото девизно штедење, што дополнително придонесе за прилив на средства на депозитните сметки на населението. Зголемената склоност кон штедење во домашна валута што започна од третото тримесечје продолжи и во последните три месеци на 2009 година, при што кај

³⁷ Со депозитни пари, кварталниот раст би изнесувал 6,5% (наспроти 3,7% во претходниот период).

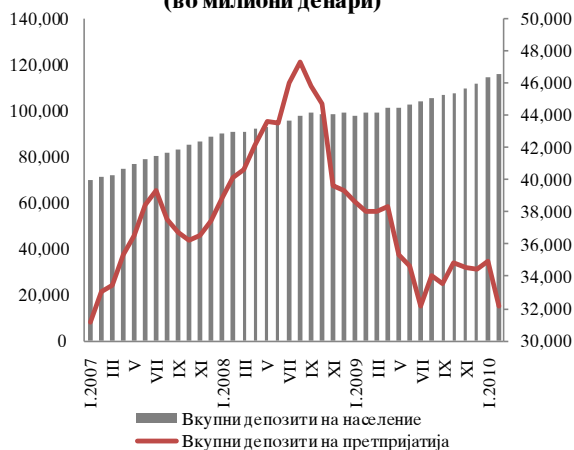
Депозити на население (годишни промени, во %)

*Денарските депозити не вклучуваат депозитни пари

Извор: Народна банка на Република Македонија

Депозити на домаќинствата и претпријатијата* (во милиони денари)

*не вклучуваат депозитни пари

Извор: Народна банка на Република Македонија

денарските депозити³⁸ е остварен највисок квартален раст од 9,8% (наспроти 0,7% во претходниот период). Во исто време е забележано забавување на растот кај девизните депозити од 5% во претходниот квартал, на 3,1%. Ваквите движења продолжија и во наредниот период, при што денарските и девизните депозити остварија пораст од 8,6% и 2,4%, соодветно, во однос на крајот од 2009 година. Од аспект на годишните стапки на раст, за првпат по една година е забележана позитивна годишна промена кај денарските депозити. Така, во февруари, денарските депозити³⁹ остварија раст од 3,9%, (наспроти -15,5% во февруари 2009 година), а продолжи забавувањето на растот кај девизните депозити на 23,7% (наспроти 26,9% во претходниот период). Од рочен аспект, забележано е засилување на штедењето на долг рок, коешто забележа квартален раст од 25,6% (наспроти 6,2% во претходниот период). Од друга страна, кварталниот раст на краткорочните депозити забави на 1,5% (наспроти 3,4% во претходниот квартал). Во наредниот период е забележано забавување на растот на долгорочните депозити, при истовремен пораст на депозитите на краток рок (од 4,7% и 4%, соодветно, во однос на крајот од 2009 година). На годишно ниво, во февруари стапките на раст на краткорочните и долгорочните депозити изнесуваат 11,9% и 54,5%, соодветно (наспроти 3,4% и 76,2%, соодветно во февруари 2009 година). **Поволните движења на сите сегменти на депозитите на домаќинствата во почетокот на 2010 година придонесоа и кон нивна годишна стапка на раст од 17,3% во февруари, што претставува највисока годишна стапка во последните шеснаесет месеци.**

Позитивните движења во реалниот и надворешниот сектор, пред сè во индустриското производство и трговијата, како и засилувањето на кредитната активност во последните месеци на 2009 година, придонесе за квартален пораст на вкупните депозити на претпријатијата, прв од почетокот на годината. Така, во последното тримесечје на 2009 година, корпоративните депозити (без депозитните пари)⁴⁰ остварија раст од 2,6% (наспроти падот од 3,1% во претходниот период). Карактеристична за овој период е склоноста на претпријатијата да штедат во домашна валута. Така, по негативните квартални стапки на промена во претходните

³⁸ Со вклучени депозитни пари, кварталниот раст изнесува 13,6%, наспроти 1,2% во претходниот период.

³⁹ Со вклучени депозитни пари, годишен раст од 9% во февруари.

⁴⁰ Со вклучени депозитни пари, кварталниот раст изнесува 1,7%.

периоди, во четвртото тримесечје е остварен раст на денарските депозити од 0,7%, додека кај девизните депозити е забележано забавување на 4,5% (наспроти 12% во третиот квартал). Од рочен аспект, по негативните стапки на промена на краткорочните депозити во претходните квартали, во последното тримесечје е забележан раст од 2,9%, додека кај долгорочните депозити продолжи забавувањето на кварталниот пад, на -1,6%. **Сепак, во првите месеци на 2010 година се забележува забавување на позитивните промени кај речиси сите компоненти на корпоративните депозити, со исклучок на долгорочните депозити (во февруари, збирен пораст од 15,5%).** Од друга страна, во февруари кај краткорочните депозити е забележан пад од 7,9%, во однос на крајот од 2009 година, при што за истиот период е забележано намалување и на валутните компоненти на корпоративните депозити, и тоа за 9,6% и 4,1%, кај денарските (без депозитните пари) и девизните депозити, соодветно. На годишна основа, во февруари денарските и девизните депозити остварија пад од 26,5% и 3,1%, соодветно (наспроти падот од 7,6% и 2,5%, соодветно, во истиот период на 2009 година). Од друга страна, постојаниот тренд на забавување на годишниот пад на краткорочните депозити беше прекинат во февруари, кога беше остварено намалување од 16,1%, на годишна основа. Кај долгорочните депозити, годишната стапка на пад во февруари изнесува 6,5%. **Ваквите движења во првите два месеца на 2010 година придонесоа и кон посилен годишен пад на вкупните депозити (без депозитните пари)⁴¹ од 15,6%.**

2.2. Кредитна активност⁴²

Во последниот квартал на 2009 година и првите два месеца на 2010 година кај кредитниот сегмент беа забележани првите знаци на закрепнување на кредитната активност. По сигнацијата во првиот тримесечје, во овој период банките инјектираа нов износ кредити во економијата, покажувајќи го одговорот на промените во економскиот амбиент, на промените во нивните билансни позиции, како и на промените во монетарната политика. Иако станува збор за релативно мали и сегментирани промени во кредитирањето (расио на кредитите произлегува од кредитирањето на корпоративниот сектор), сепак тие укажуваат на можна пресвртна точка во насока на расичка финансиска поддршка на реалната економија. Почетокој на новата „фаза“ во кредитирањето се одвива во услови на стабилен макроекономски амбиент, проширување на дејошната база и постепено стабилизирање на очекувањата, а со тоа и раздвижување на понудата и

⁴¹ Со вклучени депозитни пари, годишната стапка на раст на корпоративните депозити изнесува -11,8%

⁴² Анализата на кредитните агрегати се заснова врз податоците од новата Методологијата за изготвување на стандардни форми на монетарните биланси и прегледи и новиот сметковен план (што стапи во сила од 01.01.2009 година).

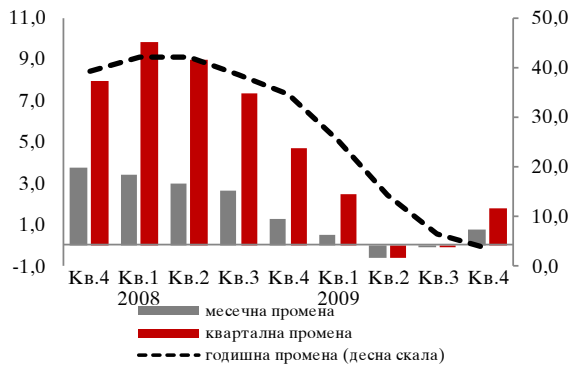

побарувачката на кредити. Оценувајќи дека делувањето на овие фактори ќе се задржи и во наредниот период, се очекува дека банките ќе ја зголемаат подготвеноста за кредитирање, а приватниот сектор ќе ја намали воздржаноста од ново задолжување, што ќе се одрази на забрзување на стайкиите на кредитен раст до крајот на годината. Сепак, ризиците околу ваквите очекувања и најаму постојат, одразувајќи ја пред сè неизвесноста околу идниот расположлив доход на населението, профитабилноста на претпријатијата и темпото на прилагодување на економијата.

Степен на финансиска интермедијација
(учества на парична маса и кредити во БДП,
во %)

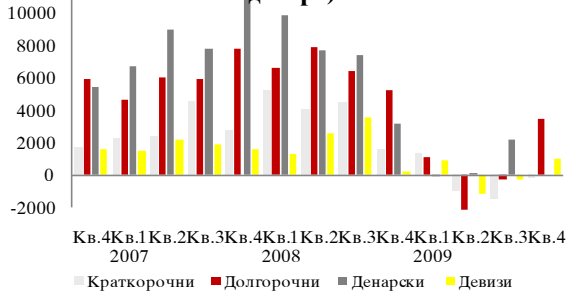

Промени на вкупните кредити (во %)

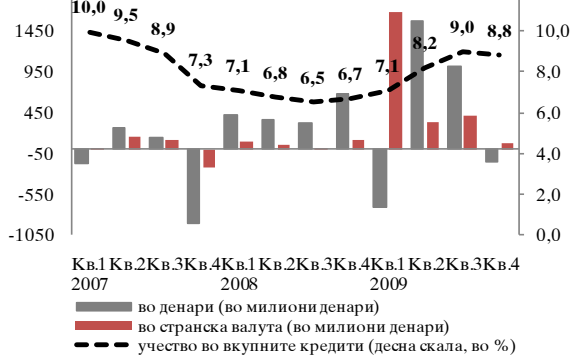
Извор: НБРМ.

Квартални промени на одделни
категории на кредити (во милиони
денари)

Извор: НБРМ

Сомнителни и спорни побарувања
(квартална промена)

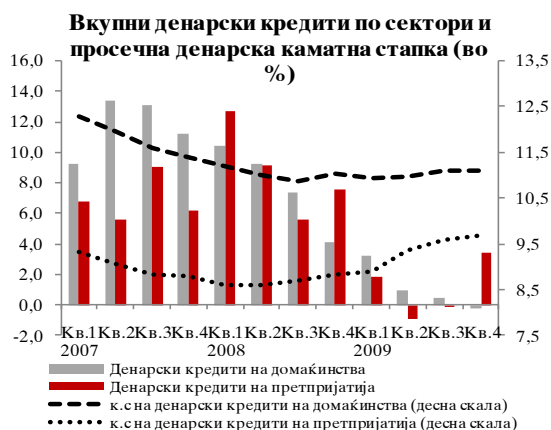
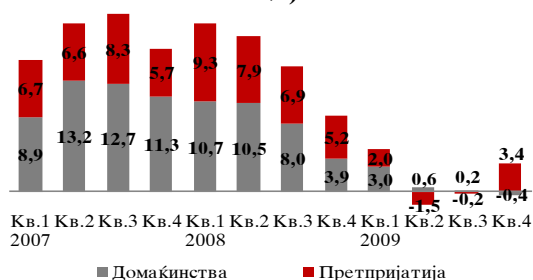
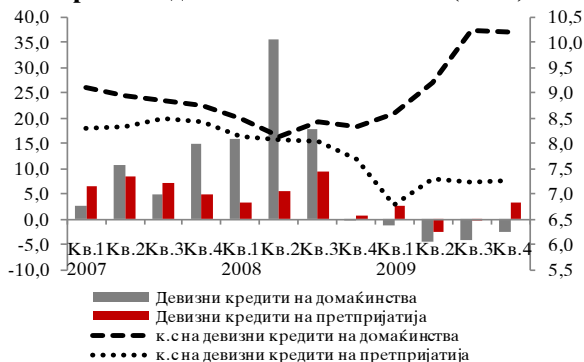
Извор: НБРМ

Во периодот октомври 2009-февруари 2010 година, кредитниот пазар покажа определени знаци на заживување. Подобрувањето на трендовите во домашната и светската економија ги стабилизира очекувањата на банките и доведе до зајакнување на депозитната база. Во вакво амбиент, постојаното затегнување на кредитните услови запре, а кварталната промена на кредитите се врати на позитивната патека (од негативни 0,6% и 0,1% во вториот и третиот квартал, на позитивни 1,8% во последните три месеци од годината). Врз зголемената понуда на кредити делуваше и олабавувањето на монетарната политика (намалување на основната каматна стапка од 9% на 7,5% во ноември, јануари и февруари), коешто го намали опортунитетниот трошок на кредитирањето за банките и даде сигнал за помали идни ризици. Дополнителен фактор беше намаленото задолжување на државата кај домашниот приватен сектор во првите два месеца на 2010 година (понудата на државни записи во јануари и февруари беше помала за околу 58%, во однос на понудата во четвртиот квартал на 2009 година), што ги намали алтернативните можности за инвестирање на банките. Поволни поместувања се забележливи и на страната на кредитната побарувачка, којашто за првпат од почетокот на годината се зголеми и кај претпријатијата и кај населението⁴³.

Од аспект на годишната динамика, надолжниот тренд на стапката на кредитен раст во анализираниот период имаше забавено темпо. Сепак, растот на кредитирањето го достигна историски најниско ниво, при годишен раст од само 2,4% во февруари.

Од аспект на валутната структура, позитивни квартални промени остварија и денарските и девизните кредити. Притоа, порастот на вкупните кредити беше воден од денарското кредитирање (со придонес од 68,6%), коешто се зголеми за 1,6%. Сепак, за одбележување е и порастот на кредитите во странска валута, коишто по последователниот

⁴³ Анкета за кредитната активност на банките во четвртиот квартал на 2009 година.

Вкупни кредити на домаќинства и претпријатија (квартална промена, во %)**Вкупни девизни кредити по сектори и просечна девизна каматна стапка (во %)**

Извор: НБРМ

пад во вториот и третиот квартал, во четвртиот квартал се зголемија за 2,6%. Порастот кај овие кредити соодветствува со посилниот раст на увозот во последните три месеци на 2009 година (15,4%, наспроти 0,4% во третиот квартал). **Годишната динамика** на одделните валутни компоненти укажува на поизразена променливост кај девизните кредити, чишто стапки на раст забележаа и негативни вредности, при што на крајот на февруари, тие пораснаа за 1,1% (наспроти 0,8% пад во јануари). Денарските кредити се зголемија за 2,8% (наспроти 4,3% во јануари), задржувајќи го доминантното учество во годишниот раст на вкупните кредити (89,7%). **Од аспект на рочноста⁴⁴, квартален раст (од 3,3%) остварија долгорочните кредити, при натамошен, но сепак поумерен пад на краткорочните кредити (0,4%). На годишна основа, краткорочните кредити во првите два месеца на 2010 година бележат продлабочување на падот (4,6% во февруари, наспроти 2,2% во декември 2009 година), додека долгорочните кредити растат со позабавена динамика (0,8% во февруари, наспроти 2% во декември).**

Во текот на четвртиот квартал на 2009 година, кварталната стапка на раст на кредитите одобрени на домаќинствата⁴⁵ продолжи да забавува и за првпат во последните седум години навлезе во негативна зона (-0,4%). Намаленото кредитирање во најголем дел (62,9%) произлегува од негативниот квартален тек кај кредитите на домаќинствата одобрени во денари чијшто стапка на пад изнесуваше 0,3% (наспроти растот од 0,5% во претходниот квартал). И девизните кредити се задржаа во зоната на негативни вредности и остварија квартален пад од 2,7%. Сепак, анализата на динамиката на девизните кредити упатува на забавување на интензитетот на нивното опаѓање, што не е случај со денарските кредити. Кредитните движења од аспект на рочноста упатуваат на спротивни движења во однос на претходниот квартал. Така, по постојаниот квартален пад на долгорочните кредити во првите три квартали, во последниот квартал на 2009 година тие се зголемија за 0,4%. Наспроти ова, краткорочните кредити се намалија за 2,1%, по постојаното опаѓање на растот во претходните три квартали.

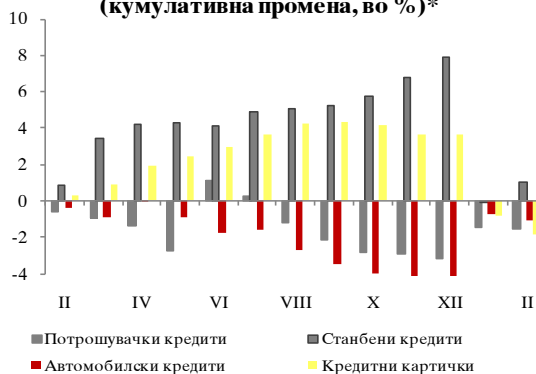
На годишна основа, забавувањето на кредитниот раст насочен кон домаќинствата продолжи, сведувајќи ја стапката на раст на

⁴⁴ Од рочната анализа на кредитите се исклучени сомнителните и спорни побарувања и пресметаната камата.

⁴⁵ Се однесува на физичките лица и самостојните вршители на дејност со личен труд.

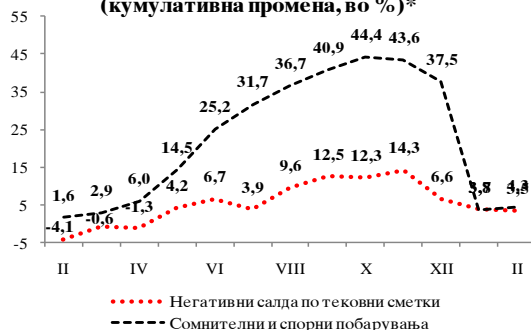
Вкупни кредити на население по намена (кумулативна промена, во %)*

*До декември 2009 кумулативна промена во однос на јануари 2009. Од јануари 2010 година кумулативната промена е во однос на декември 2009 година.

Извор: НБРМ

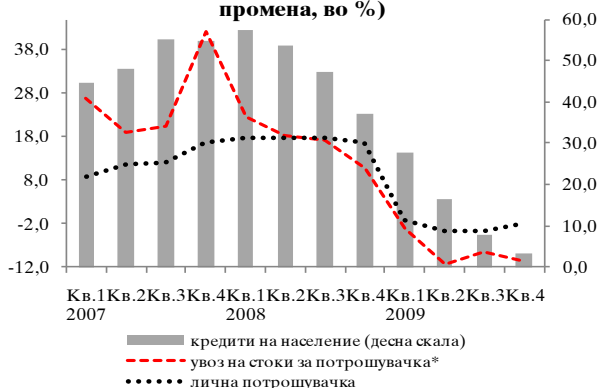
Рамковни кредити на население и сомнителни и спорни побарувања (кумулативна промена, во %)*

**До декември 2009 кумулативна промена во однос на јануари 2009. Од јануари 2010 година кумулативната промена е во однос на декември 2009 година.

Извор: НБРМ

Кредити на население и фактори што влијаат врз нивните движења (годишна промена, во %)

* Увозот вклучува храна и пијалоци, патнички моторни автомобили и стока за широка потрошувачка

Извор: НБРМ.

3,5% во декември 2009 година. Во јануари и февруари, кредитните текови кон домаќинствата беа доста умерени, со стапка на раст од 0,5%. Слабото заживување на сегментот „домаќинства“ се поврзува со сè уште присутното влијание на ризиците поврзани со неостварување на обезбедувањето, кредитоспособноста на населението и трошоците за финансирање на банките⁴⁶. Сепак, нивното влијание во четвртиот квартал, според одговорите на банките во Анкетата, е со значително послаб интензитет. Дополнително, на страната на побарувачката, банките укажале на враќањето на довербата на потрошувачите како фактор којшто предизвикува пораст на побарувачката. Ваквите информации, надополнети со оптимистичките очекувања на банките дадени во Анкетата, укажуваат на тоа дека може да се очекува заживување на овој пазарен сегмент во наредниот период.

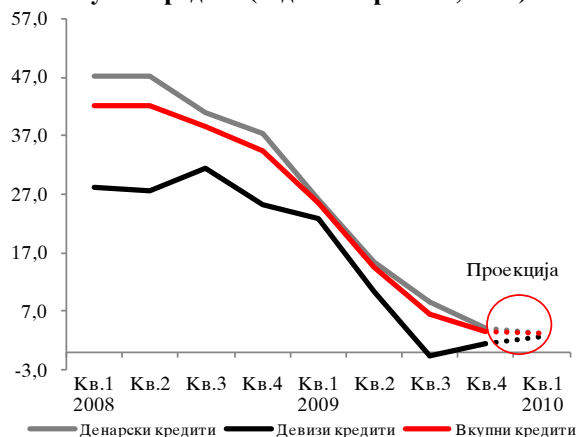
Анализата на одделните видови кредити на домаќинствата упатува на дивергентни движења помеѓу одделните типови кредити. Така, станбените кредити продолжија да растат со позасилена квартална стапка, на раст (2,5% наспроти 1% во третиот квартал), во услови на зголемена доверба на потрошувачите. Како фактор на страната на понудата за станбени кредити може да се смета обезбеденоста на овие кредити со обезбедување, што ги прави посигурни и ја зголемува склоноста на банките кон ваков вид заемање. Кај потрошувачките и автомобилските кредити се забележува ублажување на кварталниот пад (од 3,2% и 1,8% во третиот квартал на 1,1% и 0,7%, соодветно во четвртиот квартал), што соодветствува со кварталниот раст на увозот на стоки за широка потрошувачка. Нагорни поместувања се видливи и кај сомнителните и спорни побарувања коишто, по високиот квартален раст во текот на првите три квартали на 2009 година, се намалија за 2,4%. Од друга страна, кај кредитните картички и негативни салда на тековни сметки е забележан квартален пад од 0,6% и 5,3%, соодветно.

Во услови на намалена кредитна поддршка на домаќинствата, зголеменото кредитирање во четвртиот квартал беше во целост насочено кон корпоративниот сектор. Порастот на корпоративните кредити (од 3,4% на квартална основа) соодветствува со зголемениот увоз за инвестиции во четвртиот квартал (20,4% наспроти падот од 5,3% во претходниот квартал). Пораст, од аспект на валутата, забележаа и денарските и девизните

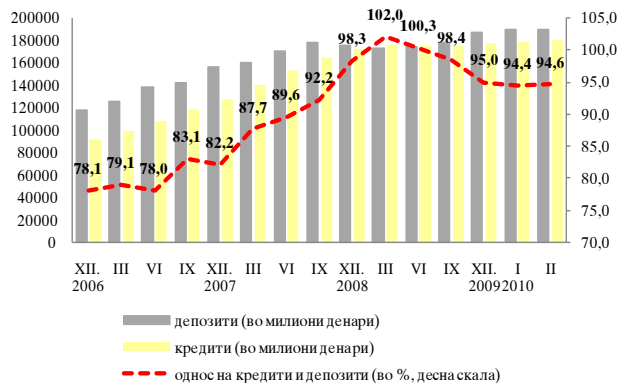
⁴⁶ Анкета за кредитната активност, јануари 2010 година, НБРМ.

Кредити на претпријатија (квартална промена, во %)

Извор: НБРМ

Вкупни кредити (годишна промена, во %)

Извор: НБРМ

Однос на вкупните кредити и депозити

кредити (3,4% и 3,3%, соодветно). **Од рочен аспект**, порастот на корпоративните кредити беше предизвикан главно од долгорочните кредити (придонес од 95,8%), коишто се зголемија за 5,8%. Сепак, за разлика од падот во вториот и третиот квартал, кредитите на краток рок во последните три месеци се вратија во позитивната зона и остварија квартален раст од 0,5%. Според согледувањата на банките⁴⁷, позитивните промени кај сегментот „претпријатија“ се видливи и на страната на понудата и на побарувачката. Подобрените економски текови постепено го враќаат интересот и способноста за инвестирање на претпријатијата, што ја зголемува побарувачката на кредити. На страната на понудата, ризикот во банкарското работење е сè уште присутен фактор за претпазлива кредитна политика, но во четвртиот квартал неговото значење почнува да се намалува. На подобрени очекувања на деловниот сектор упатуваат и анкетите за очекувањата во преработувачката индустрија и трговијата, во кои очекувањата се во насока на умерено зајакнување на деловната состојба на претпријатијата (кај трговијата) и производството (кај преработувачката индустрија) во следниот период.

На годишна основа, кредитните текови кон претпријатијата беа позитивни, со видливо засилување на кредитниот раст во јануари 2010 година. Така, наспроти просечниот раст од 3,9% во последните три месеци на 2009 година, годишниот раст во јануари достигна 5%, додека во февруари, повторно се врати на просекот од четвртиот квартал. Од рочен аспект, кредитите на краток рок останаа на надолната патека, додека долгорочните кредити продолжија да растат. Позитивни се движењата и кај валутните компоненти, со позитивен интензитет на раст кај денарските корпоративни кредити.

Под влијание на позитивните импулси од домашната и светската економија, преземените монетарни мерки и подобрениот банкарски сентимент, се очекува дека позитивните кредитни текови кон приватниот сектор ќе продолжат и во наредниот период. Во оваа насока се и очекувањата на банките дадени во Анкетата за кредитната активност коишто упатуваат на подобрување на состојбата и на страната на понудата и на страната на побарувачката на кредити. **Со подобрувањето на макроекономскиот амбиент, се очекува дека банкарскиот финансиски капацитет ќе зајакне во наредниот период, а воедно се очекува и**

⁴⁷ Анкета за кредитната активност, јануари 2010 година, НБРМ.

согледувањата за можни ризици да се нормализираат, што ќе се одрази на зголемена кредитна поддршка на банките кон приватниот сектор. Потенцијалот на банкарскиот сектор за раст на кредитите во текот на 2010 година може да се види и преку динамиката на односот меѓу кредитите и депозитите, којшто во услови на посилен раст на депозитната база и умерен кредитен раст за анализираниот период изнесуваше 95,4% во просек.

Сепак, иако намалени, ризиците во кредитирањето и понатаму постојат. Ова пред сè се однесува на можното натамошно влошување на квалитетот на кредитното портфолио на банките во услови на неизвесна профитабилна позиција на претпријатијата и неизвесни текови на доходот на домаќинствата. Секако, идната кредитна експанзија, во голема мера, е условена и од динамиката на штедењето и расположливоста на дополнителните извори за финансирање.

Прилог 3

Првични знаци на обновување на кредитната активност?⁴⁸

Една од карактеристиките на светската криза беше и значителното забавување на кредитните текови во поголем број економии. Ваквите трендови беа логична последица на случувањата во глобалниот финансиски систем, каде што дојде до колапс или национализација на дел од финансиските институции. Со тоа, расположливите средства и нивото на доверба беа на ниско ниво, ограничувајќи ја активноста на кредитниот пазар. Сепак, при крајот на 2009 година дојде до подобрување на условите на глобалниот кредитен пазар. Намалените ризици од системски финансиски колапс и од пролонгирање на рецесијата во глобални рамки придонесоа за поголема активност во доменот на кредитирањето, што во комбинација со подобрената ликвидност и стабилност на пазарот, укажа на одредено нормализирање на тековите. Раздвижувањето на кредитниот пазар, секако, се очекува да го забрза процесот на глобалното економско закрепнување на краток рок. Сепак, она што е клучно за перспективите на глобалниот раст е одржливоста на ваквите трендови на долг рок. Анализирани од овој аспект, неизвесноста е висока. И покрај подобрувањата, нивото на економската активност и натаму останува значително пониско од потенцијалот. Тоа предизвикува ризици за понатамошно влошување на билансите на банките, со потенцијални негативни последици врз процесот на закрепнување, како кај кредитната, така и кај економската активност.

Последните истражувања на ММФ⁴⁹, коишто се однесуваат на група од дваесет и една развиена земја, покажуваат дека економското закрепнување од криза се разликува во зависност од видот на кризата. Оние кризи со карактер на финансиски кризи претпоставуваат многу побавно економско закрепнување. Притоа, закрепнувањето на економијата од ваков вид кризи е проследено со отсуство на кредитен раст. Така, резултатите покажуваат дека две години по завршувањето на рецесијата, кредитната активност не се менува значително, при релативно ниска и побарувачка и понуда на кредити. Во секој случај, интересно е да се проследат и движењата на краток рок, коишто ќе покажат дали во текот на 2009 година и почетокот на 2010 година, кредитните пазари се стабилизираа и сигнализираа умерено закрепнување на активноста на овој сегмент.

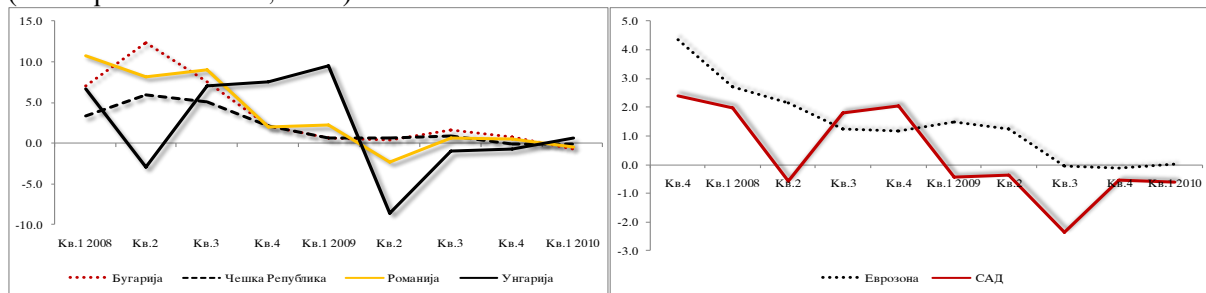
⁴⁸ Податоците се земени од различни извештаи од интернет - страниците на централните банки како и од ММФ.

⁴⁹ Credit conditions and recovery from Financial crisis, Prakash Kannan, Research Summaries, IMF Research Bullten, December 2009.

Движења на кредитните пазари во текот на 2009 година и почетокот на 2010 година

Кусата анализа на кредитните текови е направена врз основа на следење на динамиката на кредитите по одделни земји, како и на резултатите од анкетите за кредитната активност за земјите каде што се спроведуваат вакви анкети. Главно, за сите економии беше карактеристично затегнувањето на кредитните услови, при влошени очекувања и билансни ограничувања на банките. Воедно, карактеристично е и воздржување од побарувачка на кредити, при нестабилни движења на пазарот на труд и намалување на склоноста кон потрошувачка. Сепак, анализата на динамиката дава општа констатација за промена на ваквите трендови кон крајот на годината. Имено, во втората половина на 2009 година, со првите сигнали за закрепнување на економската активност, како и на трговските и капиталните текови, позитивни поместувања беа забележани и на кредитните пазари. Во овој период, како резултат на преземените фискални и монетарни мерки, забележан е позитивен економски раст во повеќето земји, при подобрување на финансиската стабилност и на условите на финансискиот пазар, како и стабилизирање на светската трговија. Постепеното враќање на довербата и порастот на депозитната база придонесоа кон забавување на падот или умерен раст на кредитната активност. Сепак, очекувањата на банките за наредниот период ги потврдуваат резултатите од истражувањата на коишто е укажано погоре. Имено, анкетите за кредитната активност укажуваат на очекувања за бавно закрепнување на кредитните пазари. Ваквите очекувања произлегуваат од подолгиот период потребен за обнова на капиталот, за консолидација на билансите на банките, како и за зголемување на ликвидноста на приватниот сектор. Исто така, и покрај подобрувањето на макроекономските движења, банките во најголем број земји сè уште водат претпазлива кредитна политика, имајќи ги предвид присутните ризици.

Пораст на вкупните кредити во европските земји
(на квартална основа, во %)

*За Qв1 2010 е земена промената на кредитите во февруари во однос на состојбата од декември 2009 година, со исклучок на САД каде што промената на кредитите се однесува на март 2010 во однос на декември 2009.

Извор: интернет-страници на централните банки.

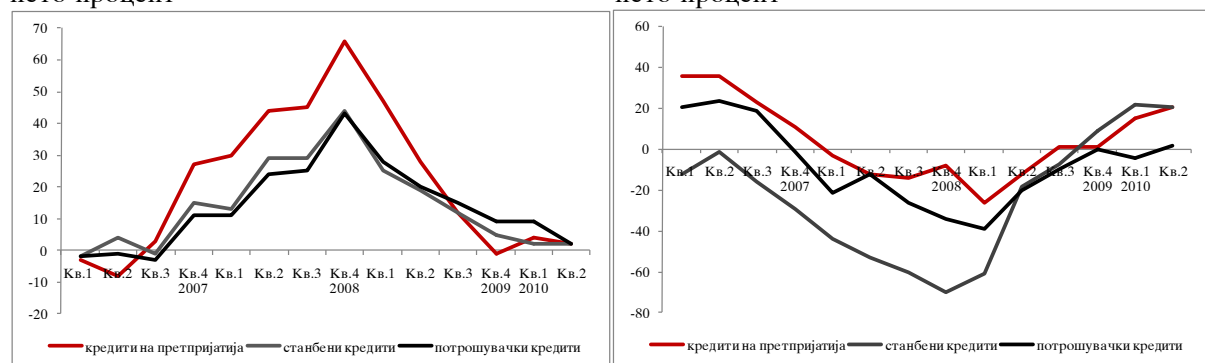
Последните податоци за дел од развиениите земји ги потврдуваат констатациите за стабилизирање на кредитните пазари кон крајот на 2009 година. Економската активност на САД по повеќе од една година постојано намалување, во втората половина на 2009 година влезе во позитивната зона, главно како резултат на подобрувањето на финансиските услови, како и стимулациите од преземените монетарни и фискални мерки. Повеќето големи банкарски институции издадоа дополнителни акции, дел од нив за да го зголемат или да го подобрат квалитетот на капиталот, а некои од нив за да ги исплатат инвестициите направени од државата преку Програмата за помош на проблематичната актива (Troubled Assets Relief Program - TARP). Истовремено, компаниите коишто имаат пристап до капиталните пазари издадоа акции, вршејќи замена на долгот со сопствено долгорочно финансирање. Од друга страна, малите и средни компании коишто зависат од банките во своето финансирање, се соочија со ограничен пристап до кредитите, во услови на постојано заострување на кредитните услови во текот на 2009 година. Ваквата каматна политика на банките е резултат на високите кредитни загуби врз основа на комерцијалните кредити, како и заради извештаите за несигурност на квалитетот на деловните кредити. За домаќинствата, исто така, има ограничена понуда на кредити, што се должи на загриженоста на банките околу тоа дали домаќинствата ќе бидат во можност да ги исплатат своите кредити во услови на висока невработеност и постојан пад на цените на недвижностите.⁵⁰

⁵⁰Monetary policy report for Congress, february 24 2010, FED.

Според Анкетата на ФЕД⁵¹, во последното тримесечје на 2009 година е забележан прекин на постојаното заострување на кредитните услови за поголем дел од кредитите, иако сè уште има слабење на побарувачката на кредити од страна на претпријатијата и населението. Податоците покажуваат дека од септември е забележано забавување на кварталниот пад на комерцијалните и индустриските кредити, при што во март 2010 година изнесува -4,5% (наспроти -5% во последното тримесечје на 2009 година). Кај кредитите за недвижности во првиот квартал на 2010 година е забележан пад од 2%, наспроти позитивните квартални промени во текот на 2009 година (со исклучок на третиот квартал), што соодветствува со забележаното забавување на закрепнувањето на пазарот на недвижности во втората половина на 2009 година, како и постојаниот пад на цената на недвижностите. Од друга страна, пак, во првите три месеци на 2010 година кај потрошувачките кредити е забележана позитивна квартална промена од 8,7%, наспроти намалувањето во трите претходни квартали. Што се однесува до *евро-зоната*, последните податоци објавени од страна на Европската централна банка, упатуваат на умерен оптимизам за брзо закрепнување на кредитниот пазар. Сепак, во наредниот период, банките од евро-зоната не очекуваат силно закрепнување на кредитните активности, туку постепено прилагодување на движењата на кредитниот пазар на динамиката на закрепнување на глобалната економија. Според Анкетата за кредитната активност на ЕЦБ, во првото тримесечје на 2010 година не се забележани поголеми промени на условите за одобрување на корпоративните кредити, наспроти посиленото заострување на условите за одобрување кредити на населението. Анализата на факторите коишто влијаат врз кредитните услови на кредитите на претпријатијата, укажува на тоа дека ликвидносната позиција на банките придонесува кон олабавување на кредитните услови, додека трошокот за нивната капитална позиција и пристапот до финансирање имаат спротивен ефект. Од друга страна, кај кредитите наменети за населението, заострување е забележано кај станбените кредити, при непроменети кредитни услови кај потрошувачките кредити. Заострувањето на кредитните услови на населението, главно е резултат на забележаното забавување на закрепнувањето на пазарот на недвижности, како и на сè уште недоволната доверба на потрошувачите. Според Анкетата, во првите три месеци на 2010 година е забележана послаба кредитна побарувачка од страна на населението и претпријатијата, наспроти очекувањата на банките во претходната анкета за поголема кредитна побарувачка во овој период. Во наредниот период, банките очекуваат непроменети кредитни услови кај корпоративните кредити, при забавување на заострувањето на кредитните услови за одобрување кредити на населението. Податоците покажуваат дека во првиот квартал има забавен пад кај корпоративните кредити од 0,1% (постојани негативни квартални стапки во текот на годината), додека кај населението продолжи постојаниот квартален пораст на кредитите, сведувајќи се на нивото од 0,8%. Забавувањето на падот на корпоративните кредити е резултат главно на месечниот пораст на кредитите на претпријатијата (прв од август 2009 година). Сепак, временскиот период на закрепнување е премногу краток за да се оцени дали станува збор за еднократен ефект, или пак за почеток на закрепнување на корпоративниот кредитен сегмент.⁵²

Стандарди за одобрување кредити на претпријатијата и населението - очекувања
Побарувачка за корпоративни кредити и кредити од страна на населението - очекувања
нето-процент*

*Нето-процентот претставува разлика помеѓу бројот на банките коишто се определиле за заострени кредитни стандарди и банките коишто се определиле за олабавување на кредитните стандарди.

⁵¹ Senior loan officer opinion survey on bank lending practices, january 2010, FED.

⁵² Месечен извештај, ЕЦБ, април 2010.

**Нето-процентот престапува разлика помеѓу бројот на банките коишто се определиле за зголемена побарувачка и бројот на банките коишто се определиле за намалена побарувачка.
Извор: Анкета за кредитната активност, ЕЦБ, април 2010.

Анализата на кредитните движења во земјите од регионот, покажува дека во последните месеци на 2009 година паралелно со заживувањето на економската активност и подобрувањето на трговските биланси, кредитната активност започна постепено да закрепнува. Интензитетот на закрепнување на кредитната активност во земјите од регионот е различен и во голем дел зависен од специфичностите на кредитните пазари и темпото на закрепнување на економските активности. Од аспект на одделни земји, од втората половина на 2009 година е забележано забавување на кварталниот пад на кредитите во *Босна и Херцеговина* и *Црна Гора*. Според податоците, во февруари 2010 година кредитите во Босна и Херцеговина остварија пад од 0,1% во однос на декември (наспроти кварталниот пад од 0,4% во последните три месеци на 2009 година), додека кај Црна Гора кредитите во јануари забележаа збиен пад од 0,9% (наспроти падот од 1,2% во четвртиот квартал). Од третиот квартал, во *Србија* се забележани позитивни трендови кај кредитите. Притоа, во услови на намалена ликвидност во приватниот сектор како последица од глобалната криза, претпријатијата беа насочени кон кредити за ликвидност, додека пак кај населението се најзастапени станбените кредити (главно, како резултат на државната програма за одобрување станбени кредити со определени субвенции). Од друга страна, од крајот на 2009 година, во *Хрватска* е забележано стабилизирање на монетарните движења, поволна ликвидност на банкарскиот систем, како и стабилни движења на курсот на домашната валута. Во вакви услови се бележат првите знаци на заживување на кредитната активност (квартален пораст од 0,1% во последното тримесечје на 2009 година, наспроти негативните квартални промени во претходните два периода). Овие позитивни движења продолжија и во почетокот на 2010 година, при што во јануари е остварен пораст на кредитите од 0,6%, во однос на крајот од декември 2009 година. Сепак, зголемувањето на кредитната активност во овој период сè уште не е доволно силно за да го надомести постојаниот пад на кредити што беше забележан во трите квартали на 2009 година. Според Централната банка на Хрватска⁵³, недоволно брзото закрепнување на кредитната активност се должи на неподготвеноста на банките да преземаат ризик од нови кредити, како и на намалената кредитна побарувачка од приватниот сектор. Од аспект на секторското кредитирање, делумното заживување на кредитната активност во овој период се должи на кредитите наменети за претпријатијата, додека кај кредитите на населението е забележана стагнација во четвртото тримесечје на 2009 година, што продолжи и во наредниот период. Во *Албанија* во втората половина на 2009 година е забележан постојан раст на кредитната активност, првенствено како резултат на порастот на корпоративните кредити (зголеменото користење кредити за подобрување на ликвидносната положба), при натамошно забавување на растот на кредитите на населението. Така, во четвртото тримесечје на 2009 година е забележан квартален пораст од 3,3% на вкупните кредити, наспроти 0,8% и 2,3% во претходните два квартали, соодветно. Ваквите движења продолжија и во наредниот период, но со позабавено темпо, при што во февруари кредитите остварија раст од 1,5%, во однос на крајот од 2009 година.

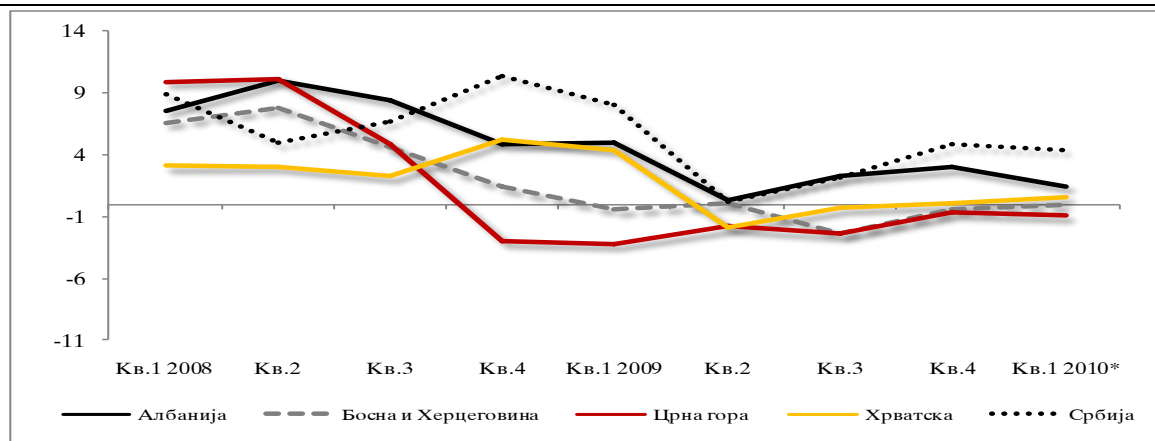
Во наредниот период банките очекуваат постепено стабилизирање на кредитната активност, при поповолни кредитни услови и подобрување на очекувањата на приватниот сектор. Така, банките во Албанија очекуваат забавување на заострувањето на кредитните услови и пораст на побарувачката за кредити⁵⁴. Според последните проекции, во Хрватска и Србија, во 2010 година се очекува умерено закрепнување на кредитната активност, со годишен раст на кредитите во 2010 година од околу 4% и 5%, соодветно (2% и -8%⁵⁵, соодветно на крајот од 2009 година).

Пораст на вкупните кредити во земјите од регионот
(на квартална основа, во %)

⁵³ Билтен 157, Централна банка на Хрватска, март 2010.

⁵⁴ Bank lending survey, february 2010, BoA.

⁵⁵ Кредитите на Србија ги вклучуваат и кредитите на државата, додека кредитите на Хрватска ги вклучуваат кредитите на населението, претпријатијата и другите финансиски институции.

*За Кв1 2010 е земена промената на кредитите во февруари во однос на состојбата од декември 2009 година, со исклучок на Црна Гора и Хрватска каде што промената се однесува на јануари 2010-декември 2009 година
Извор: интернет-страници на централните банки.

Кусиот преглед на кредитните движења во одделни земји упатува на општ заклучок за умерено закрепнување на кредитните текови кон крајот на 2009 година и почетокот на 2010 година. Сепак, податоците истовремено покажуваат дека тоа не е процес карактеристичен за сите земји, ниту пак може да се каже дека закрепнувањето е одржливо, имајќи ги предвид присутните ризици околу очекувањата на банките, изворите на финансирање, како и идните трендови во квалитетот на кредитното портфолио. Воедно, и податоците за остварувањата и очекувањата на банките не укажуваат на значително здравување на кредитната активност на краток рок, што оди во прилог на заклучоците од досегашните истражувања за очекувана стагнација на кредитните активности, барем две години по крајот на кризата.

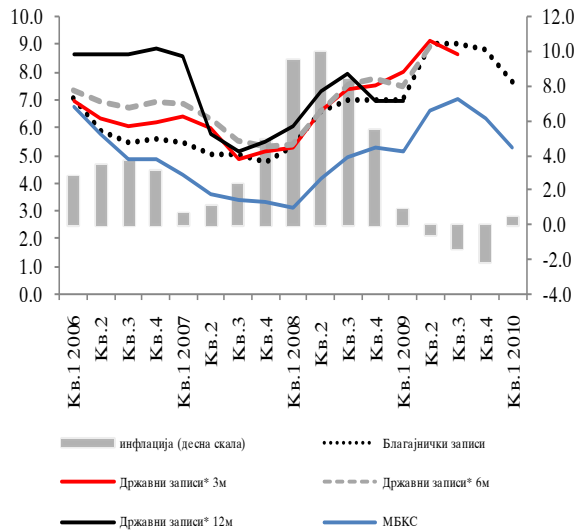
2.3. Каматни стапки

Послабилниите очекувања на банките и согледувањата за помали ризици беа видливи и преку промените на каматните услови на кредитниот и депозитниот пазар во четвртиото тримесечје на 2009 година и почетокот на 2010 година. Трендовите на зајакнување на кредитните услови беше прекинати, при што беше забележано и умерено намалување на каматните стапки. Забрзувањето на темпото на раст на штедењето во последниот квартал исто така овозможи простор за олабавување на условите на кредитирање. Воедно, во овој период беа забележани и првите знаци на заживување на кредитната активност, што значи зголемување на обемот на активност на банките на овој сегмент и дојлниот стимул за намалување на цените на кредитите. Надолно прилагодување на каматните стапки беше забележано и на депозитниот пазар. Во услови на намалување на премијата за ризик беше прекинати трендовите на постоејано зголемување на каматните стапки на депозитите. Покрај факторите поврзани со очекувањата и билансните ограничувања на банките, ефектот врз нивните каматни политики имаа и промените во монетарната политика, односно намалувањето на основната каматна стапка на НБРМ. Со постоејаното намалување на трипериодните од досегашните ограничувачки фактори, во наредниот период може да се очекува најмногу умерена надолна корекција на каматните стапки.

Во услови на намалени ризици и подобри прогнози за наредниот период, во четвртото тримесечје на 2009 година, НБРМ ја намали основната каматна стапка за 0,5 процентни поени, а во првото тримесечје на 2010 година каматната стапка беше намалена за

Каматни стапки и годишна инфлација (квартален просек, во %)

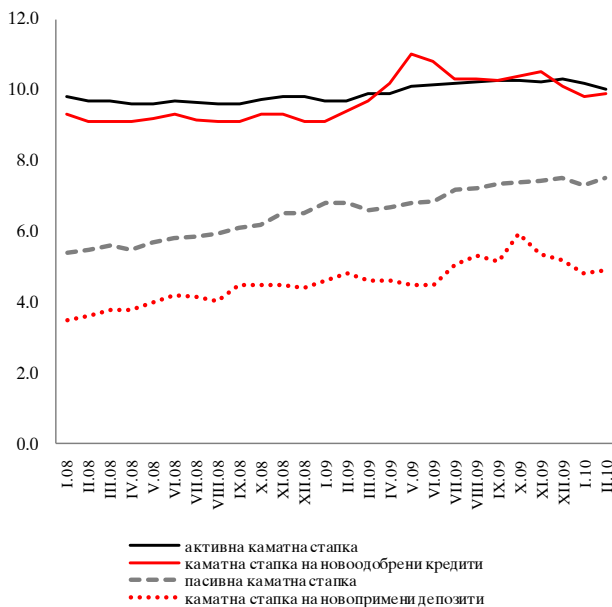

*Последната аукција на тримесечни државни записи во денари беше одржана во јули

Извор: Народна банка на Република Македонија, Министерство за финансии и Државен завод за статистика.

дополнителни два процентни поена, со што беше сведена на 6,5%. Следствено на оваа промена, каматната стапка на ломбардниот кредит исто така беше намалена од 10,5% на 8%. Намалувањето на основната каматна стапка се пренесе и на останатите сегменти на финансискиот пазар. Трендот на намалување на меѓубанкарската каматна стапка (МБКС)⁵⁶ започна пред промените во монетарната политика, односно од септември, при што на крајот од 2009 година оваа каматна стапка изнесува 6,1%. Сепак, во првиот квартал на 2010 година намалувањето продолжи со позабрзано темпо, при што во март МБКС се сведе на 4,4%. Промените на меѓубанкарската каматна стапка за склучени трансакции преку ноќ (МКДОНИА) соодветствуваат со надолните движења на МБКС. Така, каматната стапка за склучени трансакции преку ноќ од септември постојано се намалуваше, при што во декември изнесува 6,05%, односно 4,40% во март 2010 година. Намалувањето на каматните стапки на меѓубанкарскиот пазар соодветствува со умереното зголемување на нивото на ликвидност на банкарскиот систем и со значителното стабилизирање на економските очекувања.

Активна и пасивна денарска каматна стапка

Извор: Народна банка на Република Македонија

Во четвртото тримесечје, за првпат од почетокот на годината е забележано квартално намалување на котираната меѓубанкарска каматна стапка на пазарот на депозити (СКИБОР). Така, на квартална основа е забележан пад на просечната меѓубанкарска каматна стапка (СКИБОР), во интервал од 0,1 до 0,3 процентни поени за сите рочности, со исклучок на рочноста од една недела (пораств од 0,3 проценти поени). Ваквиот тренд на намалување на СКИБОР, во просек, продолжи и во првиот квартал на 2010 година, кога е забележан пад на просечната меѓубанкарска каматна стапка на пазарот на депозити СКИБОР во интервал од 0,7 до 1,3 процентни поени за сите рочности.

Во текот на четвртото тримесечје, на примарниот пазар на државни хартии од вредност беа одржани аукции на државни записи со девизна клаузула, при што беа понудени записи со рочност од три и шест месеци и каматни стапки од 5,3% и 5,5%, соодветно (наспроти 5,4% и 5,5%, соодветно на последната аукција во третиот квартал). Притоа, интересот за овие финансиски инструменти беше висок, со степен на остварување на понудените износи од 99,9%. Големата заинтересираност е очекувана, имајќи предвид дека станува збор за хартии од

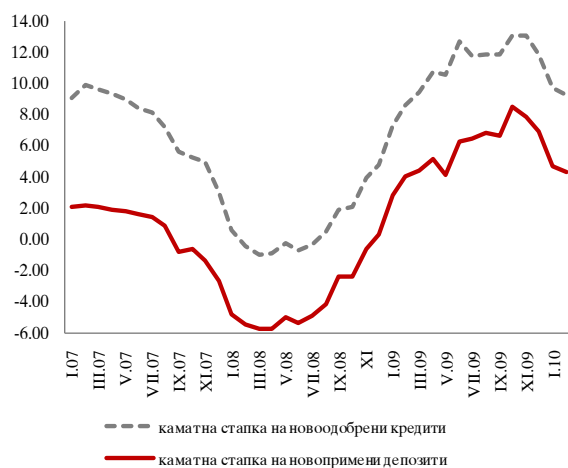
⁵⁶ МБКС - просечна каматна стапка на меѓубанкарскиот пазар на пари.

вредност ослободени од валутен ризик, притоа обезбедувајќи релативно поволни приноси. Во првиот квартал на 2010 година беа понудени само шестмесечни државни записи со девизна клаузула, чијашто каматна стапка беше намалена, при што во март се сведе на 4,99%.

Постепеното засилување на активностите на кредитниот пазар, како и поволните макроекономски трендови во последните месеци на 2009 година, придонесоа кон стабилизирање и делумно олабавување на каматната политика на банките. Во овој период, банките во најголем дел ги следеа сигналите од монетарната политика, во насока на олабавување на каматните стапки. Анализата на **каматната стапка на новоодобрените кредити** покажува дека по умерениот пораст во октомври и ноември (за 0,1 процентен поен, соодветно), во декември е забележан пад, при што оваа каматна стапка изнесуваше 10,1% (наспроти 10,3% во септември). Ваквите промени во каматната политика на банките се воедначени со резултатите од Анкетата за кредитната активност⁵⁷, коишто покажуваат сè помала склоност на банките кон заострување на кредитните услови, при што најголем дел од банките упатуваат на непроменетост на кредитните услови. **Каматната стапка на вкупните денарски кредити на квартална основа е непроменета и во декември изнесува 10,3%.** Карактеристично за овој период е тоа што се забележува постепенa промена во стратегиите на банките. Така, во текот на 2009 година беше карактеристична изразена стимулативна каматна политика на банките, со цел да се привлече ново штедење. Со стабилизирањето на економските текови, како и со намалувањето на основната каматна стапки, банките сè повеќе ја прилагодуваат каматната политика кон повторно стимулирање на кредитниот пазар. **Оттука, на квартална основа во последниот квартал не е забележана промена на каматната стапка на новопримените депозити, при што во декември оваа камата изнесува 5,2% (7,5% на вкупните депозити).**

**Реална активна и пасивна каматна стапка
(на новоодобрените кредити и новопримени депозити)**

Извор: Народна банка на Република Македонија.

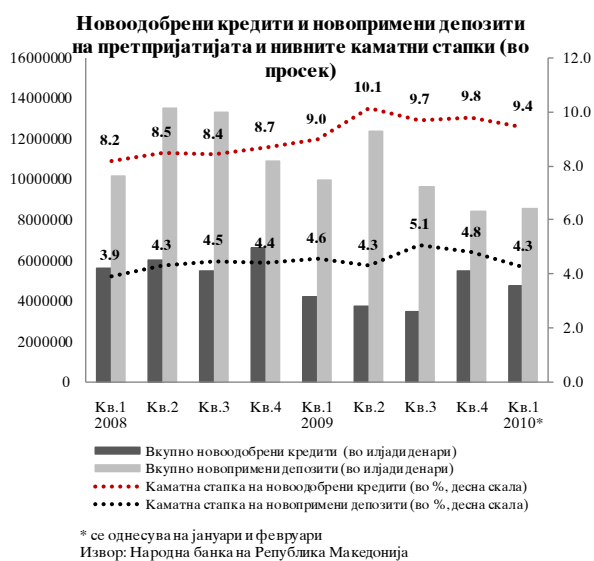
⁵⁷ Анкета за кредитната активност, јануари 2010 година,

согледувањата за намалени ризици, подобрата билансна позиција и олабавувањето на монетарната политика⁵⁸.

Кај корпоративниот сектор, во последното тримесечје на 2009 година е забележан умерен пораст на просечната збирна каматна стапка на новоодобрените кредити од 9,7% на 9,8% на квартална основа. Овој пораст во најголем дел се должи на зголемувањето на каматните стапки на краткорочните и долгорочните новоодобрените кредити со валутна клаузула. Сепак, во овој период се забележуваат првичните сигнали за постепено олабавување на кредитните услови. Ова се согледува и од Анкетата за кредитната активност, според чиешто резултати може да се заклучи дека банките коишто досега во најголем дел ги заоструваа кредитните услови, за последното тримесечје укажале на непроменети кредитни услови. Воедно, во наредниот период банките очекуваат делумно намалување на каматната стапка. Тоа се согледува и преку движењето на збирната каматна стапка на новоодобрените кредити, којашто во првите два месеци на 2010 година се намали на 9,4% во просек. **Од аспект на пасивните каматни стапки, забележан е надолен тренд на каматната стапка на новопримените депозити.** Така, во последното тримесечје, на квартална основа, е забележан пад на просечната збирна каматна стапка на новопримените депозити од 0,3 процентни поени, при што изнесува 4,8%. Овој тренд продолжи и во првите два месеца на 2010 година, при што оваа каматна стапка се сведе на ниво од 4,3% во просек.

Кај каматните стапки на населението се забележани слични движења како и кај корпоративниот сектор. Така, во последното тримесечје е забележан квартален пораст од 0,1 процентен поен на просечната збирна каматна стапка на новоодобрените кредити, при што изнесува 12,6%. Порастот во најголем дел е резултат на зголемувањето на каматните стапки на долгорочните новоодобрените кредити без валутна клаузула. Според Анкетата за кредитната активност, најголем дел од банките укажале на непроменета каматна стапка во овој период, при што една третина од банките упатуваат и на делумно намалување на цената на кредитите. Во наредниот период се очекува олеснување на каматните кредитни услови, што се согледува и преку забележаниот пад на збирната каматна стапка на новите кредити во првите два месеци на 2010 година (11,5% во февруари, наспроти 12,4% во декември). **Од**

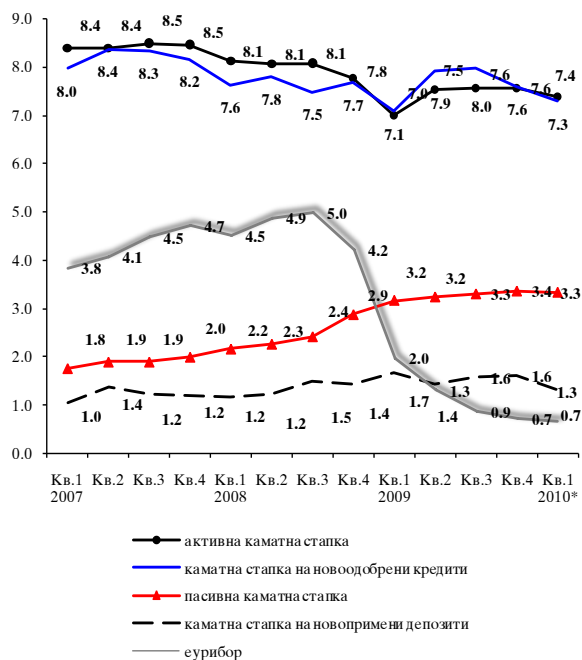

⁵⁸ Анкета за кредитната активност, јануари 2010

аспект на збирната каматна стапка на новопримените депозити, забележан е квартален пораст од 1 процентен поен, во просек, при што во последното тримесечје изнесува 6,3%, додека во наредните два месеци оваа каматна стапка се намали до 5,4% во февруари.

Каматна стапка на девизни кредити и депозити и меѓународна тримесечна каматна стапка Еурибор (квартален просек, во %)

* Се однесува на јануари и февруари 2010 година
Извор: Народна банка на Република Македонија и Централна банка на Финска

Кај каматната стапка на новоодобрените девизни кредити е забележан квартален пад од 8,3% во септември, на 7,5% во декември, во услови на надолен тренд на меѓународната тримесечна каматна стапка ЕУРИБОР. Од друга страна, пак, кај каматната стапка на новопримените девизни депозити е забележан умерен пораст од 0,1 процентен поен, при што на крајот од 2009 година изнесува 1,6%. Во наредниот период се забележува надолно движење на каматните стапки на новоодобрените девизни кредити и новопримените девизни депозити, при што во февруари изнесуваат 7% и 1,3%, соодветно.

Во услови на намалување на ризиците коишто во текот на 2009 година вршеа притисок за нагорна корекција на каматната стапка, во наредниот период се очекува понатамошно олабавување на каматната политика на банките. Ваквата очекувана идна патека на каматните стапки, секако, е условена од исполнувањето на претпоставките за обновување на изворите на финансирање и подобрување на финансискиот капацитет на постојните и потенцијалните кредитокорисници. Доколку ваквите претпоставки не се остварат, тоа би можело да значи и промена во поставеноста на каматната политика на банките, во насока на затегнување на условите на кредитирање.

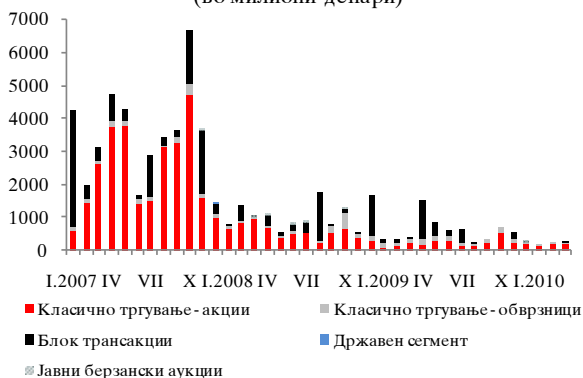
III. Пазар на капитал

Во четвртиот квартал на 2009 година, динамиката на берзанскиот промет беше предизвикана од однесувањето на домашните инвеститори, при релативно мало учество на странските инвеститори во вкупните трансакции. Прометот на берзата забележа квартален распад, додека берзанскиот индекс МБИ-10 бележи надолна корекција. Намалувањето на вредноста е карактеристика и за голем дел од регионалните индекси, со исклучок на источноевропските пазари од коишто доаѓа позитивен импулс, поради очекувањата за побрзо здравување на овие економии. Раздвижувањето на активността на домашниот пазар на капитал во претстојниот период е условена од зголемувањето на извесноста околу темпото на закрепнување од кризата, а со тоа и подобрување на согледувањата за ризиците од страна на инвеститориите и зголемувањето на расположливите средства за инвестирање.

Во последниот квартал од годината, домашниот пазар на капитал се одликува со променливи движења и мала ликвидност. По раздвижувањето на берзанскиот промет во октомври, водено од страна на домашните

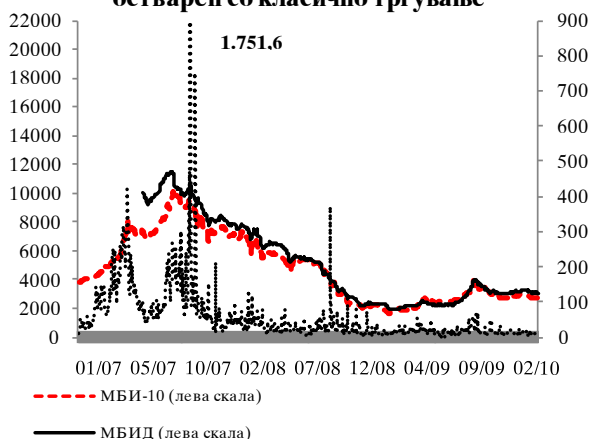

Структура на берзанскиот промет по месеци
(во милиони денари)

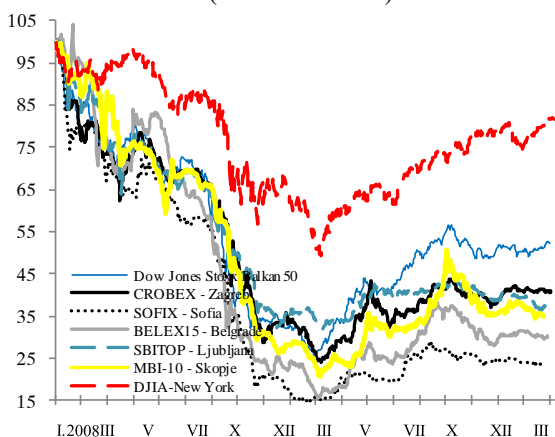

Извор: Македонска берза АД, Скопје.

МБИ 10, МБИД и берзански промет остварен со класично тргување

Движења на индексите на одбрани берзи
(01.01.2008=100)

Извор: Блумберг, Македонска берза АД Скопје, национални берзи.

инвеститори (што во услови на носење одлуки засновани на психолошки фактори, имаше краткорочен карактер), тој бележи надолен тренд и наизменичен раст и пад во последните два месеца од годината. На крајот на годината, МБИ-10 бележи намалување за 11,3%, во споредба со крајот на септември, додека падот на индексот на јавно поседувани друштва (МБИД) е нешто поблаг (1,5%).

Во четвртиот квартал на 2009 година, и кај повеќето регионални берзански индекси е забележан пад на вредноста, во услови на повлекување на странските инвеститори. Така, на квартална основа најзначајно намалување бележи подгоричкиот МОСТЕ (32,7%), по којшто следуваат белградскиот БЕЛЕКС-15 (19,6%) и софискиот СОФИКС (11%). За разлика од нив, во позитивна насока се движат источноевропскиот индекс МСЦИ ЕМ и варшавскиот ВИГ20 (коишто бележат зголемување од 9,3% и 9%, соодветно), што се објаснува со очекувањата за заздравување на рускиот пазар заради порастот на цената на нафтата, како и со поволната макроекономска состојба во Полска.

Во анализираниот период, вкупниот берзански промет (вклучувајќи ги блок-транзакциите и државниот сегмент) изнесува 1,5 милијарди денари, така што на квартална основа е повисок за 21,1%. Главен двигател на растот на берзанскиот промет е зголеменото тргување со акции (за 78,4%). Од друга страна, прометот остварен преку блок-транзакции е преполовен во однос на претходното тримесечје.

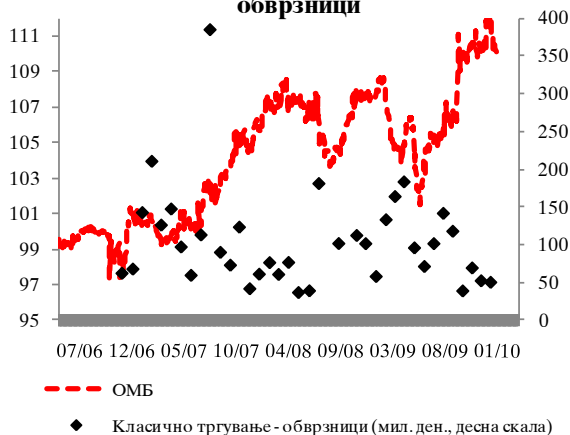
Во периодот октомври-декември 2009 година, динамиката на прометот на берзата доаѓа од домашните инвеститори, за сметка на странските, чишто инвестиции се мали и во насока на излез од домашниот пазар на капитал. Така, во текот на кварталот, нерезидентите на нето-основа продаваа хартии од вредност на Македонската берза во износ од 135,6 милиони денари. На 31.12.2009 година, странските инвеститори учествуваат со 26,91% во вкупната главница на друштвата и 3,57% во вкупната номинална вредност на обврзниците (30,58% и 3,91%, соодветно, на крајот на претходното тримесечје⁵⁹).

Прометот остварен со обврзници на официјалниот пазар на Берзата во дадениот период изнесува 294,6 милиони денари, што претставува пораст од 11,2% во однос на претходниот квартал. Најзастапени во прометот

⁵⁹ Извор: ЦДХВ.

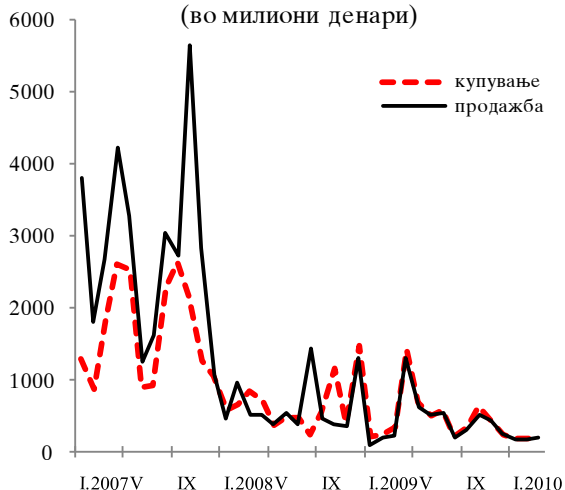

Индекс на обврзниците на Македонската берза (ОМБ) и класично тргување со обврзници

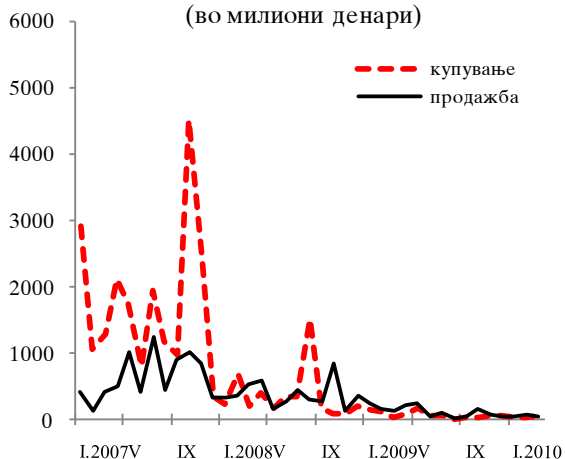
Извор: Македонска берза АД, Скопје.

Трансакции на резидентите (во милиони денари)

Извор: Македонска берза АД, Скопје и НБРМ.

Трансакции на нерезидентите (во милиони денари)

Извор: Македонска берза АД, Скопје и НБРМ.

(со 71,4%) беа обврзниците за денационализација од петтата и осмата емисија. Во рамки на анализираниот квартал, ОМБ не се карактеризира со позначителни флукутации, со исклучок на крајот на ноември кога го достигна максимумот, по што следеше благ пад и стабилизирање. Во споредба со крајот на третиот квартал, вредноста на ОМБ се зголеми за 4,3%, додека во однос на 31.12.2008 година, порастот изнесува 2,3%.

Во текот на последниот квартал од годината, на пазарот преку шалтер беа остварени четири трансакции со државни записи во номинална вредност од 119,1 милион денари и три трансакции со благајнички записи во номинален износ од 120 милиони денари, при што не беа остварени трансакции со државни обврзници. Вкупното секундарно тргување на наведените хартии од вредност на овој пазарен сегмент бележи зголемување за 9,3 пати во споредба со претходното тримесечје.

Во првиот квартал на 2010 година, во услови на натамошна неизвесност и недостаток од ликвидност, динамиката на домашниот пазар на капитал е променлива, при што опаѓање на квартална основа е забележано кај берзанскиот промет и кај македонскиот берзански индекс. Така, на крајот на март, македонскиот берзански индекс се поставува на ниво коешто е пониско за 1,5%, во однос на 31.12.2009 година. МБИ-10 има главно растечки тренд до средината на февруари, а потоа се движи во надолна насока, така што минималната вредност е забележана во третата недела од март. Во анализираниот период, берзанскиот промет со класично тргување се одликува со стагнација и во споредба со последното тримесечје од 2009 година опаѓа за 46,2%, додека ОМБ го завршува кварталот на речиси непроменето ниво. Истовремено, странските инвеститори излегоа од инвестиции во хартии од вредност на берзата во износ од 45,3 милиони денари.

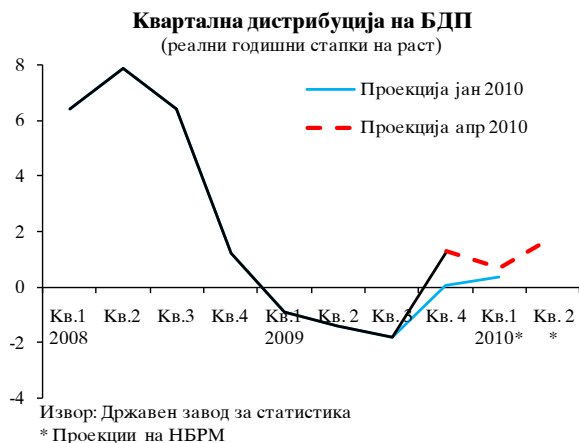
Се очекува дека импулсите за раздвижување на активноста на домашниот пазар на капитал, во голема мера, ќе бидат условени од одлуките на странските инвеститори. Сепак, засега нивната активност е релативно слаба, што укажува на потребно време за подобрување на согледувањата и зголемување на ликвидноста. Сепак, надолните ревизии на растот на Грција, како соседна земја, може да имаат негативни преносни ефекти врз склоноста на инвеститорите за преземање ризици. Од друга страна, објавувањето релативно добри финансиски резултати на дел од домашните компании претставува

охрабрувачки сигнал, којшто би можел да доведе до зголемување на активноста на пазарот на капитал. Воедно, влијание во насока на раздвижување на берзанските текови може да има намалувањето на приносите на депозитите, што би можело да доведе до повторно враќање на интересот за тргување со акции, за сметка на намалувањето на привлечноста на инвестирањето во помалку ризични средства.

IV. Макроекономски проекции

Помалиот реален пад на БДП во 2009 година во однос на оценетиот, создаде позитивна инерција во проекциите за 2010 година. Заедно со претходните за помала воздржаност на економските субјекти, позитивни очекувања и нормализирани финансиски текови, што ошвора простор за нагорна ревизија на проекциите за растот за 2010 година (претходно проектиран на 1%). Сејак, надолната ревизија на растот на странската ефективна побарувачка⁶⁰ претставува фактор којшто делува во строгивна насока. Отишук, и инајму се очекува закрепнувањето на домашната економија да се одвива со умерено темпо, со реален раст на БДП, како и во претходната проекција, од 1%. При тоа, во првото тримесечје се оценува дека ќе има минимален раст од 0,4%, со негово постепено засилување на 1,5% во второто тримесечје. Ризиците околу централната проекција, во оваа фаза се претходно надолни. Ваквата цена пред сè произлегува од неизвесноста околу остварувањата на Грција и нејзините преносни ефекти врз економијата на ЕУ. Положителните остварувања од очекуваните би можеле да значајно побавно закрепнување на македонскиот извоз, што би имало ефекти и врз вкупниот расположлив доход и врз очекувањата, на тој начин ограничувајќи ја можноста за поголем раст на економијата. При непроменета проекција за економскиот раст, и инајму се очекува дека инфлацијата во 2010 година ќе се движи во интервал меѓу 1% и 1,5%, додека во вториот квартал на годината таа ќе изнесува 0,7%.

Во последното тримесечје на 2009 година, македонската економија влезе во зоната на позитивни годишни промени (реален раст од 1,2%). Ваквите остварувања се значително подобри од оцените во јануарската проекција, според коишто се очекуваше вкупната побарувачка во последниот квартал на 2009 година да биде релативно ниска и да остане на исто ниво како во последниот квартал на 2008 година. Поголемата отпорност на домашната економија се објаснува со закрепнувањето на приватната домашна побарувачка, коешто според официјалните податоци се случува многу побрзо од очекуваното. Во услови кога фундаментите коишто влијаат на апсорпцијата не се подобруваат значително и не се разликуваат во голема мера од претпоставките во проекцијата, можно објаснување за овие отстапувања се подобрите очекувања. Така, растот на личната потрошувачка (наспроти

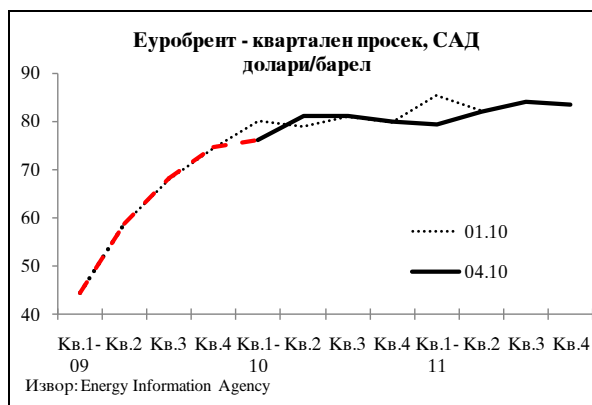
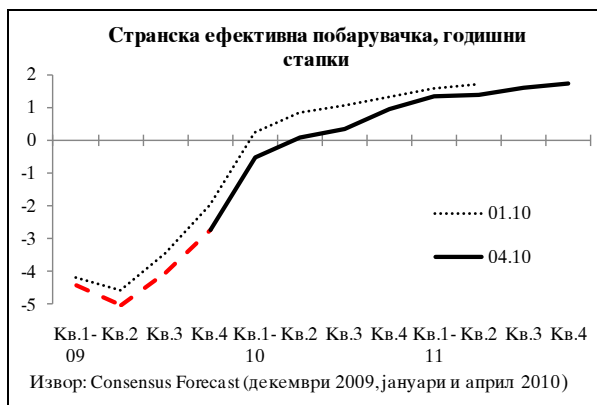
⁶⁰ Надолната ревизија, во најголема мера, е последица на поголемиот проектиран пад на економијата на Грција, во однос на претходните претпоставки.

проектираниот пад), во услови на веќе започнато влошување на пазарот на труд и стагнација на кредитната поддршка, може да се објасни со намалувањето на неизвесноста и враќањето на довербата кај населението, при подобри изгледи и помали ризици за домашната економија. Понатаму, наспроти очекуваниот пад на инвестициската потрошувачка, во четвртиот квартал на 2009 година кај инвестициите е забележан минимален годишен раст. Покрај подобрите очекувања, целосната распределба на банкарските кредити кај корпоративниот сектор во последниот квартал, исто така, е фактор којшто може да го објасни отстапувањето.

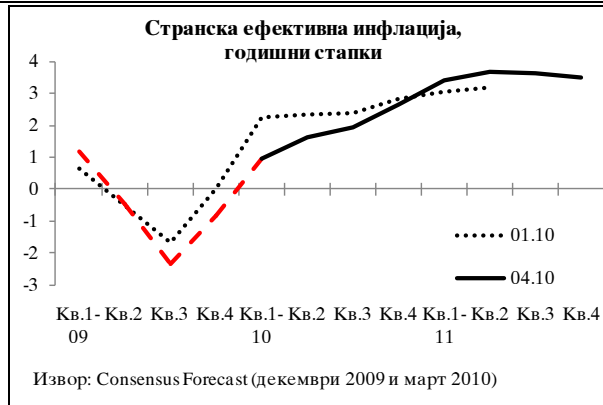
Прилог 4 Претпоставки за егзогените варијабли⁶¹

Податоците за **странската ефективна побарувачка**⁶² укажуваат на тоа дека во текот на 2009 година остварените економски движења кај најзначајните увозници од Македонија се понегативни отколку претходните процени. Исто така, беа извршени и надолни ревизии на проекциите за странската побарувачка во текот на 2010 и 2011 година. Така, се очекува дека странската ефективна побарувачка во 2010 година ќе се зголеми за 0,2%, наспроти претходно очекуваниот раст од 0,9%, додека во 2011 година таа ќе забележи стапка на раст од 1,5%. Според овие процени, растот на странската побарувачка е негативен и во првиот квартал на 2010 година (-0.5%) и станува позитивен во вториот квартал, за кога се очекува дека ќе изнесува 0,1% на годишна основа. Притоа, надолните ревизии се должат првенствено на влошените очекувања за економскиот раст на дел од трговските партнери (особено Грција) и многу помалку на проширениот примерок.

⁶¹ Во графиконите за егзогените варијабли, со црвено се означени движењата остварени до првиот квартал на 2010 година (четвртиот квартал на 2009 година за побарувачката).

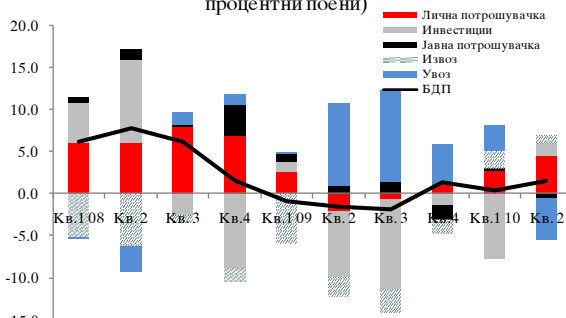
⁶² Во споредба со претходните проекции, направено е проширување на примерокот (со Бугарија и Хрватска) и на периодот којшто се користи за конструкција на ефективната странска побарувачка, со цел да се постигне поголем опфат. Овој показател е пресметан како збир од пондерирани индекси на БДП на најзначајните земји-увозници од Република Македонија, преку нормализираното учество на овие земји во извозот во периодот 2006-2009 година. Во пресметката на овој показател се вклучени следните земји: Германија, Грција, Италија, Холандија, Белгија, Шпанија, Србија, Хрватска и Бугарија.

Во споредба со претходната проекција, не беа извршени позначителни ревизии на проекциите на цената на нафтата. Во првиот квартал на 2010 година, просечната **цена на нафтата** беше пониска од проектираната во јануари (76,3 наспроти 80,1 САД-долари за барел). За останатиот дел од 2010 година се очекува продолжување на умерениот раст на цената на нафтата, при што се очекува дека просечната цена за целата година ќе изнесува 80 САД -долари за барел.

Во 2010 година, очекувањата за движењето на **странската ефективна инфлација**⁶³ се ревидирани во надолна насока, што е во согласност со надолните ревизии на странската побарувачка. Овие процени во добар дел се должат на проширувањето на примерокот којшто се користи за пресметка на овој показател. Притоа, во првиот квартал на 2010 година беше забележан умерен раст на странските цени од 1%. Во текот на 2010 година се очекуваат релативно ниски стапки на инфлација, коишто ќе се засилат во 2011 година (1,8% и 3,6%, соодветно), во согласност со очекувањата за постепено закрепнување на странската побарувачка.

Придонеси на компонентите во реалниот раст на БДП (во процентни поени)

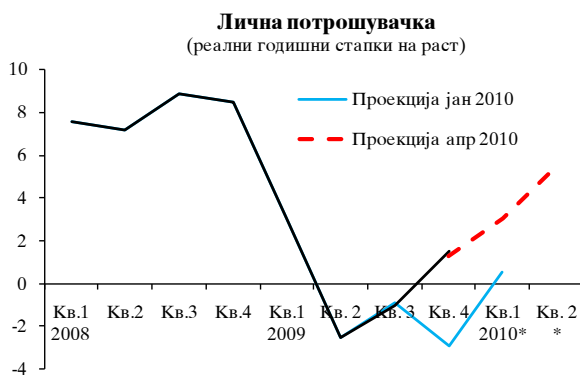
Процената за реалниот раст на БДП за првото тримесечје на 2010 година не се менува во однос на претходните очекувања. Во првиот квартал се оценува умерен раст на БДП од 0,4%, со слична структура како и во претходната проекција. Така, и понатаму се очекува дека домашната побарувачка ќе има негативен придонес кон растот во првото тримесечје (умерено поизразен во однос на претходната проекција) како последица на намалената инвестициска активност. Претпоставките за сè уште слабата финансиска поддршка на инвестициската активност (особено во форма на странски инвестиции) во овој период и потребното време за создавање позитивни согледувања за идната побарувачка се фактори преку коишто се објаснува оценетиот пад на инвестициите. Ова се потврдува и со расположливите индикативни категории за првото тримесечје, коишто упатуваат на можен пад на инвестициската активност. Од друга страна, се оценува дека заживувањето на личната потрошувачка, што започна уште од претходниот квартал, ќе продолжи и во првиот квартал на 2010 година, со значително повисок

⁶³ Слично како и кај странската побарувачка, извршена е промена на примерокот (исклучени се Холандија и Полска и додадени се Бугарија, Хрватска и САД) и на периодот којшто се користи за конструкција на ефективната странска инфлација, со цел да се постигне поточна пресметка. Овој показател е пресметан како збир од пондерирани ценовни индекси на најзначајните земји-извозници на производи за широка потрошувачка во Република Македонија, преку нормализираното учество на овие земји во увозот во периодот 2006-2009 година. Во пресметката на овој показател се вклучени Бугарија, Германија, Грција, Франција, Италија, Австрија, Словенија, Хрватска, САД и Србија.

интензитет во споредба со јануарската проекција. Ваквото нагорно поместување на личната потрошувачка може да се објасни со пооптимистичките очекувања на економските субјекти во однос на постепеното закрепнување на светската и домашната економија. Сепак, доколку се анализираат кварталните движења, индикациите за потрошувачката на домаќинствата се неповолни. Податоците прилагодени за сезонските влијанија за платите и вработените укажуваат на нивно намалување, додека кредитната поддршка на населението е изразено ниска. Во вакви услови, во првото тримесечје на 2010 година, се оценува дека потрошувачката на домаќинствата ќе забележи намалување на квартална основа. Понатаму, придонесот на нето-извозот во првиот квартал е посилен во однос на претходната проекција. Ова отстапување во голема мера се објаснува со подобрите оценки за закрепнувањето на извозот во однос на претходните оценки, додека надолната ревизија на придонесот на увозот е помала. Подобрите извозни перспективи соодветствуваат со подобрите трендови на светскиот пазар на метали во однос на очекуваните, при што се очекуваат позитивни преносни ефекти врз активноста на домашните извозници.

По умерениот раст во првиот квартал, во вториот квартал на 2010 година се очекува засилување на економскиот раст на 1,5% на годишна основа. Притоа, за разлика од претходните неколку квартали, се очекува дека главен двигател на растот ќе биде домашната побарувачка. Се очекува дека намалувањето на финансиските ограничувања и подобрите согледувања ќе делуваат стимулативно врз потрошувачката и инвестициите. Се оценува дека нивното прелевање во увозни притисоци ќе го надмине растот на извозот. Оттука, се очекува дека, по подолг временски период, придонесот на нето-извозот ќе биде негативен. Ова враќање на структурата на растот којашто беше присутна пред кризата е во согласност со оцените за постепено исцрпување на ефектите на глобалната криза врз домашната економија.

Извор: Државен завод за статистика

* Проекции на НБРМ

Во вториот квартал, се очекува дека позитивното придвижување на економијата ќе биде предизвикано од натамошниот раст на личната потрошувачка и закрепнувањето на инвестициската побарувачка, при очекувања за пад на јавната потрошувачка. **Се очекува дека растот на личната потрошувачка во вториот квартал на годината ќе се засили на 5,4%, со што оваа компонента ќе има најсилен позитивен придонес врз растот.** Се очекува дека движечки фактори на потрошувачката ќе бидат помалата

воздржаност и подобриот пристап до дополнително финансирање. Од друга страна, не се очекуваат позитивни поместувања кај фундаменталните фактори коишто влијаат врз потрошувачката. Ова е слично со движењата во претходната година, кога високата неизвесност и со тоа, неповолните очекувања и ограничените можности и потреби за финансирање доведоа до стагнација на потрошувачката, и покрај општите добри услови на пазарот на труд. Во вториот квартал на 2010 година, се очекува дека постабилниот амбиент и оцените за постепено закрепнување на кредитниот пазар ќе ја засилат личната потрошувачка. Од друга страна, при објаснувањето на високиот раст во вториот квартал треба да се има предвид и ниската споредбена основа, со оглед на тоа што падот на личната потрошувачка беше најдлабок токму во вториот квартал на претходната година. Процените за доминантното влијание на очекувањата произлегуваат од проекциите за натамошно влошување на условите на пазарот на труд, коишто со подолго временско задоцнување реагираат на циклусот. Имено, се очекува дека во 2010 година ќе дојде до позначително надолно прилагодување на пазарот на труд, во споредба со она што беше забележано во претходните два квартала. Се очекува дека прилагодувањето во поголема мера ќе се одвива преку каналот на намалување на вработеноста, додека се оценува дека платите ќе стагнираат, по високите стапки на раст во минатото. Иако засега се очекува закрепнување на кредитниот пазар за населението, сепак досегашните движења укажуваат на тоа дека овој сегмент стагнира. Ова покажува недоволно подобрени согледувања на банките, а ако се задржат тоа може да ги инхибира кредитните текови врз потрошувачката. **Ризиците за личната потрошувачка се надолни и главно се поврзани со пазарот на трудот. Надолната корекција на вработеноста и платите би имала директен ефект врз потрошувачката, што би можел да биде засилен од побрзото прилагодување на очекувањата на населението.**

Прилог 5

Проекции за кредитната активност на банките во вториот квартал на 2010 година

Поволните трендови кај паричната маса, што започнаа во последниот квартал на 2009 година, продолжија и во текот на првиот квартал на 2010 година, со позасилена динамика во однос на очекуваната. Така, во март 2010 година најшироката парична маса М4 на годишна основа беше повисока за 10,7%, наспроти 9,2% колку што предвидуваше јануарската проекција. Подобрите остварувања во надворешниот сектор, заедно со подобрените очекувања на економските субјекти и кредитната активност на банките, се фактори што придонесоа за раст на новото штедење во банкарскиот сектор и забрзување на стапката на монетарен раст. Во услови на постепено закрепнување на економската активност и очекувања за релативно поволни поместувања во надворешниот сектор до крајот на годината, во следниот период се очекува продолжување на трендот на забрзан раст на банкарските депозити. Во овој правец може да делува и

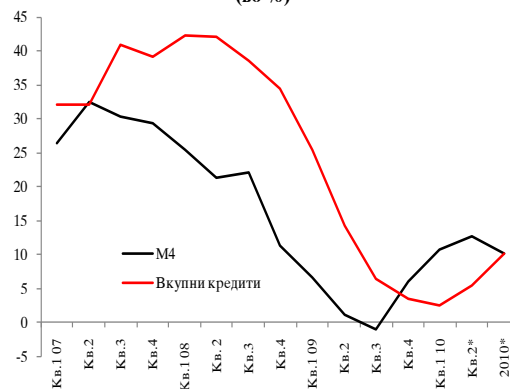
потенцијалното зголемување на депозитите од претпазливи причини, имајќи предвид дека станува збор за посткризен период, со што и темпото на закрепнување на економската активност, како во глобални, така и во домашни рамки, и натаму е неизвесно. Одредени индиции за потенцијално зголемување на склоноста за штедење кај домаќинствата по оваа основа се забележуваат врз основа на остварените движења од првиот квартал, којшто претставува втор квартал по ред во кој долгорочните депозити бележат значителен квартален раст од 10,3%, (22% во претходниот квартал). За претпоставката за раст на штедењето постојат и одделни надолни ризици, во голема мера концентрирани околу можноста за умерено намалување на приносите на штедните инструменти. Намалената премија за ризик, како и намалувањето на приносите на инвестициските алтернативи на банките, можно е да се прелеат и во намалување на трошоците на банките за примените депозити. Сепак, се оценува дека во услови на помала неизвесност, можното намалување на пасивните камати нема да делува дестимулативно врз нивото на депозитите во банкарскиот систем.

Во секој случај, имајќи ги предвид оцените за ревитализирање на економската активност и очекувањата за преносни ефекти од поволните тенденции во надворешниот сектор врз понудата на пари во економијата, оценуваме дека позитивните ризици од натамошно забрзување на растот на штедењето преовладуваат над можноста за негово забавување во следниот период. Така, на крајот на вториот квартал на 2010 година, се очекува дека годишната стапка на раст на најшироката парична маса М4 ќе изнесува 12,7%, а до крајот на годината се очекува дека растот умерено ќе забави до 10,1% (7,5% во јануарската проекција), пред сè заради базниот ефект⁶⁴. Нагорната ревизија на обемот на очекуваното проширување на депозитното портфолио на банките, заедно со очекуваното намалување на цената на кредитите создава позитивни ризици за кредитната активност, отворајќи простор за поизразено реструктурирање на билансите на банките во насока на зголемено кредитирање на приватниот сектор во следниот период.

На кредитниот пазарен сегмент, подобрените очекувања на банките, зајакнатата депозитна база и олабавувањето на монетарната политика во услови на постабилен макроекономски амбиент беа главните фактори за заживување на кредитната активност во првите три месеци на 2010 година. Сепак, новосоздадената кредитна поддршка на приватниот сектор во овој период беше помала од проектираното ниво, остварувајќи годишен кредитен раст од 2,5% во март наспроти очекуваниот 3,1% во јануарската проекција. Една од причините за ваквото отстапување се лоцира во послабото заживување на кредитирањето на домаќинствата, каде што ризиците поврзани со неостварување на обезбедувањето и кредитоспособноста на населението во услови на неизвесни доходни текови, се покажаа како фактор којшто сè уште ги ограничува банките за поактивно кредитирање на овој пазарен сегмент. Дополнително, временското задоцнување при преносот на монетарните сигнали придонесува за делумна респонзивност на банките на преземените монетарни мерки, при што тие го задржаа интересот за вложување во безризични инвестиции (монетарни инструменти) на сметка на помала кредитна изложеност. Од друга страна, зајакнатото корпоративно кредитирање упатува на подготвеност на банките да одговорат на потребата од финансиски средства за поддршка на економијата, особено во ваков посткризен период, кога банкарските кредити се од големо значење за финансирање на инвестициската и личната потрошувачка.

До крајот на годината, се очекува дека кредитирањето на домашната економија ќе се зголеми. Се очекува дека растот на заштедите во банкарскиот сектор ќе биде главен извор за нови кредити, а дека пооптимистичките прогнози на економски план ќе произлезат од

Годишен пораст на М4 и вкупните кредити (во %)

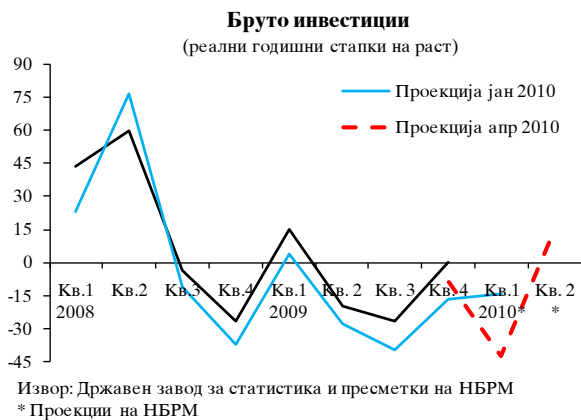

Извор: НБРМ
* Проекција

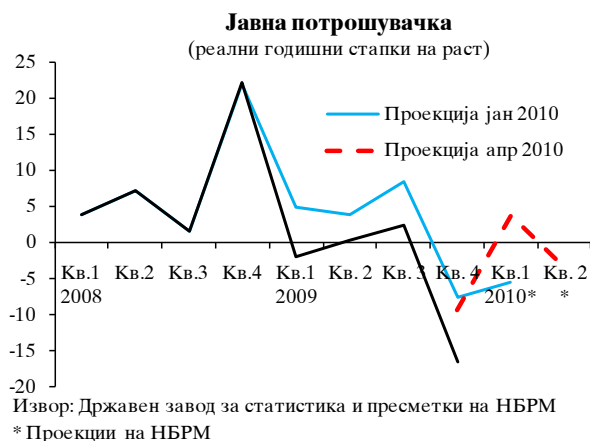
⁶⁴ Во текот на последниот квартал на 2009 година, најшироката парична маса М4 забележа висок квартален раст од 5,9% (наспроти 0,8% и 2%, за колку што растеше во вториот и третиот квартал, соодветно), што доведе до повисока споредбена основа за крајот на 2010 година.

очекувањата на банките и ќе ги насочат кон поактивно кредитирање. Позитивни поместувања на кредитниот пазар се веќе видливи во анкетите за кредитната активност, каде што очекувањата на банките упатуваат на тоа дека тековното умерено олабавување на кредитните услови и зголемувањето на кредитната побарувачка, во услови на помал притисок од факторите поврзани со согледувањата за ризик, ќе продолжат постепено и во наредниот период. Се очекува дека ефектот од олабавувањето на монетарната политика ќе има дополнителен придонес во оваа насока. Така, се очекува дека кредитниот раст во вториот квартал ќе достигне 5,3% на годишна основа, а дека до крајот на годината стапката на кредитен раст ќе достигне 10,1% (9,2% во проекциите од јануари). Секако, ризици околу проектираното раздвижување на кредитниот пазар постојат и главно се однесуваат на неизвесноста околу темпото на закрепнување на домашната економија и неговиот ефект врз согледувањата и очекувањата на банките и врз расположливоста на изворите за финансирање на кредитниот раст.

Се очекува дека постепено намалување на последиците од светската криза ќе се пренесе и во раст на бруто-инвестициите, со што инвестициската активност ќе има претежно растечки тренд. **Проектираниот раст на бруто-инвестициите во вториот квартал изнесува 10,5%.** Главните фактори коишто ќе влијаат врз започнувањето на фазата на позитивни движења на инвестициската побарувачка се поврзани со домашните услови. Имено, се проценува дека државните капитални инвестиции и заживувањето на потрошувачката и извозот ќе имаат силен стимулирачки ефект врз инвестициите. Исто така, се очекува дека инвестициите на претпријатијата ќе бидат поддржани од банките преку поголема понуда на кредити и поповолни услови на финансирање (претпоставка којашто се потврдува со податоците за кредитната активност, коишто покажуваат раст на кредитирањето на корпоративниот сектор). Иако, во 2010 година главно се очекува раст на странските директни инвестиции, сепак се смета дека овие подобри трендови ќе бидат поизразени во втората половина на годината. Со тоа, во вториот квартал не се очекува поголема поддршка на инвестициите преку овој канал. **Ризиците за инвестициската побарувачка, главно, се поврзани со претпоставките за финансирањето од банките и странските директни инвестиции.**

Јавната потрошувачка е единствената компонента од домашната побарувачка за која се очекува да има негативен придонес врз растот во вториот квартал на 2010 година. Врз основа на податоците од буџетот, **се очекува дека јавната потрошувачка во вториот квартал ќе забележи реален годишен пад од 2,5%.**

Влијанието на нето извозната побарувачка во вториот квартал на 2010 ќе биде во спротивна насока од она на домашните фактори, како резултат на побавниот раст на извозот во споредба со увозот. **Се очекува дека реалниот годишен раст на извозот во вториот квартал ќе изнесува 2,6%.** Во услови на надолни

ревизији на проекциите за растот на најзначајните земји-увознички (странската ефективна побарувачка), се очекува дека главен фактор којшто ќе влијае врз извозот се повисоките извозни цени. Ова пред сè се однесува на цените на металните производи, коишто го одразуваат релативно силниот раст на побарувачката во брзорастечките економии. Ризиците околу закрепнувањето на извозот и понатаму се присутни. Како најзначаен фактор на неизвесност се истакнува растот на странската ефективна побарувачка, којшто би можел да биде загрозен од евентуалното ослабување на стимулативните политики во одредени земји и од одразувањето на последиците на експанзивната фискална и монетарна политика врз идната фискална одржливост и инфлациските очекувања. Растот на извозот, заедно со повисокиот раст на личната и инвестициската потрошувачка, ќе придонесе за реален годишен раст на увозот, првпат по речиси две години. Со тоа, **во вториот квартал се очекува реална годишна стапка на раст на увозот од 9,4%.**

Прилог 6 Проекции за надворешниот сектор

Во првото тримесечје на 2010 година, се очекува дека негативниот јаз во тековната сметка на билансот на плаќања ќе изнесува 1,4% од БДП, наспроти дефицитот од 3% од БДП проектиран со јануарската проекција. Поволните движења во светската економија придонесоа за повисок извоз од предвидениот, додека сè уште ниската домашна побарувачка услови ниско ниво на увоз. Ваквите движења во надворешната размена на стоки, заедно со повисоките нето-приливи од приватни трансфери условија надолна ревизија на проектираниот дефицит на тековната сметка. Имено, во првите три месеци на годината извозот на стоки забележа посилен годишен раст од очекуваниот (од 15,9% наспроти растот од 10,5% проектиран со јануарската проекција), што се должи на подобрите остварувања кај сегментот од извозот којшто е предизвикан од закрепнувањето на глобалната економска активност (повисок извоз на руди, тутун, хемиски производи од очекуваниот). Од друга страна, увозот на стоки се одржа на ниско ниво, односно и во првото тримесечје бележеше годишно намалување од 9,6%, спротивно на растот од 1,1% предвиден со јануарската проекција. Ваквото значително отстапување на проекцијата на увозот се должи на понискиот увоз на инвестициски стоки и на енергија од проектираните. Имајќи го предвид позначителното заживување на извозот и надолната траекторија на увозот, трговскиот дефицит во првиот квартал од 2010 годината забележа намалување од 30,9% на годишна основа (значително отстапување од предвиденото годишно намалување од 6,8% со јануарската проекција). Во насока на стеснување на дефицитот на тековната сметка се движеше и нето-откупот на менувачкото работење, којшто во првите три месеци на 2010 година беше повисок за 3,5 пати на годишна основа (наспроти растот за 2,7 пати предвиден со јануарската проекција).

Во второто тримесечје на 2010 година е проектиран дефицит во тековната сметка на билансот на плаќања од 2,4% од БДП, што претставува проширување на квартална и годишна основа од околу 1 п.п. од БДП. Ваквата проекција главно се заснова на очекуваното проширување на негативното трговско салдо и на претпоставките за поумерена динамика на приватните трансфери. Се очекува дека извозот на стоки ќе оствари годишен раст од 10% во услови на повисоки цени на металите на светските берзи и годишна стапка на раст на странската ефективна побарувачка, додека за увозот на стоки се очекува дека ќе се зголеми за 15,9% на годишна основа. Нагорната траекторија на увозот се заснова на очекувањата за заживување на домашната побарувачка и на активноста на домашните капацитети ориентирани кон извоз. Кај приватните трансфери, за кои е проектирано дека ќе изнесуваат 4,1% од БДП, се очекува дека ќе продолжат поволните движења што започнаа од средината на претходната година (годишен пораст од 12,3%).

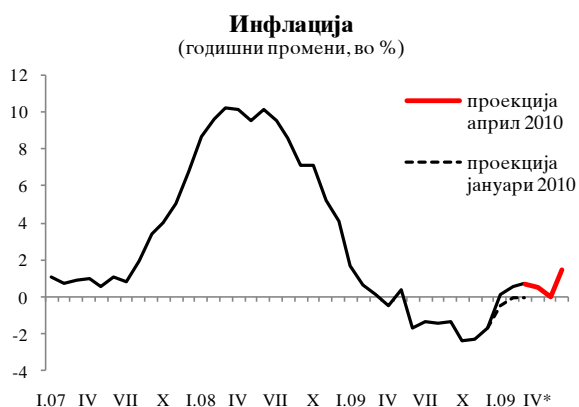
Во согласност со најновите ревизии на проекциите на билансот на плаќања, **се очекува дека дефицитот на тековната сметка во 2010 година ќе изнесува 6,4% од БДП** (наспроти 8,3% со јануарската проекција). Со тоа, дефицитот на тековната сметка во 2010 година ќе забележи подобрување од 0,9 п.п. од БДП во однос на 2009 година. **Се очекува дека негативното трговско салдо во 2010 година ќе изнесува 22,4% од БДП** (наспроти 24,8% од БДП со јануарската проекција), што претставува стеснување од 0,9 п.п. од БДП на годишна основа.

Подобрите остварувања на домашната економија во 2009 година во однос на очекувањата создадоа позитивна инерција во проекциите за растот на 2010 година. Сепак, ваквиот ефект е апсорбиран од надолната ревизија на растот на странската ефективна побарувачка, којашто покажува потенцијално помали стимулативни ефекти од глобалното закрепнување во однос на претходно очекуваните. **Со тоа, проекциите за растот не се менуваат и покажуваат реален раст на БДП од 1% за целата 2010 година. Притоа, и понатаму се очекува дека главен двигател на растот ќе биде домашната побарувачка (личната и инвестициската),** за разлика од нето-извозот за кој се очекува дека ќе има негативен придонес кон растот како резултат на засилувањето на увозната побарувачка. Околу централната проекција на растот за 2010 година присутни се и нагорни и надолни ризици (види табела). Сепак ризиците се оценуваат како претежно надолни. Оваа констатација е условена од тековите во Грција. Иако падот на активноста во оваа економија е ревидиран надолу, сепак должничката криза и мерките за фискална консолидација упатуваат на можноста за уште подлабок пад на активноста. Уште повеќе, евентуалното загрозување на прогнозите за раст на останатите економии во ЕУ, како последица на кризата во Грција, но и на проблемите со

јавните финансии во други европски земји, може дополнително да го отежни закрепнувањето на македонскиот извоз. Во мала и отворена економија, ова би значело и помала можност за создавање позитивни согледувања и за раст на доходот, со негативни повратни ефекти врз домашната апсорпција. Ова негативно сценарио, сепак, е ублажено со поволната конјунктура на пазарот на метали, којашто е главно предизвикана од закрепнувањето на брзорастечките економии. Се очекува дека таа ќе продолжи и понатаму и ќе има позитивни ефекти врз извозот.

	Нагорни ризици за растот	Надолни ризици за растот
Лична потрошувачка		Поголемо надолно прилагодување на пазарот на труд и негативни ефекти врз расположивиот доход и очекувањата
Инвестиции	Подобри остварувања кај изворите на финансирање и поголем стимулативен ефект од опоравената побарувачка	Помала финансиска поддршка од очекуваната (помали странски и јавни инвестиции, помал кредитен раст) и недоволно опоравување на побарувачката
Извоз	Подобра конјунктура на пазарот на метали и поголеми позитивни прелевања врз извозот; Помал пад на странската побарувачка, заради стабилизирање на економската состојба во Грција и ограничување на негативните ефекти на прелевање врз останатите економии на ЕУ; Темпото на опоравување на извозот има импликации и врз очекувањата и врз расположивиот доход за домашната апсорпција	Пад на странската ефективна побарувачка при натамошни надолни ревизији на проектираниот раст на Грција и остварување на сценариото за посилен негативен преносни ефекти врз останатите економии во ЕУ; Темпото на опоравување на извозот има импликации и врз очекувањата и врз расположивиот доход за домашната апсорпција
Увоз	Побавен раст, заради помало опоравување на домашната и извозната побарувачка	Поинтензивен раст заради поголемо опоравување на домашната и извозната побарувачка

Извор: Државен завод за статистика
* Проекции на НБРМ

Нагорните корекции на регулираните цени (цените на електричната и топлинската енергија за греење) и зголемените увозни цени, пред сè на нафтените деривати, предизвикаа одредени притисоци врз општото ниво на потрошувачките цени. Годишната стапка на инфлација остварена во првиот квартал на 2010 година од 0,5% отстапува за 0,7 п.п. во однос на јануарската проекција (од -0,2%). Главна причина за ваквото отстапување во однос на проекцијата за првиот квартал на 2010 година е ревизијата во учествата на категориите во ценовниот индекс за 2010 година, којашто се одразува и врз податоците за 2009 година. Имено, направената симулација на проекцијата со новите преработени податоци со новите учества, при задржување на истите влезни претпоставки, укажа на позитивна инфлација во првиот квартал на 2010 година.

Проекцијата на стапката на инфлација за вториот квартал на 2010 година укажува на

годишен пораст на општото ценовно ниво за 0,7%. Ваквата промена на цените произлегува од ефектот на нагорните корекции на администрираните цени, важечки од почетокот на 2010 година, како и од повисокото ниво на цената на суровата нафта во однос на истиот период од претходната година. Сепак, се очекува дека позитивниот придонес на овие цени ќе биде значително неутрализиран со негативниот придонес на прехранбената компонента на инфлацијата, поради сè уште присутниот базен ефект, како и влијанието на сè уште пониските светски цени на храната.

Се очекува дека просечната годишна инфлација за целата 2010 година и понатаму ќе се движи во интервал од 1% до 1,5%. Сепак, ризиците за изгледот на инфлацијата во вториот квартал и за целата 2010 година главно се во нагорна насока. Тие главно се поврзани со натамошниот евентуален посилен раст на цените на суровата нафта и храната на светските берзи, што преку странската ефективна инфлација би можело да доведе до поголеми инфлациски притисоци во однос на очекувањата. Дополнителен извор на нагорни ризици се евентуалните поизразени преносни ефекти од порастот на администрираните цени врз цените на останатите производи и услуги.

Статистички прилог**Табели од реалниот сектор**

Табела 1: Бруто домашен производ	79
Табела 2: Цени	80
Табела 3: Индекс на индустриското производство и индекс на продуктивноста во индустријата	81
Табела 4: Вработеност и продуктивност во целата економија	82
Табела 5: Плати	83
Табела 6: Државен буџет	84

Табели од монетарниот сектор

Табела 7: Биланс на Народна банка	85
Табела 8: Биланс на останатите депозитни институции - банки и штедилници	87
Табела 9: Преглед на депозитни институции - НБРМ, останати депозитни институции (ОДИ-банки и штедилници)	91
Табела 10: Кредити на недржавен сектор дадени од банки и штедилници	93
Табела 11: Монетарни агрегати и нивните компоненти (недржавен сектор)	95
Табела 12: Побарувања на останати депозитни институции (банки и штедилници)	97
Табела 13: Обврски на останати депозитни институции (банки и штедилници)	101
Табела 14: Пондериран каматни стапки на банките за примени депозити и вкупно дадени кредити	103
Табела 15: Каматни стапки на Народна банка на Република Македонија	105
Табела 16: Задолжителна резерва на банки и штедилници	106
Табела 17: Каматни стапки на државни хартии од вредност	107

Табели од надворешнотрговскиот и девизен сектор

Табела 18: Платен биланс на Република Македонија - Агрегатни податоци	108
Табела 19: Платен биланс на Република Македонија - Агрегатни податоци	109
Табела 20: Платен биланс на Република Македонија - услуги	111
Табела 21: Платен биланс на Република Македонија - доход	112
Табела 22: Платен биланс на Република Македонија - тековни трансфери	113
Табела 23: Платен биланс на Република Македонија - капитална и финансиска сметка (без официјални резерви)	114
Табела 24: Надворешнотрговска размена на Република Македонија по сектори на СМТК и по економска намена	115
Табела 25: Надворешнотрговска размена на Република Македонија по земји	117
Табела 26: Состојба на странски директни инвестиции во Република Македонија по земји на инвеститори	119
Табела 27: Состојба на странски директни инвестиции во Република Македонија по дејности - 1997 - 2008	121
Табела 28: Меѓународна инвестициона позиција на Република Македонија - состојби	122
Табела 29: Меѓународна инвестициона позиција на Република Македонија - состојби	123
Табела 30: Бруто надворешен долг на Република Македонија - состојба	124
Табела 31: Бруто надворешни побарувања на Република Македонија - состојба	125
Табела 32: Нето надворешен долг на Република Македонија - состојба	126
Табела 33: Девизни резерви	127
Табела 34: Девизен курс на денарот (просек за периодот)	128
Табела 35: Среден девизен курс на денарот (на крај на периодот)	129
Табела 36: Индекси на ефективен девизен курс на денарот	130

Методолошки објаснувања**131**

Табела 1
Бруто домашен производ
 во милиони денари (1997=100) и годишни стапки на реален раст (во %)

НКД ¹	БДП вкупно	%	Земјоделство, лов, шумарство и рибарство		Вадење руди и камен, преработувачка индустрија и снабдување со елек. енергија, гас и вода		Градежништво		Трговија на големо и трговија на мало		Хотели и ресторани		Сообраќај, складирање и врски		Финансиско посредување		Јавна управа и одбрана	
			А+Б	%	В+Г+Д	%	Ѓ	%	Е	%	Ж	%	З	%	С+И+Љ	%	Ј+К+Л+Х	%
1997	186018	1,4	20411		45317		9867		21297		2819		11372		26002		27067	
1998	192308	3,4	21083	3,3	45969	1,4	10626	7,7	21377	0,4	3025	7,3	14385	26,5	26002	0,0	27395	1,2
1999	200669	4,3	21273	0,9	46750	1,7	11732	10,4	22025	3,0	3771	24,7	16854	17,2	26499	1,9	28519	4,1
2000	209777	4,5	21489	1,0	51122	9,4	12037	2,6	22695	3,0	3345	-11,3	18282	8,5	27215	2,7	28546	0,1
2001	200284	-4,5	19169	-10,8	48786	-4,6	10300	-14,4	22505	-0,8	3195	-4,5	16761	-8,3	27783	2,1	27876	-2,3
2002	201993	0,9	18779	-2,0	48390	-0,8	10364	0,6	23725	5,4	3726	16,6	16467	-1,8	26758	-3,7	28843	3,5
2003	207690	2,8	19686	4,8	50845	5,1	11741	13,3	24146	1,8	4085	9,6	16539	0,4	25787	-3,6	30262	4,9
2004	216164	4,1	20908	6,2	50439	-0,8	12610	7,4	27933	15,7	3623	-11,3	15745	-4,8	28817	11,8	30068	-0,6
2005	225035	4,1	20941	0,2	51803	2,7	12725	0,9	29243	4,7	3675	1,4	17387	10,4	28283	-1,9	31476	4,7
2006 ²	233819	3,9	21994	5,0	53033	2,4	14369	12,9	31378	7,3	3951	7,5	19222	10,6	30947	9,4	32185	2,3
2007	247422	5,9	21657	-2,9	57601	9,3	14857	3,9	33354	6,7	4382	10,9	20830	10,4	33563	8,1	32959	2,1
2008 ³	260783	4,8	22934	5,7	60534	3,5	14339	-3,2	33583	0,8	4642	5,9	23300	12,1	36748	8,7	34427	4,5
2009 ⁴	258887	-0,7	23848	4,0	54876	-9,4	15740	9,6	34101	1,5	4420	-4,8	22235	-4,6	39364	7,1	35682	3,6
2005 Кв.1	51487	3,0	5064	1,2	11358	0,6	2003	-4,1	6500	2,7	783	-1,3	3988	10,7	7010	-2,9	7847	3,7
Кв.2	56655	5,1	5251	0,7	13210	8,7	3337	-3,3	7328	5,0	905	3,2	4343	11,8	7042	-2,4	7834	3,4
Кв.3	57353	4,2	5341	-0,1	13112	1,8	3684	3,0	7225	5,4	1056	3,2	4517	12,4	7058	-1,9	7847	5,1
Кв.4	59540	4,0	5285	-1,0	14123	0,0	3701	6,0	8190	5,4	931	0,1	4539	7,1	7173	-0,3	7948	6,5
2006 Кв.1	54937	6,7	5186	2,4	11267	-0,8	2728	36,2	8054	23,9	832,3	6,3	4734	18,7	7346	4,8	8035,328	2,4
Кв.2	58581	3,4	5697	8,5	13302	0,7	4331	29,8	7277	-0,7	984,6	8,8	4712	8,5	7711	9,5	7935,842	1,3
Кв.3	60106	4,8	5699	6,7	13846	5,6	3990	8,3	7948	10,0	1136	7,6	4793	6,1	7848	11,2	8004	2,0
Кв.4	60195	1,1	5412	2,4	14617	3,5	3320	-10,3	8100	-1,1	998	7,2	4984	9,8	8041	12,1	8210	3,3
2007 Кв.1	57958	5,5	5559	7,2	13070	16,0	2633	-3,5	7909	-1,8	870	4,5	4933	4,2	7839	6,7	8164	1,6
Кв.2	61042	4,2	5754	1,0	13821	3,9	4310	-0,5	7968	9,5	1145	16,3	4967	5,4	8174	6,0	8134	2,5
Кв.3	63231	5,2	5408	-5,1	14719	6,3	4213	5,6	8544	7,5	1294	13,9	5094	6,3	8625	9,9	8212	2,6
Кв.4	65191	8,3	4936	-8,8	15991	9,4	3702	11,5	8934	10,3	1073	7,5	5836	17,1	8925	11,0	8448	2,9
2008 ³ Кв.1	61667	6,4	5637	1,4	14076	7,7	2493	-5,3	8170	3,3	996	14,5	5628	14,1	8764	11,8	8482	3,9
Кв.2	65864	7,9	6157	7,0	15328	10,9	4155	-3,6	8183	2,7	1182	3,2	6010	21,0	9253	13,2	8460	4,0
Кв.3	67278	6,4	6111	13,0	16338	11,0	3838	-8,9	8492	-0,6	1354	4,6	5680	11,5	9307	7,9	8606	4,8
Кв.4	65973	1,2	5029	1,9	14792	-7,5	3853	4,1	8738	-2,2	1110	3,5	5982	2,5	9425	5,6	8879	5,1
2009 ⁴ Кв.1	61112	-0,9	5800	2,9	12190	-13,4	2722	9,2	8276	1,3	951	-4,5	5425	-3,6	9570	9,2	8762	3,3
Кв.2	64942	-1,4	6422	4,3	13228	-13,7	4753	14,4	8208	0,3	1106	-6,4	5505	-8,4	9743	5,3	8840	4,5
Кв.3	66067	-1,8	6411	4,9	14148	-13,4	4126	7,5	8671	2,1	1298	-4,1	5550	-2,3	10070	8,2	8907	3,5
Кв.4	66765	1,2	5215	3,7	15310	3,5	4138	7,4	8947	2,4	1065	-4,1	5755	-3,8	9981	5,9	9172	3,3

¹ Национална класификација на дејности.

² Реалната вредност на БДП и додадената вредност по сектори од 2006 наваму е пресметана врз база на годишните стапки на раст.

³ Претходни податоци.

⁴ Проценети податоци.

Извор: Државен завод за статистика.

Табела 2

Цени

годишни стапки на раст (во %)

	Индекс на трошоци на живот (стапки на раст)															Индекс на цени на производителите на индустриски производи (стапки на раст)
	Вкупно	Стоки	Услуги	По категории												
				Исхрана	Тутун и пијалаци	Облека и обувки	Домување				Хигиена и здравје	Култура и разонода	Сообраќајни средства и услуги	Ресторани и хотели ^{1/}	Останати услуги ^{1/}	
							Вкупно	Стан (станарина, вода, услуги)	Огрев и осветление	Покуќнина						
1997	2,6	2,2	3,8	4,2	-3,9	-1,6	1,7	0,3	3,8	1,6	-0,5	-8,6	19,4	-	-	4,2
1998	-0,1	0,0	-0,4	-0,2	3,6	2,4	0,4	0,0	0,4	2,0	0,1	-10,3	2,4	-	-	4,0
1999	-0,7	-1,1	0,5	-1,6	0,2	1,2	0,3	0,1	1,1	-1,9	-1,4	-2,2	-0,8	-	-	-0,1
2000	5,8	5,2	8,9	-0,4	13,9	-2,3	19,3	8,8	27,4	1,7	-1,7	-1,6	22,4	-	-	8,9
2001	5,5	4,5	10,9	6,9	2,3	1,3	5,5	11,3	3,9	0,1	-0,7	1,9	9,5	-	-	2,0
2002	1,8	1,2	5,0	1,8	1,0	6,8	1,7	4,1	1,0	-0,6	-3,8	3,6	2,1	-	-	-0,9
2003	1,2	0,3	5,9	-1,4	3,4	2,2	3,9	3,9	4,4	1,1	3,9	2,2	4,2	-	-	-0,3
2004	-0,4	-1,1	3,3	-3,1	1,1	0,9	2,2	-0,3	3,0	4,2	0,4	1,3	4,0	-	-	0,9
2005	0,5	0,3	1,3	-1,2	5,5	2,2	0,4	0,3	1,0	-1,2	-3,5	0,9	3,7	-	-	3,2
2006	3,2	3,7	1,3	2,2	17,8	0,2	2,0	-0,7	3,7	-0,8	2,0	6,4	1,8	-	-	7,3
2007	2,3	3,0	-0,3	3,9	1,8	1,8	4,7	6,3	5,8	-0,7	0,3	2,4	-3,1	4,7	8,6	2,6
2008	8,3	9,2	5,1	15,3	4,0	1,8	6,0	6,1	7,3	1,4	1,5	0,2	3,2	11,4	2,2	10,3
2009	-0,8	-0,8	-0,8	-1,6	4,0	0,0	4,5	2,0	6,3	1,7	2,1	-3,8	-7,9	2,2	-5,8	-6,5
2006 Кв.1 ^{2/}	2,7	3,2	0,9	1,6	17,7	-0,5	0,9	-0,2	1,6	-0,5	0,3	6,0	2,6	-	-	7,7
Кв.2	3,4	3,8	2,0	2,3	17,5	0,3	1,1	0,2	1,9	-0,5	1,9	6,8	3,8	-	-	9,1
Кв.3	3,6	4,0	1,9	2,9	17,9	0,5	1,7	-0,6	3,2	-0,9	2,7	6,9	2,3	-	-	7,6
Кв.4	3,1	3,7	0,4	2,1	17,9	0,6	4,2	-2,2	7,9	-1,1	2,9	5,7	-1,5	-	-	4,9
2007 Кв.1	0,7	1,3	-1,1	0,7	0,1	1,8	5,1	1,6	8,8	-1,8	0,0	3,5	-5,0	3,0	-2,8	1,1
Кв.2	1,1	1,6	-0,5	0,7	2,2	1,0	5,9	6,6	7,8	-0,9	0,5	3,1	-4,3	3,6	11,6	0,7
Кв.3	2,4	3,0	0,2	3,8	2,3	1,1	5,2	7,5	6,0	-0,1	0,9	3,6	-3,1	3,9	12,5	1,4
Кв.4	4,9	6,2	0,4	10,4	2,4	3,5	2,8	9,6	1,1	0,0	0,0	-0,5	-0,6	8,0	13,0	7,0
2008 Кв.1	9,5	11,0	3,9	19,0	4,2	1,6	3,6	8,5	2,7	0,4	1,5	-0,3	4,4	11,8	16,7	10,5
Кв.2	9,9	11,4	4,5	19,5	3,5	3,6	3,4	4,7	3,7	1,0	1,1	0,5	5,8	12,0	1,9	13,6
Кв.3	8,4	9,0	6,1	14,7	4,1	1,9	6,3	5,7	7,9	1,6	1,2	-0,2	5,1	13,1	-1,1	15,2
Кв.4	5,5	5,4	5,8	8,6	4,3	0,3	10,4	5,8	14,4	2,7	2,1	0,9	-2,4	8,9	-6,6	2,2
2009 Кв.1	0,9	0,8	1,2	0,9	4,5	1,6	7,4	3,8	9,9	3,8	2,1	-1,7	-9,1	5,1	-7,3	-6,2
Кв.2	-0,6	-0,7	0,0	-1,0	4,2	-0,9	6,7	2,4	9,7	2,4	2,7	-2,3	-10,9	3,1	-8,6	-8,8
Кв.3	-1,4	-1,3	-1,8	-2,2	3,8	0,2	4,1	1,3	6,2	1,0	2,3	-4,4	-9,1	1,0	-5,8	-10,1
Кв.4	-2,1	-2,0	-2,4	-4,2	3,3	-0,8	0,2	0,6	0,3	-0,3	1,4	-6,9	-2,1	-0,1	-0,9	-0,5
Јануари	1,7	1,5	2,7	2,3	4,9	1,5	7,9	5,5	10,1	4,0	1,8	-0,6	-8,4	6,5	-6,4	-5,8
Февруари	0,7	0,6	0,9	0,4	4,5	1,9	7,1	3,2	9,7	3,6	2,4	-2,0	-8,9	4,6	-7,6	-5,1
Март	0,2	0,2	0,1	-0,1	4,1	1,3	7,2	2,7	10,0	3,8	2,1	-2,6	-10,1	4,2	-7,8	-7,6
Април	-0,5	-0,5	0,0	-1,2	4,1	0,0	6,8	2,6	9,6	2,8	2,3	-2,7	-9,7	3,8	-8,2	-7,1
Мај	0,4	0,4	0,3	1,3	4,3	-1,5	6,8	2,6	9,8	2,4	3,0	-1,7	-11,0	3,0	-8,8	-9,3
Јуни	-1,7	-2,0	-0,3	-3,0	4,3	-1,2	6,4	1,9	9,6	2,0	2,9	-2,4	-12,1	2,4	-8,8	-9,9
Јули	-1,3	-1,5	-0,4	-2,1	4,2	0,0	6,2	1,5	9,5	1,5	2,6	-3,0	-11,5	1,0	-8,1	-11,5
Август	-1,4	-1,2	-2,7	-2,0	3,7	0,1	3,2	1,4	4,6	1,0	2,5	-3,4	-9,6	0,8	-8,1	-9,8
Септември	-1,4	-1,2	-2,2	-2,5	3,5	0,4	3,0	0,9	4,5	0,4	1,7	-6,7	-6,1	1,2	-1,2	-9,0
Октомври	-2,4	-2,4	-2,2	-5,0	3,4	0,0	2,9	0,8	4,6	-0,1	1,6	-6,5	-6,0	0,8	-0,8	-5,9
Ноември	-2,3	-2,2	-2,8	-4,1	3,3	0,0	-1,7	0,7	-2,9	-0,3	1,3	-7,6	-1,5	-0,6	-1,0	1,4
Декември	-1,6	-1,5	-2,3	-3,4	3,3	-2,5	-0,5	0,4	-0,8	-0,5	1,2	-6,5	1,1	-0,6	-1,0	3,2
2010 Кв.1	0,5	0,6	-0,2	-2,4	1,2	-0,4	4,9	0,3	8,7	-0,2	1,2	-0,1	4,0	-0,4	-2,3	7,5
Јануари	0,1	0,1	0,2	-3,5	2,4	-1,2	5,4	0,4	9,5	-0,2	1,2	-0,5	3,7	-0,4	-0,2	6,5
Февруари	0,6	0,8	-0,3	-1,9	0,7	-0,3	4,8	0,3	8,6	-0,3	0,9	-0,3	4,0	-0,4	0,8	7,4
Март	0,7	0,9	-0,6	-1,9	0,5	0,4	4,5	0,3	7,9	-0,2	1,6	0,4	4,2	-0,5	-7,6	8,7

^{1/} Почнувајќи од 2007 година, структурата на индексот на трошоците на животот (CPI) е проширена за категориите: ресторани и хотели и за категоријата останати услуги неспомнати на друго место.

^{2/} Кварталните пресметки се изработени во Дирекција за истражување на НБРМ.

Извор: Државен завод за статистика.

Табела 3

Индекс на индустриското производство и индекс на продуктивноста во индустријата
годишни стапки на раст (во %)

	Вкупно	По сектори			По група на производи				
		Вадење руди и камен	Преработувачка индустрија	Електрична енергија, гас и вода	Енергија	Интермедјарни производи, освен енергија	Капитални производи	Трајни производи за широка потрошувачка	Нетрајни производи за широка потрошувачка
2002	-5,3	-24,5	-4,7	-3,8	-16,8	-8,0	53,3	-22,6	-2,4
2003	4,7	-39,1	5,9	9,8	28,7	-12,1	-9,0	36,9	19,0
2004	-2,2	-5,0	-2,1	-2,6	-1,8	0,9	-20,1	9,1	-3,4
2005	7,0	40,4	7,3	2,5	4,6	14,2	-3,2	-14,9	3,8
2006	2,5	28,0	2,4	-0,6	1,5	7,3	8,2	-5,0	-2,2
2007	3,7	9,8	5,2	-9,5	-6,9	12,9	19,7	8,8	-2,0
2008	5,5	9,9	6,3	-3,1	-0,1	7,7	-1,3	64,2	4,0
2009	-7,7	-12,3	-9,3	8,8	2,5	-14,3	-24,5	-20,7	-1,4
2005 Кв.1 ¹	5,2	-18,9	6,4	3,8	2,3	14,8	-0,9	-18,2	1,8
Кв.2	13,5	17,0	16,3	-0,5	6,5	24,6	-1,2	4,8	8,9
Кв.3	6,0	62,9	5,5	2,0	4,0	9,8	-2,5	-11,1	5,4
Кв.4	4,2	97,1	2,5	4,3	7,4	9,5	-5,3	-24,8	-0,1
2006 Кв.1	0,5	111,6	-0,9	-0,9	3,0	5,6	-2,5	10,5	-6,1
Кв.2	1,7	53,2	1,3	-2,0	-3,0	5,1	17,0	-6,5	-0,3
Кв.3	4,3	13,1	4,9	0,1	0,7	12,0	0,1	2,1	-0,7
Кв.4	3,5	4,8	4,0	1,9	5,7	6,3	26,3	-12,5	-1,1
2007 Кв.1	11,6	13,9	16,0	-9,1	-2,1	25,0	39,0	10,3	6,2
Кв.2	-2,8	16,2	-1,5	-20,8	-16,6	7,9	-4,4	25,3	-7,8
Кв.3	1,1	15,4	1,5	-8,7	-4,5	7,5	27,3	-3,0	-5,8
Кв.4	6,2	-3,3	7,8	-1,1	-6,2	15,3	24,7	6,5	1,8
2008 Кв.1	5,8	11,9	6,6	-0,8	1,7	8,8	26,6	77,3	-1,3
Кв.2	12,0	13,6	12,8	1,9	15,8	13,1	28,0	77,0	3,9
Кв.3	13,0	3,4	14,6	1,9	3,4	28,0	-15,9	55,1	4,3
Кв.4	-7,7	11,2	-8,0	-12,2	-15,3	-18,7	-31,3	51,5	7,9
Јануари	13,6	15,3	16,1	1,6	9,6	21,4	19,7	84,3	4,3
Февруари	6,9	6,2	8,4	-1,6	-2,8	11,0	56,0	70,9	-1,6
Март	-1,4	15,3	-2,0	-2,8	-1,6	-2,0	5,4	77,4	-5,3
Април	6,2	9,0	7,5	-5,2	-7,1	9,4	15,6	73,6	4,2
Мај	17,6	8,8	19,5	3,4	40,4	16,8	33,4	80,1	7,2
Јуни	12,3	24,0	11,8	11,5	31,3	13,2	34,9	77,4	0,6
Јули	14,7	10,0	17,1	-6,5	-0,3	29,7	13,1	62,6	4,8
Август	8,6	-5,2	10,0	1,4	10,2	13,2	-1,6	48,8	2,5
Септември	15,7	5,5	16,6	11,3	0,7	41,3	-41,9	53,5	5,3
Октомври	-9,9	13,0	-11,8	-1,3	2,6	-24,0	-40,8	42,9	5,3
Ноември	-2,9	21,0	-3,0	-9,7	-13,3	-13,5	-30,4	43,4	15,6
Декември	-10,1	1,7	-8,8	-21,8	-30,9	-17,3	-18,7	68,8	3,4
2009 Кв.1	-10,8	-12,6	-12,1	-1,6	-0,1	-29,8	-24,9	-16,3	6,2
Кв.2	-13,2	-19,2	-15,4	15,6	-0,9	-25,9	-40,1	-32,4	2,8
Кв.3	-13,1	-11,3	-15,1	10,4	-5,2	-21,1	-19,3	-15,3	-4,9
Кв.4	7,5	-6,5	7,4	14,2	16,2	27,8	-6,8	-17,3	-7,6
Јануари	-16,7	-23,7	-18,7	-4,6	-1,6	-41,4	-20,8	-15,7	0,5
Февруари	-11,3	-21,9	-11,4	-6,5	-6,2	-26,0	-44,8	-16,7	9,6
Март	-4,8	8,7	-7,2	7,0	8,2	-23,0	-1,7	-16,6	7,8
Април	-7,7	-8,2	-8,5	-0,3	-3,9	-23,0	-30,8	-29,2	14,9
Мај	-15,3	-18,1	-18,7	26,1	-8,1	-26,3	-42,1	-25,8	0,0
Јуни	-16,2	-30,8	-18,4	25,5	10,0	-28,3	-46,0	-41,1	-4,4
Јули	-19,8	-24,0	-21,6	5,7	-0,2	-39,2	-38,2	-29,2	-1,6
Август	-9,9	-6,2	-12,7	21,2	0,4	-13,4	-27,8	-2,3	-7,5
Септември	-9,8	-2,5	-11,4	4,6	-16,4	-12,9	11,7	-12,6	-5,8
Октомври	-1,0	-6,5	-2,3	13,8	5,5	13,3	-12,8	-7,7	-14,1
Ноември	4,3	-4,0	3,6	14,8	15,9	14,2	-9,9	-15,0	-4,4
Декември	20,0	-8,9	22,7	14,0	28,9	62,7	3,0	-27,9	-4,8
Јануари '10	-2,9	11,4	-8,2	16,7	5,6	0,8	-40,0	-9,7	-5,3
Февруари '10	-13,1	0,9	-20,7	31,2	6,4	-15,7	-33,5	-19,0	-18,3

^{1/} Кварталните пресметки се изработени во Дирекција за истражување на НБРМ.

Извор: Државен завод за статистика.

Табела 4
Вработеност и продуктивност во целата економија

	Вкупно работоспособно население	Активно население:			Број на вработени лица по економски дејности:			Продуктивност ^{1/}
		Вкупно	Вработени	Невработени	Земјоделство	Индустрија	Услуги	
1996	1.436.602	789.081	537.591	251.489	100.067	193.975	243.548	-
1997	1.489.625	800.513	512.301	288.213	84.256	163.988	264.056	-
1998	1.503.365	823.826	539.762	284.064	107.249	190.674	241.839	-
1999	1.518.250	806.674	545.222	261.452	115.361	185.283	244.580	-
2000	1.534.256	811.557	549.846	261.711	119.971	187.066	242.809	-
2001	1.554.420	862.504	599.308	263.196	131.094	190.458	277.755	-
2002	1.566.953	824.824	561.341	263.483	134.293	186.917	238.868	-
2003	1.579.450	860.976	545.108	315.868	120.132	184.855	238.583	-
2004	1.594.557	832.281	522.995	309.286	88.050	171.390	261.810	-
2005	1.607.997	869.187	545.253	323.934	106.533	175.868	261.523	-0,1
2006	1.618.482	891.679	570.404	321.274	114.777	186.085	268.117	-0,7
2007	1.628.635	907.138	590.234	316.905	107.717	184.928	294.305	2,2
2008	1.633.341	919.424	609.015	310.409	119.749	190.530	297.189	2,2
2009	1.638.869	928.775	629.901	298.873	116.668	187.077	324.410	-4,0
2005 Кв.1	1.603.675	827.428	507.397	320.030	76.546	181.450	251.307	5,3
Кв.2	1.606.833	883.522	552.797	330.724	126.194	174.588	251.112	2,8
Кв.3	1.609.071	889.725	564.880	324.845	135.712	170.157	257.804	-2,1
Кв.4	1.612.410	876.074	555.938	320.136	87.921	180.089	286.837	-6,1
2006 Кв.1	1.615.584	877.798	559.702	318.096	103.319	190.355	264.550	-3,4
Кв.2	1.617.423	885.609	566.293	319.316	128.519	189.630	246.842	0,6
Кв.3	1.619.447	899.732	576.813	322.919	125.322	187.760	262.480	2,2
Кв.4	1.621.475	903.576	578.810	324.766	101.948	176.592	298.599	-2,2
2007 Кв.1	1.624.611	902.588	579.301	323.287	95.384	186.975	293.629	1,9
Кв.2	1.627.216	906.199	589.254	316.944	112.982	184.622	288.104	-0,2
Кв.3	1.630.010	909.466	598.327	311.139	117.531	181.993	294.863	1,1
Кв.4	1.632.702	910.301	594.054	316.247	104.975	186.122	300.622	6,1
2008 Кв.1	1.635.058	920.512	600.593	319.919	121.238	178.848	298.110	2,6
Кв.2	1.633.339	917.566	607.125	310.441	129.711	186.184	289.783	4,5
Кв.3	1.631.646	925.073	619.802	305.271	119.149	198.499	301.415	2,6
Кв.4	1.633.321	914.547	608.541	306.006	108.896	198.590	299.451	-1,0
2009 Кв.1	1.634.986	919.026	618.189	300.837	120.186	181.567	314.199	-3,7
Кв.2	1.637.828	933.878	636.156	297.722	122.958	188.433	322.983	-6,0
Кв.3	1.640.302	940.661	642.541	298.120	119.474	189.239	333.028	-5,2
Кв.4	1.642.360	921.534	622.720	298.814	104.055	189.069	327.428	-1,1

^{1/} Годишни стапки на раст во (%). Пресметките се изработени во Дирекција за истражување на НБРМ.

Извор: Државен завод за статистика. Анкета за работна сила.

Табела 5

Плати

износ (во денари), промена (во %)

	Бруто плати:						Нето плати:					
	Просечна, вкупно	Номинална промена	Реална промена	По економски дејности:			Просечна, вкупно	Номинална промена	Реална промена	По економски дејности:		
				Земјоделет	Индустрија	Услуги				Земјоделет	Индустрија	Услуги
1999	16.941	3,6	-	12.944	16.306	19.684	10.029	2,9	3,6	8.667	8.380	10.720
2000	17.958	6,0	-	15.733	17.785	20.968	10.526	5,5	-0,3	9.294	8.883	11.354
2001	17.893	-0,4	-5,6	14.739	18.304	20.467	10.592	3,5	-1,9	8.754	10.348	11.852
2002	19.030	6,4	4,5	14.437	19.243	21.648	11.550	6,9	5,0	8.833	11.415	12.791
2003	19.957	4,9	3,7	14.100	19.854	22.955	11.955	4,8	3,6	8.522	11.782	13.549
2004	20.779	4,1	4,5	17.287	20.692	23.748	12.534	4,0	4,4	10.337	12.290	13.999
2005	21.335	2,7	2,2	19.128	21.450	24.737	13.125	2,5	2,0	11.419	12.738	14.548
2006	23.037	8,0	4,6	19.485	23.570	25.624	13.854	7,3	4,0	11.660	13.983	15.036
2007	24.139	4,8	2,4	17.755	23.965	26.520	14.586	7,9	5,5	10.766	14.585	16.080
2008	25.349	8,7	0,3	17.342	25.478	28.492	16.095	10,3	1,9	10.693	15.780	17.581
2009	29.923	9,4	10,3	19.331	29.068	33.056	19.958	9,9	10,8	13.096	19.316	22.136
2006 Кв.1	22.559	7,6	4,9	19.179	22.969	25.184	13.207	6,9	3,7	11.466	13.606	14.757
Кв.2	22.923	8,5	5,1	19.600	23.340	25.444	13.428	7,7	4,2	11.681	13.820	14.910
Кв.3	23.214	8,7	5,1	19.719	23.967	25.835	13.584	7,7	3,9	11.779	14.184	15.125
Кв.4	23.451	7,1	4,0	19.440	24.003	26.035	13.854	7,2	4,0	11.712	14.321	15.351
2007 Кв.1	23.139	2,6	1,9	17.809	23.414	25.635	13.962	5,7	5,0	10.802	14.230	15.516
Кв.2	23.651	3,2	2,1	18.396	23.569	26.020	14.287	6,4	5,3	11.161	14.335	15.746
Кв.3	24.193	4,2	1,8	17.524	24.043	26.510	14.604	7,5	5,1	10.652	14.608	16.086
Кв.4	25.574	9,1	4,2	17.291	24.836	27.917	15.490	11,8	6,9	10.451	15.167	16.971
2008 Кв.1	25.146	8,7	-0,8	16.983	24.571	27.429	15.430	10,5	0,9	10.315	15.220	16.934
Кв.2	25.566	8,1	-1,6	16.679	25.126	27.899	15.697	9,9	0,0	10.295	15.559	17.228
Кв.3	26.337	8,9	0,4	16.779	25.610	28.561	16.171	10,7	2,1	10.479	15.860	17.628
Кв.4	27.863	9,0	3,3	18.928	26.604	30.080	17.081	10,3	4,5	11.684	16.480	18.534
Јануари	25.349	10,2	1,4	17.355	25.456	27.398	15.555	12,0	3,1	10.453	15.757	16.918
Февруари	24.799	7,4	-2,0	16.599	24.265	27.165	15.207	9,1	-0,4	10.169	15.019	16.771
Март	25.289	8,4	-1,6	16.994	23.993	27.724	15.529	10,4	0,2	10.325	14.884	17.114
Април	25.412	7,5	-2,3	16.379	24.735	27.808	15.605	9,2	-0,8	10.042	15.315	17.176
Мај	25.612	7,9	-1,4	16.379	25.337	27.843	15.728	9,8	0,2	10.104	15.691	17.198
Јуни	25.673	8,8	-1,1	17.279	25.307	28.047	15.759	10,7	0,5	10.741	15.672	17.311
Јули	25.739	8,6	-0,8	16.653	24.907	28.100	15.808	10,5	1,0	10.493	15.415	17.355
Август	25.758	7,7	-0,8	16.811	25.413	28.078	15.820	9,5	0,8	10.438	15.739	17.333
Септември	27.513	10,2	2,9	16.873	26.510	29.505	16.884	12,1	4,6	10.505	16.425	18.196
Октомври	27.758	7,2	0,1	20.034	26.800	29.855	17.020	9,0	1,8	12.364	16.621	18.404
Ноември	27.507	8,3	3,0	17.223	25.889	29.603	16.859	10,0	4,6	10.687	16.029	18.238
Декември	28.323	11,4	7,0	19.527	27.125	30.784	17.363	11,7	7,3	12.001	16.791	18.960
2009 Кв.1*	29.540	12,5	11,5	19.127	28.496	32.764	19.653	12,7	11,8	12.973	18.774	21.885
Кв.2*	30.137	12,8	13,5	19.489	29.156	33.394	20.116	13,4	14,1	13.191	19.414	22.423
Кв.3*	29.833	8,4	9,9	19.453	29.248	32.861	19.891	8,9	10,4	13.171	19.496	21.973
Кв.4*	30.183	3,7	5,9	19.254	29.372	33.207	20.172	4,5	6,8	13.051	19.579	22.261
Јануари*	29.586	11,7	9,9	19.610	28.815	32.608	19.616	11,6	9,8	13.241	18.752	21.767
Февруари*	29.433	13,6	12,8	18.840	27.834	32.929	19.598	14,1	13,3	12.811	18.490	21.973
Март*	29.602	12,1	11,8	18.930	28.841	32.753	19.746	12,6	12,3	12.869	19.081	21.913
Април*	30.139	13,5	14,1	19.129	29.367	33.683	20.167	14,4	15,0	12.931	19.530	22.723
Мај*	30.100	12,5	12,1	19.831	28.249	33.603	20.112	13,2	12,7	13.431	18.810	22.561
Јуни*	30.171	12,5	14,4	19.507	29.851	32.896	20.070	12,7	14,7	13.211	19.903	21.987
Јули*	29.730	10,6	12,0	18.930	29.137	32.725	19.763	10,7	12,1	12.879	19.420	21.806
Август*	29.767	10,6	12,2	19.841	29.139	32.850	19.867	11,2	12,7	13.421	19.430	21.975
Септември*	30.002	4,4	5,9	19.589	29.469	33.009	20.044	5,1	6,6	13.213	19.636	22.137
Октомври*	30.110	3,8	6,4	19.618	29.173	32.919	20.116	4,6	7,2	13.306	19.449	22.051
Ноември*	29.829	3,8	6,3	19.434	29.644	32.640	19.918	4,6	7,0	13.173	19.732	21.855
Декември*	30.611	3,5	5,1	18.710	29.300	34.061	20.483	4,4	6,1	12.676	19.555	22.877
Јануари 2010	29.947	1,2	1,1	19.844	29.370	32.586	20.330	3,6	3,5	13.651	19.850	22.196

*Од јануари 2009 година настана структурна промена во податоците за платите, заради примената на концептот на "бруто плата".

Оттука, износите за нето и бруто плата од јануари 2009 година се значајно повисоки во однос на претходниот период. Од друга страна, стапките на раст на нето и бруто платите се однесуваат на податоците кои се коригирани за структурната промена.

Промената е направена од страна на НБРМ, така што е претпоставено дека платата во јануари 2009 година е непроменета во однос на платата од декември 2008 година, а потоа на овој износ се надоврзани месечните стапки на раст објавени од ДЗС.

Табела 7
Биланс на НБРМ^{1,2,3,4}
во милиони денари

	2003	2004	2005	2006	2007											
	XII	XII	XII	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
А. ВКУПНИ СРЕДСТВА	52223	51352	75272	95647	94406	93597	95344	96597	97331	94300	96242	98465	100557	101674	101704	99990
1. Девизни средства	46078	44831	69588	88102	86888	86093	87915	90541	91282	88276	90234	92466	94632	96578	96604	94979
1.1. Девизни резерви	44178	44423	68698	86664	85397	84574	86434	89030	89708	86762	88635	90867	93142	94902	94822	93291
1.2. Останати девизни средства	1900	408	890	1438	1491	1519	1481	1511	1574	1514	1599	1599	1490	1676	1782	1688
2. Побарувања од Државата	3890	3495	3549	2519	2525	2524	2525	1290	1290	1290	1284	1284	1284	1284	1306	1271
2.1. Во денари	3815	3495	3549	2505	2512	2511	2512	1277	1277	1277	1277	1277	1277	1299	1264	
2.2. Во странска валута	75	0	0	14	13	13	13	13	13	13	7	7	7	7	7	
3. Други средства	2254	3025	2135	5025	4993	4980	4904	4766	4759	4733	4723	4715	4641	3812	3794	3740
Б. ВКУПНИ ОБВРСКИ	52223	51352	75272	95647	94406	93597	95344	96597	97331	94300	96242	98465	100557	101674	101704	99990
1. Монетарна база	22345	22683	28374	34018	31343	32387	32875	35118	34308	35483	40721	37516	36796	38525	38427	41468
1.1. Готови пари во оптек	15010	15071	15813	17732	15924	16506	16502	17098	17003	17434	18414	18196	18514	18295	17982	19894
1.2. Останати депозитни институции	6018	6043	10307	13769	12745	12865	13091	14492	13837	14633	18579	15331	14237	15928	16066	17966
1.2.1. Трансферабилни депозити, исклучени од монетарните агрегати, во денари	3248	2677	4984	7396	6283	6356	6496	7817	7097	7684	11592	8187	7008	8611	8868	10689
1.2.2. Останати депозити, исклучени од монетарните агрегати, во денари																
1.2.3. Останати депозити, исклучени од монетарните агрегати, во странска валута	2770	3366	5323	6373	6462	6509	6595	6675	6740	6949	6987	7144	7229	7317	7198	7277
1.3. Локална самоуправа	0	0	679	635	694	766	925	1082	1097	1143	1404	1367	1388	1654	1883	1602
1.3.1. Трансферабилни депозити - Локална самоуправа, во денари	0	0	679	635	694	766	925	1082	1097	1143	1404	1367	1388	1654	1883	1602
1.4. Останати финансиски институции	1317	1569	1575	1882	1980	2250	2357	2446	2371	2273	2325	2623	2657	2648	2496	2006
2. Готови пари кај останати депозитни институции	844	921	1389	1545	1419	1543	1491	1590	1668	1615	1766	1843	1796	1747	1721	1986
3. Останати депозитни институции - останати обврски	4581	4713	8945	9480	11646	11181	11322	11779	13802	15122	10126	10478	16374	17809	19206	21040
3.1. Трансферабилни депозити, исклучени од монетарните агрегати, во странска валута	193	147	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.2. Останати депозити, исклучени од монетарните агрегати, во странска валута	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.3. Хартии од вредност, исклучени од монетарните агрегати, во денари	4388	4566	8945	9480	11646	11181	11322	11779	13802	15122	10126	10478	16374	17809	19206	21040
4. Ограничени депозити	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5. Девизни обврски	3982	3457	3863	3249	3223	3056	3055	2849	593	649	649	590	590	590	590	555
6. Депозити на државата	12348	12865	24025	34648	33535	31899	33520	32565	34404	28856	30219	35145	31906	30412	28468	20833
6.1. Во денари	3997	6584	8399	16962	18690	19088	21447	21351	23132	23189	24925	30243	27090	26275	24587	15313
6.2. Во странска валута	8351	6281	15626	17686	14845	12811	12073	11214	11272	5667	5294	4902	4816	4137	3881	5520
7. Останати обврски	8967	7634	10065	14252	14659	15074	14572	14286	14224	14190	14526	14736	14892	14338	15013	16094

1) Ревидирани податоци: Почнувајќи со кварталниот извештај за Q1 2009 податоците се ревидирани согласно со новата усвоена методологија за периодот од јануари 2003
2) Почнувајќи од Август 2008 година, депозитните банки и штедилниците издвојуваат задолжителен депозит кај НБРМ, согласно Одлуката за задолжителен депозит кај НБРМ, бр. 02-15/VI-1/2008 од 12.06.2008 година.
3) Почнувајќи од Јануари 2009 година податоците се компилирани врз основа на новиот Сметковен план за банки
4) Согласно препораките на ММФ, променет е третманот на СПВ алокацијата така што наместо да биде дел од капиталните сметки претставува девизна обврска на НБРМ. Извршена е ревизија на целата временска серија.
Извор: Народна банка на Република Македонија.

Биланс на НБРМ^{1,2,3,4}
во милиони денари

	2008												2009											
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
А. ВКУПНИ СРЕДСТВА	100006	100544	98510	97154	97441	99435	100296	102261	107770	107245	101893	96111	93073	91373	82366	78467	76168	78057	89571	96341	97643	98975	101631	102010
1. Девизни средства	94978	95488	93530	92181	92431	94492	95338	97898	103371	102821	97688	91908	88888	87201	78197	74290	72012	73904	85428	92219	93538	94889	97499	97807
1.1. Девизни резерви	94332	94847	93085	91726	92357	94414	95263	97838	103314	102750	97584	91808	88543	86814	77859	73928	71658	73618	85235	92066	93387	94760	97380	97725
1.2. Останати девизни средства	646	641	445	455	73	78	75	60	57	71	104	100	345	387	338	362	354	286	193	154	151	129	119	83
2. Побарувања од Државата	1272	1272	1272	1272	1272	1272	1272	1272	1272	1272	1294	1304	1309	1305	1305	1306	1306	1305	1306	1306	1301	1294	1319	1327
2.1. Во денари	1264	1264	1264	1264	1264	1264	1264	1264	1264	1264	1286	1296	1297	1297	1297	1297	1297	1297	1297	1297	1293	1286	1311	1318
2.2. Во странска валута	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	12	8	8	9	9	9	9	9	8	8	8	9
3. Други средства	3756	3784	3708	3701	3738	3671	3686	3090	3127	3152	2911	2898	2876	2867	2864	2872	2850	2847	2837	2815	2804	2792	2813	2876
Б. ВКУПНИ ОБВРСКИ	100006	100544	98510	97154	97441	99435	100296	102261	107770	107245	101893	96111	93073	91373	82366	78467	76168	78057	89571	96341	97643	98975	101631	102010
1. Монетарна база	39386	40317	38826	40481	40310	42427	45792	45563	46424	48556	44403	48035	45654	45915	42550	42717	42016	44035	49041	49542	48875	52287	51188	51892
1.1. Готови пари во оптик	18333	18124	17792	18508	18421	18454	19892	18776	18894	18963	18179	20799	18484	17856	17267	17388	17144	16822	18094	17599	17170	17243	17449	19482
1.2. Останати депозитни институции	16939	17772	16718	17566	17396	20716	20542	19910	21740	23624	20185	21619	21246	22026	19686	19678	18742	20850	24377	25356	24860	28055	27171	26639
1.2.1. Трансферабилни депозити, исклучени од монетарните агрегати, во денари	9518	9343	8158	8865	8580	11700	11400	9447	10514	11931	8394	10288	10550	10787	8823	8444	7279	9281	12815	13470	12612	15759	14881	14245
1.2.2. Останати депозити, исклучени од монетарните агрегати, во денарс	0	0	0	0	0	0	0	1149	1467	1773	2019	1528	895	847	240	331	275	324	310	281	269	239	186	169
1.2.3. Останати депозити, исклучени од монетарните агрегати, во странска валута	7421	8429	8560	8701	8816	9016	9142	9314	9759	9920	9772	9803	9801	10392	10623	10903	11189	11245	11252	11605	11978	12058	12104	12225
1.3. Локална самоуправа	1891	2038	1953	2033	2043	2569	2505	2668	2858	2940	2988	2823	3080	3185	2655	2646	2992	3219	3157	3290	3467	3596	3241	2361
1.3.1. Трансферабилни депозити - Локална самоуправа, во денари	1891	2038	1953	2033	2043	2569	2505	2668	2858	2940	2988	2823	3080	3185	2655	2646	2992	3219	3157	3290	3467	3596	3241	2361
1.4. Останати финансиски институции	2223	2383	2363	2374	2450	2508	2853	4209	2932	3029	3051	2794	2844	2848	2942	3006	3137	3143	3414	3296	3379	3392	3327	3410
2. Готови пари кај останати депозитни институции	1948	1916	2074	2191	2041	2303	3155	2426	2369	2381	2355	3198	2569	2515	2621	2627	2700	2613	2795	2834	2714	2639	2979	3216
3. Останати депозитни институции - останати обврски	21616	22218	21738	20653	23252	21641	19979	20759	20096	18436	16879	17451	13593	14103	7511	10502	9923	12489	8391	13054	15247	14830	17846	16676
3.1. Трансферабилни депозити, исклучени од монетарните агрегати, во странска валута	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.2. Останати депозити, исклучени од монетарните агрегати, во странска валута	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	418	602	663	1557	2835	2110	3781	2618	2496	2526	814
3.3. Хартии од вредност, исклучени од монетарните агрегати, во денари	21616	22218	21738	20653	23252	21641	19979	20759	20096	18436	16879	17451	13593	13685	6909	9838	8366	9654	6280	9274	12629	12333	15319	15862
4. Ограничени депозити	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1	3	11	2	1	1	13	17	17	8	2	12	7	0	0
5. Девизни обврски	560	560	560	560	560	560	944	943	943	945	945	955	949	950	949	949	734	733	733	4158	4542	4484	4505	4561
6. Депозити на државата	21431	20262	22929	21256	19287	18749	19193	21034	24584	23346	21679	12334	13738	11696	14900	8287	7600	5445	16149	14595	13536	12103	11903	12692
6.1. Во денари	15928	14910	17830	16385	14645	13343	14005	15977	19936	19034	16393	9208	10876	9055	12445	5757	4808	3485	3812	2170	1539	1523	1674	2775
6.2. Во странска валута	5503	5352	5099	4871	4642	5406	5188	5057	4648	4312	5286	3126	2862	2641	2455	2530	2793	1960	12337	12425	11997	10580	10229	9917
7. Останати обврски	17013	17187	14458	14204	14031	14237	14387	13961	15722	15961	17984	17324	19137	18708	16455	15999	15878	15338	15249	14989	15431	15264	16189	16189

1) Ревидирани податоци: Почнувајќи со кварталниот извештај за Q1 2009 податоците се ревидирани согласно со новата усвоена методологија за периодот од јануари 2003
2) Почнувајќи од Август 2008 година, депозитните банки и штедилниците издвојуваат задолжителен депозит кај НБРМ, согласно Одлуката за задолжителен депозит кај НБРМ, бр. 02-15/VI-1/2008 од 12.06.2008 година.
3) Почнувајќи од Јануари 2009 година податоците се компилирани врз основа на новиот Сметковен план за банки
4) Согласно препораките на ММФ, променет е третманот на СПВ алокацијата така што наместо да биде дел од капиталните сметки претставува девизна обврска на НБРМ. Извршена е ревизија на целата временска серија.

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 8

Биланс на останатите депозитни институции - банки и штедилници^{1,2}
Во милиони денари

	2003				2007											
	XII	XII	XII	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
A. ВКУПНО СРЕДСТВА	128133	146283	171189	204745	205847	209161	215036	220068	226029	232246	234757	238964	237869	239141	244111	254348
I. Валути и депозити	40700	44136	49509	55860	52995	53883	54904	56212	55694	56082	60509	59079	54878	55522	55015	59192
I.1. Валути	2368	2390	3332	3905	3203	3382	3306	3653	3658	3601	4030	4135	3691	3562	3347	4791
1.1.1. Во денари	844	921	1389	1545	1419	1543	1491	1590	1668	1615	1766	1843	1796	1747	1721	1986
1.1.2. Во девизи	1524	1469	1943	2360	1784	1839	1815	2063	1990	1986	2264	2292	1895	1815	1626	2805
I.2. Депозити	38332	41746	46177	51955	49792	50501	51598	52559	52036	52481	56479	54944	51187	51960	51668	54401
1.2.1. Во денари	3583	2850	4814	7420	6329	6473	6614	7885	7141	7730	11581	8213	7011	7736	8951	10848
- НБРМ/ <i>Задолжителна резерва и клиринг, задолжителен дејозит</i>	3295	2767	4742	7329	6250	6367	6511	7814	7066	7681	11541	8166	6966	7699	8919	10649
- <i>Останати депозитни институции</i>	288	83	72	91	79	106	103	71	75	49	40	47	45	37	32	199
- НБРМ/ <i>Задолжителна резерва и клиринг, задолжителен дејозит</i>	34749	38896	41363	44535	43463	44028	44984	44674	44895	44751	44898	46731	44176	44224	42717	43553
- <i>Останати депозитни институции</i>	771	343	766	1347	1051	1042	1122	1182	1248	1298	1519	1393	1155	789	786	1185
- НБРМ	2951	3504	5323	6373	6462	6509	6595	6675	6740	6949	6987	7144	7229	7246	7198	7277
- <i>Нерезиденти</i>	31027	35049	35274	36815	35950	36477	37267	36817	36907	36504	36392	38194	35792	36189	34733	35091
2. Хартии од вредност различни од акции	10778	11656	16218	22912	24767	24747	25706	27046	29978	32167	27094	28275	30630	30654	32259	34300
2.1. Во денари	4829	6041	16140	22835	24690	24667	25626	26967	29899	32088	27013	28194	30550	30570	32176	34217
2.1.1. НБРМ	4006	4465	8932	9457	11632	11167	11305	11759	13786	15099	10114	10462	16345	17619	19178	21000
2.1.2. Останати депозитни институции	0	0	0	0	0	6	0	21	15	0	0	0	0	0	0	300
2.1.3. Останати финансиски институции	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0
2.1.4. Држава	823	1571	7205	13365	13045	13481	14307	15173	16084	16975	16834	17667	14141	12887	12923	12837
2.1.5. Останати нефинансиски институции	0	5	3	13	13	13	13	13	13	13	64	64	64	64	75	80
2.1.6. Нерезиденти	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.2. Во странска валута	5949	5615	78	77	77	80	80	79	79	79	81	81	80	84	83	83
2.2.1. Држава	5889	5502	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.2.2. Нерезиденти	60	113	78	77	77	80	80	79	79	79	81	81	80	84	83	83
3. Кредити	49164	60126	72604	95069	96695	99162	102000	104047	106810	110877	114476	117577	122121	123219	126744	131562
3.1. Во денари	40735	47799	54148	70302	71869	73640	75809	77645	79734	82601	85571	88115	91625	93124	95758	99521
3.1.1. НБРМ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.1.2. Останати депозитни институции	1342	743	796	1568	1413	1526	1667	1624	1740	1802	1696	1614	1856	1712	1782	1966
3.1.3. Останати финансиски институции	46	0	3	4	7	7	7	2	2	4	2	1	1	22	38	52
3.1.4. Држава	24	153	44	268	288	314	262	208	182	161	199	176	164	151	145	139
3.1.5. Локална самоуправа	2	20	13	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.1.6. Јавни нефинансиски институции	458	677	517	363	356	395	429	423	416	413	406	382	380	334	315	315
3.1.7. Останати нефинансиски институции	28507	30065	30336	37026	37753	38708	39508	40049	40458	41739	42661	43784	45601	45900	46811	48498
3.1.8. Други резиденти	10355	16139	22428	31049	32032	32664	33914	35324	36920	38456	40588	42134	43596	44980	46641	48487
3.1.9. Нерезиденти	1	2	11	24	20	26	22	15	16	26	19	24	27	25	26	64
3.2. Во странска валута	8429	12327	18456	24767	24826	25522	26191	26402	27076	28276	28905	29462	30496	30095	30986	32041
3.2.1. Останати депозитни институции	917	666	962	988	1042	955	957	914	897	890	1156	1156	1234	1121	1140	1151
3.2.2. Останати финансиски институции	0	0	0	2	2	2	2	2	1	1	1	1	0	0	0	0
3.2.3. Држава	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.2.4. Јавни нефинансиски институции	27	5	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	1	1	0
3.2.5. Останати нефинансиски институции	7069	10934	16477	21864	21864	22658	23271	23444	24109	25257	25592	26120	27049	26670	27449	28361
3.2.6. Други резиденти	180	458	750	1709	1714	1705	1759	1833	1874	1948	1977	2006	2047	2110	2214	2358
3.2.7. Нерезиденти	234	263	267	204	204	202	202	208	195	180	179	179	165	193	182	171
4. Акции и други сопственички хартии од вредност	1424	1349	1567	1622	1503	1502	1483	1400	1383	1368	1374	1379	1393	1329	1328	1308
4.1. Во денари	1275	1200	1415	1451	1330	1331	1307	1225	1207	1191	1190	1195	1213	1151	1157	1117
4.2. Во странска валута	149	149	152	171	173	171	176	175	176	177	184	184	180	178	171	191
5. Финансиски деривативи	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6. Останати побарувања	15085	17498	20113	18538	19038	18951	20008	20444	21227	20879	20496	21858	18120	18374	18693	17935
6.1. Во денари	13686	15345	18946	17214	17915	17713	18673	19171	19677	19314	18928	19876	16284	16463	16975	16141
6.2. Во странска валута	1399	2153	1167	1324	1123	1238	1335	1273	1550	1565	1568	1982	1836	1911	1718	1794
7. Нефинансиски средства	10982	11518	11178	10744	10849	10916	10935	10919	10937	10873	10808	10796	10727	10043	10072	10051

1) Ревидирани податоци: Почнувајќи со кварталниот извештај за Q1 2009 податоците се ревидирани согласно со новата усвоена методологија за период од јануари 2003

2) Почнувајќи од Јануари 2009 година податоците се компилирани врз основа на новиот Сметковен план за банки

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Биланс на останатите депозитни институции - банки и штедилници ^{1,2}
ВО МИЛИОНИ ДЕНАРИ

	2003	2004	2005	2006	2007											
	XII	XII	XII	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Б. ВКУПНО ОБВРСКИ	128133	146283	171189	204745	205847	209161	215036	220068	226029	232246	234757	238964	237869	239141	244111	254348
1. Депозити вклучени во монетарни агрегати	65671	78831	92725	117838	119702	122955	125065	130543	134662	138175	141459	142373	142811	144141	148375	155869
1.1. Во денари	31159	36262	41617	57385	57866	60136	62069	66773	69602	72582	74620	75065	76741	78589	81553	87613
1.1.1. Останати финансиски институции	398	285	338	492	533	548	573	726	612	714	750	880	873	847	911	1008
1.1.2. Локална самоуправа	308	193	16	10	11	11	11	10	10	11	11	11	12	33	32	33
1.1.3. Јавни нефинансиски институции	457	659	609	674	613	619	594	570	705	643	624	803	806	873	951	2511
1.1.4. Останати нефинансиски институции	15491	18866	20571	27691	27180	28307	29164	30882	32064	33606	34566	34121	34421	34153	34039	37280
1.1.5. Други резиденти	14505	16259	20083	28518	29529	30651	31727	34585	36211	37608	38669	39250	40629	42683	45620	46781
1.2. Во странска валута	34512	42569	51108	60453	61836	62819	62996	63770	65060	65593	66839	67308	66070	65552	66822	68256
1.2.1. Останати финансиски институции	49	73	20	32	86	42	60	48	111	53	76	104	117	68	66	78
1.2.2. Локална самоуправа	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.2.3. Јавни нефинансиски институции	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.2.4. Останати нефинансиски институции	6834	9659	11522	15243	15729	16538	16549	17265	17643	17974	18536	18217	16823	16139	16906	17417
1.2.5. Други резиденти	27629	32837	39566	45178	46021	46239	46387	46457	47306	47566	48227	48987	49130	49345	49850	50761
2. Депозити исклучени од монетарните агрегати	7372	5849	8541	13869	11275	11803	12832	12336	12843	14673	13492	14763	15276	16199	15776	18367
2.1. Во денари	3166	2241	2985	3516	3242	3313	3877	3409	3635	3921	3846	4152	3962	4106	4302	4398
2.1.1. НБРМ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.1.2. Останати депозитни институции	1150	740	1273	1746	1695	1681	1800	1795	2045	2264	2260	2307	2313	2446	2753	2954
2.1.3. Останати финансиски институции	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.1.4. Држава	1850	1177	1562	1672	1452	1527	1966	1503	1509	1570	1502	1757	1561	1570	1458	1359
2.1.5. Локална самоуправа	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.1.6. Јавни нефинансиски институции	166	324	150	98	95	105	111	111	81	87	84	88	88	90	91	85
2.1.7. Останати нефинансиски институции	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.1.8. Други резиденти	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.1.9. Нерезиденти	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.2. Во странска валута	4206	3608	5556	10353	8033	8490	8955	8927	9208	10752	9646	10611	11314	12093	11474	13969
2.2.1. Останати депозитни институции	760	340	964	1657	1321	1290	1404	1460	1495	1586	1644	1667	1390	1543	1182	1571
2.2.2. Останати финансиски институции	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.2.3. Држава	25	27	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	1	1
2.2.4. Останати нефинансиски институции	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.2.5. Други резиденти	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.2.6. Нерезиденти	3421	3241	4591	8695	6711	7199	7550	7466	7713	9166	8002	8944	9924	10550	10291	12397
3. Хартин од вредност различни од акции	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	300
4. Кредити	8959	9691	13556	14646	15357	14455	15677	15439	15507	16765	17058	17709	17833	17157	17403	17860
4.1. Во денари	2532	1946	2218	3212	3118	3233	3381	3343	3433	3505	3390	3295	3519	3363	3464	3575
4.2. Во странска валута	6427	7745	11338	11434	12239	11222	12296	12096	12074	13260	13668	14414	14314	13794	13939	14285
5. Останати обврски	14131	16931	18778	19115	19499	19765	21657	21212	21984	21106	21044	21861	18427	18653	19063	18639
5.1. Во денари	12791	14086	17542	17802	18262	18046	19851	19625	19854	19435	19019	19948	16306	16530	17184	16684
5.2. Во странска валута	1340	2845	1236	1313	1237	1719	1806	1587	2130	1671	2025	1913	2121	2123	1879	1955
6. Акции и други сопственички хартин од вредност	32000	34981	37589	39277	40014	40183	39805	40538	41033	41527	41704	42258	43522	42991	43494	43313

1) Ревидирани податоци: Почнувајќи со кварталниот извештај за Q1 2009 податоците се ревидирани согласно со новата усвоена методологија за периодот од јануари 2003

2) Почнувајќи од Јануари 2009 година податоците се компилирани врз основа на новиот Сметковен план за банки

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Биланс на останатите депозитни институции - банки и штедилници ^{1,2}
во милиони денари

Table with columns for years 2008 and 2009, and rows for various financial categories like 'ВКУПНО СРЕДСТВА', 'Валуты и депозиты', 'Кредиты', 'Акци и други сопственички хартии од вредност', and 'Нефинансиски средства'. Each row contains 24 data points for the months of the year.

1) Ресидирани податоци: Почнувајќи со кварталниот извештај за Q1 2009 податоците се ресидирани согласно со новата усвоена методологија за периодот од јануари 2003.
2) Почнувајќи од Јануари 2009 година податоците се компилирани врз основа на новиот Сметковен план за банки

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Биланс на останатите депозитни институции - банки и штедилници^{1,2}
во милиони денари

	2008												2009											
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Б. ВКУПНО ОБВРСКИ	254344	260479	259638	266302	269256	275230	280768	286509	284799	284014	279281	283710	279841	283210	281636	284510	282706	284134	287565	293062	293358	298724	302720	306469
1. Депозити вклучени во монетарни агрегати	157534	160504	160448	164434	168327	171071	173138	176800	178437	175665	171303	175130	173922	174586	172789	174714	173259	174596	172880	177642	177897	181947	183647	187587
1.1. Во денари	87462	89079	87994	90119	92383	94414	94640	95235	95929	95125	89702	91298	88487	88391	83493	82879	82375	82972	78099	80497	80773	83617	85023	87073
1.1.1. Останати финансиски институции	1094	1165	1217	1356	1578	1621	1545	1709	1792	1843	1898	1947	5227	5232	4850	4859	5018	5495	5158	5387	5893	6244	6708	7005
1.1.2. Локална самоуправа	33	31	30	32	31	32	31	31	30	31	47	42	61	60	61	52	52	59	37	32	29	42	39	34
1.1.3. Јавни нефинансиски институции	2432	2619	2281	2261	2309	2269	1592	1877	1610	2130	2207	3095	5455	5220	5278	5073	4695	4330	3625	4260	3692	3487	3183	3067
1.1.4. Останати нефинансиски институции	37187	38410	38327	39865	41891	42975	43867	44837	44431	43065	37960	38913	32860	34104	32240	31848	32275	33312	29409	31276	30733	31548	32111	31459
1.1.5. Други резиденти	46716	46854	46139	46605	46574	47517	47605	46781	48066	48056	47590	47301	44884	43774	41065	41047	40335	39776	39870	39543	40426	42295	42983	45508
1.2. Во странска валута	70072	71425	72454	74315	75944	76657	78498	81565	82508	80540	81601	83832	85435	86195	82926	91834	90885	91624	94780	97145	97124	98330	98624	100513
1.2.1. Останати финансиски институции	57	58	56	47	52	92	60	92	57	85	94	217	793	893	844	873	1017	994	935	941	933	971	1015	1108
1.2.2. Локална самоуправа	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8
1.2.3. Јавни нефинансиски институции	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1791	327	383	435	261	230	392	457	431	459	484	358
1.2.4. Останати нефинансиски институции	17687	18307	18428	18795	19685	19345	19390	20578	20177	18745	19789	19883	17668	17528	17746	17990	15904	15177	16361	17641	16829	17609	17131	17679
1.2.5. Други резиденти	52328	53060	53970	55473	56207	57220	59048	60895	62274	61710	61718	63732	65176	67440	70316	72729	73695	75215	77084	78096	78922	79283	79986	81360
2. Депозити исклучени од монетарните агрегати	15760	16701	17489	18212	16955	18760	19821	21665	20501	21081	22034	23512	21661	23950	24033	24248	25233	20024	24959	25539	25359	24009	24103	21332
2.1. Во денари	4919	5272	4908	4828	4833	5189	6267	4965	4773	4701	4797	5721	4087	4771	4713	5047	5373	5012	5971	6665	6737	6028	5937	6124
2.1.1. НБРМ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	35	35	0	0	3	3	4	6	7	7	8	
2.1.2. Останати депозитни институции	2827	3208	2885	2859	2904	3001	3043	3070	3084	2984	3070	3420	510	504	593	530	561	562	593	621	628	542	554	552
2.1.3. Останати финансиски институции	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	88	19	4	4	34	34	37	37	37	37	37
2.1.4. Држава	2013	1985	1875	1827	1787	2056	3092	1769	1633	1668	1669	2243	1230	1212	1217	1299	1182	1310	1330	1931	1948	1365	1168	1226
2.1.5. Локална самоуправа	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	23	23	23	23	23	24	24	18	18	18	18	18
2.1.6. Јавни нефинансиски институции	79	79	148	142	142	132	132	126	56	49	58	58	39	39	39	39	39	39	0	19	19	19	21	21
2.1.7. Останати нефинансиски институции	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	483	966	1077	1097	1072	1000	989	976	1007	930	956	912
2.1.8. Други резиденти	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	803	1020	828	810	1113	792	860	830	891	930	930	1136
2.1.9. Нерезиденти	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	964	970	846	1228	1377	1280	2138	2251	2245	2219	2247	2214
2.2. Во странска валута	10841	11429	12581	13384	12122	13571	13554	16700	15728	16380	17237	17791	17573	19179	19320	19202	19861	15012	18988	18874	18622	17981	18165	15208
2.2.1. Останати депозитни институции	1065	1062	1562	1949	1759	2132	2307	2456	2226	2209	1868	2308	1213	963	1170	1247	1382	1454	1493	1780	1350	921	1150	902
2.2.2. Останати финансиски институции	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	47	56	9	9	9	9	8	8	8	8	9	9
2.2.3. Држава	2	2	1	1	0	1	1	1	1	1	2	2	49	16	5	8	8	6	5	7	6	4	5	5
2.2.4. Останати нефинансиски институции	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	244	1826	1910	1942	1935	1923	1861	1792	1797	1753	1757	1747
2.2.5. Други резиденти	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1606	1633	1770	1742	1717	1797	1809	2058	2392	2344	2156	2243
2.2.6. Нерезиденти	9774	10365	11018	11434	10363	11438	11246	14243	13501	14170	15367	15481	14414	14686	14455	14253	14809	9822	13812	13229	13069	12951	13087	10303
3. Хартии од вредност различни од акции	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300	954	954	957	959	975	977	944	932	936	940	943	947	942	932
4. Кредити	17411	18187	17092	17452	17511	17977	18395	18473	19162	18364	18339	16047	15599	15955	16088	16330	15912	20139	19923	19672	19695	20991	21801	25445
4.1. Во денари	3367	4521	3640	3968	4021	4610	4777	5030	5732	4887	4896	5089	4838	4999	5358	5360	5263	5209	5181	5074	5101	5412	5441	5779
4.2. Во странска валута	14044	13666	13452	13484	13490	13367	13618	13443	13430	13477	13443	10958	10760	10956	10730	10971	10649	14929	14742	14598	14594	15578	16359	19666
5. Останати обврски	19213	20336	19949	20512	20339	20820	22269	21923	17556	19136	16685	18373	17133	17215	17787	18570	17326	18010	17996	17923	17516	18329	19228	18366
5.1. Во денари	17269	18341	18030	18307	18203	18856	19745	20083	16182	17768	15415	17090	15824	15924	16520	17287	16112	16664	16683	16655	15921	16763	17623	17036
5.2. Во странска валута	1944	1995	1919	2205	2136	1964	2524	1840	1374	1368	1270	1283	1309	1290	1267	1282	1214	1346	1313	1268	1595	1567	1605	1330
6. Акции и други сопственчки хартии од вредност	44126	44451	44360	45392	45824	46302	46845	47348	48843	49468	49966	49694	50569	50544	49964	49672	50031	50432	50871	51347	51948	52501	53000	52806

1) Ревидирани податоци: Почнувајќи со кварталниот извештај за Q1 2009 податоците се ревидирани согласно со новата усвоена методологија за периодот од јунијари 2003
2) Почнувајќи од Јануари 2009 година податоците се компилирани врз основа на новиот Сметковен план за банки

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 9

Преглед на депозитни институции - НБРМ, останати депозитни институции (ОДИ-банки и штедилници) ^{1,2}

во милиони денари

	2003		2004	2005	2006	2007											
	XI	XII	XII	XII	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
А. ДЕВИЗНИ СРЕДСТВА, НЕТО	64298	65371	67722	88937	107524	106020	106699	107850	110398	112890	106764	109907	112097	110546	112962	111613	109068
1. Девизни средства, нето	41535	42096	41374	65725	84853	83665	83037	84860	87692	90689	87627	89585	91876	94042	95988	96014	94424
1.1. Девизни средства	45397	46078	44831	69588	88102	86888	86093	87915	90541	91282	88276	90234	92466	94632	96578	96604	94979
1.2. Девизни обврски	-3862	-3982	-3457	-3863	-3249	-3223	-3056	-3055	-2849	-593	-649	-590	-590	-590	-590	-590	-555
2. Девизни средства, нето	22763	23275	26348	23212	22671	22355	23662	22990	22706	22201	19137	20322	20221	16504	16974	15599	14644
2.1. Девизни средства	32675	33080	37106	37797	39732	38279	38866	39637	39435	39441	39028	39204	41021	38204	38562	36894	38478
2.2. Девизни обврски	-9912	-9805	-10758	-14585	-17061	-15924	-15204	-16647	-16729	-17240	-19891	-18882	-20800	-21700	-21588	-21295	-23834
Б. ДОМАШНИ КРЕДИТИ	41441	43317	55212	57232	72912	75966	80198	81751	84941	86764	97185	99365	98450	102393	103979	109606	121814
1. Побарувања од државата, нето	-5156	-4392	-4132	-15271	-21263	-19989	-18168	-19371	-18340	-19278	-12899	-14246	-18574	-18632	-18351	-16229	-8922
1.1. Побарувања од државата	3952	3890	3495	3549	2519	2525	2524	2525	1290	1290	1290	1284	1284	1284	1284	1306	1271
1.2. Депозити на државата	-13378	-12348	-12865	-24025	-34648	-33535	-31899	-33520	-32565	-34404	-28856	-30219	-35145	-31906	-30412	-28468	-20833
1.3. Побарувања од државата	7046	6833	7333	7542	13646	13533	13828	14620	15457	16369	17267	17193	18032	14523	13279	13338	12995
1.4. Депозити на државата	-2776	-2767	-2095	-2338	-2781	-2512	-2621	-2996	-2523	-2533	-2600	-2504	-2746	-2533	-2502	-2405	-2355
2. Побарувања од локалната самоуправа	2	2	20	13	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.1. Побарувања од локалната самоуправа	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.2. Побарувања од локалната самоуправа	2	2	20	13	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. Побарувања од јавни нефинансиски институции	488	485	682	517	363	356	395	429	424	416	413	406	382	381	335	316	315
3.1. Побарувања од јавни нефинансиски институции	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.2. Побарувања од јавни нефинансиски институции	488	485	682	517	363	356	395	429	424	416	413	406	382	381	335	316	315
4. Побарувања од приватен сектор	46061	47172	58639	71967	93803	95586	97958	100680	102849	105618	109662	113197	116636	120640	121970	125478	130366
4.1. Побарувања од приватен сектор	-1	-1	44	1063	1092	1120	1117	1112	1107	1104	1099	1096	1138	1149	1141	1135	1412
4.2. Побарувања од приватен сектор	46062	47173	58595	70904	92711	94466	96841	99568	101742	104514	108563	112101	115498	119491	120829	124343	128954
5. Побарувања од останати финансиски институции	46	49	3	6	9	12	12	13	8	7	9	7	6	4	25	41	55
5.1. Побарувања од останати финансиски институции	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
5.2. Побарувања од останати финансиски институции	43	46	0	3	6	9	9	10	5	4	6	4	3	1	22	38	52
В. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА	25857	28265	28842	31354	36788	34774	35743	36098	38361	38653	39124	41024	42145	42464	41990	43411	48858
1. Готови пари надвор од останати депозитни институции	13148	14166	14150	14424	16187	14505	14963	15011	15508	15335	15819	16648	16353	16718	16548	16261	17908
2. Обврски кон јавен сектор	0	0	0	679	635	694	766	925	1082	1097	1143	1404	1367	1388	1654	1883	1602
3. Обврски кон останати финансиски институции	1280	1317	1569	1575	1882	1980	2250	2357	2446	2371	2273	2325	2623	2657	2648	2496	2006
4. Депозитни пари	11429	12782	13123	14676	18084	17595	17764	18405	19325	19850	19889	20647	21802	21701	21140	22771	27342
Г. ОГРАНИЧЕНИ ДЕПОЗИТИ	310	166	324	150	98	95	105	111	111	81	87	84	88	88	90	91	85
1. Ограничени депозити	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. Ограничени депозити	310	166	324	150	98	95	105	111	111	81	87	84	88	88	90	91	85
Д. ОСТАНАТИ ДЕПОЗИТИ	51915	52889	65708	78049	99754	102107	105191	106660	111218	114812	118286	120812	120571	121110	123001	125604	128527
1. Орочени, штедни и девизни депозити	51915	52889	65708	78049	99754	102107	105191	106660	111218	114812	118286	120812	120571	121110	123001	125604	128527
Ѓ. ОБВРСКИ КОН ОСТАНАТИ ФИНАНСИСКИ ИНСТИТУЦИИ	0	0	0	0	15	15	20	20	20	20	20	20	20	20	377	347	346
1. Обврски кон останати финансиски институции	0	0	0	0	15	15	20	20	20	20	20	20	20	20	0	0	0
2. Обврски кон останати финансиски институции	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	357	347	346
Е. КАПИТАЛНИ СМЕТКИ	38103	38327	40727	45756	47644	48904	49234	48656	49276	49935	50380	50740	51555	53046	52822	53514	52570
Ж. ОСТАНАТИ СТАВКИ (НЕТО)	-10445	-10959	-12667	-9140	-3863	-3910	-3396	-2543	-3647	-3847	-3947	-3408	-3832	-3788	-1339	-1748	496

1) Ревидирани податоци: Почнувајќи со кварталниот извештај за Q1 2009 податоците се ревидирани согласно со новата усвоена методологија за периодот од јануари 2003

2) Почнувајќи од Јануари 2009 година податоците се компилирани врз основа на новиот Сметковен план за банки

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Преглед на депозитни институции - НБРМ, останати депозитни институции (ОДИ-банки и штедилници) ^{1,2}
во милиони денари

	2008												2009											
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
А. ДЕВИЗНИ СРЕДСТВА, НЕТО	109870	109285	104779	104025	104424	104162	104093	108162	111029	104329	97548	90980	88967	87428	80949	78762	78534	77493	86604	90895	92170	92974	92113	94764
1. Девизни средства, нето	94418	94928	92970	91621	91871	93932	94394	96955	102428	101876	96743	90953	87939	86251	77247	73340	71278	73172	84696	88061	88996	90405	92994	93246
1.1. Девизни средства	94978	95488	93530	92181	92431	94492	95338	97898	103371	102821	97688	91908	88888	87201	78197	74290	72012	73904	85428	92219	93538	94889	97499	97807
1.2. Девизни обврски	-560	-560	-560	-560	-560	-560	-944	-943	-943	-945	-945	-955	-949	-950	-949	-734	-733	-733	-4158	-4542	-4484	-4505	-4561	
2. Девизни средства, нето	15452	14357	11809	12404	12553	10230	9699	11207	8601	2453	805	27	1029	1177	3702	5421	7256	4322	1908	2834	3174	2569	-881	1518
2.1. Девизни средства	36468	35609	33598	34802	33808	32421	32134	36258	32517	27524	26999	23904	24682	25244	27203	29365	31604	27899	30187	30465	30720	30978	28489	30643
2.2. Девизни обврски	-21016	-21252	-21789	-22398	-21255	-22191	-22435	-25051	-23916	-25071	-26194	-23877	-23654	-24067	-23501	-23944	-24348	-23577	-28279	-27632	-27546	-28409	-29370	-29125
Б. ДОМАШНИ КРЕДИТИ	123439	127900	129284	135034	139083	142983	146070	147978	148996	153632	158519	169749	170028	173783	174959	178445	177414	179028	169596	170240	170646	174054	177231	178825
1. Побарувања од државата, нето	-10468	-10837	-14107	-13353	-12498	-13044	-14752	-15233	-18389	-16837	-14763	-5530	-6033	-4360	-4082	-1073	-1643	1028	-9009	-7941	-7308	-4287	-2648	-2408
1.1. Побарувања од државата	1272	1272	1272	1272	1272	1272	1272	1272	1272	1272	1294	1304	1309	1305	1305	1306	1306	1306	1306	1306	1301	1294	1319	1327
1.2. Депозити на државата	-1431	-20262	-22929	-21256	-19287	-18749	-19193	-21034	-24584	-23346	-21679	-12334	-13738	-11696	-14900	-8287	-7601	-5446	-16149	-14595	-13536	-12103	-11903	-12692
1.3. Побарувања од државата	12616	11099	10539	9621	8548	7781	7602	7710	7984	8346	8784	9380	9800	9588	13529	9972	8576	9228	9884	10018	9687	10690	11945	13059
1.4. Депозити на државата	-2925	-2946	-2989	-2990	-3031	-3348	-4433	-3181	-3061	-3109	-3163	-3880	-3405	-3557	-4017	-3924	-4060	-4050	-4669	-4761	-4168	-4009	-4103	
2. Побарувања од локалната самоуправа	0	0	0	0	0	0	25	25	25	24	24	24	24	24	24	23	23	22	22	22	21	21	20	20
2.1. Побарувања од локалната самоуправа	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.2. Побарувања од локалната самоуправа	0	0	0	0	0	0	25	25	25	24	24	24	24	24	24	23	23	22	22	22	21	21	20	20
3. Побарувања од јавни нефинансиски институции	331	294	295	290	285	280	274	264	248	246	217	133	374	372	516	512	511	453	431	435	446	441	439	431
3.1. Побарувања од јавни нефинансиски институции	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.2. Побарувања од јавни нефинансиски институции	331	294	295	290	285	280	274	264	248	246	217	133	374	372	516	512	511	453	431	435	446	441	439	431
4. Побарувања од приватен сектор	133526	138395	143042	148050	151243	155694	160456	162859	167047	170138	172640	174782	175068	177000	177802	178276	177861	176876	177546	177138	176893	177287	178846	180196
4.1. Побарувања од приватен сектор	1408	1425	1421	1412	1406	1399	1393	1388	1473	1466	1514	1508	1499	1490	1494	1506	1498	1491	1487	1480	1471	1464	1480	1512
4.2. Побарувања од приватен сектор	132118	136970	141621	146638	149837	154295	159063	161471	165574	168672	171126	173274	173569	175509	176307	176769	176363	175386	176059	175658	175422	175823	177366	178684
5. Побарувања од останати финансиски институции	50	48	53	47	53	53	67	62	65	61	401	340	595	747	699	708	661	649	607	586	593	592	573	587
5.1. Побарувања од останати финансиски институции	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
5.2. Побарувања од останати финансиски институции	47	45	50	44	50	50	64	59	62	58	398	337	594	746	698	707	660	648	606	585	592	591	572	586
В. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА	46489	47705	46415	48299	50237	52003	51029	52699	53040	52147	52285	56942	52702	52073	49446	49465	50319	50854	51471	52894	51376	52716	52301	54584
1. Готови пари надвор од останати депозитни институции	16385	16208	15718	16317	16380	16151	16737	16350	16525	16582	15824	17601	15915	15341	14646	14760	14443	14210	15299	14766	14456	14604	14470	16266
2. Обврски кон јавен сектор	1891	2038	1953	2033	2043	2569	2505	2668	2858	2940	2988	2823	3080	3185	2655	2646	2992	3219	3157	3290	3467	3596	3241	2361
3. Обврски кон останати финансиски институции	2223	2383	2363	2374	2450	2508	2853	4209	2932	3029	3051	2794	2844	2848	2942	3006	3137	3143	3414	3296	3379	3392	3327	3410
4. Депозитни пари	25990	27076	26381	27575	29364	30775	28934	29472	30725	29596	30422	33724	30863	30700	29203	29053	29746	30281	29602	31542	30075	31123	31262	32547
Г. ОГРАНИЧЕНИ ДЕПОЗИТИ	79	79	148	142	143	133	133	127	57	50	61	69	3201	5509	5649	5667	5917	5592	5551	5695	6075	5962	5838	6077
1. Ограничени депозити	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1	3	11	2	1	1	13	17	17	8	2	12	7	0	0
2. Ограничени депозити	79	79	148	142	142	132	132	126	56	49	58	58	3199	5507	5648	5654	5900	5575	5543	5693	6062	5955	5837	6077
Д. ОСТАНАТИ ДЕПОЗИТИ	131544	133428	134067	136859	138963	140296	144204	147328	147712	146069	140881	141406	143059	143887	143586	145660	143514	144315	143278	146100	147823	150824	152385	155040
1. Орочени, штедни и девизни депозити	131544	133428	134067	136859	138963	140296	144204	147328	147712	146069	140881	141406	143059	143887	143586	145660	143514	144315	143278	146100	147823	150824	152385	155040
Г. ОБВРСКИ КОН ОСТАНАТИ ФИНАНСИСКИ ИНСТИТУЦИИ	344	343	0	0	0	0	0	0	0	0	10	10	441	452	436	369	360	340	381	361	356	415	407	397
1. Обврски кон останати финансиски институции	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. Обврски кон останати финансиски институции	344	343	0	0	0	0	0	0	0	10	10	441	452	436	369	360	340	381	361	356	415	407	397	
Е. КАПИТАЛНИ СМЕТКИ	54590	54879	53889	54668	54919	55595	56364	57160	59982	61321	63569	61474	64514	65062	63470	62687	62817	62648	62848	63140	63672	64130	65552	65554
Ж. ОСТАНАТИ СТАВКИ (НЕТО)	263	751	-456	-909	-755	-883	-1566	-1175	-766	-1626	-739	828	-4921	-5772	-6680	-6641	-6979	-7226	-7329	-7055	-6485	-7019	-7140	-8062

1) Ревидирани податоци: Почнувајќи со кварталниот извештај за Q1 2009 податоците се ревидирани согласно со новата усвоена методологија за периодот од јануари 2003

2) Почнувајќи од Јануари 2009 година податоците се комплирани врз основа на новиот Сметковен план за банки

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 10

Кредити на недржавен сектор дадени од банки и штедилници ^{1,2}

во милиони денари

	2003		2004	2005	2006	2007											
	I	XII	XII	XII	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
ВКУПНИ КРЕДИТИ	39125	46644	58298	70524	92017	93728	96139	98890	101078	103780	107818	111227	114428	118675	120017	123469	128071
1. Во денари	33301	39368	46901	53297	68442	70148	71774	73858	75798	77796	80612	83657	86301	89578	91236	93805	97352
1.1. Краткорочни кредити	15460	15975	17200	17800	22121	23108	23598	23922	24264	24574	25313	26768	27765	29825	30207	30668	32070
1.1.1. Во денари без валутна клаузула	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1.1.2. Во денари со валутна клаузула	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1.2. Долгорочни кредити	9810	14347	20810	26065	36856	37588	38734	40589	42025	43287	45663	47417	48926	49854	51516	53602	56324
1.2.1. Во денари без валутна клаузула	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1.2.2. Во денари со валутна клаузула	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1.3. Пресметана камата	521	406	385	485	578	581	653	632	632	665	660	686	743	774	745	760	752
1.4. Сомнителни и спорни побарувања	7510	8640	8506	8947	8887	8871	8789	8715	8877	9270	8976	8786	8867	9125	8768	8775	8206
2. Во странска валута	5824	7276	11397	17227	23575	23580	24365	25032	25280	25984	27206	27570	28127	29097	28781	29664	30719
2.1. Краткорочни кредити	1361	1863	3246	3360	4654	4605	4848	5175	5209	5539	6155	5873	5976	6224	5912	6208	6734
2.2. Долгорочни кредити	3295	4016	6993	12684	17692	17652	18286	18615	18776	19105	19623	20300	20613	21367	21371	22045	22695
2.3. Пресметана камата	50	33	45	44	76	87	67	88	88	101	112	93	95	80	93	86	88
2.4. Сомнителни и спорни побарувања	1118	1364	1113	1139	1153	1236	1164	1154	1207	1239	1316	1304	1443	1426	1405	1325	1202

годишни стапки на пораст

ВКУПНИ КРЕДИТИ			24,98	20,97	30,48	31,40	32,15	32,02	31,65	32,43	32,19	34,38	36,24	40,93	37,07	38,01	39,18
1. Во денари			19,13	13,64	28,42	30,10	30,81	31,42	32,18	33,04	32,49	35,75	38,28	43,88	40,45	41,77	42,24
1.1. Краткорочни кредити			7,67	3,49	24,28	27,21	26,44	25,18	24,98	26,48	22,40	30,14	37,88	45,90	40,40	43,23	44,98
1.1.1. Во денари без валутна клаузула																	
1.1.2. Во денари со валутна клаузула																	
1.2. Долгорочни кредити			45,05	25,25	41,40	44,69	46,23	47,45	49,45	49,03	50,83	52,49	54,16	53,22	52,78	53,01	52,82
1.2.1. Во денари без валутна клаузула																	
1.2.2. Во денари со валутна клаузула																	
1.3. Пресметана камата			-5,17	25,97	19,18	13,04	16,19	19,47	10,49	10,83	14,19	20,14	25,30	35,79	28,89	26,46	30,10
1.4. Сомнителни и спорни побарувања			-1,55	5,18	-0,67	-4,20	-3,99	-3,54	-3,89	-1,38	-3,62	-6,46	-10,81	4,78	-4,14	-3,81	-7,66
2. Во странска валута			56,64	51,15	36,85	35,41	36,27	33,83	30,07	30,65	31,32	30,41	30,32	32,57	27,33	27,33	30,30
2.1. Краткорочни кредити			74,24	3,51	38,51	36,16	36,03	30,85	21,34	27,22	40,17	38,68	39,24	35,10	26,98	36,98	44,69
2.2. Долгорочни кредити			74,13	81,38	39,48	37,84	39,50	38,20	35,26	33,90	31,81	31,75	30,31	32,80	28,52	25,81	28,28
2.3. Пресметана камата			36,36	-2,22	72,73	35,94	36,73	15,79	44,26	83,64	80,65	22,37	35,71	6,67	9,41	4,88	15,79
2.4. Сомнителни и спорни побарувања			-18,40	2,34	1,23	6,37	0,43	-4,07	0,58	2,23	-4,43	-8,30	2,85	21,26	13,86	14,22	4,25

1) Ревидирани податоци: Почнувајќи со кварталниот извештај за Q1 2009 податоците се ревидирани согласно со новата усвоена методологија за периодот од јануари 2003

2) Почнувајќи од Јануари 2009 година податоците се компилирани врз основа на новиот Сметковен план за банки

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Кредити на недржавен сектор дадени од банки и штедилници^{1,2}
во милиони денари

	2008												2009											
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
ВКУПНИ КРЕДИТИ	131192	135976	140645	145635	148789	153197	157989	160350	164498	167606	169973	172150	173301	175397	176298	176758	176261	175164	175711	175326	175066	175384	176889	178196
1. Во денари	99783	104120	108592	112318	114990	118521	121744	123311	126243	129110	131432	133679	133925	135992	136900	137156	137334	136884	137406	137151	137052	137201	138212	139197
1.1. Краткорочни кредити	32902	34889	36638	38004	38594	39808	40767	41331	42634	43113	44516	44469	44943	45454	45691	46097	45789	45204	45330	44905	44496	42948	43485	44529
1.1.1. Во денари без валутна клаузула	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	40204	40759	40424	39468	39004	38549	38424	37803	37339	35794	36187	36400
1.1.2. Во денари со валутна клаузула	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4738	4695	5267	6628	6785	6654	6906	7102	7157	7153	7298	8130
1.2. Долгорочни кредити	57617	59857	62460	64789	66568	68774	70868	71702	73271	75458	76171	78193	78631	80030	80332	80069	79653	79141	79123	78939	78834	79650	80109	81155
1.2.1. Во денари без валутна клаузула	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	29856	30968	30948	28581	28297	28388	28144	27968	27865	28008	27969	28288
1.2.2. Во денари со валутна клаузула	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	48775	49062	49384	51488	51357	50753	50979	50972	50969	51642	52141	52866
1.3. Пресметана камата	799	830	866	892	930	952	978	1079	1033	1066	1138	1027	1542	1552	1589	1615	1690	1681	1723	1824	1841	1849	1904	1788
1.4. Сомнителни и спорни побарувања	8465	8544	8628	8633	8898	8987	9131	9199	9305	9473	9607	9990	8808	8956	9287	9375	10201	10858	11230	11483	11880	12753	12713	11725
2. Во странска валута	31409	31856	32053	33317	33799	34676	36245	37039	38255	38496	38541	38471	39376	39405	39398	39602	38927	38280	38304	38175	38015	38183	38676	38998
2.1. Краткорочни кредити	7114	7369	7460	8014	8206	8394	8998	9176	10034	9889	9725	9829	9974	10173	9967	10428	9786	9516	9554	9342	8797	8873	9210	8558
2.2. Долгорочни кредити	22537	22662	23197	24018	24372	24813	25878	26491	26718	27058	27168	27064	26559	26323	26027	25563	25452	25034	25080	25059	25075	25171	25318	26226
2.3. Пресметана камата	93	89	93	118	105	107	101	105	133	120	111	96	243	260	238	222	231	232	224	244	226	220	230	216
2.4. Сомнителни и спорни побарувања	1665	1736	1303	1167	1116	1362	1268	1267	1370	1429	1537	1482	2601	2649	3166	3389	3456	3499	3445	3530	3917	3919	3918	3999

годишни стапки на пораст

ВКУПНИ КРЕДИТИ	39,97	41,44	42,22	44,08	43,37	42,09	42,04	40,13	38,61	39,65	37,66	34,42	32,10	28,99	25,35	21,37	18,46	14,34	11,22	9,34	6,42	4,64	4,07	3,51
1. Во денари	42,25	45,07	47,03	48,18	47,81	47,03	45,53	42,88	40,93	41,51	40,11	37,32	34,22	30,61	26,07	22,11	19,43	15,49	12,87	11,22	8,56	6,27	5,16	4,13
1.1. Краткорочни кредити	42,38	47,85	53,16	56,63	57,05	57,26	52,30	48,86	42,95	42,73	45,15	38,66	36,60	30,28	24,71	21,29	18,64	13,55	11,19	8,65	4,37	-0,38	-2,32	0,14
1.1.1. Во денари без валутна клаузула	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1.1.2. Во денари со валутна клаузула	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1.2. Долгорочни кредити	53,29	54,53	53,88	54,17	53,78	50,61	49,46	46,55	46,97	46,47	42,10	38,83	36,47	33,70	28,61	23,58	19,66	15,07	11,65	10,09	7,59	5,56	5,17	3,79
1.2.1. Во денари без валутна клаузула	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1.2.2. Во денари со валутна клаузула	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1.3. Пресметана камата	37,52	27,11	37,03	41,14	39,85	44,24	42,57	45,22	33,46	43,09	49,74	36,57	93,04	86,96	83,49	81,05	81,70	76,61	76,15	69,02	78,19	73,49	67,35	74,09
1.4. Сомнителни и спорни побарувања	-4,58	-2,79	-1,00	-2,75	-4,01	0,12	3,93	3,74	1,97	8,04	21,74	4,05	4,82	7,63	8,60	14,65	20,82	22,99	24,82	27,67	34,63	32,33	17,37	
2. Во странска валута	33,20	30,74	28,05	31,79	30,08	27,46	31,47	31,68	31,47	33,75	29,93	25,24	25,37	23,70	22,92	18,86	15,17	10,39	5,68	3,07	-0,63	-0,81	0,35	1,37
2.1. Краткорочни кредити	54,48	52,00	44,15	53,85	48,15	36,38	53,21	53,55	61,21	67,27	56,65	45,96	40,20	38,05	33,60	30,13	19,26	13,37	6,18	1,81	-12,33	-10,27	-5,30	-12,93
2.2. Долгорочни кредити	27,67	23,93	24,61	27,92	27,57	26,45	27,48	28,52	25,04	26,61	23,24	19,25	17,85	16,15	12,20	6,43	4,43	0,89	-3,08	-5,41	-6,15	-6,98	-6,81	-3,10
2.3. Пресметана камата	6,90	32,84	5,68	34,09	3,96	-4,46	8,60	10,53	66,25	29,03	29,07	9,09	160,88	192,62	156,36	88,13	120,30	116,41	122,26	132,42	69,77	83,37	107,57	124,79
2.4. Сомнителни и спорни побарувања	34,71	49,14	12,91	-3,31	-9,93	3,50	-2,76	-12,20	-3,93	1,71	16,00	23,29	56,21	52,57	142,99	190,39	209,72	156,88	171,70	178,59	185,94	174,25	154,92	169,84

1) Ревидирани податоци: Почнувајќи со кварталниот извештај за Q1 2009 податоците се ревидирани согласно со новата усвоена методологија за периодот од јануари 2003

2) Почнувајќи од Јануари 2009 година податоците се компилирани врз основа на новиот Сметковен план за банки

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 11

Монетарни агрегати и нивните компоненти (недржавен сектор)^{1,2}

во милиони денари

	2003	2004	2005	2006	2007											
	ХП	ХП	ХП	ХП	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
1. Готови пари во оптек	14166	14150	14424	16187	14505	14963	15011	15508	15335	15819	16648	16353	16718	16548	16261	17908
2. Депозитни пари	14099	14692	16251	19966	19575	20014	20762	21771	22221	22162	22972	24425	24358	23788	25267	29348
3. (1+2) Парична маса М1	28265	28842	30675	36153	34080	34977	35773	37279	37556	37981	39620	40778	41076	40336	41528	47256
4. Краткорочни депозити	48986	61593	73802	94187	96667	99516	101006	104728	107515	110914	112793	112546	112711	114898	117300	119697
4.1. во денари	15752	20722	24677	36742	37738	39744	40984	44016	46128	48876	49849	48934	50554	53300	54589	55599
4.2. во странска валута	33234	40871	49125	57445	58929	59772	60022	60712	61387	62038	62944	63612	62157	61598	62711	64098
5. (3+4.1.) Парична маса М2 - денарски	44017	49564	55352	72895	71818	74721	76757	81295	83684	86857	89469	89712	91630	93636	96117	102855
6. (5+4.2.) Парична маса М2 - вкупно	77251	90435	104477	130340	130747	134493	136779	142007	145071	148895	152413	153324	153787	155234	158828	166953
7. Долгорочни депозити	3903	4115	4247	5567	5440	5675	5654	6490	7297	7372	8019	8025	8399	8103	8304	8830
7.1. во денари	2625	2417	2264	2559	2533	2628	2680	3432	3624	3817	4124	4329	4486	4149	4193	4672
7.2. во странска валута	1278	1698	1983	3008	2907	3047	2974	3058	3673	3555	3895	3696	3913	3954	4111	4158
8. (6+7) Парична маса М4 - вкупно	81154	94550	108724	135907	136187	140168	142433	148497	152368	156267	160432	161349	162186	163337	167132	175783
годишни стапки на пораст																
1. Готови пари во оптек		-0,11	1,94	12,22	10,85	9,87	9,70	6,64	10,47	8,66	8,85	10,47	13,02	11,98	13,86	10,63
2. Депозитни пари		4,21	10,61	22,86	26,07	24,61	34,50	38,66	34,26	29,58	27,85	32,94	33,78	27,05	33,82	46,99
3. Парична маса М1		2,04	6,35	17,86	19,11	17,84	22,84	23,27	23,41	19,96	19,12	22,91	24,48	20,41	25,23	30,71
4. Краткорочни депозити		25,74	19,82	27,62	27,38	29,96	27,86	28,90	29,99	36,50	35,66	31,91	30,65	28,85	27,97	27,08
4.1. во денари		31,55	19,09	48,89	45,52	49,63	45,21	47,14	47,75	71,91	69,33	59,44	62,89	59,99	57,14	51,32
4.2. во странска валута		22,98	20,20	16,94	17,96	19,52	18,22	18,28	19,23	17,45	17,21	16,44	12,54	10,28	10,16	11,58
5. Парична маса М2 - денарски		12,60	11,68	31,69	31,67	32,85	33,85	35,14	35,73	44,54	42,69	40,47	43,09	40,14	41,56	41,10
6. Парична маса М2 - вкупно		17,07	15,53	24,75	25,12	26,58	26,51	27,37	28,22	31,87	30,94	29,39	28,94	26,54	27,24	28,09
7. Долгорочни депозити		5,43	3,21	31,08	26,75	28,92	24,05	30,79	54,60	48,75	66,02	54,59	61,27	49,72	48,76	58,61
7.1. во денари		-7,92	-6,33	13,03	8,90	11,78	12,79	36,52	44,04	51,29	62,94	68,31	77,03	58,54	61,52	82,57
7.2. во странска валута		32,86	16,78	51,69	47,86	48,56	36,30	24,92	66,65	46,12	69,42	41,12	46,34	41,47	37,68	38,23
8. Парична маса М4 - вкупно		16,51	14,99	25,00	25,18	26,67	26,41	27,52	29,28	32,58	32,33	30,45	30,30	27,52	28,16	29,34

1) Ревидирани податоци: Почнувајќи со кварталниот извештај за Q1 2009 податоците се ревидирани согласно со новата усвоена методологија за периодот од јануари 2003

2) Почнувајќи од Јануари 2009 година податоците се компилирани врз основа на новиот Сметковен план за банки

Монетарни агрегати и нивните компоненти (недржавен сектор)^{1,2}

во милиони денари

	2008												2009											
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
1. Готови пари во оптик	16385	16208	15718	16317	16380	16151	16737	16350	16525	16582	15824	17601	15915	15341	14646	14760	14443	14210	15299	14766	14456	14604	14470	16266
2. Депозитни пари	28213	29459	28744	29949	31814	33283	31787	33681	33657	32625	33473	36518	33707	33548	32145	32059	32883	33425	33016	34838	33453	34516	34590	35957
3. (1+2) Парична маса M1	44598	45667	44462	46266	48194	49434	48524	50031	50182	49207	49297	54119	49622	48888	46791	46819	47326	47635	48315	49603	47909	49119	49060	52223
4. Краткорочни депозити	122689	123836	123847	126001	127350	128619	132004	134108	133842	130872	124744	124766	128446	128828	128168	130009	127606	128129	126819	129604	130687	132786	132869	133761
4.1. во денари	56661	57017	56462	57141	57250	57585	59307	59146	58247	57902	51234	49584	50444	50453	46995	46580	45341	45530	41523	42133	43538	44957	45742	45735
4.2. во странска валута	66028	66819	67385	68860	70100	71034	72697	74962	75595	72970	73510	75182	78002	78376	81173	83429	82264	82598	85296	87471	87149	87829	87128	88025
5. (3+4.1.) Парична маса M2 - денарски	101259	102684	100924	103407	105444	107019	107831	109177	108429	107109	100531	103703	100065	99341	93786	93400	92668	93165	89837	91736	91447	94076	94801	97958
6. (5+4.2.) Парична маса M2 - вкупно	167287	169503	168309	172267	175544	178053	180528	184139	184024	180079	174041	178885	178067	177717	174959	176829	174932	175763	175133	179208	178596	181905	181929	185984
7. Долгорочни депозити	8855	9592	10220	10858	11613	11677	12200	13220	13870	15197	16137	16640	14613	15058	15418	15651	15908	16186	16460	16496	17136	18038	19516	21279
7.1. во денари	4811	4986	5151	5403	5769	6054	6399	6617	6957	7627	8046	7990	7180	7239	7295	7246	7288	7160	6975	6823	7161	7537	8019	8791
7.2. во странска валута	4044	4606	5069	5455	5844	5623	5801	6603	6913	7570	8091	8650	7433	7820	8123	8405	8620	9026	9485	9673	9975	10501	11496	12488
8. (6+7) Парична маса M4 - вкупно	176142	179095	178529	183125	187157	189730	192728	197359	197894	195276	190178	195525	192681	192775	190377	192480	190840	191949	191593	195704	195732	199943	201445	207262

годишни стапки на пораст

1. Готови пари во оптик	12,96	8,32	4,71	5,22	6,81	2,10	0,53	-0,02	-1,15	0,21	-2,69	-1,71	-2,87	-5,35	-6,82	-9,54	-11,82	-12,02	-8,59	-9,69	-12,52	-11,93	-8,55	-7,59
2. Депозитни пари	44,13	47,19	38,44	37,56	43,17	50,18	38,38	37,90	38,18	37,15	32,48	24,43	19,47	13,88	11,83	7,05	3,36	0,43	3,87	3,43	-0,60	5,79	3,34	-1,54
3. Парична маса M1	30,86	30,56	24,29	24,11	28,33	30,15	22,47	22,69	22,17	21,99	18,71	14,52	11,26	7,05	5,24	1,20	-1,80	-3,64	-0,43	-0,85	-4,53	-0,18	-0,48	-3,50
4. Краткорочни депозити	26,92	24,44	22,61	20,31	18,45	15,96	17,03	19,16	18,75	13,90	6,35	4,23	4,69	4,03	3,49	3,18	0,20	-0,38	-3,93	-3,36	-2,36	1,46	6,51	7,21
4.1. во денари	50,14	43,46	37,77	29,82	24,11	17,82	18,97	20,87	15,22	8,63	-6,15	-10,82	-10,97	-11,51	-16,77	-18,48	-20,80	-20,93	-29,99	-28,76	-25,25	-22,36	-10,72	-7,76
4.2. во странска валута	12,05	11,79	12,27	13,42	14,19	14,50	15,49	17,84	21,62	18,46	17,22	17,29	18,14	17,30	20,46	21,16	17,35	16,28	17,33	16,69	15,28	20,36	18,52	17,08
5. Парична маса M2 - денарски	40,99	37,42	31,48	27,20	26,00	23,21	20,52	21,70	18,33	14,39	4,59	0,82	-1,18	-3,26	-7,07	-9,68	-12,12	-12,95	-16,69	-15,97	-15,66	-12,17	-5,70	-5,54
6. Парична маса M2 - вкупно	27,95	26,03	23,05	21,31	21,01	19,58	18,45	20,10	19,66	16,00	9,58	7,15	6,44	4,85	3,95	2,65	-0,35	-1,29	-2,99	-2,68	-2,95	1,01	4,53	3,97
7. Долгорочни депозити	62,78	69,02	80,76	67,30	59,15	58,40	52,14	64,74	65,14	87,55	94,33	88,45	65,03	56,99	50,86	44,14	36,98	38,62	34,91	24,78	23,55	18,69	20,94	27,88
7.1. во денари	89,93	89,73	92,20	57,43	59,19	58,61	55,16	52,85	55,08	83,83	91,89	71,02	49,25	45,18	41,63	34,11	26,32	18,27	9,00	3,11	2,93	-1,18	-0,33	10,02
7.2. во странска валута	39,11	51,17	70,44	78,38	59,11	58,17	48,93	78,65	76,67	91,45	96,81	108,03	83,80	69,77	60,25	54,08	47,51	60,52	63,50	46,50	44,29	38,72	42,09	44,37
8. Парична маса M4 - вкупно	29,34	27,77	25,34	23,32	22,83	21,41	20,13	22,32	22,02	19,55	13,79	11,23	9,39	7,64	6,64	5,11	1,97	1,17	-0,59	-0,84	-1,09	2,39	5,92	6,00

1) Ревидирани податоци: Почнувајќи со кварталниот извештај за Q1 2009 податоците се ревидирани согласно со новата усвоена методологија за периодот од јануари 2003

2) Почнувајќи од Јануари 2009 година податоците се компилирани врз основа на новиот Сметковен план за банки

Табела 12

Побарувања на останати депозитни институции (банки и штедилници)

во милиони денари

I. НЕДРЖАВЕН СЕКТОР**- Нефинансиски друштва (јавни и приватни друштва)**

Период	Кредити				Пресметана камата		Достасани неплатени и сомнителни и спорни побарувања по кредити		Хартии од вредност		Акции	
	Според валута		Според рочност		Според валута		Според валута		Според валута		Според валута	
	Во денари	Во странска валута	Кратко-рочни	Долго-рочни	Во денари	Во странска валута	Во денари	Во странска валута	Во денари	Во странска валута	Во денари	Во странска валута
XII.03	20696	5717	15577	10836	313	33	7956	1346	0	0	596	0
XII.04	23010	9796	17499	15307	253	45	7479	1098	5	0	514	0
XII.05	23077	15318	17065	21330	280	44	7496	1115	3	0	446	0
2006												
I	23167	15417	17233	21351	297	64	7759	1135	3	0	440	0
II	23894	15834	17833	21895	349	49	7627	1136	3	0	440	0
III	24710	16455	18491	22674	313	76	7470	1179	3	0	439	0
IV	25073	17080	19034	23119	350	61	7627	1178	3	0	439	0
V	25307	17425	18905	23827	370	55	7651	1190	3	0	439	0
VI	26994	17952	20122	24824	351	62	7553	1353	3	0	452	0
VII	26887	18240	19674	25453	332	76	7700	1396	3	0	453	0
VIII	26400	18670	18975	26095	347	70	8154	1375	3	0	453	0
IX	26844	19199	19431	26612	327	75	7214	1147	3	0	453	0
X	28256	19700	20280	27676	322	85	7555	1205	3	0	453	0
XI	28528	20416	19736	29208	355	82	7504	1130	3	0	444	0
XII	29812	20668	20288	30192	334	76	7243	1120	13	0	446	0
2007												
I	30579	20573	20504	30648	324	87	7206	1204	13	0	447	0
II	31619	21465	21099	31985	395	67	7089	1126	13	0	446	0
III	32448	22064	21338	33174	366	88	7123	1119	13	0	428	0
IV	32846	22185	21212	33819	360	88	7266	1172	13	0	414	0
V	32934	22804	21279	34459	382	101	7558	1204	13	0	402	0
VI	34500	23870	22261	36109	372	112	7280	1275	13	0	382	0
VII	35731	24235	22739	37227	383	93	6953	1264	64	0	382	0
VIII	36823	24664	23221	38266	425	95	6918	1361	64	0	382	0
IX	38493	25632	25166	38959	449	80	7039	1338	64	0	381	0
X	39167	25263	24718	39712	411	93	6656	1315	64	0	365	0
XI	40105	26125	25207	41023	426	86	6595	1239	75	0	373	0
XII	42409	27165	26611	42963	420	88	5984	1108	80	0	362	0
2008												
I	43232	27338	27182	43388	429	93	6179	1517	80	0	372	0
II	45778	27581	28942	44417	460	89	6182	1611	80	0	361	0
III	48372	28052	30308	46116	473	93	6164	1179	80	0	356	0
IV	50391	29094	31768	47717	487	118	6165	1108	80	0	360	0
V	51282	29345	31998	48629	513	105	6281	1017	80	0	360	0
VI	53261	29736	32909	50088	524	107	6243	1136	80	0	346	0
VII	54752	31037	34092	51697	542	101	6179	1068	80	0	344	0
VIII	55018	31661	34269	52410	615	105	6102	1058	80	0	343	0
IX	56824	32637	36229	53232	572	133	5993	1134	80	0	342	0
X	58138	32802	36422	54518	590	120	6092	1183	80	0	341	0
XI	59463	32757	37390	54830	658	111	6209	1284	80	0	340	0
XII	61309	32796	37811	56294	567	96	6335	1235	22	0	341	0
2009												
I	61364	32442	37678	56127	506	212	4830	2328	0	0	349	0
II	63338	32359	38455	57242	513	230	4933	2349	0	0	349	0
III	63690	31918	38221	57387	528	209	5227	2856	0	0	355	0
IV	63847	31998	39012	56833	531	193	5187	3071	0	0	354	0
V	63289	31297	37902	56684	564	201	5645	3127	0	0	358	0
VI	62440	30727	36971	56195	529	200	5858	3156	0	0	355	0
VII	62624	30921	37162	56383	538	193	5963	3091	0	0	354	0
VIII	62185	30751	36300	56636	596	211	6073	3161	0	0	356	0
IX	61796	30305	35238	56863	596	195	6309	3517	0	0	358	0
X	61178	30519	33811	57886	570	188	7040	3515	0	0	363	0
XI	62024	31073	34709	58388	602	200	7006	3518	0	0	353	6
XII	64196	31381	35418	60159	529	187	6300	3567	0	0	352	6

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Побарувања на останати депозитни институции (банки и штедилници)

во милиони денари

I. НЕДРЖАВЕН СЕКТОР

- Домаќинства

(Физички лица и самостојни вршители на дејност со личен труд)

Период	Кредити				Пресметана камата		Достасани ненаплатени и сомнителни и спорни побарувања по кредити		Кредити						
	Според валута		Според рочност		Според валута		Според валута		Според намена						
	Во денари	Во странска валута	Кратко-рочни	Долго-рочни	Во денари	Во странска валута	Во денари	Во странска валута	Потрошувачки кредити	Авто-билески	За станбена изградба	Рамковни кредити	Останати	За вршење на самостојна дејност	
2003	XII	9569	3	2141	7431	93	0	680	18	-	-	1499	1175	6695	203
2004	XII	14966	344	2902	12408	132	0	1023	15	-	-	2018	1490	11342	460
2005	XII	20763	717	4079	17401	205	0	1416	24	-	-	2803	2350	15390	937
2006	III	21889	963	4543	18309	216	0	1530	24	-	-	2910	2723	16131	1088
	IV	22418	1088	4637	18869	222	0	1574	22	-	-	2964	2810	16531	1201
	VI	23930	1323	4928	20325	227	0	1724	24	-	-	3177	3183	17504	1388
	VII	24745	1400	5105	21040	239	0	1657	26	-	-	3335	3377	17995	1438
	VIII	25450	1438	5436	21452	246	0	1752	28	-	-	3422	3687	18320	1459
	IX	26112	1496	5601	22007	243	0	1459	29	-	-	3512	3894	18694	1508
	X	26966	1580	5885	22661	256	0	1556	29	-	-	3636	4183	19128	1599
	XI	27902	1636	6201	23337	246	0	1583	29	-	-	3781	4479	19596	1682
	XII	29150	1675	6478	24347	244	0	1608	32	-	-	3901	4818	20325	1781
2007	I	30099	1682	7196	24585	257	0	1629	32	-	-	3978	5582	20407	1814
	II	30693	1667	7332	25028	258	0	1664	38	-	-	4065	5701	20699	1895
	III	32040	1720	7745	26015	266	0	1556	34	-	-	4188	6140	21442	1990
	IV	33423	1794	8250	26967	272	0	1575	34	-	-	4315	6587	22250	2065
	V	34892	1835	8819	27908	283	0	1676	34	-	-	4450	7117	23011	2149
	VI	36444	1903	9195	29152	288	0	1660	39	-	-	4640	7523	23983	2201
	VII	38420	1929	9888	30461	303	0	1708	39	-	-	4848	8106	25158	2237
	VIII	39836	1916	10506	31246	318	0	1821	81	-	-	5010	8605	25833	2304
	IX	41153	1951	10870	32234	325	0	1955	87	-	-	5211	8979	26562	2352
	X	42504	2012	11368	33148	334	0	1945	89	-	-	5361	9346	27357	2452
	XI	44094	2113	11634	34573	334	0	2010	85	-	-	5570	9643	28431	2563
	XII	45905	2249	12149	36005	332	0	2050	93	-	-	5772	10165	29548	2669
2008	I	47206	2297	12788	36715	370	0	2112	111	-	-	5897	10737	30133	2736
	II	48894	2435	13277	38052	370	0	2185	124	-	-	6041	11151	31290	2847
	III	50650	2589	13748	39491	393	0	2284	123	-	-	6220	11614	32455	2950
	IV	52333	2922	14214	41041	405	0	2285	58	-	-	6448	11985	33773	3049
	V	53803	3217	14756	42264	417	0	2431	98	-	-	6740	12502	34652	3126
	VI	55243	3455	15246	43452	428	0	2556	225	-	-	7114	12949	35465	3170
	VII	56761	3824	15599	44986	436	0	2761	199	-	-	7468	13317	36211	3589
	VIII	57889	3991	16160	45720	464	0	2903	208	-	-	7767	13829	36740	3544
	IX	58961	4100	16367	46694	461	0	3116	233	-	-	8110	14022	37424	3505
	X	60318	4130	16512	47936	476	0	3182	242	-	-	8487	14230	38103	3628
	XI	61020	4122	16693	48449	480	0	3198	251	-	-	8730	14409	38380	3623
	XII	61222	4083	16392	48913	460	0	3450	245	-	-	8932	14263	38303	3807
2009	I	61987	4064	17053	48998	1036	30	3977	273	23382	4252	13162	16664	4329	4262
	II	61895	3997	16973	48920	1038	30	4022	299	23238	4237	13273	16562	4352	4231
	III	62136	3932	17293	48776	1060	28	4058	310	23147	4213	13615	16758	4384	3953
	IV	62112	3850	17360	48601	1083	28	4187	318	23029	4249	13722	16876	4329	3756
	V	61996	3800	17577	48219	1125	29	4556	330	22697	4214	13732	17131	4256	3766
	VI	61752	3707	17668	47791	1151	30	4999	343	23553	4177	13730	17287	2909	3803
	VII	61669	3631	17652	47648	1184	30	5266	355	23357	4183	13834	17286	2892	3748
	VIII	61544	3567	17887	47224	1227	32	5409	368	23008	4138	13862	17550	2866	3686
	IX	61409	3485	17980	46914	1244	30	5570	400	22793	4102	13878	17666	2854	3602
	X	61278	3446	17932	46792	1278	31	5713	404	22620	4083	13953	17640	2838	3592
	XI	61433	3402	17915	46921	1302	30	5706	400	22602	4061	14080	17633	2840	3619
	XII	61366	3351	17612	47105	1258	28	5424	432	22542	4074	14233	17375	2864	3629

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Побарувања на останати депозитни институции (банки и штедилници)

во милиони денари

I. НЕДРЖАВЕН СЕКТОР**- Останато****(Непрофитни институции кои им служат на домаќинствата, Останати финансиски институции, Локална самоуправа)**

Период	Кредити				Пресметана камата		Достасани пеналатени и сомнителни и спорни побарувања по кредити		Хартии од вредност		Акции	
	Според валута		Според рочност		Според валута		Според валута		Според валута		Според валута	
	Во денари	Во странска валута	Краткорочни	Долгорочни	Во денари	Во странска валута	Во денари	Во странска валута	Во денари	Во странска валута	Во денари	Во странска валута
2003 XII	57	159	120	96	0	0	4	0	0	0	0	0
2004 XII	34	99	45	88	0	0	4	0	0	0	0	0
2005 XII	25	9	16	18	0	0	35	0	0	0	0	0
2006 I	25	8	17	16	0	0	35	0	0	0	0	0
II	38	8	31	15	0	0	35	0	0	0	0	0
2006 III	38	7	31	14	0	0	35	0	0	0	0	0
IV	44	6	37	13	0	0	35	0	0	0	0	0
V	42	5	34	13	0	0	35	0	0	0	0	0
VI	31	3	22	12	0	0	36	0	0	0	0	0
VII	31	3	24	10	0	0	36	0	0	0	0	0
VIII	25	2	18	9	0	0	36	0	0	0	0	0
IX	24	2	17	9	0	0	36	0	0	0	0	0
X	11	4	6	9	0	0	36	0	0	0	0	0
XI	13	3	7	9	0	0	36	1	0	0	0	0
XII	15	3	9	9	0	0	36	1	0	0	0	0
2007 I	18	2	13	7	0	0	36	0	0	0	0	0
II	20	2	15	7	0	0	36	0	0	0	0	0
III	23	6	14	15	0	0	36	1	1	0	0	0
IV	20	6	11	15	0	0	36	1	1	0	0	0
V	35	5	15	25	0	0	36	1	1	0	0	0
VI	32	5	12	25	0	0	36	2	1	0	0	0
VII	34	9	14	29	0	0	125	1	1	0	0	0
VIII	32	9	14	27	0	0	128	1	1	0	0	0
IX	33	8	13	28	0	0	131	1	0	0	0	0
X	52	8	33	27	0	0	167	1	0	0	0	0
XI	71	15	35	51	0	0	170	1	0	0	0	0
XII	80	15	44	51	0	0	172	1	0	0	0	0
2008 I	81	16	46	51	0	0	174	37	0	0	0	0
II	74	15	39	50	0	0	177	1	0	0	0	0
III	76	16	42	50	0	0	180	1	0	0	0	0
IV	69	16	36	49	0	0	183	1	0	0	0	0
V	77	16	46	47	0	0	186	1	0	0	0	0
VI	78	16	47	47	0	0	188	1	0	0	0	0
VII	122	15	74	63	0	0	191	1	0	0	0	0
VIII	126	15	78	63	0	0	194	1	0	0	0	0
IX	120	15	72	63	0	0	196	3	0	0	0	0
X	115	15	68	62	0	0	199	4	0	0	0	0
XI	204	14	158	60	0	0	200	2	0	307	0	0
XII	131	14	95	50	0	0	205	2	0	307	0	0
2009 I	222	27	185	64	2	0	1	0	53	405	5	5
II	250	140	199	191	2	0	1	0	34	441	5	5
III	197	144	143	197	2	1	1	0	34	441	4	4
IV	206	143	153	197	2	1	1	0	34	442	4	4
V	157	142	97	202	2	1	1	0	34	442	4	4
VI	152	116	80	188	2	1	1	0	13	470	4	4
VII	160	83	70	173	2	1	1	0	13	473	4	4
VIII	115	83	60	138	1	1	1	0	13	473	4	4
IX	125	82	74	133	2	1	1	0	0	484	4	4
X	142	79	78	142	1	1	1	0	0	484	4	4
XI	137	53	71	119	2	0	1	0	0	493	4	4
XII	122	52	57	117	2	0	1	0	0	510	4	4

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Побарувања на останати депозитни институции (банки и штедилници)

во милиони денари

II. ДРЖАВА

Период	Кредити				Пресметана камата		Достасани неплатени и сомнителни и спорни побарувања по кредити		Хартии од вредност		Акции			
	Според валута		Според рочност		Според валута		Според валута		Според валута		Според валута			
	Во денари	Во странска валута	Кратко-рочни	Долго-рочни	Во денари	Во странска валута	во денари	во странска валута	во денари	во странска валута	во денари	во странска валута		
2003	XII	14	2	14	2	10	0	0	0	823	5889	0	0	
2004	XII	151	1	151	1	2	0	0	0	1571	5502	0	0	
2005	XII	43	0	41	2	1	0	0	0	7205	0	0	0	
2006	III	221	0	167	54	1	0	0	0	9831	0	0	0	
	IV	201	0	147	54	1	0	0	0	11214	0	0	0	
	V	177	0	126	51	1	0	0	0	11682	0	0	0	
	VI	290	0	240	50	1	0	0	0	11136	0	0	0	
	VII	215	0	166	49	2	0	0	0	12203	0	0	0	
	VIII	138	0	90	48	2	0	0	0	13021	0	0	0	
	IX	125	0	77	48	2	0	0	0	13044	0	0	0	
	X	252	0	205	47	1	0	0	0	13852	0	0	0	
	XI	282	0	236	46	1	0	0	0	13894	0	0	0	
	XII	267	0	236	31	1	0	0	0	13365	0	0	0	
	2007	I	287	0	257	30	1	0	0	0	13045	0	0	0
		II	313	0	283	30	1	0	0	0	13481	0	0	0
III		261	0	143	118	1	0	0	0	14307	0	0	0	
IV		207	0	95	112	1	0	0	0	15173	0	0	0	
V		181	0	76	105	1	0	0	0	16084	0	0	0	
VI		160	0	59	101	1	0	0	0	16975	0	0	0	
VII		198	0	42	156	1	0	0	0	16834	0	0	0	
VIII		175	0	24	151	1	0	0	0	17667	0	0	0	
IX		162	0	17	145	2	0	0	0	14141	0	0	0	
X		150	0	11	139	1	0	0	0	12887	0	0	0	
XI		144	0	4	140	1	0	0	0	12923	0	0	0	
XII		138	0	4	134	1	0	0	0	12837	0	0	0	
2008	I	132	0	4	128	1	0	0	0	12342	0	0	0	
	II	127	0	4	123	1	0	0	0	10911	0	0	0	
	III	120	0	4	116	1	0	0	0	10343	0	0	0	
	IV	115	0	4	111	1	0	0	0	9394	0	0	0	
	V	107	0	3	104	1	0	0	0	8292	0	0	0	
	VI	102	0	3	99	1	0	0	0	7492	0	0	0	
	VII	98	0	3	95	1	0	0	0	7281	0	0	0	
	VIII	98	0	3	95	1	0	0	0	7354	0	0	0	
	IX	99	0	3	96	1	0	0	0	7590	0	0	0	
	X	102	0	7	95	1	0	0	0	7912	0	0	0	
	XI	104	0	9	95	2	0	0	0	8310	0	0	0	
	XII	106	0	12	94	9	0	0	0	9252	0	0	0	
2009	I	39	184	23	201	0	0	12	0	9289	0	0	0	
	II	40	182	23	198	0	0	12	0	9272	0	0	0	
	III	44	22	28	38	0	0	12	0	13384	0	0	0	
	IV	44	21	27	38	0	0	12	0	9823	0	0	0	
	V	43	21	27	37	0	0	12	0	8422	0	0	0	
	VI	92	20	14	98	1	0	12	0	8932	91	0	0	
	VII	91	19	14	96	0	0	12	0	9461	215	0	0	
	VIII	91	18	14	95	0	0	12	0	9521	284	0	0	
	IX	90	18	14	94	0	0	12	0	9169	300	0	0	
	X	89	20	15	94	1	0	12	0	10161	302	0	0	
	XI	90	19	15	93	0	0	12	0	11350	363	0	0	
	XII	89	18	15	92	1	0	9	0	12571	359	0	0	

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 13

Обврски на останати депозитни институции (банки и штедилници) ^{1,2}
 во милиони денари

Период	Депозити											Хартии од вредност		Останати кредитни обврски	
	Во денари					Во странска валута									
	депозитни пари	депозити по вложување	орочени до 3 месеци	орочени над 3 месеци до 1 година	орочени над 1 година	отграничени депозити	депозити по вложување	орочени до 1 година	орочени над 1 година	отграничени депозити	Во денари	Во странска валута	Во денари	во странска валута	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
I. НЕДРЖАВЕН СЕКТОР															
- Нефинансиски друштва (јавни и приватни друштва)															
XI.03	8507	391	5830	899	231	90	4890	1481	0	463	0	0	0	0	
XI.04	8988	259	7813	1905	449	111	5010	4088	0	561	0	0	0	0	
XI.05	10143	218	7756	2294	662	107	4485	6502	0	535	0	0	0	0	
2006	III	9226	132	9279	2621	737	5113	6221	6	542	0	0	0	0	
	VI	10515	147	8235	2071	761	5420	6766	7	675	0	0	0	0	
	IX	11550	207	10185	2241	633	5267	7871	7	625	0	0	0	0	
	XII	12851	309	12317	2316	495	5990	8490	7	756	0	0	0	0	
2007	III	12849	435	13870	2059	473	72	9693	6327	7	522	0	0	0	
	VI	13798	386	16566	2232	1197	70	7830	9522	7	615	0	0	0	
	IX	15341	374	15358	2690	1393	71	7481	8676	7	659	0	0	0	
	XII	19786	536	12070	6508	830	61	7282	9437	44	654	0	0	0	
2008	I	18482	550	12808	6876	838	65	7613	9588	42	444	0	0	0	
	II	19184	361	13527	6979	899	79	7999	9707	42	559	0	0	0	
	III	18441	383	15511	5279	928	66	7212	10423	38	755	0	0	0	
	IV	18777	447	19230	2525	1011	136	7184	10556	46	1009	0	0	0	
	V	20254	294	17734	4752	1029	137	7296	11038	62	1289	0	0	0	
	VI	21009	307	17424	5278	1097	129	7969	10563	62	751	0	0	0	
	VII	18849	333	19104	5764	1266	143	7460	11274	166	490	0	0	0	
	VIII	20004	422	19222	5573	1348	145	7515	11822	167	1074	0	0	0	
	IX	20427	331	18807	4897	1417	162	9033	9941	207	996	0	0	0	
	X	19202	333	18405	5645	1438	172	7552	10196	210	787	0	0	0	
	XI	20287	328	11132	6744	1495	181	8822	10109	245	613	30	0	0	
	XII	22574	331	10699	6751	1504	149	8464	10794	170	455	30	0	0	
2009	I	19104	324	10724	6505	1282	375	8148	9949	251	1111	0	0	27	
	II	19140	332	11491	6078	1220	1063	6532	9933	257	1132	0	0	27	
	III	17644	261	12019	5709	1209	675	6598	9920	188	1423	0	0	27	
	IV	16796	615	13448	4241	1131	690	6574	10089	221	1341	0	0	27	
	V	17752	305	8226	8879	1134	674	7568	7177	219	1200	0	0	27	
	VI	18427	270	7180	10146	1050	569	6873	7209	236	1089	0	0	26	
	VII	17590	281	8636	4982	985	560	7494	7690	264	1305	0	0	26	
	VIII	19636	215	9044	5111	966	564	7523	9093	281	1202	0	0	26	
	IX	18135	289	8745	5773	927	557	7624	8303	237	1096	0	0	26	
	X	18211	215	8676	6453	948	533	7771	8974	233	1089	0	0	27	
	XI	18394	197	8585	6607	941	571	6860	9597	250	908	0	0	26	
	XII	18126	205	7499	7091	990	616	7718	9116	271	932	0	0	26	
- Домаќинства															
(Физички лица и самостојни вршители на дејност со личен труд)															
XI.03	2594	4504	2751	1004	2179	0	15774	10899	815	0	0	0	0	0	
XI.04	2565	4902	3125	2379	1820	0	16890	14529	1137	0	0	0	0	0	
XI.05	3004	5599	4020	4152	1461	0	19276	18581	1448	0	0	0	0	0	
2006	III	2901	6038	4693	4910	1503	0	19561	19639	1634	0	0	0	0	
	VI	3219	6705	5108	5449	1554	0	20291	20103	1751	0	0	0	0	
	IX	3084	6183	5648	6053	1652	0	20777	20970	2042	0	0	0	0	
	XII	3457	6941	7370	6912	1813	0	20791	21870	2245	0	0	0	0	
2007	III	3738	7263	8067	8712	1919	0	20758	22965	2445	0	0	0	0	
	VI	4084	8897	9369	10834	2240	0	21030	23374	2933	0	0	0	0	
	IX	4085	8935	9983	12605	2664	0	21550	24140	3247	0	0	0	0	
	XII	5302	8906	10666	15528	3151	0	21210	25872	3460	0	0	0	0	
2008	I	5278	7916	10889	16245	3193	0	21811	26737	3558	0	0	0	0	
	II	5704	7345	10959	16453	3221	0	21358	27497	4005	0	0	0	0	
	III	5848	6798	10654	16441	3301	0	21190	28296	4276	0	0	0	0	
	IV	6646	7095	10539	16360	3308	0	21545	29347	4400	0	0	0	0	
	V	6888	6761	10528	16277	3442	0	21483	30055	4493	0	0	0	0	
	VI	7443	6641	10583	16449	3614	0	21623	30614	4810	0	0	0	0	
	VII	7925	6332	10510	16535	3777	0	21799	31927	5145	0	0	0	0	
	VIII	7187	5936	10593	16669	3841	0	21596	33689	5362	0	0	0	0	
	IX	8037	5958	10564	16900	4001	0	21448	34795	5710	0	0	0	0	
	X	8213	5990	10161	16608	4494	0	20423	34426	6573	0	0	0	0	
	XI	7792	5814	9967	16474	4829	0	19588	34631	7233	0	0	0	0	
	XII	8753	5475	9296	16243	4697	0	19572	35780	8025	0	0	0	0	
2009	I	9830	3411	8995	15703	4799	185	18634	37572	7441	1167	0	0	8	
	II	9664	3169	8751	15084	4872	211	18578	39495	7857	1163	0	0	8	
	III	9549	2894	7571	13948	4845	199	18798	41870	8190	1133	0	0	10	
	IV	10477	3183	7017	13323	4860	234	19454	43330	8494	1142	0	0	10	
	V	10175	3034	6845	13073	4950	262	19492	44021	8745	1125	0	0	2	
	VI	9923	2987	7022	12563	4919	282	19770	44875	9163	1116	0	0	4	
	VII	10316	2897	7198	12387	4775	303	20177	45775	9623	1215	0	0	4	
	VIII	10101	2744	7281	12375	4692	349	20288	46327	9825	1337	0	0	4	
	IX	10179	2668	7662	12481	4809	335	20319	46811	10148	1373	0	0	6	
	X	11058	2868	7967	12680	5076	358	19871	47062	10696	1387	0	0	6	
	XI	10998	2790	8234	12825	5522	355	19528	47085	11692	1380	0	0	6	
	XII	12631	2708	8575	13006	6102	317	19518	47398	12679	1481	0	0	10	

1) Ревидирани податоци: Почнувајќи со кварталниот извештај за Q1 2009 податоците се ревидирани согласно со новата усвоена методологија за периодот од јануари 2003

2) Почнувајќи од Јануари 2009 година податоците се компилирани врз основа на новиот Сметковен план за банки

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Обврски на останати депозитни институции (банки и штедилници) ^{1,2}
 во милиони денари

Период 1	Депозити											Харти од вредност		Останати кредитни обврски	
	Во денари						Во странска валута					Во денари	Во странска валута	Во денари	Во странска валута
	депозитни пари	депозити по видување	орочени до 3 месеци	орочени над 3 месеци до 1 година	орочени над 1 година	ограничени депозити	депозити по видување	орочени до 1 година	орочени над 1 година	ограничени депозити					
2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15		
I. НЕДРЖАВЕН СЕКТОР															
- Останато															
(Непрофитни институции кои им служат на домаќинствата, Останати финансиски институции, Локална самоуправа)															
XII.03	1681	0	202	171	125	0	190	0	0	0	0	18	0		
XII.04	1570	0	172	167	37	0	354	0	0	0	0	28	0		
XII.05	1529	0	446	192	34	0	281	0	0	0	0	38	0		
2006 III	1535	0	345	206	32	0	239	0	0	0	0	38	0		
VI	1596	0	475	241	94	0	240	2	0	0	0	38	0		
IX	1683	0	263	256	135	0	347	0	0	0	0	38	0		
XII	1776	0	274	303	174	0	304	0	0	0	0	44	0		
2007 III	1818	0	249	329	216	0	279	0	0	0	0	42	0		
VI	2007	0	220	372	310	0	282	0	0	0	0	50	0		
IX	2275	0	211	398	358	0	310	0	0	0	0	49	0		
XII	2254	0	966	419	630	0	297	0	0	0	0	47	346		
2008 I	2230	0	979	398	715	0	279	0	0	0	0	47	344		
II	2188	0	965	428	787	0	258	0	0	0	0	47	343		
III	2092	0	961	435	856	0	264	0	0	0	0	61	0		
IV	2152	0	545	400	948	0	228	0	0	0	0	61	0		
V	2222	0	519	385	1161	0	228	0	0	0	0	61	0		
VI	2323	0	504	399	1214	0	265	0	0	0	0	58	0		
VII	2160	0	284	445	1213	0	257	0	0	0	0	58	0		
VIII	2281	0	288	443	1283	0	340	0	0	0	0	58	0		
IX	2261	0	345	445	1377	0	378	0	0	0	0	55	0		
X	2181	0	314	446	1523	0	373	0	0	0	0	64	0		
XI	2343	0	326	449	1541	0	360	0	0	0	10	64	0		
XII	2397	0	309	480	1640	0	546	26	0	0	10	102	0		
2009 I	1929	145	1586	1990	1577	21	528	464	166	3	0	422	77		
II	1896	113	1743	1849	1662	54	523	476	168	81	0	420	78		
III	2010	116	1391	1648	1743	61	492	503	179	3	0	368	0		
IV	1781	42	1421	1802	1747	70	470	529	180	10	0	370	1		
V	1819	56	1534	1884	1725	49	616	529	182	10	0	376	1		
VI	1932	191	1790	1706	1706	46	452	638	181	21	0	357	0		
VII	1695	45	1736	1954	1714	45	414	622	183	21	0	369	0		
VIII	1806	58	1754	2062	1699	42	431	635	185	19	0	348	1		
IX	1760	57	1743	2641	1968	46	365	650	187	9	0	340	0		
X	1854	31	1821	2694	2116	57	339	701	194	13	0	399	0		
XI	1870	144	2006	2750	2173	61	414	705	196	9	0	389	1		
XII	1791	24	1840	3158	2332	64	529	683	179	10	0	380	0		
II. ДРЖАВА															
XII.03	1154	64	372	104	156	0	25	0	0	0	0	887	0		
XII.04	551	128	379	15	104	0	27	0	0	0	0	889	0		
XII.05	833	128	539	14	48	0	1	0	0	0	0	770	0		
2006 III	786	129	502	21	48	0	0	0	0	0	0	725	0		
VI	1147	132	433	64	48	0	0	0	0	0	0	719	0		
IX	1123	132	434	25	49	0	1	0	0	0	0	700	0		
XII	1079	162	362	20	49	0	1	0	0	0	0	1029	0		
2007 III	1366	164	351	35	50	0	1	0	0	0	0	1029	0		
VI	878	166	444	32	50	0	0	0	0	0	0	1029	0		
IX	887	169	389	65	51	0	0	0	0	0	0	972	0		
XII	723	176	323	24	113	0	1	0	0	0	0	920	0		
2008 I	898	176	776	50	113	0	2	0	0	0	0	895	0		
II	888	177	773	34	113	0	2	0	0	0	0	909	0		
III	856	178	686	42	113	0	1	0	0	0	0	1111	0		
IV	758	178	764	24	103	0	1	0	0	0	0	1161	0		
V	735	179	739	30	104	0	0	0	0	0	0	1243	0		
VI	741	186	1009	23	97	0	1	0	0	0	0	1290	0		
VII	1917	133	814	131	97	0	1	0	0	0	0	1339	0		
VIII	843	8	796	25	97	0	1	0	0	0	0	1410	0		
IX	656	8	851	21	97	0	1	0	0	0	0	1426	0		
X	771	8	771	29	89	0	1	0	0	0	0	1439	0		
XI	668	8	879	25	89	0	2	0	0	0	0	1491	0		
XII	1251	8	854	40	90	0	2	0	0	0	0	1487	0		
2009 I	1018	1	93	12	61	45	8	0	41	0	0	1455	581		
II	1018	1	94	11	61	26	8	0	8	0	0	1498	707		
III	959	1	88	82	61	26	5	0	0	0	0	1652	1108		
IV	1048	1	88	82	61	18	8	0	0	0	0	1624	1112		
V	903	2	89	117	61	11	8	0	0	0	0	1630	1081		
VI	1034	1	90	117	61	6	6	0	0	0	0	1696	1024		
VII	1037	1	130	158	0	4	5	0	0	0	0	1652	1019		
VIII	1645	2	125	158	0	2	7	0	0	0	0	1676	1021		
IX	1669	2	118	158	0	1	6	0	0	0	0	1815	954		
X	1091	2	113	158	0	2	4	0	0	0	0	1801	955		
XI	932	2	88	142	0	4	5	0	0	0	0	1863	928		
XII	992	2	88	142	0	2	5	0	0	0	0	1958	870		

1) Ревидирани податоци: Почнувајќи со кварталниот извештај за Q1 2009 податоците се ревидирани согласно со новата усвоена методологија за периодот од јануари 2003

2) Почнувајќи од Јануари 2009 година податоците се компилирани врз основа на новиот Сметковен план за банки

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 14

Пондирани каматни стапки на банките за примени депозити и вкупно дадени кредити во % на годишно ниво

	XII.05	XII.06	XII.07	I.08	II.08	III.08	IV.08	V.08	VI.08	VII.08	VIII.08	IX.08	X.08	XI.08	XII.08	I.09 ¹⁾	II.09	III.09	IV.09	V.09	VI.09	VII.09	VIII.09	IX.09	X.09	XI.09	XII.09
A. ДЕНАРСКИ КАМАТНИ СТАПКИ																											
I. КАМАТНИ СТАПКИ НА ДЕНАРСКИ КРЕДИТИ	12,1	10,7	9,9	9,8	9,7	9,7	9,6	9,6	9,7	9,6	9,6	9,6	9,7	9,8	9,8	9,7	9,9	9,9	9,9	10,1	10,1	10,2	10,2	10,3	10,3	10,2	10,3
1.1. Каматни стапки на кредити без валутна конверзија	12,6	10,9	10,2	10,2	10,1	10,1	10,1	10,0	10,2	10,2	10,3	10,3	10,4	10,5	10,5	10,5	10,4	10,7	10,7	11,1	11,4	11,5	11,5	11,6	11,6	11,6	11,5
Каматни стапки на краткорочни кредити	11,4	9,9	8,9	8,8	8,8	8,7	8,6	8,7	8,9	8,9	9,0	8,9	9,0	9,2	9,2	8,9	8,8	9,0	9,2	9,5	9,6	9,7	9,9	10,0	10,0	10,0	10,0
- на краткорочни кредити на претпријатија	10,7	9,5	8,6	8,5	8,5	8,5	8,5	8,5	8,7	8,7	8,8	8,7	8,8	9,0	9,0	8,8	8,7	8,9	9,1	9,4	9,6	9,7	9,9	9,9	9,9	9,9	9,9
- на краткорочни кредити на население	19,4	16,9	13,4	13,2	13,1	12,3	12,2	12,3	12,2	12,3	12,5	12,6	13,4	13,3	13,5	13,6	13,0	13,2	13,6	13,4	13,4	13,5	13,5	14,1	14,3	14,3	14,3
Каматни стапки на долгорочни кредити	13,5	11,7	11,3	11,3	11,2	11,2	11,3	11,2	11,3	11,4	11,4	11,5	11,7	11,7	11,6	11,7	11,6	11,8	11,8	12,2	12,6	12,6	12,6	12,6	12,6	12,6	12,5
- на долгорочни кредити на претпријатија	10,0	8,4	8,4	8,4	8,4	8,4	8,4	8,4	8,6	8,6	8,6	8,6	8,7	8,8	8,8	9,0	9,0	9,3	9,4	9,7	9,8	9,7	9,8	9,8	9,8	9,8	9,8
- на долгорочни кредити на население	15,3	14,3	13,3	13,2	13,1	13,0	13,1	12,9	12,9	13,0	13,0	13,1	13,3	13,4	13,4	13,4	13,4	13,5	13,5	14,0	14,6	14,6	14,6	14,6	14,6	14,6	14,6
1.2. Каматни стапки на кредити со валутна конверзија	11,1	10,3	9,5	9,4	9,3	9,2	9,1	9,1	9,0	9,0	8,9	8,9	9,0	9,1	9,1	9,0	9,1	9,1	9,2	9,3	9,1	9,1	9,2	9,2	9,3	9,2	9,3
Каматни стапки на краткорочни кредити	9,0	8,1	7,2	7,3	7,2	7,2	7,2	7,2	7,4	7,3	7,3	7,7	7,7	7,5	7,4	7,4	7,5	7,9	8,4	8,6	8,8	8,8	8,9	9,0	9,0	9,0	8,9
- на краткорочни кредити на претпријатија	9,1	8,3	7,2	7,4	7,2	7,2	7,2	7,2	7,4	7,4	7,4	7,4	7,8	7,5	7,4	7,4	7,5	7,9	8,4	8,6	8,8	8,9	8,9	9,1	9,0	9,0	8,9
- на краткорочни кредити на население	8,1	7,0	7,1	7,1	7,3	7,1	7,2	7,2	7,2	6,9	6,9	9,1	7,3	7,4	7,3	7,5	7,9	7,8	8,1	8,2	8,6	8,7	8,2	8,4	8,5	8,5	8,2
Каматни стапки на долгорочни кредити	11,5	10,6	9,6	9,5	9,4	9,3	9,2	9,2	9,1	9,1	9,0	9,0	9,1	9,2	9,2	9,1	9,2	9,2	9,3	9,3	9,1	9,2	9,2	9,2	9,3	9,2	9,3
- на долгорочни кредити на претпријатија	11,0	10,4	9,3	9,1	9,0	8,9	8,9	8,9	8,9	8,8	8,7	8,7	8,7	9,1	9,0	8,9	9,0	9,3	9,3	9,5	9,4	9,5	9,5	9,4	9,7	9,6	9,7
- на долгорочни кредити на население	11,9	10,8	9,8	9,8	9,7	9,6	9,5	9,4	9,4	9,3	9,2	9,2	9,4	9,4	9,4	9,3	9,3	9,1	9,2	9,2	8,8	8,9	8,9	9,0	9,0	8,9	9,0
2. КАМАТНИ СТАПКИ НА ДЕНАРСКИ ДЕПОЗИТИ	5,6	4,4	5,3	5,4	5,5	5,6	5,5	5,7	5,8	5,9	6,0	6,1	6,2	6,5	6,5	6,8	6,8	6,6	6,7	6,8	6,8	7,2	7,2	7,4	7,4	7,4	7,5
2.1. Каматни стапки на денарски депозити без валутна конверзија	5,7	4,5	5,6	5,7	5,9	5,9	5,9	6,0	6,1	6,2	6,3	6,4	6,5	6,7	6,8	7,1	7,1	7,2	7,3	7,7	7,8	7,9	8,1	8,2	8,2	8,3	8,4
Каматни стапки на депозити по видување	7,2	3,4	5,4	5,3	5,4	5,5	5,5	5,6	5,8	6,0	6,0	6,0	6,1	6,2	6,2	6,4	6,4	6,4	6,4	6,5	6,6	6,8	7,0	7,0	7,2	7,2	7,1
- на депозити по видување	0,6	0,7	2,3	2,3	3,3	3,5	3,0	2,4	1,1	1,4	1,3	1,4	1,3	1,6	1,5	2,3	2,3	2,3	2,2	1,5	1,6	1,6	0,1	0,2	0,1	0,1	0,2
- на краткорочно орочени депозити	7,3	3,4	5,4	5,3	5,3	5,4	5,4	5,5	5,8	5,9	5,9	5,9	6,0	6,0	6,0	6,2	6,2	6,2	6,3	6,3	6,4	6,7	6,9	6,9	7,1	7,1	7,0
- на долгорочно орочени депозити	7,3	6,7	7,5	7,4	7,5	7,6	7,5	7,6	8,4	8,5	8,6	8,6	8,6	8,6	8,6	8,9	9,1	9,1	9,2	9,2	9,0	9,0	9,0	9,0	9,0	9,1	9,1
Каматни стапки на депозити со валутна конверзија	4,8	5,0	5,7	5,9	6,0	6,1	6,0	6,1	6,2	6,2	6,4	6,5	6,6	6,9	7,0	7,4	7,4	7,5	7,6	8,0	8,2	8,3	8,4	8,5	8,5	8,6	8,7
- на депозити по видување	1,0	1,0	1,1	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,4	1,2	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,1
- на краткорочно орочени депозити	7,0	6,7	6,9	7,1	7,1	7,2	7,1	7,1	7,2	7,2	7,3	7,4	7,4	7,8	7,9	7,9	7,9	8,0	8,2	8,7	8,8	8,9	9,0	9,1	9,1	9,1	9,1
- на долгорочно орочени депозити	8,0	8,0	8,3	8,2	8,2	8,2	8,1	8,3	8,4	8,4	8,5	8,6	8,9	9,0	9,1	9,2	9,2	9,2	9,7	9,8	10,1	10,2	10,3	10,3	10,5	10,6	10,7
2.2. Каматни стапки на денарски депозити со валутна конверзија	4,4	3,4	3,9	3,8	3,8	3,9	4,1	4,2	4,5	4,5	4,4	5,1	5,1	5,1	5,0	4,8	4,8	4,4	4,3	4,1	3,8	3,2	3,3	3,5	3,5	3,5	3,6
Каматни стапки на депозити со валутна конверзија	4,4	3,3	3,9	3,7	3,8	3,9	4,0	4,2	4,5	4,4	4,4	5,1	5,1	5,1	5,0	4,8	4,8	4,4	4,3	4,1	3,8	3,1	3,3	3,5	3,5	3,5	3,5
- на краткорочно орочени депозити	4,5	3,2	3,9	3,7	3,8	3,9	4,0	4,2	4,5	4,5	4,4	5,1	5,1	5,1	5,0	4,8	4,8	4,4	4,2	4,1	3,7	3,0	3,2	3,4	3,5	3,5	3,5
- на долгорочно орочени депозити	3,7	5,8	4,0	4,0	4,0	3,9	3,9	3,9	3,9	3,9	3,9	3,9	4,0	4,4	4,3	4,8	4,5	5,6	5,5	5,5	5,5	5,5	6,0	7,1	7,1	7,1	7,1
Каматни стапки на денарски депозити со валутна конверзија	8,8	8,3	8,3	8,2	8,2	8,2	8,2	8,5	8,5	8,5	9,2	9,2	9,2	8,8	9,2	9,2	9,6	9,6	9,6	7,6	7,6	7,6	7,6	7,6	7,6	7,6	7,6
- на краткорочно орочени депозити		8,8	8,3	8,3	8,1	8,1	8,1	8,1	8,2	8,2	8,9	8,9	8,9	8,2	8,9	8,9	8,0	8,0	8,0	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5
- на долгорочно орочени депозити			8,0	9,0	9,0	9,9	9,9	9,9	9,9	9,9	9,9	9,9	9,9	9,9	9,9	9,9	9,9	9,9	9,9	9,9	9,9	9,7	9,7	9,7	9,7	9,7	9,7

1) Почнувајќи од Јануари 2009, каматните стапки се пондерираат согласно новиот Сметковен план за банки.
Извор: Народна банка на Република Македонија.

Пондирани каматни стапки на банките за примени депозити и вкупно дадени кредити

во % на годишно ниво

	XII.05	XII.06	XII.07	I.08	II.08	III.08	IV.08	V.08	VI.08	VII.08	VIII.08	IX.08	X.08	XI.08	XII.08	I.09 ¹⁾	II.09	III.09	IV.09	V.09	VI.09	VII.09	VIII.09	IX.09	X.09	XI.09	XII.09	
Б. ДЕВИЗНИ КАМАТНИ СТАПКИ																												
1. КАМАТНИ СТАПКИ НА ДЕВИЗНИ КРЕДИТИ	7,8	8,5	8,5	8,2	8,1	8,1	8,0	8,1	8,1	8,1	8,0	8,1	8,3	7,8	7,2	6,6	7,0	7,4	7,4	7,5	7,7	7,6	7,6	7,6	7,5	7,6	7,6	
1.1. Каматни стапки на краткорочни девизни кредити	8,1	8,4	8,1	7,6	7,4	7,4	7,4	7,5	7,5	7,4	7,3	7,4	7,8	7,0	6,2	5,7	6,2	7,0	7,2	7,2	7,3	7,3	7,3	7,3	7,2	7,2	7,4	
Каматни стапки на краткорочни девизни кредити	8,0	8,4	8,0	7,6	7,4	7,4	7,4	7,5	7,5	7,4	7,3	7,4	7,8	7,0	6,2	5,7	6,2	7,0	7,2	7,2	7,3	7,3	7,3	7,3	7,2	7,2	7,4	
- одобрени во ЕВРА	8,1	8,4	8,1	7,7	7,6	7,7	7,7	7,7	7,7	7,6	7,7	7,8	8,3	7,5	6,8	6,3	6,8	7,2	7,4	7,4	7,6	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,7	
- одобрени во САД долари	7,4	8,0	6,8	5,7	4,9	4,5	4,8	4,7	4,7	4,6	4,9	5,8	4,5	3,1	2,5	2,7	6,0	6,1	6,2	5,9	5,9	6,1	6,2	6,0	6,0	6,0		
Каматни стапки на краткорочни девизни кредити	16,2	13,3	12,4	12,1	12,0	12,0	12,1	11,8	11,7	11,5	11,5	11,9	11,9	11,8	12,8	10,0	9,3	12,5	12,0	11,1	11,1	10,5	10,1	9,4	9,7	9,4	9,6	
- одобрени во ЕВРА	16,2	13,3	12,4	12,1	12,0	12,0	12,1	11,8	11,7	11,5	11,6	11,9	12,0	11,8	12,8	10,0	9,3	12,5	12,1	11,5	11,8	11,1	10,5	10,2	10,2	9,9	10,0	
- одобрени во САД долари								3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,1	3,0	3,0	3,0	2,4	2,0	2,0	2,0	
1.2. Каматни стапки на долгорочни девизни кредити	7,8	8,5	8,7	8,4	8,3	8,4	8,2	8,3	8,4	8,3	8,3	8,4	8,5	8,0	7,5	6,9	7,3	7,5	7,5	7,5	7,8	7,7	7,6	7,6	7,6	7,7	7,6	
Каматни стапки на долгорочни девизни кредити	7,6	8,4	8,7	8,4	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,5	8,0	7,3	6,6	7,0	7,3	7,3	7,3	7,4	7,3	7,2	7,2	7,2	7,3	7,3	
- одобрени во ЕВРА	7,6	8,5	8,7	8,5	8,4	8,4	8,4	8,4	8,4	8,3	8,3	8,4	8,5	8,1	7,4	6,7	7,1	7,3	7,3	7,3	7,4	7,3	7,2	7,2	7,2	7,3	7,3	
- одобрени во САД долари	6,9	7,6	7,1	6,6	5,6	5,3	5,3	5,1	5,0	4,9	5,2	5,3	6,4	4,2	3,7	2,9	3,0	6,3	6,3	6,3	6,1	6,3	6,4	6,4	6,4	6,4	6,5	
Каматни стапки на долгорочни девизни кредити	10,4	9,2	8,6	8,5	8,4	8,5	7,7	8,3	8,4	8,4	8,4	8,5	8,5	8,0	8,5	8,6	8,6	8,6	8,6	8,8	10,3	10,3	10,3	10,2	10,2	10,2	10,2	
- одобрени во ЕВРА	10,4	9,2	8,6	8,5	8,4	8,5	7,7	8,3	8,4	8,4	8,4	8,5	8,5	8,0	8,5	8,6	8,6	8,6	8,6	8,8	10,3	10,3	10,3	10,2	10,2	10,2	10,2	
- одобрени во САД долари	4,2	4,1	4,7	4,5	4,5	4,4	4,4	3,2	3,1	3,1	3,0	3,1	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	2,5	2,8	2,8	2,8	3,0	2,8	2,8	2,8	2,8	
2. КАМАТНИ СТАПКИ НА ДЕВИЗНИ	1,4	1,8	2,0	2,1	2,2	2,2	2,2	2,3	2,3	2,3	2,4	2,5	2,7	2,9	3,0	3,1	3,2	3,2	3,2	3,2	3,3	3,3	3,3	3,3	3,3	3,4	3,4	
2.1. Каматни стапки на девизни депозити	1,7	2,1	2,3	2,3	2,3	2,3	2,3	2,5	2,4	2,5	2,5	2,6	2,8	2,7	2,7	2,7	2,8	2,6	2,6	2,1	2,3	2,2	2,2	2,1	2,1	2,3	2,2	
- на депозити по видување	0,5	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,7	0,6	0,7	0,7	0,7	0,5	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3	0,4	
- примени во ЕВРА	0,5	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,7	0,6	0,7	0,7	0,7	0,5	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3	0,4	
- примени во САД долари	0,5	0,6	0,6	0,6	0,5	0,4	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,3	0,4	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,4	
- на краткорочно орочени депозити	2,5	3,2	3,6	3,6	3,6	3,4	3,4	3,7	3,8	3,6	3,7	4,3	4,4	4,4	4,2	4,3	4,3	4,0	4,0	3,9	4,0	3,9	3,7	3,7	3,6	3,6	3,6	
- примени во ЕВРА	2,1	2,8	3,6	3,6	3,6	3,5	3,6	3,9	3,9	3,9	3,9	4,4	4,5	4,4	4,3	4,4	4,3	4,0	4,0	3,9	4,0	3,9	3,7	3,7	3,6	3,6	3,6	
- примени во САД долари	3,3	4,3	3,8	3,6	3,6	2,6	2,4	2,1	2,2	2,3	2,3	2,4	3,2	3,1	3,1	3,1	2,3	2,2	2,2	2,2	2,2	2,0	2,5	2,4	2,4	2,4	2,4	
- на долгорочно орочени депозити		3,0	2,7	2,9	2,9	3,0	2,8	2,5	2,6	3,9	3,8	4,0	3,8	3,1	2,5	3,8	4,7	4,8	4,8	4,8	4,8	4,8	4,7	4,8	4,8	5,0	5,0	
- примени во ЕВРА		3,0	2,7	2,9	2,9	3,0	2,8	2,5	2,6	3,9	3,8	4,0	3,8	3,1	2,5	4,2	4,7	4,8	4,8	4,8	4,8	4,8	4,7	4,8	4,8	5,0	5,0	
- примени во САД долари												2,5	2,5	2,5	2,5	1,5												
2.2. Каматни стапки на девизни депозити	1,3	1,7	1,9	2,0	2,1	2,2	2,2	2,2	2,3	2,4	2,5	2,7	3,0	3,1	3,2	3,3	3,3	3,4	3,4	3,5	3,6	3,6	3,5	3,5	3,6	3,6	3,6	
- на депозити по видување	0,6	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,7	
- примени во ЕВРА	0,7	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,9	0,9	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,9	0,9	0,9	0,9	0,8	
- примени во САД долари	0,5	0,6	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	
- на краткорочно орочени депозити	1,8	2,3	2,6	2,8	2,9	2,9	2,9	2,9	2,9	3,0	3,1	3,2	3,4	3,8	3,9	3,9	4,0	4,1	4,1	4,2	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3	
- примени во ЕВРА	1,8	2,3	2,6	2,9	3,0	3,0	2,9	3,0	3,0	3,1	3,2	3,3	3,6	4,0	4,1	4,1	4,2	4,3	4,3	4,4	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	
- примени во САД долари	1,7	2,3	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4	2,2	2,2	2,2	2,2	2,2	2,3	2,3	2,3	2,1	2,2	2,2	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1	2,2	2,2	
- на долгорочно орочени депозити	2,9	3,7	3,7	3,8	3,9	4,0	4,0	4,0	4,0	4,1	4,0	4,2	4,5	4,6	4,8	5,1	5,2	5,4	5,4	5,4	5,4	5,4	5,4	5,4	5,4	5,5	5,5	
- примени во ЕВРА	2,9	3,8	3,9	3,9	4,1	4,1	4,1	4,2	4,2	4,2	4,2	4,4	4,7	4,8	4,9	5,2	5,3	5,5	5,5	5,5	5,5	5,5	5,5	5,4	5,5	5,5	5,5	
- примени во САД долари	2,5	3,1	3,0	2,9	2,8	2,8	2,8	2,8	2,8	2,8	2,8	2,7	2,8	2,8	2,8	3,8	4,0	3,8	3,9	3,9	3,8	3,8	3,7	3,7	3,7	3,6	3,6	

1) Почнувајќи од Јануари 2009, каматните стапки се пондерираат согласно новиот Сметковен план за банки.

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 15

Каматни стапки на Народна банка на Република Македонија

во %

Период	Есконтна стапка	Активни каматни стапки - обезбедување на ликвидност		Пасивни каматни стапки - повлекување на ликвидност	
		Расположлив кредит преку ноќ-ломбарден кредит	Аукциски репо-трансакции	Благајнички записи - основна рочност*	
				тендер со износи	тендер со каматни стапки
XII-2003	6,5	14,0			6,2
I-2004	6,5	14,0			6,8
II-2004	6,5	14,0		7,5	
III-2004	6,5	14,0		8,0	
IV-2004	6,5	14,0		8,0	
V-2004	6,5	14,0		8,0	
VI-2004	6,5	14,0		8,0	
VII-2004	6,5	11,0		8,0	
VIII-2004	6,5	11,0		8,3	
IX-2004	6,5	11,0		8,6	
X-2004	6,5	11,0		9,0	
XI-2004	6,5	11,0		9,7	
XII-2004	6,5	13,0		10,0	
I-2005	6,5	13,0		10,0	
II-2005	6,5	13,0		10,0	
III-2005	6,5	13,0		10,0	
IV-2005	6,5	13,0		10,0	
V-2005	6,5	13,0		10,0	
VI-2005	6,5	13,0		10,0	
VII-2005	6,5	13,0		10,0	
VIII-2005	6,5	13,0		10,0	
IX-2005	6,5	13,0		10,0	
X-2005	6,5	13,0			10,0
XI-2005	6,5	13,0			9,1
XII-2005	6,5	13,0			8,5
I-2006	6,5	13,0			7,3
II-2006	6,5	11,0			7,1
III-2006	6,5	11,0			6,8
IV-2006	6,5	11,0			6,2
V-2006	6,5	11,0			5,7
VI-2006	6,5	9,5			5,8
VII-2006	6,5	9,5			5,6
VIII-2006	6,5	9,5			5,5
IX-2006	6,5	9,5			5,4
X-2006	6,5	9,5			5,5
XI-2006	6,5	9,5			5,7
XII-2006	6,5	9,5			5,7
I-2007	6,5	9,5			5,7
II-2007	6,5	9,5			5,4
III-2007	6,5	9,5			5,3
IV-2007	6,5	9,5			5,1
V-2007	6,5	9,5			5,0
VI-2007	6,5	7,5			4,9
VII-2007	6,5	7,5			5,1
VIII-2007	6,5	7,5			5,1
IX-2007	6,5	7,5			4,8
X-2007	6,5	7,5			4,8
XI-2007	6,5	7,5			4,7
XII-2007	6,5	7,5			4,77
I-2008	6,5	7,5			4,89
II-2008	6,5	7,5		5,15	
III-2008	6,5	7,5		5,85	
IV-2008	6,5	7,5		6,00	
V-2008	6,5	7,5		6,80	
VI-2008	6,5	8,5		7,00	
VII-2008	6,5	8,5		7,00	
VIII-2008	6,5	8,5		7,00	
IX-2008	6,5	8,5		7,00	
X-2008	6,5	8,5		7,00	
XI-2008	6,5	8,5		7,00	
XII-2008	6,5	8,5		7,00	
I-2009	6,5	8,5		7,00	
II-2009	6,5	8,5		7,00	
III-2009	6,5	8,5		7,00	
IV-2009	6,5	10,5		9,00	
V-2009	6,5	10,5		9,00	
VI-2009	6,5	10,5		9,00	
VII-2009	6,5	10,5		9,00	
VIII-2009	6,5	10,5		9,00	
IX-2009	6,5	10,5		9,00	
X-2009	6,5	10,5		9,00	
XI-2009	6,5	10,5		9,00	
XII-2009	6,5	10,0		8,50	

* 28 дена

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 16

Задолжителна резерва на банки и штедилници*
во милиони денари

Период	Стапки на задолжителна резерва на банки (%)			Задолжителна резерва на банки во денари						Задолжителна резерва на банки во евра		Задолжителна резерва на штедилници во денари		
	Обврски во домашна валута	Обврски во домашна валута со валутна клаузула	Обврски во странска валута	Процент од износот утврден од обврски во странска валута**	Задолжителна резерва	Просечно исполнување	Вишок/ Недостиг	Процент на исполнување (%)	Стапка на надомест (%)	Задолжителна резерва	Стапка на надомест (%)	Стапка на задолжителна резерва (%)	Задолжителна резерва	Стапка на надомест (%)
XII-2003	7,5		7,5	0,00	2.488	3.467	980	139,4	4,0	2.763	1,0	2,5	7	4,0
I-2004	7,5		7,5	0,00	2.519	3.005	486	119,3	4,0	2.768	1,0	2,5	7	4,0
II-2004	7,5		7,5	0,00	2.559	3.053	494	119,3	4,0	2.869	1,0	2,5	7	4,0
III-2004	7,5		7,5	0,00	2.558	3.069	511	120,0	4,0	2.895	1,0	2,5	8	4,0
IV-2004	7,5		7,5	0,00	2.574	2.961	387	115,1	4,0	2.934	1,0	2,5	8	4,0
V-2004	7,5		7,5	0,00	2.610	3.150	540	120,7	4,0	2.970	1,0	2,5	8	4,0
VI-2004	7,5		7,5	0,00	2.632	3.016	383	114,6	4,0	3.089	1,0	2,5	8	4,0
VII-2004	7,5		7,5	0,00	2.729	3.102	373	113,7	4,0	3.137	1,0	2,5	8	4,0
VIII-2004	7,5		7,5	0,00	2.741	3.052	312	111,4	2,0	3.149	1,0	2,5	8	2,0
IX-2004	7,5		7,5	0,00	2.827	3.139	375	111,1	2,0	3.190	1,0	2,5	8	2,0
X-2004	7,5		7,5	0,00	2.843	3.100	256	109,0	2,0	3.218	1,0	2,5	8	2,0
XI-2004	7,5		7,5	0,00	2.854	3.126	265	109,5	2,0	3.279	1,0	2,5	8	2,0
XII-2004	7,5		7,5	0,00	2.855	3.309	454	115,9	2,0	3.374	1,0	2,5	8	2,0
I-2005	10,0		10,0	0,00	3.844	4.214	370	109,6	2,0	4.492	0,0	2,5	9	2,0
II-2005	10,0		10,0	0,00	3.837	4.212	375	109,8	2,0	4.670	0,0	2,5	9	2,0
III-2005	10,0		10,0	0,00	3.926	4.288	362	109,2	2,0	4.721	0,0	2,5	9	2,0
IV-2005	10,0		10,0	0,00	4.074	4.400	326	108,0	2,0	4.772	0,0	2,5	10	2,0
V-2005	10,0		10,0	0,00	4.237	4.728	491	111,6	2,0	4.770	0,0	2,5	10	2,0
VI-2005	10,0		10,0	0,00	4.311	4.574	263	106,1	2,0	4.845	0,0	2,5	10	2,0
VII-2005	10,0		10,0	0,00	4.450	4.757	306	106,9	2,0	4.946	0,0	2,5	10	2,0
VIII-2005	10,0		10,0	0,00	4.098	4.399	300	107,3	2,0	5.000	0,0	2,5	11	2,0
IX-2005	10,0		10,0	0,00	3.877	4.184	307	107,9	2,0	5.214	0,0	2,5	11	2,0
X-2005	10,0		10,0	0,00	3.931	4.335	404	110,3	2,0	5.294	0,0	2,5	10	2,0
XI-2005	10,0		10,0	0,00	4.086	4.464	378	109,3	2,0	5.241	0,0	2,5	11	2,0
XII-2005	10,0		10,0	0,00	4.242	5.267	1.025	124,2	2,0	5.325	0,0	2,5	11	2,0
I-2006	10,0		10,0	0,00	4.352	4.573	220	105,1	2,0	5.396	0,0	2,5	11	2,0
II-2006	10,0		10,0	0,00	4.434	5.000	566	112,8	2,0	5.433	0,0	2,5	12	2,0
III-2006	10,0		10,0	0,00	4.542	4.944	403	108,9	2,0	5.507	0,0	2,5	12	2,0
IV-2006	10,0		10,0	0,00	4.674	5.162	488	110,4	2,0	5.572	0,0	2,5	12	2,0
V-2006	10,0		10,0	0,00	4.934	5.550	616	112,5	2,0	5.655	0,0	2,5	13	2,0
VI-2006	10,0		10,0	0,00	5.058	5.433	375	107,4	2,0	5.663	0,0	2,5	13	2,0
VII-2006	10,0		10,0	0,00	4.931	5.263	332	106,7	2,0	5.768	0,0	2,5	13	2,0
VIII-2006	10,0		10,0	0,00	5.030	5.435	405	108,1	2,0	5.874	0,0	2,5	14	2,0
IX-2006	10,0		10,0	0,00	5.213	5.549	336	106,4	2,0	6.003	0,0	2,5	14	2,0
X-2006	10,0		10,0	0,00	5.304	5.618	314	105,9	2,0	6.117	0,0	2,5	14	2,0
XI-2006	10,0		10,0	0,00	5.460	6.674	1.214	122,2	2,0	6.243	0,0	2,5	14	2,0
XII-2006	10,0		10,0	0,00	5.618	6.705	1.087	119,3	2,0	6.373	0,0	2,5	14	2,0
I-2007	10,0		10,0	0,00	5.883	6.219	336	105,7	2,0	6.458	0,0	2,5	15	2,0
II-2007	10,0		10,0	0,00	6.057	6.479	422	107,0	2,0	6.513	0,0	2,5	15	2,0
III-2007	10,0		10,0	0,00	6.194	6.688	494	108,0	2,0	6.596	0,0	2,5	16	2,0
IV-2007	10,0		10,0	0,00	6.431	6.900	469	107,3	2,0	6.675	0,0	2,5	16	2,0
V-2007	10,0		10,0	0,00	6.803	7.401	597	108,8	2,0	6.736	0,0	2,5	16	2,0
VI-2007	10,0		10,0	0,00	7.082	7.343	261	103,7	2,0	6.952	0,0	2,5	16	2,0
VII-2007	10,0		10,0	0,00	7.433	8.763	1.330	117,9	2,0	6.988	0,0	2,5	17	2,0
VIII-2007	10,0		10,0	0,00	7.579	8.428	849	111,2	2,0	7.143	0,0	2,5	17	2,0
IX-2007	10,0		10,0	0,00	7.553	7.933	380	105,0	2,0	7.225	0,0	2,5	17	2,0
X-2007	10,0		10,0	0,00	7.722	8.425	703	109,1	2,0	7.303	0,0	2,5	17	2,0
XI-2007	10,0		10,0	0,00	7.952	8.611	659	108,3	2,0	7.185	0,0	2,5	17	2,0
XII-2007	10,0		10,0	0,00	8.436	9.125	689	108,2	2,0	7.288	0,0	2,5	17	2,0
I-2008	10,0		10,0	0,00	8.734	8.966	232	102,7	2,0	7.394	0,0	2,5	17	2,0
II-2008	10,0		10,0	0,00	9.193	9.555	362	103,9	2,0	8.455	0,0	2,5	17	2,0
III-2008	10,0		10,0	0,00	9.398	9.622	224	102,4	2,0	8.555	0,0	2,5	17	2,0
IV-2008	10,0		10,0	0,00	9.468	9.714	246	102,6	2,0	8.684	0,0	2,5	17	2,0
V-2008	10,0		10,0	0,00	9.600	9.800	200	102,1	2,0	8.847	0,0	2,5	17	2,0
VI-2008	10,0		10,0	0,00	9.774	10.021	247	102,5	2,0	9.014	0,0	2,5	17	2,0
VII-2008	10,0		10,0	0,00	10.003	10.369	366	103,7	2,0	9.139	0,0	2,5	18	2,0
VIII-2008	10,0		10,0	0,00	9.998	10.644	646	106,5	2,0	9.317	0,0	2,5	18	2,0
IX-2008	10,0		10,0	0,00	10.158	10.528	370	103,6	2,0	9.758	0,0	2,5	18	2,0
X-2008	10,0		10,0	0,00	10.334	10.613	279	102,7	2,0	9.997	0,0	2,5	18	2,0
XI-2008	10,0		10,0	0,00	10.234	10.646	412	104,0	2,0	9.773	0,0	2,5	18	2,0
XII-2008	10,0		10,0	0,00	10.125	10.762	637	106,3	2,0	9.802	0,0	2,5	18	2,0
I-2009	10,0		10,0	0,00	9.695	9.915	220	102,3	2,0	9.801	0,0	2,5	17	2,0
II-2009	10,0		10,0	0,00	9.645	9.827	182	101,9	2,0	10.392	0,0	2,5	17	2,0
III-2009	10,0		10,0	0,00	9.310	9.482	172	101,9	2,0	10.623	0,0	2,5	17	2,0
IV-2009	10,0		10,0	0,00	9.146	9.462	316	103,5	2,0	10.903	0,0	2,5	17	2,0
V-2009	10,0		10,0	0,00	8.952	9.224	272	103,0	2,0	11.189	0,0	2,5	16	2,0
VI-2009	10,0		10,0	0,00	8.867	9.365	498	105,6	2,0	11.291	0,0	2,5	16	2,0
VII-2009	10,0	20,0 **	11,5	13,00	11.957	12.161	204	101,7	2,0	11.251	0,0	2,5	16	2,0
VIII-2009	10,0	20,0	13,0	23,00	13.239	13.375	136	101,0	2,0	11.604	0,0	2,5	15	2,0
IX-2009	10,0	20,0	13,0	23,00	13.207	13.410	203	101,5	2,0	11.979	0,0	2,5	15	2,0
X-2009	10,0	20,0	13,0	23,00	13.489	14.058	569	104,2	2,0	12.058	0,1	2,5	15	2,0
XI-2009	10,0	20,0	13,0	23,00	13.653	14.029	376	102,8	2,0	12.104	0,1	2,5	14	2,0
XII-2009	10,0	20,0	13,0	23,00	13.874	14.253	379	102,7	2,0	12.225	0,1	2,5	14	2,0

* Задолжителната резерва на банки во денари се одржува на просечно ниво, додека задолжителната резерва на банки во девизи и задолжителната резерва на штедилници во денари се одржува на фиксно ниво.

** Процент од износот утврден од обврски во странска валута кој се исполнува во денари. Остатокот го претставува износот на задолжителна резерва кој се исполнува во евр

*** Пред 11 јули 2009 година, стапката на задолжителна резерва на обврски во домашна валута со валутна клаузула беше еднаква со стапката на задолжителна резерва на об Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 17

**Каматни стапки на државни хартии од вредност
во %**

Период	во денари						во денари со девизна клаузула					
	1 месец	3 месеци	6 месеци	12 месеци	2 години	3 години	1 месец	3 месеци	6 месеци	12 месеци	2 години	3 години
I-2004		7,5										
II-2004		7,4										
III-2004		8,8										
IV-2004		8,9										
V-2004		8,3										
VI-2004		8,4										
VII-2004		8,4										
VIII-2004		8,4										
IX-2004		8,5										
X-2004		8,9										
XI-2004		9,2	9,5									
XII-2004		9,2	10,4									
I-2005		9,3	10,8									
II-2005		10,0	10,8									
III-2005		10,5	11,2									
IV-2005		10,4	9,8									
V-2005		10,8	10,5									
VI-2005		10,4	10,5	11,1								
VII-2005		10,4	10,6									
VIII-2005		10,5	10,9									
IX-2005		10,3	11,2									
X-2005		9,8	10,1									
XI-2005		8,9	9,9		10,0							
XII-2005		8,0	8,8	9,6								
I-2006		7,2	7,6									
II-2006		7,0	7,1									
III-2006		6,8	7,3	8,6								
IV-2006		6,4	6,8		9,4							
V-2006		6,1	7,1									
VI-2006		6,5	6,9	8,7								
VII-2006		6,2	6,7									
VIII-2006		6,0	6,6									
IX-2006		6,0	7,0	8,7								
X-2006		6,2	6,9		9,3							
XI-2006		6,1	6,8			9,6						
XII-2006		6,3	7,0	8,9								
I-2007		6,5	6,8	8,8								
II-2007		6,4	6,8		8,9							
III-2007		6,4	7,0	8,4		8,0						
IV-2007		6,4	6,8									
V-2007		6,2	6,6		5,7							
VI-2007		5,4	5,5	5,8								
VII-2007		5,4	5,6									
VIII-2007		5,4	5,5									
IX-2007		3,7		5,1								
X-2007		5,1	5,4									
XI-2007		5,2	5,4		6,5							
XII-2007		4,8										
I-2008		5,1	5,4	5,7								
II-2008		5,1	5,3		6,3							
III-2008		5,8	5,6	6,5		6,8						
IV-2008		6,1	6,3		7,0							
V-2008		6,7	6,3									
VI-2008		7,1	7,2	7,3		8,0						
VII-2008		7,31	7,30	7,92		8,0						
VIII-2008		7,39	7,76		8,25							
IX-2008		7,43	7,68	7,99		8,40						
X-2008		7,55	7,86		8,25							
XI-2008		7,58	7,69									
XII-2008		7,48	7,84	7,00								
I-2009		7,43	7,26	7,00								
II-2009		7,80	7,51									
III-2009	8,57	8,74	7,69									
IV-2009	8,81	8,97	9,10									
V-2009		9,03	8,80									
VI-2009		9,35	8,99				5,25		7,00			
VII-2009		8,65						5,25	5,70			
VIII-2009								5,50				
IX-2009							5,40					
X-2009								5,50				
XI-2009								5,50				
XII-2009							5,30					

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 18

Платен биланс на Република Македонија - Агрегатни податоци /1
во милиони САД долари

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
I. Тековна сметка	-82,5	-262,9	-298,9	-339,8	-286,5	-280,1	-65,6	-103,1	-235,4	-378,8	-185,5	-451,6	-159,3	-28,5	-605,7	-1.220,1	-645,6
СТОКИ, нето	42,8	-184,9	-222,8	-314,7	-386,3	-515,6	-495,9	-690,8	-526,7	-805,6	-851,0	-1.139,0	-1.063,0	-1.260,5	-1.638,5	-2.572,5	-2.156,9
Извоз, ф.о.б	1.055,3	1.086,3	1.204,0	1.147,4	1.236,8	1.291,5	1.190,0	1.320,7	1.155,4	1.112,1	1.362,7	1.674,9	2.040,6	2.410,7	3.391,5	3.970,9	2.685,5
Увоз, ф.о.б /2	-1.012,5	-1.271,3	-1.426,8	-1.462,1	-1.623,1	-1.807,1	-1.685,9	-2.011,6	-1.682,2	-1.917,7	-2.213,7	-2.813,8	-3.103,6	-3.671,2	-5.030,0	-6.543,4	-4.842,3
УСЛУГИ, нето	-154,5	-155,1	-200,5	-156,2	-137,8	-59,8	38,9	48,7	-19,2	-22,1	-6,6	-54,4	-33,6	28,5	34,4	11,4	40,1
Прилив	84,0	172,0	185,2	154,3	138,1	149,3	272,8	316,7	244,6	253,1	380,3	452,5	515,5	601,3	818,4	1.011,7	862,7
Одлив	238,5	327,1	385,7	310,4	275,8	209,1	234,0	268,0	263,8	275,3	386,9	506,9	549,1	572,8	784,0	1.000,2	822,6
ДОХОД, нето	-56,7	-46,6	-39,6	-51,3	-54,4	-53,5	-72,1	-70,0	-27,2	-45,5	-63,8	-38,0	-114,8	-33,7	-385,0	-114,7	-128,0
Прилив	4,3	10,0	20,8	22,8	17,5	23,6	24,2	41,6	52,6	50,8	60,4	84,6	97,5	134,9	213,1	272,7	178,1
Одлив	61,0	56,6	60,4	74,2	71,9	77,1	96,4	111,7	79,8	96,3	124,2	122,6	212,4	168,6	598,1	387,4	306,2
ТЕКОВНИ ТРАНСФЕРИ, нето	85,8	123,7	163,9	182,3	292,0	348,9	463,6	609,0	337,8	494,4	735,9	779,7	1.052,2	1.237,1	1.383,4	1.455,7	1.599,2
Прилив	115,0	197,0	293,5	341,3	433,3	541,4	618,4	782,1	720,6	655,0	910,4	1.028,8	1.237,7	1.437,2	1.744,8	1.989,9	1.672,4
Одлив	29,2	73,3	129,5	158,9	141,3	192,5	154,8	173,1	382,8	160,6	174,5	249,1	185,5	200,0	361,4	534,2	73,2
II. Капитална и финансиска сметка	-12,9	162,3	280,6	318,2	349,6	296,3	-91,4	40,2	236,6	388,0	218,3	434,1	165,5	23,0	647,8	1.215,4	619,1
КАПИТАЛНА СМЕТКА, нето	0,0	30,0	1,7	0,0	0,0	-1,8	0,0	0,3	1,4	8,3	-6,7	-4,6	-2,0	-1,1	4,9	-17,6	28,4
ФИНАНСИСКА СМЕТКА, нето	-12,9	132,3	278,9	318,2	349,6	298,1	-91,4	39,9	235,2	379,7	225,0	438,7	167,5	24,1	642,9	1.232,9	590,8
Директни инвестиции, нето	0,0	24,0	9,5	11,2	58,0	150,5	88,1	215,7	446,3	105,5	117,5	321,9	94,2	424,0	700,2	600,5	234,8
Директни инвестиции во земјата	0,0	24,0	9,5	11,2	58,1	150,5	88,4	215,1	447,1	105,6	117,8	323,0	97,0	424,2	699,1	587,0	247,9
Директни инвестиции во странство	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,1	0,0	-0,3	0,6	-0,9	-0,1	-0,3	-1,2	-2,8	-0,2	1,1	13,5	-13,1
Портфолио-инвестиции, нето	0,0	0,0	2,7	0,3	1,3	0,0	0,0	-0,1	0,4	0,3	5,5	12,5	237,9	92,9	155,6	-72,6	147,6
Средства	0,0	0,0	1,4	-0,5	1,7	0,3	0,0	0,0	0,0	0,3	0,1	0,2	0,1	0,1	-2,3	-1,2	-51,2
Обврски	0,0	0,0	1,3	0,8	-0,4	-0,4	0,0	-0,1	0,4	0,1	5,3	12,4	237,8	92,8	157,9	-71,4	198,8
Останати инвестиции, нето	44,0	150,2	367,4	300,8	294,1	200,9	-36,2	88,8	-134,4	134,2	153,0	123,7	250,5	-116,9	-69,9	657,8	344,8
Средства	32,0	34,7	39,9	77,7	-66,1	-59,1	-184,0	-63,7	-109,0	227,7	18,4	7,4	-46,3	-149,1	-81,3	303,1	-143,6
Обврски	12,0	115,5	327,5	223,1	360,3	260,0	147,8	152,6	-25,4	-93,4	134,7	116,3	296,8	32,2	11,4	354,7	488,4
Бруто официјални резерви, (- = зголемување) /3	-56,8	-41,9	-100,6	5,9	-3,8	-53,3	-143,3	-264,5	-77,0	139,7	-51,0	-19,5	-415,1	-375,8	-143,0	47,2	-136,5
III. Грешки и пропусти	95,4	100,6	18,3	21,6	-63,2	-16,2	157,0	62,9	-1,2	-9,2	-32,8	17,6	-6,2	5,6	-42,0	4,7	26,5

Извор: Народна банка на Република Македонија.

1/ Претходни податоци.

а. во ноември 2009 година извршена е ревизија на податоците за:

- 2008 година во категориите: директни инвестиции, доход и останати инвестиции - поради вклучување на податоците од годишниот прашалник за странски вложувања ДИ 22 и подобар опфат на податоците за кредитната задолженост;

- стоки и услуги - пресметан е и применет нов ц.и.ф. - ф.о.б. фактор за 2008 година и

- стоки, услуги и трговски кредити, врз основа на дефинитивните податоци за надворешно - трговска размена за 2006 и 2007 година.

2/ Увозот е прикажан на ф.о.б. паритет согласно Б издание на прирачникот за платен биланс од ММФ. Пресметката на ц.и.ф. - ф.о.б. факторот како процент од увозот ц.и.ф.

по години изнесува: 1993-20%, 1994-20%, 1995-20%, 1996-14%, 1997-10%, 1998-5,02%, 1999-4,86%, 2000-3,9%, 2001-4,2%, 2002-3,8%, 2003-4,06%, 2004, 2005, 2006, 2007-4,14%, 2008 и 2009 - 3,86%.

3/ За 2006, 2007 и 2008 година направено е и временско прилагодување за увозот на електрична енергија.

3/ Без монетарно злато и курсни разлики.

Табела 19

Платен биланс на Република Македонија - Агрегатни податоци /1,3

во милиони евра

	I. Тековна сметка												
	Нето	Стоки		Нето	Услуги		Нето	Доход		Тековни трансфери			
		Извоз, ф.о.б	Увоз, ф.о.б /2		Прилив	Одлив		Прилив	Одлив	Нето	Прилив	Одлив	
2003	-169,8	-753,0	1.203,2	-1.956,2	-6,0	335,3	341,4	-56,9	53,2	110,1	646,1	799,6	153,5
2004	-361,8	-914,3	1.345,0	-2.259,3	-43,4	363,7	407,1	-32,3	67,9	100,2	628,2	828,0	199,8
2005	-122,5	-858,5	1.642,9	-2.501,4	-24,7	416,2	440,8	-92,6	79,0	171,6	853,3	1.002,6	149,3
2006	-23,4	-1.001,5	1.914,0	-2.915,5	22,4	477,3	455,0	-26,1	107,2	133,4	981,9	1.140,7	158,7
I	-17,2	-70,4	102,9	-173,3	1,2	32,9	31,7	-3,3	8,1	11,4	55,4	66,0	10,7
II	-7,7	-61,2	123,6	-184,8	-2,7	30,0	32,6	0,1	7,4	7,3	56,0	64,7	8,6
III	-17,0	-89,4	149,5	-238,9	-3,1	36,2	39,4	2,2	9,1	7,0	73,4	85,9	12,5
IV	-33,9	-105,9	144,1	-250,0	-1,4	32,0	33,4	-2,5	5,8	8,3	75,9	88,1	12,2
V	-7,6	-87,0	159,4	-246,4	-1,8	39,0	40,8	-4,3	8,3	12,6	85,4	98,6	13,2
VI	-15,9	-100,0	163,0	-263,0	-0,6	39,3	40,0	-0,7	10,2	10,9	85,4	99,3	14,0
VII	17,8	-85,0	182,3	-267,3	11,0	47,1	36,1	-4,3	7,9	12,1	96,2	110,7	14,5
VIII	28,2	-78,1	167,8	-245,9	4,5	44,9	40,4	0,4	9,1	8,6	101,3	115,8	14,4
IX	53,8	-41,1	200,7	-241,8	8,8	42,2	33,5	-11,6	9,2	20,8	97,8	110,5	12,7
X	29,9	-67,8	185,5	-253,4	5,7	44,8	39,1	-0,9	10,8	9,8	91,0	106,4	15,4
XI	-8,0	-92,3	166,0	-258,3	2,6	38,8	36,2	5,4	11,9	6,6	76,4	91,5	15,2
XII	-45,8	-123,2	169,2	-292,4	-1,9	50,0	51,9	-8,5	9,4	17,9	87,8	103,1	15,4
Кв. 1	-41,9	-221,0	376,0	-597,1	-4,6	99,1	103,7	-1,0	24,7	25,7	184,8	216,6	31,8
Кв. 2	-57,5	-292,8	466,5	-759,3	-3,8	110,4	114,1	-7,5	24,3	31,8	246,7	286,0	39,4
Кв. 3	99,9	-204,3	550,8	-755,0	24,3	134,2	109,9	-15,5	26,1	41,6	295,3	337,0	41,7
Кв. 4	-23,9	-283,3	520,7	-804,0	6,5	133,6	127,2	-2,2	32,2	34,3	255,2	301,0	45,9
2007	-421,2	-1.181,0	2.472,2	-3.653,2	25,1	594,5	569,4	-277,7	155,2	432,9	1.012,4	1.271,9	259,4
I	-21,6	-78,0	160,7	-238,7	-2,0	37,7	39,6	-10,3	11,7	21,9	68,7	83,3	14,6
II	-15,2	-75,4	176,0	-251,5	0,9	39,7	38,8	-11,9	10,0	21,9	71,1	83,3	12,1
III	17,3	-57,4	226,6	-284,0	-0,1	41,1	41,2	-9,5	12,6	22,1	84,3	100,8	16,4
IV	-19,9	-82,9	207,7	-290,6	1,2	41,9	40,7	-27,8	12,5	40,3	89,6	105,1	15,5
V	21,5	-60,1	216,4	-276,5	-0,7	46,2	46,9	-7,3	14,5	21,7	89,6	107,7	18,1
VI	-17,2	-70,2	231,9	-302,1	0,3	48,2	47,9	-35,5	11,7	47,1	88,2	105,4	17,2
VII	-41,0	-124,8	203,2	-328,0	5,4	57,1	51,7	-41,5	14,1	55,5	119,9	138,1	18,2
VIII	48,0	-64,0	216,0	-279,9	7,5	54,8	47,3	-8,7	15,2	23,9	113,1	132,3	19,1
IX	-59,0	-109,3	194,5	-303,8	10,3	53,8	43,5	-48,9	12,3	61,1	88,9	108,8	19,9
X	-58,5	-137,3	217,7	-355,0	9,9	57,6	47,7	-15,4	12,8	28,3	84,3	110,1	25,9
XI	-120,4	-153,1	208,7	-361,8	-0,6	54,4	55,0	-37,4	14,1	51,5	70,7	96,5	25,8
XII	-155,1	-168,5	212,7	-381,3	-7,0	62,1	69,0	-23,6	13,9	37,5	44,0	100,6	56,6
Кв. 1	-19,5	-210,8	563,4	-774,2	-1,2	118,5	119,6	-31,7	34,2	65,9	224,1	267,3	43,2
Кв. 2	-15,6	-213,3	656,0	-869,2	0,8	136,3	135,5	-70,5	38,6	109,2	267,4	318,1	50,7
Кв. 3	-51,9	-298,0	613,7	-911,7	23,2	165,7	142,5	-99,1	41,5	140,6	321,9	379,2	57,2
Кв. 4	-334,1	-458,9	639,2	-1.098,1	2,3	174,1	171,8	-76,4	40,8	117,3	199,0	307,3	108,3
2008	-853,3	-1.750,7	2.684,2	-4.434,9	4,3	686,3	681,9	-90,9	185,2	276,1	984,0	1.349,4	365,4
I	-30,3	-116,0	181,7	-297,8	9,0	53,5	44,5	16,2	25,9	9,6	60,6	84,8	24,2
II	-71,2	-132,4	214,9	-347,3	-5,1	41,0	46,1	7,0	14,2	7,1	59,3	85,5	26,2
III	-71,7	-125,8	214,9	-340,7	-3,4	49,5	52,9	0,6	11,3	10,8	56,9	88,1	31,2
IV	-62,2	-141,0	228,0	-369,1	-2,4	52,1	54,5	5,8	14,5	8,7	75,3	103,3	28,0
V	-47,3	-141,8	259,3	-401,2	-0,4	51,2	51,5	4,0	13,0	9,0	90,9	113,2	22,3
VI	-101,2	-181,2	248,5	-429,6	-4,9	55,1	60,0	-9,2	15,7	24,9	94,0	120,3	26,3
VII	-35,2	-165,8	274,9	-440,7	5,0	68,4	63,4	5,3	18,9	13,6	120,3	151,5	31,2
VIII	-14,5	-143,4	227,6	-371,0	11,5	64,5	53,0	3,2	10,7	7,5	114,2	139,0	24,8
IX	-18,5	-110,7	242,7	-353,5	13,2	64,1	50,9	-22,9	16,2	39,1	101,9	131,8	29,9
X	-93,9	-177,2	228,8	-406,0	-5,8	65,2	71,0	-0,5	18,4	18,9	89,7	128,5	38,9
XI	-188,6	-162,4	190,9	-353,2	1,9	53,3	51,4	-98,4	8,6	107,0	70,2	95,4	25,2
XII	-118,8	-153,0	171,9	-324,9	-14,3	68,5	82,8	-2,1	17,9	19,9	50,6	107,8	57,3
Кв. 1	-173,1	-374,2	611,6	-985,8	0,5	144,0	143,6	23,8	51,4	27,6	176,8	258,4	81,6
Кв. 2	-210,7	-464,0	735,8	-1.199,9	-7,6	158,3	166,0	0,7	43,2	42,6	260,3	336,9	76,5
Кв. 3	-68,3	-419,9	745,2	-1.165,1	29,6	196,9	167,3	-14,4	45,7	60,2	336,4	422,3	85,9
Кв. 4	-401,2	-492,6	591,6	-1.084,2	-18,1	187,0	205,1	-101,0	44,9	145,8	210,5	331,8	121,3
2009	-483,3	-1.551,0	1.920,9	-3.471,9	28,0	618,3	590,3	-91,7	128,0	219,7	1.131,4	1.463,4	332,0
I	-116,6	-143,0	113,7	-256,7	-1,5	43,9	45,4	-14,2	8,1	22,3	42,1	79,0	36,9
II	-95,3	-152,0	136,7	-288,6	3,5	49,2	45,6	-5,7	11,2	16,9	58,8	89,9	31,1
III	-133,7	-151,6	149,9	-301,5	-3,0	48,6	51,6	-7,5	11,7	19,3	28,4	83,2	54,8
IV	-68,2	-142,6	155,0	-297,6	0,8	54,6	53,8	-3,1	14,2	17,3	76,7	110,5	33,8
V	-11,0	-79,9	164,5	-244,3	-4,1	43,2	47,3	-11,5	6,3	17,8	84,5	109,3	24,9
VI	-20,9	-116,6	171,7	-288,4	2,1	50,5	48,4	-5,8	11,0	16,8	99,4	124,8	25,4
VII	24,8	-120,6	186,1	-306,7	9,5	61,5	52,0	-6,0	13,1	19,0	141,9	166,3	24,5
VIII	20,9	-111,3	162,1	-273,4	9,2	51,6	42,4	-7,5	8,2	15,7	130,5	149,2	18,7
IX	56,7	-69,0	184,2	-253,2	4,5	50,3	45,8	-4,2	12,3	16,5	125,4	142,1	16,7
X	-41,1	-159,8	157,6	-317,4	-0,4	49,8	50,2	-7,7	9,4	17,1	126,8	147,3	20,5
XI	-70,2	-160,0	170,2	-330,2	-2,8	45,0	47,8	-6,4	10,3	16,7	98,9	119,8	20,9
XII	-28,7	-144,5	169,2	-313,7	10,1	70,0	59,9	-12,2	12,3	24,4	117,9	142,0	24,1
Кв. 1	-345,6	-446,6	400,3	-846,8	-1,0	141,7	142,7	-27,4	31,0	58,4	129,4	252,1	122,7
Кв. 2	-100,1	-339,1	491,3	-830,3	-1,2	148,3	149,6	-20,4	31,4	51,8	260,6	344,6	84,0
Кв. 3	102,5	-301,0	532,4	-833,4	23,3	163,4	140,2	-17,6	33,7	51,3	397,8	457,6	59,8
Кв. 4	-140,0	-464,3	497,0	-961,3	6,9	164,8	157,9	-26,3	32,0	58,2	343,6	409,1	65,4

Извор: Народна банка на Република Македонија.

1/ Претходни податоци.

а. во ноември 2009 година извршена е ревизија на податоците за:

- 2008 година во категориите: директни инвестиции, доход и останати инвестиции - поради вклучување на податоците од годишниот прашалник за странски вложувања ДИ 22 и подобар опфат на податоците за кредитната задолженост;

- стоки и услуги - пресметан е и применет нов ц.и.ф. - ф.о.б. фактор за 2008 година и

- стоки, услуги и трговски кредити, врз основа на дефинитивните податоци за надворешно - трговска размена за 2006 и 2007 година.

2/ Увозот е прикажан на ф.о.б. паритет согласно V издание на прирачникот за платен биланс од ММФ. Пресметката на ц.и.ф. - ф.о.б. факторот како процент од увозот ц.и.ф. по години изнесува: 1993-20%, 1994-20%, 1995-20%, 1996-14%, 1997-10%, 1998-5,02%, 1999-4,86%, 2000-3,9%, 2001-4,2%, 2002-3,8%, 2003-4,06%, 2004, 2005, 2006, 2007-4,14%, 2008 и 2009 - 3,86%.

За 2006, 2007 и 2008 година направено е и временско прилагодување за увозот на електрична енергија.

3/ Без монетарно злато и курсни разлики.

Табела 21

Платен биланс на Република Македонија - доход

во милиони евра

	ДОХОД														
	Доход, нето	1. Надомест за вработени				2. Доход од инвестиции									
		Нето	Прилив	Одлив	Доход од инвестиции, нето	2.1. Директни инвестиции			2.2. Портфолно инвестиции			2.3. Останати инвестиции			
						Нето	Прилив	Одлив	Нето	Прилив	Одлив	Нето	Наплатена камата	Платена камата	
2003	-56,9	24,0	24,5	0,5	-80,9	-56,0	0,8	56,8	2,8	1,9	4,8	-27,7	23,2	50,9	
2004	-32,3	40,6	41,7	1,1	-72,9	-55,4	0,3	55,8	3,4	2,2	-1,2	-20,8	23,6	44,5	
2005	-92,6	44,9	46,3	1,4	-137,5	-114,2	0,5	114,6	-2,7	0,9	3,6	-20,7	31,3	52,0	
2006	-26,1	53,1	54,9	1,8	-79,2	-45,9	0,4	46,4	-13,9	2,3	16,3	-19,4	49,6	69,0	
I	-3,3	3,8	3,9	0,1	-7,1	-1,4	0,0	1,4	-0,7	0,0	0,7	-5,0	4,2	9,2	
II	0,1	4,4	4,5	0,1	-4,2	-1,8	0,0	1,8	-0,7	0,1	0,8	-1,7	2,9	4,6	
III	2,2	5,1	5,2	0,2	-2,9	-1,3	0,2	1,5	-0,7	0,1	0,8	-0,9	3,6	4,5	
IV	-2,5	3,0	3,1	0,1	-5,5	-2,1	0,0	2,1	-0,7	0,1	0,8	-2,6	2,6	5,2	
V	-4,3	4,6	4,7	0,1	-8,9	-8,7	0,0	8,7	-0,6	0,1	0,8	0,4	3,4	3,0	
VI	-0,7	5,2	5,3	0,2	-5,9	-4,7	0,0	4,7	-0,5	0,3	0,8	-0,7	4,5	5,2	
VII	-4,3	3,2	3,3	0,1	-7,5	-2,3	0,1	2,4	-0,7	0,0	0,8	-4,5	4,4	8,9	
VIII	0,4	5,1	5,2	0,1	-4,7	-2,9	0,0	3,0	-0,6	0,2	0,8	-1,1	3,6	4,7	
IX	-11,6	3,4	3,5	0,2	-15,0	-14,9	0,0	15,0	-4,4	0,3	0,8	0,3	5,3	4,9	
X	0,9	5,6	5,8	0,1	-4,7	-1,9	0,0	1,9	-0,7	0,1	0,9	-2,0	4,9	6,9	
XI	5,4	6,5	6,6	0,2	-1,1	-2,1	0,0	2,1	-0,5	0,2	0,7	1,5	5,1	3,6	
XII	-8,5	3,3	3,6	0,3	-11,8	-1,7	0,0	1,7	-7,0	0,7	7,7	-3,0	5,1	8,2	
Кв. 1	-1,0	13,2	13,6	0,4	-14,2	-4,5	0,2	4,8	-2,0	0,2	2,3	-7,6	10,7	18,3	
Кв. 2	-7,5	12,8	13,2	0,4	-20,3	-15,5	0,0	15,6	-1,8	0,5	2,4	-2,9	10,6	13,5	
Кв. 3	-15,5	11,7	12,1	0,4	-27,2	-20,1	0,2	20,3	-1,8	0,6	2,3	-5,3	13,3	18,5	
Кв. 4	-2,2	15,4	16,0	0,6	-17,6	-5,7	0,0	5,7	-8,3	1,0	9,3	-3,6	15,1	18,7	
2007	-27,7	75,1	77,0	1,8	-352,8	-337,7	1,8	339,5	-2,9	0,4	6,6	-17,9	87,0	89,9	
I	-10,3	5,3	5,5	0,2	-15,6	-15,7	0,0	15,7	0,3	0,3	0,0	-0,2	5,8	6,0	
II	-11,9	4,9	5,0	0,1	-16,8	-15,4	0,0	15,4	0,3	0,3	0,0	-1,7	4,6	6,3	
III	-9,5	5,8	6,0	0,1	-15,4	-16,1	0,0	16,1	0,8	0,9	0,0	-0,1	5,7	5,8	
IV	-27,8	6,3	6,5	0,1	-34,1	-32,9	0,0	33,0	0,3	0,4	0,1	-1,5	5,6	7,1	
V	-7,3	7,4	7,5	0,1	-14,7	-15,3	1,1	16,4	0,5	0,5	0,0	0,1	5,3	5,2	
VI	-35,5	4,0	4,1	0,1	-39,4	-36,9	0,2	37,1	1,3	1,3	0,0	-3,8	6,1	9,9	
VII	-41,5	7,5	7,6	0,2	-49,0	-49,0	0,0	49,0	0,9	0,0	0,0	0,0	5,3	5,3	
VIII	-8,7	8,3	8,4	0,1	-17,0	-18,7	0,0	18,7	0,6	0,6	0,0	1,1	6,1	5,1	
IX	-48,9	3,9	4,1	0,2	-52,8	-50,6	0,2	50,8	1,4	1,4	0,0	-3,6	6,6	10,1	
X	-15,4	7,6	7,8	0,2	-23,0	-21,0	0,0	21,0	0,1	0,2	0,1	-2,2	4,9	7,0	
XI	-37,4	9,1	9,3	0,2	-46,5	-46,8	0,0	46,9	0,5	0,5	0,0	-0,2	4,2	4,4	
XII	-23,6	4,9	5,1	0,2	-28,6	-18,5	0,0	18,5	-4,1	2,0	6,1	-5,9	6,8	12,7	
Кв. 1	-31,7	16,1	16,5	0,4	-47,7	-47,2	0,1	47,2	1,5	1,5	0,1	-2,0	16,1	18,1	
Кв. 2	-70,5	17,7	18,1	0,4	-88,2	-85,2	1,3	86,4	2,1	2,2	0,2	-5,1	17,0	22,1	
Кв. 3	-99,1	19,7	20,2	0,5	-118,8	-119,1	0,4	119,5	2,9	3,0	0,1	-2,5	18,0	20,5	
Кв. 4	-76,4	21,7	22,2	0,5	-98,1	-86,3	0,1	86,4	-3,6	2,7	6,2	-8,3	15,9	24,1	
2008	-90,9	92,6	95,9	3,3	-183,5	-181,9	2,3	184,2	44,7	52,1	7,4	-46,3	34,9	81,2	
I	16,2	8,9	9,2	0,3	7,3	-3,1	0,0	3,1	9,7	9,7	0,0	0,7	6,9	6,2	
II	7,0	8,3	8,5	0,2	-1,3	-2,0	0,0	2,0	2,6	2,6	0,0	-1,8	3,1	4,9	
III	0,6	4,4	4,5	0,2	-3,8	-3,2	0,0	3,2	4,1	4,1	0,0	-4,7	2,6	7,3	
IV	5,8	8,0	8,2	0,2	-2,2	-2,8	0,1	2,8	3,8	3,8	0,1	-3,2	2,4	5,6	
V	4,0	6,7	7,0	0,2	-2,8	-4,0	0,3	4,3	3,0	3,1	0,0	-1,8	2,7	4,5	
VI	-9,2	7,7	7,9	0,2	-16,9	-15,3	0,0	15,3	5,1	5,1	0,0	-6,7	2,7	9,4	
VII	5,3	10,4	10,7	0,2	-5,2	-5,5	0,2	5,8	5,4	5,5	0,0	-5,1	2,5	7,6	
VIII	3,2	3,4	3,7	0,4	-0,2	-1,2	1,1	2,3	3,3	3,3	0,0	-2,2	2,6	4,8	
IX	-22,9	7,4	7,7	0,3	-30,3	-31,4	0,1	31,5	4,8	4,9	0,0	-3,7	3,5	7,2	
X	-0,5	11,2	11,5	0,3	-11,7	-9,9	0,4	10,3	4,0	4,1	0,1	-5,7	2,5	8,2	
XI	-98,4	3,3	3,7	0,3	-101,7	-101,1	0,0	101,1	2,9	3,0	0,0	-3,5	2,0	5,5	
XII	-2,1	12,9	13,4	0,5	-14,9	-2,3	0,2	2,4	-4,0	2,9	7,0	-8,6	1,4	10,0	
Кв. 1	23,8	21,6	22,2	0,6	2,3	-8,4	0,0	8,4	16,4	16,5	0,1	-5,8	12,7	18,5	
Кв. 2	0,7	22,5	23,1	0,6	-21,8	-22,0	0,4	22,4	11,9	12,0	0,1	-11,7	7,8	19,5	
Кв. 3	-14,4	21,2	22,1	0,9	-35,6	-38,2	1,4	39,6	13,5	13,6	0,1	-11,0	8,6	19,6	
Кв. 4	-101,0	27,4	28,6	1,2	-128,3	-113,3	0,5	113,9	2,8	9,9	7,1	-17,8	5,8	23,6	
2009	-91,7	84,2	87,1	2,9	-175,9	-130,3	1,7	132,0	27,1	32,8	5,7	-72,7	6,4	79,1	
I	-14,2	2,9	3,2	0,3	-17,2	-10,9	0,1	11,0	3,5	3,5	0,0	-9,7	1,3	11,0	
II	-5,7	8,1	8,3	0,2	-13,8	-11,0	0,0	11,0	2,3	2,3	0,0	-5,1	0,5	5,6	
III	-7,5	8,2	8,4	0,2	-15,7	-11,0	0,0	11,0	2,6	2,6	0,0	-7,3	0,7	8,0	
IV	-3,1	11,3	11,4	0,3	-14,1	-10,7	0,0	11,0	2,2	2,3	0,1	-5,3	0,6	5,9	
V	-11,5	3,6	3,9	0,2	-15,1	-11,0	0,0	11,0	2,0	2,0	0,0	-6,2	0,3	6,5	
VI	-5,8	7,9	8,2	0,3	-13,7	-11,0	0,0	11,0	2,3	2,4	0,1	-5,1	0,3	5,4	
VII	-6,0	9,5	9,7	0,3	-15,4	-10,6	0,4	11,0	2,5	2,6	0,0	-7,4	0,3	7,7	
VIII	-7,5	3,6	3,8	0,1	-11,1	-10,2	0,8	11,0	2,9	3,0	0,1	-3,8	0,7	4,5	
IX	-4,2	8,8	9,0	0,2	-13,0	-11,0	0,0	11,0	2,9	2,9	0,0	-4,9	0,4	5,3	
X	-7,7	4,5	4,8	0,3	-12,2	-11,0	0,0	11,0	4,1	4,1	0,1	-5,3	0,4	5,7	
XI	-6,4	6,9	7,0	0,3	-13,2	-13,7	0,3	14,0	3,2	3,3	0,1	-5,2	0,2	5,4	
XII	-12,2	9,2	9,5	0,3	-21,3	-11,0	0,0	11,0	-2,8	2,3	5,1	-7,5	0,5	8,0	
Кв. 1	-27,4	19,3	20,0	0,7	-46,7	-32,9	0,1	33,0	8,4	8,4	0,0	-22,1	2,5	24,7	
Кв. 2	-20,4	22,5	23,3	0,8	-42,9	-32,9	0,1	33,0	6,5	6,7	0,2	-16,5	1,3	17,8	
Кв. 3	-17,6	21,9	22,6	0,7	-39,5	-31,8	1,2	33,0	8,4	8,5	0,1	-16,1	1,4	17,5	
Кв. 4	-26,3	20,5	21,3	0,7	-46,8	-32,7	0,3	33,0	3,9	9,2	5,3	-18,0	1,2	19,2	

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 24

Надворешнотрговска размена на Република Македонија по сектори на СМТК и по економска намена
во милиони САД долари

	ИЗВОЗ					УВОЗ				
	2003	2004	2005	2006	2007	2003	2004	2005	2006	2007
	Вкупно	Вкупно	Вкупно	Вкупно	Вкупно	Вкупно	Вкупно	Вкупно	Вкупно	Вкупно
ВКУПНО	1.367,0	1.675,9	2.042,3	2.415,2	3.398,3	2.306,4	2.931,6	3.232,8	3.752,3	5.280,6
СМТК										
Храна и живи животни	92,0	125,6	167,2	192,7	250,4	271,2	337,5	343,2	362,4	518,3
Пијалоци и тутун	137,1	127,8	163,1	193,6	209,6	24,2	28,0	31,1	31,8	38,3
Суровини освен гориво	39,9	44,1	67,8	113,6	170,6	60,0	77,4	106,7	133,5	298,2
Минерални горива, мазива и сл.	73,7	78,3	163,6	225,0	165,3	323,1	397,8	619,2	758,9	975,7
Животински и растителни масла	0,8	7,0	2,9	2,2	2,5	24,5	52,9	30,0	31,4	47,0
Хемиски производи	70,2	73,4	90,8	100,7	133,1	254,9	281,0	334,0	364,5	490,2
Производи класирани по материјали	398,1	552,7	682,8	853,8	1.513,2	333,2	740,8	950,5	1.121,0	1.509,2
Машини транспортни уреди	80,6	92,6	109,9	118,7	151,6	434,2	504,5	563,1	688,8	1.046,3
Разни готови производи	471,8	570,8	590,5	612,0	800,3	128,7	171,9	252,9	257,7	355,9
Трансакции и неспомната стока	2,7	3,5	3,7	3,0	1,8	452,4	340,1	2,1	2,1	1,8
Економска намена										
Производи за репродукција	669,2	816,2	1.110,4	1.398,9	2.086,1	1.492,5	1.904,7	2.099,0	2.453,5	3.427,8
Средства за работа	22,3	30,6	39,9	51,5	76,6	285,9	312,8	348,5	421,4	643,7
Стокa за широка потрошувачка	674,5	827,7	891,2	964,7	1.235,6	525,2	711,8	783,2	875,3	1.207,5
Непознато	0,9	1,3	0,8	0,0	0,0	2,7	2,3	2,1	2,1	1,7

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија.

Надворешнотрговска размена на Република Македонија по сектори на СМТК и по економска намена
во милиони САД долари

	ИЗВОЗ					УВОЗ					ИЗВОЗ					УВОЗ				
	2008					2008					2009					2009				
	Q1	Q2	Q3	Q4	Вкупно	Q1	Q2	Q3	Q4	Вкупно	Q1	Q2	Q3	Q4	Вкупно	Q1	Q2	Q3	Q4	Вкупно
ВКУПНО	918,5	1.152,1	1.126,9	780,8	3.978,2	1.581,1	1.936,9	1.844,8	1.488,9	6.851,7	521,2	670,8	762,5	736,9	2.691,5	1.146,6	1.176,7	1.239,9	1.480,0	5.043,1
СМТК																				
Храна и живи животни	59,0	88,6	84,0	76,9	308,4	149,0	158,9	151,7	161,2	620,8	45,4	82,9	77,0	78,3	283,5	126,3	132,2	141,5	160,3	560,4
Пијалоци и тутун	37,1	68,7	58,5	54,7	218,8	10,8	12,8	15,0	12,5	51,2	26,5	66,8	66,2	37,5	197,0	8,6	13,7	12,8	16,5	51,7
Суровини освен гориво	74,7	78,4	70,5	45,9	269,5	88,5	84,8	124,0	53,0	350,2	26,7	37,7	50,2	58,3	172,9	34,4	45,6	53,0	64,4	197,3
Минерални горива, мазива и сл.	66,6	94,5	111,1	42,1	314,3	402,0	377,3	395,5	243,1	1.417,9	31,6	46,6	69,8	54,9	202,9	220,4	150,5	196,4	242,5	809,7
Животински и растителни масла	3,4	3,1	3,4	2,6	12,4	21,2	17,1	14,5	14,6	67,4	2,5	2,1	2,6	1,0	8,2	11,9	10,2	10,7	12,9	45,7
Хемиски производи	37,5	45,3	50,4	47,9	181,1	137,5	175,9	164,1	134,0	611,4	31,0	41,7	43,6	56,0	172,2	115,8	141,5	145,1	166,3	568,8
Производи класирани по материјали	362,1	504,1	459,3	272,6	1.598,1	369,4	601,3	519,9	354,9	1.845,5	141,5	188,2	223,7	217,6	770,9	237,6	304,8	305,7	353,5	1.201,5
Машини транспортни уреди	44,4	49,7	46,3	44,0	184,3	305,6	386,8	346,6	396,7	1.435,6	36,0	36,8	31,2	38,8	142,7	304,9	277,7	276,7	350,0	1.209,3
Разни готови производи	232,1	219,6	242,6	193,9	888,2	96,0	120,6	111,7	117,6	445,9	180,0	167,9	198,0	194,4	740,3	84,1	98,3	97,5	112,9	392,9
Трансакции и неспомната стока	1,8	0,1	0,9	0,3	3,0	1,1	1,5	1,9	1,4	5,8	0,1	0,2	0,4	0,1	0,8	2,7	2,1	0,6	0,4	5,9
Економска намена																				
Производи за репродукција	547,6	757,5	715,9	413,8	2.434,8	1.068,8	1.288,7	1.240,1	827,1	4.424,7	224,2	346,8	416,6	379,6	1.367,3	637,9	666,9	725,8	851,3	2.881,9
Средства за работа	31,7	35,8	33,0	33,3	133,7	179,2	245,0	225,9	286,3	936,4	33,3	29,7	23,5	29,2	115,7	228,0	188,4	185,6	235,2	837,1
Стока за широка потрошувачка	337,7	358,7	378,0	333,7	1.408,1	332,0	401,7	377,1	374,1	1.484,9	263,7	294,3	322,4	328,1	1.208,6	278,1	319,4	327,8	393,0	1.318,4
Непознато	1,6	0,0	0,0	0,0	1,6	1,1	1,5	1,8	1,4	5,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,7	2,0	0,6	0,4	5,7

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија.

Табела 25

**Надворешнотрговска размена на Република Македонија по земји
во милиони САД долари**

	ИЗВОЗ					УВОЗ				
	2003	2004	2005	2006	2007	2003	2004	2005	2006	2007
	Вкупно	Вкупно	Вкупно	Вкупно	Вкупно	Вкупно	Вкупно	Вкупно	Вкупно	Вкупно
ВКУПНО	1.367,0	1.675,9	2.042,3	2.415,2	3.398,3	2.306,4	2.931,6	3.232,8	3.752,3	5.280,6
Србија и Црна Гора	275,0	347,6	459,7	559,6		212,8	243,7	264,2	283,4	
Србија					644,7					454,5
Црна Гора					28,0					1,4
Германија	279,4	317,2	364,2	381,2	501,8	304,8	368,2	336,1	372,3	533,1
Грција	180,4	228,8	313,2	361,3	424,7	300,6	282,6	297,7	306,4	416,2
Италија	95,4	134,6	169,8	238,5	349,9	123,1	168,8	194,1	228,3	313,3
Бугарија	25,8	51,5	76,1	130,9	243,9	149,2	209,7	234,4	251,3	271,1
Хрватска	66,2	80,2	81,1	124,7	165,1	63,5	65,8	75,3	79,0	110,8
Белгија	9,7	15,2	34,6	83,9	178,1	16,7	22,1	27,3	27,0	32,4
Босна и Херцеговина	23,8	33,2	50,5	65,8	89,0	11,8	16,3	23,6	26,5	34,9
Холандија	47,3	47,3	44,6	56,5	73,1	49,6	57,1	53,3	60,1	75,3
Турција	32,8	54,0	46,3	55,2	53,8	78,8	94,9	113,9	122,5	198,5
Шпанија	21,3	23,0	14,0	50,4	173,0	24,6	31,0	32,4	51,9	52,1
Словенија	21,3	27,2	31,8	41,4	69,1	139,1	140,3	128,0	129,6	156,1
Албанија	17,4	23,6	27,5	40,7	73,1	4,0	6,3	9,1	11,7	19,7
В.Британија	35,2	42,5	42,9	36,6	76,0	39,5	54,7	44,2	38,2	52,9
Русија	13,7	19,7	21,4	25,6	23,6	179,0	271,0	425,2	569,7	638,2
САД	72,8	72,1	44,4	22,4	52,7	56,6	48,0	45,2	40,3	78,5
Шведска	5,6	5,7	8,3	19,4	15,2	20,2	25,1	20,1	29,6	55,0
Австрија	7,7	8,5	9,0	15,0	20,0	56,2	68,9	69,2	80,5	102,7
Романија	1,4	1,8	4,2	13,4	19,3	14,4	113,1	64,9	91,9	96,7
Чешка	3,1	5,4	6,0	10,7	11,3	12,0	17,5	23,3	32,9	64,6
Франција	54,7	77,3	19,9	10,3	16,1	51,5	67,5	61,0	66,6	90,8
Швајцарија	19,3	6,4	7,5	10,2	10,8	27,2	45,7	63,9	59,2	114,7
Унгарија	2,8	2,2	2,7	6,5	6,7	29,1	31,0	36,3	37,6	55,2
Полска	0,5	2,6	4,0	6,4	11,2	26,4	78,3	94,6	117,8	162,7
Кипар	0,5	4,8	5,5	4,5	3,0	4,1	4,7	3,5	1,5	1,9
Австралија	2,5	2,5	1,7	2,3	3,6	6,7	2,7	4,3	1,8	3,4
Украина	1,8	2,2	2,0	1,8	2,0	88,0	74,1	72,1	105,7	104,4
Кореја	0,1	2,0	1,4	1,7	0,0	14,0	23,4	33,7	41,4	55,1
Кина	14,6	1,4	9,9	1,5	0,6	48,3	82,0	115,3	138,6	245,6
Данска	3,3	2,3	2,8	1,6	3,7	11,3	14,8	14,3	16,9	19,5
Јапонија	5,8	2,7	8,4	1,2	0,7	19,3	24,4	22,8	26,9	41,2
Канада	0,5	1,1	1,1	1,0	1,8	4,0	8,6	22,3	35,5	15,8
Белорусија	0,1	0,2	0,5	0,9	2,6	0,6	0,2	0,2	0,2	0,4
Хонг Конг	0,2	0,1	0,1	0,2	0,0	2,4	3,0	2,6	1,7	13,9
Лихтенштајн	0,0	0,3	0,3	0,1	0,0	0,7	0,4	0,6	0,2	0,3
Аргентина	0,0	0,3	1,6	0,0	0,0	5,6	9,9	8,7	10,1	13,4
Боливија	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,8	0,0	0,0	0,0	0,0
Бразил	0,0	0,0	0,9	0,0	0,1	23,3	41,1	37,7	38,2	75,4

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија.

Надворешнотрговска размена на Република Македонија по земји
во милиони САД долари

	ИЗВОЗ					УВОЗ					ИЗВОЗ					УВОЗ				
	2008				Вкупно	2008				Вкупно	2009				Вкупно	2009				Вкупно
	Q1	Q2	Q3	Q4		Q1	Q2	Q3	Q4		Q1	Q2	Q3	Q4		Q1	Q2	Q3	Q4	
ВКУПНО	918,5	1.152,1	1.126,9	780,8	3.978,2	1.581,1	1.936,9	1.844,8	1.488,9	6.851,7	521,2	670,8	762,5	736,9	2.691,5	1.146,6	1.176,7	1.239,9	1.480,0	5.043,1
Србија и Црна Гора																				
Србија	200,6	280,9	270,5	182,7	934,7	135,4	142,9	133,4	120,2	532,0	108,4	102,2	57,5	69,5	337,6	80,4	100,3	101,4	114,9	397,1
Црна Гора	8,5	11,3	11,6	7,2	38,6	0,2	0,2	0,2	0,6	1,2	4,5	5,8	7,4	7,1	24,9	0,4	0,4	0,5	0,4	1,8
Германија	154,3	147,6	146,7	114,8	563,3	139,7	182,3	157,8	170,6	650,3	115,7	102,4	107,6	124,7	450,4	112,2	128,4	130,0	146,9	517,5
Грција	124,3	178,8	156,6	75,3	535,0	110,8	145,8	139,6	114,7	510,8	58,0	84,2	77,4	70,4	290,0	83,9	100,7	120,4	134,1	439,2
Италија	74,6	74,6	90,1	81,7	321,0	75,0	115,9	90,5	101,5	382,9	43,1	44,1	66,9	63,9	218,0	69,2	102,2	85,5	104,8	361,7
Бугарија	95,0	109,8	107,9	63,9	376,6	77,1	82,1	94,5	73,4	327,1	29,8	51,5	75,0	60,7	217,0	49,4	61,5	64,0	67,8	242,6
Хрватска	47,9	65,6	65,7	49,8	229,0	33,3	37,5	33,6	33,2	137,7	35,5	44,9	32,2	40,1	152,7	25,5	26,0	30,9	36,0	118,3
Белгија	23,5	26,3	26,9	32,5	109,2	9,5	11,9	9,0	11,7	42,1	8,1	4,3	14,1	9,5	36,1	6,6	7,9	10,0	9,0	33,5
Босна и Херцеговина	22,4	30,4	29,4	22,6	104,8	8,8	15,0	17,9	10,9	52,6	16,9	20,5	23,5	25,8	86,6	9,0	11,7	12,6	13,2	46,5
Холандија	18,6	15,4	22,1	14,5	70,6	22,7	25,1	22,6	23,3	93,7	14,5	10,8	19,5	16,7	61,5	12,5	15,9	19,5	22,6	70,4
Турција	9,7	10,1	7,5	4,4	31,6	56,7	81,1	67,7	63,3	268,8	10,1	11,2	8,4	11,0	40,8	51,8	63,4	55,7	79,9	250,7
Шпанија	16,5	34,6	12,3	13,6	76,9	12,5	14,5	12,9	14,8	54,8	3,2	5,3	19,4	10,8	38,7	10,9	12,7	10,8	14,0	48,3
Словенија	12,9	20,0	21,4	10,8	65,1	42,5	55,3	55,2	50,5	203,4	6,7	7,8	10,3	9,5	34,3	43,8	43,7	47,3	56,0	190,9
Албанија	19,9	27,1	35,4	24,4	106,8	6,1	10,0	12,1	7,5	35,7	15,4	22,3	23,3	22,9	83,9	3,4	7,0	8,2	5,4	24,1
В.Британија	19,0	15,4	19,3	16,3	69,9	16,1	21,5	16,2	13,3	67,1	8,5	8,5	12,3	13,6	42,9	10,6	14,2	15,2	22,5	62,5
Русија	5,7	7,9	8,1	11,0	32,7	272,1	277,2	247,3	134,2	930,9	2,5	6,3	5,6	8,1	22,5	142,8	96,9	104,4	150,9	495,0
САД	3,1	2,3	2,6	3,1	11,1	20,3	21,1	35,2	22,6	99,2	1,6	2,3	2,3	3,2	9,5	24,3	19,9	30,0	36,6	110,7
Шведска	1,7	2,8	2,9	2,2	9,4	12,6	13,2	15,7	12,1	53,5	2,3	1,9	2,3	2,9	9,5	6,2	7,0	8,2	10,2	31,6
Австрија	4,4	5,5	7,3	5,3	22,5	20,8	38,7	29,6	30,7	119,8	3,4	4,6	5,1	5,9	19,1	18,9	26,3	25,3	29,8	100,3
Романија	6,7	7,4	15,2	4,1	33,5	19,6	42,8	41,6	13,5	117,5	2,9	3,4	5,9	7,8	20,0	17,6	21,7	26,8	41,7	107,8
Чешка	2,8	4,2	5,0	2,3	14,4	14,0	20,4	15,2	15,8	65,4	2,0	2,1	2,5	2,7	9,3	11,8	12,5	12,9	14,6	51,9
Франција	4,3	7,1	5,8	7,0	24,3	25,9	34,1	29,9	31,4	121,3	2,6	3,1	3,6	3,3	12,6	16,9	20,8	22,4	31,3	91,4
Швајцарија	3,4	3,8	5,2	3,7	16,1	87,9	59,5	87,8	57,5	292,7	2,3	3,3	6,3	5,5	17,4	51,4	24,8	25,5	21,4	123,1
Унгарија	1,1	3,4	1,2	1,5	7,2	26,5	22,5	15,9	15,7	80,6	0,5	1,0	1,3	1,1	3,8	11,0	12,8	13,4	13,6	50,9
Полска	4,3	5,0	4,5	2,9	16,8	46,6	81,8	99,9	37,0	265,3	2,2	1,9	1,5	2,4	8,1	18,4	24,0	21,6	19,2	83,2
Кипар	0,6	0,5	0,5	0,4	2,0	0,4	1,3	1,1	1,3	4,0	0,1	0,0	0,0	0,1	0,2	0,4	0,2	0,2	0,4	1,2
Австралија	0,6	0,5	1,0	1,0	3,3	0,3	0,7	0,9	1,4	3,3	0,4	0,9	0,7	1,8	3,9	0,7	0,9	0,9	0,6	3,1
Украина	0,3	0,7	1,5	0,4	2,9	32,2	78,9	49,7	42,2	203,0	1,9	5,4	1,7	1,2	10,1	15,0	18,1	27,0	24,4	84,5
Кореја	0,3	0,0	0,0	0,0	0,3	12,5	15,8	15,8	13,3	57,4	0,0	0,0	3,4	0,0	3,5	7,2	9,7	9,7	11,8	38,4
Кина	0,5	0,4	0,6	0,1	1,6	62,8	80,1	81,5	90,4	314,8	0,0	0,3	1,6	1,3	3,2	62,9	67,6	67,5	91,4	289,4
Данска	2,8	2,6	4,8	3,7	13,8	5,2	6,8	5,1	5,4	22,5	0,4	0,5	0,5	0,9	2,2	4,8	4,7	4,7	5,2	19,5
Јапонија	0,3	0,1	0,8	0,1	1,3	12,7	18,2	12,4	14,6	57,9	0,1	0,2	2,9	0,1	3,2	17,0	12,6	9,1	15,6	54,4
Канада	0,3	0,2	0,2	0,6	1,3	2,3	5,1	4,5	5,4	17,3	0,3	0,2	0,3	0,6	1,4	4,1	6,2	4,7	8,3	23,2
Белорусија	0,2	2,1	0,6	0,1	3,1	0,1	0,6	0,3	0,4	1,5	0,1	0,3	0,2	0,1	0,7	0,1	0,1	0,3	0,5	1,1
Хонг Конг	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	11,7	1,2	1,7	1,4	16,0	0,0	0,2	0,1	0,1	0,4	0,5	0,4	0,5	1,1	2,5
Лихтенштајн	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
Аргентина	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,2	4,9	2,6	4,1	14,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,7	2,6	3,5	6,1	15,0
Боливија	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Бразил	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	15,2	30,9	53,3	22,2	121,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	15,8	12,8	20,4	13,8	62,9

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија.

Табела 26

Состојба на странски директни инвестиции во Република Македонија по земји на инвеститори /1
во милиони евра

Земји	1997		1998		1999		2000		2001	
	Вредност	%	Вредност	%	Вредност	%	Вредност	%	Вредност	%
СДИ во Република Македонија										
Авганистан	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Албанија	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,6	0,1
Австралија	-0,1	-0,1	0,2	0,1	0,3	0,1	0,3	0,1	0,4	0,0
Австрија	17,6	12,4	30,1	11,2	39,5	11,0	33,0	5,7	36,8	3,5
Бахамски Острови	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Барбадос	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Белгија	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,4	0,0
Бермуди	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Босна и Херцеговина	1,6	1,1	2,9	1,1	2,8	0,8	2,7	0,5	2,4	0,2
Белизе	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Британски Девствени Острови	0,1	0,1	0,1	0,1	0,5	0,1	1,4	0,2	3,9	0,4
Бугарија	2,6	1,8	3,4	1,2	2,9	0,8	3,5	0,6	6,6	0,6
Белорусија	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Канада	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,1	0,1	0,0
Кајмански Острови	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Централно Афричка Република	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Шри Ланка	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Кина	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Тајван	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,8	0,5	4,2	0,4
Кукви Острови	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Костарика	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Хрватска	5,8	4,1	6,4	2,4	7,6	2,1	8,2	1,4	10,3	1,0
Куба	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Кипар	1,2	0,8	77,1	28,5	92,8	25,8	117,9	20,3	138,7	13,4
Чешка	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0
Данска	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0
Доминиканска Република	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ел Салвадор	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Естонија	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Финска	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Франција	0,2	0,2	0,4	0,1	0,4	0,1	8,0	1,4	5,9	0,6
Грузија	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Германија	9,3	6,6	14,1	5,2	15,9	4,4	50,2	8,7	54,6	5,3
Гибралтар	0,3	0,2	0,4	0,2	0,5	0,1	0,9	0,2	0,8	0,1
Грција	9,7	6,9	12,8	4,7	20,5	5,7	105,3	18,2	174,2	16,8
Хонг Конг	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,1	0,3	0,1	0,0	0,0
Унгарија	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	300,6	28,9
Исланд	0,9	0,6	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0
Индија	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Иран	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0
Ирак	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ирска	0,0	0,0	-0,1	0,0	-0,1	0,0	0,1	0,0	0,7	0,1
Израел	0,0	0,0	0,2	0,1	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0
Италија	9,9	7,0	11,0	4,1	11,4	3,2	11,4	2,0	13,9	1,3
Јапонија	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Џонстон Остров	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Јордан	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0
Либија	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Лихтенштајн	0,2	0,1	3,8	1,4	10,2	2,9	4,8	0,8	6,5	0,6
Луксембург	0,2	0,1	1,8	0,7	1,9	0,5	2,3	0,4	2,3	0,2
Малезија	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Малта	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Маврициус	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Мексико	0,0	0,0	-0,9	-0,3	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Молдавија	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Црна Гора	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Холандија	1,4	1,0	4,6	1,7	10,2	2,8	14,7	2,5	15,6	1,5
Холандски Антили	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Нигерија	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Норвешка	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0
Маршалски Острови	1,3	0,9	0,6	0,2	0,7	0,2	0,1	0,0	0,2	0,0
Пакистан	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Панама	2,0	1,4	2,9	1,1	3,1	0,9	3,5	0,6	12,9	1,2
Полска	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Португалија	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Романија	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0
Русија	3,5	2,5	5,5	2,0	2,5	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0
Сент Ките и Невис	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Сент Винсент и Гренадин	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Сан Марино	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Саудиска Арабија	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Србија	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Сејшелски Острови	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0
Сингапур	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Словачка	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0
Словенија	16,4	11,6	21,2	7,8	43,7	12,1	56,2	9,7	58,8	5,7
Јужна Африка	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Шпанија	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Шведска	1,4	1,0	1,6	0,6	1,7	0,5	2,2	0,4	1,1	0,1
Швајцарија	32,1	22,8	40,8	15,1	45,8	12,7	61,5	10,6	79,2	7,6
Сирија	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0
Обединети Арапски Емирати	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Турција	0,7	0,5	1,1	0,4	14,2	4,0	16,1	2,8	16,2	1,6
Украина	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Велика Британија	5,3	3,7	5,9	2,2	4,2	1,2	39,5	6,8	26,6	2,6
Церси	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Човечки остров	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
САД	1,4	1,0	2,4	0,9	4,1	1,2	12,5	2,2	34,0	3,3
Девствени Острови на Обединетите Држави	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0
Узбекистан	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Србија и Црна Гора	15,9	11,2	19,4	7,2	21,1	5,9	19,3	3,3	29,7	2,9
Меѓународна финансиска корпорација	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Европска банка за реконструкција и развој	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Банка за развој на Централно африкански земји	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Северноатланска алијанса за соработка	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Вкупно	141,2	100,0	270,4	100,0	359,9	100,0	580,1	100,0	1.039,2	100,0

/1 претходни податоци

Извор: Народна банка на Република Македонија

Состојба на странски директни инвестиции во Република Македонија по земји на инвеститори /1
во милиони евра

Земји	2002		2003		2004		2005		2006		2007		2008	
	Вредност	%	Вредност	%	Вредност	%	Вредност	%	Вредност	%	Вредност	%	Вредност	%
СДИ во Република Македонија														
Авганистан	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Албанија	2,1	0,2	2,0	0,2	4,4	0,3	3,6	0,2	11,6	0,6	16,6	0,7	23,9	0,8
Австралија	1,8	0,2	2,1	0,2	2,1	0,1	2,1	0,1	2,3	0,1	2,0	0,1	2,4	0,1
Австрија	37,7	3,3	42,8	3,3	62,3	3,9	57,7	3,3	219,4	10,5	238,3	9,4	334,6	11,3
Бахамски Острови	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Барбадос	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4	0,0	0,0	0,0
Белгија	0,5	0,0	1,3	0,1	1,3	0,1	1,3	0,1	0,9	0,0	1,3	0,1	1,2	0,0
Бермуди	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0
Босна и Херцеговина	2,4	0,2	2,4	0,2	0,7	0,0	0,2	0,0	1,0	0,0	1,3	0,1	1,8	0,1
Белизе	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Британски Девствени Острови	7,0	0,6	11,3	0,9	8,7	0,5	11,8	0,7	15,8	0,8	29,4	1,2	51,3	1,7
Бугарија	11,7	1,0	23,3	1,8	24,3	1,5	27,4	1,6	42,8	2,0	62,5	2,5	86,5	2,9
Белорусија	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Канада	0,1	0,0	0,3	0,0	0,4	0,0	0,5	0,0	1,1	0,1	2,3	0,1	3,2	0,1
Кајмански Острови	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-1,0	0,0
Централно Африка Република	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Шри Ланка	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0
Кина	0,1	0,0	0,2	0,0	0,9	0,1	1,1	0,1	1,4	0,1	1,5	0,1	1,3	0,0
Тајван	3,5	0,3	3,3	0,3	2,5	0,2	0,8	0,0	2,2	0,1	1,6	0,1	0,8	0,0
Кукви Острови	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,2	0,0	1,3	0,0
Костарика	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0
Хрватска	12,3	1,1	10,9	0,9	15,7	1,0	20,3	1,2	30,6	1,5	44,3	1,7	53,2	1,8
Куба	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Кипар	141,6	12,2	141,1	10,9	150,5	9,4	160,8	9,1	182,2	8,7	205,5	8,8	34,9	1,2
Чешка	0,2	0,0	0,2	0,0	0,3	0,0	0,3	0,0	0,3	0,0	7,5	0,3	0,5	0,0
Данска	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,5	0,0	1,2	0,0	1,3	0,0
Доминиканска Република	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ел Салвадор	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Естонија	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Финска	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Франција	10,7	0,9	15,2	1,2	19,6	1,2	1,5	0,1	0,3	0,0	10,5	0,4	13,0	0,4
Грузија	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Германија	52,5	4,5	57,3	4,4	70,6	4,4	64,1	3,6	64,1	3,1	85,9	3,4	66,2	2,2
Гибралтар	1,0	0,1	0,4	0,0	0,4	0,0	0,5	0,0	0,7	0,0	0,8	0,0	0,0	0,0
Грција	213,0	18,4	223,0	17,3	264,1	16,4	279,2	15,8	320,4	15,3	387,1	15,2	450,7	15,2
Хонг Конг	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Унгарија	300,1	25,9	313,4	24,3	354,4	22,0	350,0	19,8	350,4	16,7	421,3	16,6	410,6	13,8
Исланд	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	8,1	0,3	12,2	0,4
Индија	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Иран	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ирак	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ирска	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Израел	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	4,3	0,2	4,1	0,1
Италија	16,5	1,4	15,0	1,2	32,1	2,0	37,7	2,1	44,4	2,1	46,5	1,8	55,5	1,9
Јапонија	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,2	0,0	0,0	0,0
Џонстон Остров	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Јордан	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Јибан	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Јибија	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Лихтенштајн	4,1	0,4	22,0	1,7	1,5	0,1	2,5	0,1	6,7	0,3	1,6	0,1	2,1	0,1
Луксембург	2,3	0,2	2,2	0,2	10,8	0,7	15,2	0,9	25,4	1,2	71,9	2,8	69,1	2,3
Малезија	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Малта	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,1	0,0	-0,2	0,0	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0
Маврициус	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Мексико	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Молдавија	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0
Монако	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0
Норвешка	61,1	5,3	69,7	5,4	103,2	6,4	213,3	12,1	212,0	10,1	431,3	16,9	435,6	14,7
Холандски Антили	0,0	0,0	0,0	0,0	98,9	6,1	69,5	3,9	54,7	2,6	13,0	0,7	0,0	0,0
Нигерија	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Норвешка	0,1	0,0	0,0	0,0	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4	0,0	0,9	0,0
Маршалски Острови	0,2	0,0	0,3	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Пакистан	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,5	0,0	-0,3	0,0
Панама	13,3	1,2	13,3	1,0	3,0	0,2	3,2	0,2	4,1	0,2	8,6	0,3	11,1	0,4
Полска	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,5	0,0	0,5	0,0	0,5	0,0
Португалија	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,8	0,1	2,2	0,1	2,3	0,1
Романија	0,3	0,0	0,3	0,0	0,5	0,0	0,4	0,0	0,1	0,0	0,5	0,0	-0,3	0,0
Русија	1,3	0,1	1,3	0,1	1,4	0,1	1,3	0,1	1,3	0,1	1,5	0,1	1,3	0,0
Сент Ките и Невис	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,0	0,1	2,9	0,1
Сент Винсент и Гренадин	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	36,1	2,0	17,6	0,8	19,3	0,8	62,1	2,1
Сан Марино	0,8	0,1	0,7	0,1	0,7	0,0	0,8	0,0	0,9	0,0	2,4	0,1	2,4	0,1
Саудиска Арабија	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Србија	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	66,3	2,6	62,3	2,1
Сејшелски Острови	0,1	0,0	-0,1	0,0	2,1	0,1	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0
Сингапур	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,0	0,1	0,0	0,0
Словачка	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0
Словенија	66,4	5,7	84,7	6,6	101,8	6,3	106,8	6,0	126,7	6,0	165,8	6,5	262,8	8,9
Јужна Африка	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Шпанија	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,2	0,0	-0,1	0,0
Шведска	2,3	0,2	2,0	0,2	2,5	0,2	2,5	0,1	2,6	0,1	2,7	0,1	-1,8	-0,1
Швајцарија	85,2	7,3	101,9	7,9	143,9	8,9	164,2	9,3	150,8	7,2	166,8	6,6	200,7	6,8
Сирија	0,2	0,0	0,2	0,0	0,1	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Обединети Арапски Емирати	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0
Турција	18,0	1,6	18,9	1,5	26,5	1,7	25,1	1,4	27,7	1,3	34,9	1,4	43,0	1,4
Украина	0,0	0,0	0,2	0,0	0,6	0,0	3,6	0,2	3,3	0,2	1,9	0,1	0,9	0,0
Велика Британија	21,9	1,9	34,7	2,7	38,4	2,4								

Табела 27

Состојба на странски директни инвестиции во Република Македонија по дејности - 1997 - 2008 /1
во милиони евра

Дејности	1997		1998		1999		2000		2001		2002		2003		2004		2005		2006		2007		2008	
	Вредност	%	Вредност	%	Вредност	%	Вредност	%	Вредност	%	Вредност	%	Вредност	%	Вредност	%	Вредност	%	Вредност	%	Вредност	%	Вредност	%
СДИ во Република Македонија																								
ЗЕМЈОДЕЛСТВО, ЛОВ И РИБАРСТВО	1,1	0,8	0,6	0,2	0,9	0,3	0,8	0,1	2,7	0,3	3,7	0,3	9,8	0,8	23,1	1,4	23,0	1,3	23,1	1,1	27,0	1,1	30,9	1,0
РУДАРСТВО И ЕКСТРАКЦИЈА	0,3	0,2	0,4	0,2	0,7	0,2	9,9	1,7	13,6	1,3	16,9	1,5	15,5	1,2	22,4	1,4	39,3	2,2	45,3	2,2	50,7	2,0	168,5	5,7
ПРОИЗВОДСТВО	67,5	47,8	165,3	61,2	222,1	61,7	294,8	50,8	396,2	38,1	457,7	39,4	490,4	38,0	664,9	41,3	775,3	43,8	801,9	38,2	907,3	35,6	886,3	29,9
ЕЛЕКТРИФИКАЦИЈА, ГАСИФИКАЦИЈА И ВОДОСТОПАНСТВО	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,7	0,1	5,2	0,3	6,2	0,4	157,1	7,5	161,7	6,4	164,3	5,5
ГРАДЕЖНИШТВО	0,6	0,4	0,8	0,3	5,6	1,6	32,9	5,7	47,0	4,5	56,1	4,8	65,9	5,1	64,5	4,0	61,1	3,5	70,5	3,4	87,1	3,4	117,2	3,9
ВКУПНО УСЛУГИ	68,3	48,4	98,1	36,3	124,9	34,7	236,9	40,8	574,4	55,3	619,6	53,4	702,5	54,4	822,0	51,1	854,2	48,3	984,5	46,9	1.302,7	51,2	1.601,5	53,9
НЕ АЛОЦИРАНИ	3,6	2,5	5,1	1,9	5,7	1,6	4,7	0,8	5,3	0,5	6,7	0,6	7,3	0,6	8,1	0,5	9,9	0,6	16,2	0,8	9,1	0,4	0,0	
СУБ-ТОТАЛ	141,2		270,4		359,9		580,1		1.039,2		1.160,7		1.292,1		1.610,2		1.769,0		2.098,6		2.545,2		2.968,8	
ВКУПНО	141,2	100,0	270,4	100,0	359,9	100,0	580,1	100,0	1.039,2	100,0	1.160,7	100,0	1.292,1	100,0	1.610,2	100,0	1.769,0	100,0	2.098,6	100,0	2.545,2	100,0	2.968,8	100,0

1/ претходни податоци

Извор: Народна банка на Република Македонија

Табела 28

Меѓународна инвестициона позиција на Република Македонија - состојби
во милиони САД долари

Период	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Меѓународна инвестициона позиција, нето	-1.999,0	-2.498,5	-2.333,9	-2.474,0	-3.527,7	-4.606,2
Средства	1.868,5	2.162,2	2.455,8	3.256,5	3.946,3	3.462,8
Директни инвестиции во странство	42,0	54,2	62,1	39,7	67,6	85,0
Акционерски капитал и реинвестирана добивка	35,7	43,9	43,6	37,7	51,6	68,2
Останат капитал	6,3	10,3	18,5	2,0	16,0	16,8
Портфолио инвестиции	3,8	4,1	3,6	4,2	4,4	3,1
Сопственички хартии од вредност	3,8	4,1	3,6	4,2	4,4	3,1
Банки	3,0	3,3	2,9	3,4	3,6	2,1
Останати сектори	0,8	0,8	0,7	0,8	0,8	1,0
Должнички хартии од вредност	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Останати инвестиции	929,3	1.128,6	1.065,4	1.346,9	1.634,7	1.267,1
Трговски кредити	194,3	267,2	299,0	441,8	652,7	674,0
Останати сектори	194,3	267,2	299,0	441,8	652,7	674,0
Долгорочни	0,4	0,4	0,8	0,9	1,1	1,4
Краткорочни	193,9	266,8	298,2	441,0	651,6	672,7
Заеми	25,5	27,4	26,0	2,3	3,9	8,5
Банки	24,0	25,7	25,6	2,0	1,1	1,5
Долгорочни	15,2	16,5	15,0	1,4	1,1	1,5
Краткорочни	8,8	9,2	10,6	0,5	0,0	0,0
Останати сектори	1,5	1,7	0,4	0,3	2,8	7,0
Долгорочни	0,0	1,7	0,1	0,3	2,3	5,8
Краткорочни	1,5	0,0	0,2	0,0	0,5	1,2
Валуте и депозити	706,0	827,7	733,3	868,4	936,4	541,1
Монетарна власт	41,4	16,2	15,5	23,6	25,3	1,6
Банки	664,6	811,5	717,8	844,8	911,2	539,2
Останати средства	3,5	6,3	7,1	34,4	41,7	43,4
Меѓународни официјални резерви	893,4	975,3	1.324,7	1.865,8	2.239,6	2.107,6
Обврски	3.867,5	4.660,7	4.789,7	5.730,5	7.474,1	8.069,0
Директни инвестиции во земјата	1.614,7	2.190,6	2.086,9	2.763,8	3.739,4	4.185,3
Акционерски капитал и реинвестирана добивка	1.477,0	1.858,5	1.863,5	2.454,0	3.271,4	3.394,0
Останат капитал	137,7	332,1	223,4	309,8	468,0	791,4
Портфолио инвестиции	107,2	71,7	273,9	366,5	457,2	373,5
Сопственички хартии од вредност	80,5	40,0	52,8	114,0	194,8	187,9
Банки	12,6	19,1	29,5	106,2	90,9	99,7
Останат сектор	67,9	20,9	23,3	7,8	103,9	88,2
Должнички хартии од вредност	26,8	31,7	221,2	252,5	262,5	185,5
Останати инвестиции	2.145,6	2.398,5	2.428,9	2.600,2	3.277,5	3.510,1
Трговски кредити	398,2	485,6	457,0	486,2	854,5	914,4
Останати сектори	398,2	485,6	457,0	486,2	854,5	909,5
Долгорочни	61,8	46,7	29,3	25,8	21,4	33,2
Краткорочни	336,4	438,9	427,6	460,4	833,1	876,3
Заеми	1.657,2	1.814,4	1.852,2	1.853,3	1.991,9	2.180,9
Монетарна власт	68,4	62,5	62,1	55,8	0,0	0,0
Држава	1.256,5	1.351,2	1.292,2	1.152,6	1.068,4	1.087,3
Банки	90,9	89,1	131,0	192,7	317,8	283,6
Долгорочни	80,0	78,4	128,3	192,7	293,6	283,6
Краткорочни	10,9	10,7	2,7	0,0	24,2	0,0
Останати сектори	241,4	311,6	366,9	452,2	605,7	810,0
Долгорочни	219,9	293,6	293,5	436,8	547,9	789,0
Краткорочни	21,5	18,0	73,4	15,4	57,8	21,0
Валуте и депозити	69,0	70,5	86,9	148,6	238,3	245,3
Банки	69,0	70,5	86,9	148,6	238,3	245,3
Останати обврски	21,4	27,9	32,8	112,1	192,8	169,5

Извор: Народна банка на Република Македонија

Табела 29

Меѓународна инвестициона позиција на Република Македонија - состојби

во милиони евра

Период	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Меѓународна инвестициона позиција, нето	-1.599,7	-1.836,6	-1.978,4	-1.878,5	-2.401,1	-3.267,2
Средства	1.495,3	1.589,3	2.081,7	2.472,7	2.686,0	2.456,2
Директни инвестиции во странство	33,6	39,9	52,6	30,1	46,0	60,3
Акционерски капитал и реинвестирана добивка	28,6	32,3	37,0	28,6	35,1	48,4
Останат капитал	5,0	7,6	15,6	1,5	10,9	11,9
Портфолио инвестиции	3,0	3,0	3,1	3,2	3,0	2,2
Сопственички хартии од вредност	3,0	3,0	3,1	3,2	3,0	2,2
Банки	2,4	2,4	2,5	2,6	2,5	1,5
Останати сектори	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,7
Должнички хартии од вредност	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Останати инвестиции	743,7	829,5	903,1	1.022,7	1.112,7	898,8
Трговски кредити	155,5	196,4	253,5	335,5	444,3	478,1
Останати сектори	155,5	196,4	253,5	335,5	444,3	478,1
Долгорочни	0,3	0,3	0,7	0,7	0,8	1,0
Краткорочни	155,2	196,1	252,8	334,8	443,5	477,1
Заеми	20,4	20,1	22,0	1,7	2,6	6,1
Банки	19,2	18,9	21,7	1,5	0,7	1,1
Долгорочни	12,2	12,2	12,7	1,1	0,7	1,0
Краткорочни	7,0	6,7	9,0	0,4	0,0	0,0
Останати сектори	1,2	1,2	0,3	0,3	1,9	5,0
Долгорочни	0,0	1,2	0,1	0,3	1,6	4,1
Краткорочни	1,2	0,0	0,2	0,0	0,3	0,9
Валуту и депозити	565,0	608,4	621,6	659,4	637,4	383,8
Монетарна власт	33,2	11,9	13,2	17,9	17,2	1,1
Банки	531,8	596,5	608,4	641,5	620,2	382,4
Останати средства	2,8	4,6	6,0	26,1	28,4	30,8
Меѓународни официјални резерви	715,0	716,9	1.122,9	1.416,7	1.524,4	1.494,9
Обврски	3.095,0	3.426,0	4.060,1	4.351,2	5.087,2	5.723,5
Директни инвестиции во земјата	1.292,1	1.610,2	1.769,0	2.098,6	2.545,2	2.968,7
Акционерски капитал и реинвестирана добивка	1.182,0	1.366,1	1.579,6	1.863,4	2.226,6	2.407,4
Останат капитал	110,2	244,1	189,4	235,2	318,6	561,3
Портфолио инвестиции	85,8	52,7	232,2	278,3	311,2	264,9
Сопственички хартии од вредност	64,4	29,4	44,7	86,6	132,6	133,3
Банки	10,1	14,0	25,0	80,7	61,9	70,7
Останати сектори	54,3	15,4	19,7	5,9	70,7	62,6
Должнички хартии од вредност	21,4	23,3	187,5	191,7	178,7	131,6
Останати инвестиции	1.717,1	1.763,1	2.058,9	1.974,3	2.230,8	2.489,8
Трговски кредити	318,6	356,9	387,3	369,2	581,6	648,6
Останати сектори	318,6	356,9	387,3	369,2	581,6	645,1
Долгорочни	49,4	34,3	24,9	19,6	14,5	23,6
Краткорочни	269,2	322,6	362,5	349,6	567,1	621,6
Заеми	1.326,2	1.333,8	1.570,1	1.407,2	1.355,8	1.546,9
Монетарна власт	54,7	46,0	52,7	42,4	0,0	0,0
Држава	1.005,5	993,2	1.095,4	875,2	727,2	771,2
Банки	72,8	65,5	111,1	146,3	216,3	201,1
Долгорочни	64,0	57,6	108,8	146,3	199,8	201,1
Краткорочни	8,7	7,9	2,3	0,0	16,5	0,0
Останати сектори	193,2	229,1	311,0	343,3	412,2	574,6
Долгорочни	175,9	215,8	248,8	331,6	372,9	559,7
Краткорочни	17,2	13,3	62,2	11,7	39,3	14,9
Валуту и депозити	55,2	51,9	73,7	112,8	162,2	174,0
Банки	55,2	51,9	73,7	112,8	162,2	174,0
Останати обврски	17,1	20,5	27,8	85,1	131,2	120,3

Извор: Народна банка на Република Македонија

Табела 31

Бруто надворешни побарувања на Република Македонија - состојба / 1

во милиони евра

	31.12. 2004	31.12. 2005	31.12. 2006	31.12. 2007*	31.03. 2008	30.06. 2008	30.09. 2008	31.12. 2008	31.03. 2009	30.06. 2009	30.09. 2009	31.12. 2009
1. ДРЖАВЕН СЕКТОР	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.1 Краткорочни побарувања	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.1.1. Инструменти на пазарот на пари	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.1.2. Заеми	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.1.3. Комерцијални кредити	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.1.4. Останати побарувања	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Достасани ненаплатени побарувања	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Останато	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.2 Долгорочни побарувања	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.2.1. Обврзници	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.2.2. Заеми	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.2.3. Комерцијални кредити	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.2.4. Останати побарувања	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2. МОНЕТАРНА ВЛАСТ (НБРМ)	664,66	1.040,51	1.326,97	1.416,28	1.395,51	1.413,65	1.552,13	1.361,16	1.120,06	1.060,47	1.315,08	1.366,89
2.1 Краткорочни побарувања	664,66	1.040,51	1.167,82	917,15	279,69	300,38	404,19	245,87	168,70	249,03	515,89	465,13
2.1.1. Инструменти на пазарот на пари	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.1.2. Заеми	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.1.3. Валутни и депозити	664,66	1.040,51	1.167,82	917,15	279,69	300,38	404,19	245,87	168,70	249,03	515,89	465,13
2.1.4. Останати побарувања	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Достасани ненаплатени побарувања	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Останато	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.2 Долгорочни побарувања	0,00	0,00	159,16	499,13	1.115,83	1.113,26	1.147,94	1.115,29	951,35	811,44	799,19	901,76
2.2.1. Обврзници	0,00	0,00	159,16	499,13	1.115,83	1.113,26	1.147,94	1.115,29	951,35	811,44	799,19	901,76
2.2.2. Заеми	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.2.2.1. Валутни и депозити	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.2.4. Останати побарувања	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3. БАНКАРСКИ СЕКТОР	619,59	635,87	668,26	648,05	549,07	529,53	533,90	390,65	442,10	454,55	510,61	496,74
3.1 Краткорочни побарувања	618,75	634,56	667,17	631,33	532,37	509,81	514,22	371,12	422,58	433,88	488,92	473,08
3.1.1. Инструменти на пазарот на пари	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.1.2. Заеми	0,00	2,17	0,39	0,00	0,00	0,02	0,02	0,01	0,01	9,43	12,16	11,14
3.1.3. Валутни и депозити	596,54	608,45	641,45	604,19	525,74	502,97	507,24	363,95	415,49	417,15	469,32	454,29
3.1.4. Останати побарувања	22,21	23,93	25,33	27,14	6,63	6,83	6,96	7,16	7,09	7,30	7,44	7,65
Достасани ненаплатени побарувања	22,21	23,93	25,33	27,14	6,63	6,83	6,96	7,16	7,09	7,30	7,44	7,65
Останато	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.2 Долгорочни побарувања	0,84	1,31	1,10	1,67	1,67	1,97	1,96	1,95	1,95	2,06	2,16	2,36
3.2.1. Обврзници	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.2.2. Заеми	0,84	1,31	1,10	0,74	0,72	1,23	1,19	1,04	1,03	2,19	3,20	5,17
3.2.3. Валутни и депозити	0,00	0,00	0,00	15,98	15,98	18,48	18,49	18,49	18,49	18,49	18,49	18,49
3.2.4. Останати побарувања	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4. ОСТАНАТИ СЕКТОРИ	197,77	253,94	336,54	447,43	490,79	540,12	588,92	507,00	460,93	466,64	496,43	431,28
4.1 Краткорочни побарувања	196,55	253,46	335,63	445,09	486,45	534,86	583,89	501,91	455,20	459,55	490,24	425,39
4.1.1. Инструменти на пазарот на пари	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.1.2. Заеми	0,00	0,20	0,00	0,31	0,23	0,46	0,68	0,88	0,95	0,42	0,41	0,06
4.1.3. Валутни и депозити	0,00	0,00	0,21	0,39	0,13	0,18	0,04	0,23	0,07	0,06	0,06	0,02
4.1.4. Комерцијални кредити	196,12	252,79	334,82	443,51	463,85	512,13	559,94	477,14	429,81	434,59	464,88	399,23
4.1.5. Останати побарувања	0,43	0,46	0,60	0,87	22,23	22,09	23,22	23,65	24,36	24,48	24,90	26,08
Достасани ненаплатени побарувања	0,43	0,46	0,60	0,87	22,23	22,09	23,22	23,65	24,36	24,48	24,90	26,08
Останато	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.2 Долгорочни побарувања	1,23	0,49	0,91	2,34	4,35	5,26	5,04	5,09	5,73	7,09	6,19	5,88
4.2.1. Обврзници	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.2.2. Заеми	1,23	0,10	0,25	1,57	3,83	4,10	4,07	4,12	4,96	6,31	5,60	5,30
4.2.3. Валутни и депозити	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.2.4. Комерцијални кредити	0,00	0,39	0,66	0,77	0,52	1,17	0,97	0,97	0,78	0,78	0,58	0,58
4.2.5. Останати побарувања	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
5. ДИРЕКТНИ ИНВЕСТИЦИИ: Заеми меѓу поврзани субјекти	47,98	95,87	95,60	123,11	130,14	138,32	127,95	133,29	143,93	181,16	175,31	178,91
5.1. Побарувања од директно инвестирани субјекти	11,28	21,33	14,69	17,00	16,81	17,53	17,93	19,33	19,37	19,51	20,22	20,86
Краткорочни побарувања	11,28	18,31	12,99	15,79	15,60	15,65	15,97	17,24	17,21	17,21	17,12	16,94
Долгорочни побарувања	0,00	3,02	1,70	1,21	1,21	1,88	1,96	2,10	2,16	2,30	3,10	3,92
5.2. Побарувања од директните инвеститори	36,70	74,54	80,91	106,11	113,34	120,78	110,02	113,96	124,57	161,65	155,09	158,05
Краткорочни побарувања	21,78	24,71	29,46	66,31	59,09	66,61	55,85	57,14	58,48	58,88	66,98	69,45
Долгорочни побарувања	14,92	49,82	51,45	39,80	54,24	54,17	54,17	56,82	66,08	102,77	88,11	88,60
БРУТО НАДВОРЕШНИ ПОБАРУВАЊА	1.530,00	2.026,19	2.427,38	2.634,87	2.565,51	2.621,61	2.802,90	2.392,10	2.167,03	2.162,82	2.497,43	2.473,82

Меморандум ставки

Краткорочни побарувања	1.513,01	1.971,55	2.213,07	2.075,67	1.373,19	1.427,32	1.574,12	1.193,28	1.122,17	1.218,55	1.579,16	1.450,01
Долгорочни побарувања	16,99	54,64	214,31	559,20	1.192,33	1.194,29	1.228,78	1.198,83	1.044,85	944,27	918,27	1.023,82

*Ревизија на трговските кредити за 2007 и 2008 година врз основа на податоците од новиот прашалник КИПО. Податоците за трговски кредити за 2009 година се проценети врз основа на податоци за тековите од билансот на плаќања.

1/Претходни податоци.

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 33

Девизни резерви

во милиони евра

	1.Девизни резерви					2.Други девизни средства
	Монетарно злато	Специјални права на влечење-SDR	Резервна позиција кај ММФ	Девизи	ВКУПНО	
2003	29,7	0,3	0,0	685,0	715,0	33,2
2004	63,6	0,6	0,0	652,8	716,9	11,9
2005	94,9	0,7	0,0	1.027,3	1.122,9	13,2
2006	105,4	2,3	0,0	1.309,0	1.416,7	17,9
I	102,9	0,7	0,0	865,8	969,4	13,0
II	102,5	0,2	0,0	873,3	976,0	13,1
III	105,4	0,2	0,0	1.052,2	1.157,8	69,7
IV	111,1	2,6	0,0	1.079,3	1.193,1	69,4
V	111,2	0,9	0,0	1.100,3	1.212,5	69,2
VI	104,6	0,9	0,0	1.135,9	1.241,3	69,4
VII	109,8	0,8	0,0	1.165,5	1.276,1	69,3
VIII	105,9	0,3	0,0	1.239,4	1.345,6	18,1
IX	103,8	0,2	0,0	1.266,1	1.370,1	18,2
X	103,1	2,8	0,0	1.295,8	1.401,7	18,2
XI	105,9	0,5	0,0	1.307,3	1.413,8	17,9
XII	105,4	2,3	0,0	1.309,0	1.416,7	17,9
Кв. 1	105,4	0,2	0,0	1.052,2	1.157,8	69,7
Кв. 2	104,6	0,9	0,0	1.135,9	1.241,3	69,4
Кв. 3	103,8	0,2	0,0	1.266,1	1.370,1	18,2
Кв. 4	105,4	2,3	0,0	1.309,0	1.416,7	17,9
2007	124,3	1,0	0,0	1.399,1	1.524,4	17,2
I	108,7	1,7	0,0	1.284,7	1.395,1	18,1
II	111,7	0,2	0,0	1.270,6	1.382,6	17,9
III	108,7	7,0	0,0	1.297,3	1.413,1	17,9
IV	108,5	4,2	0,0	1.343,0	1.455,7	17,7
V	106,8	1,4	0,0	1.357,8	1.466,0	17,8
VI	104,8	1,4	0,0	1.312,2	1.418,4	17,8
VII	106,6	1,4	0,0	1.341,1	1.449,1	17,7
VIII	107,1	1,2	0,0	1.377,1	1.485,4	17,8
IX	113,6	1,1	0,0	1.407,4	1.522,1	17,4
X	118,6	1,1	0,0	1.431,4	1.551,1	17,6
XI	117,7	1,0	0,0	1.428,3	1.547,0	17,1
XII	124,3	1,0	0,0	1.399,1	1.524,4	17,2
Кв. 1	108,7	7,0	0,0	1.297,3	1.413,1	17,9
Кв. 2	104,8	1,4	0,0	1.312,2	1.418,4	17,8
Кв. 3	113,6	1,1	0,0	1.407,4	1.522,1	17,4
Кв. 4	124,3	1,0	0,0	1.399,1	1.524,4	17,2
2008	133,9	1,0	0,0	1.360,0	1.494,9	1,1
I	136,1	1,0	0,0	1.398,6	1.535,8	9,9
II	139,9	0,9	0,0	1.408,1	1.548,9	9,8
III	129,5	0,9	0,0	1.388,9	1.519,3	6,6
IV	121,6	1,1	0,0	1.371,5	1.494,3	6,7
V	123,8	1,0	0,0	1.385,1	1.509,9	0,6
VI	129,3	1,0	0,0	1.413,1	1.543,4	0,6
VII	127,7	1,0	0,0	1.428,2	1.556,9	0,6
VIII	123,9	1,0	0,0	1.474,7	1.599,6	0,6
IX	136,5	1,0	0,0	1.551,5	1.689,0	0,6
X	122,0	1,1	0,0	1.550,1	1.673,2	0,7
XI	139,5	1,0	0,0	1.448,7	1.589,2	1,2
XII	133,9	1,0	0,0	1.360,0	1.494,9	1,1
Кв. 1	129,5	0,9	0,0	1.388,9	1.519,3	6,6
Кв. 2	129,3	1,0	0,0	1.413,1	1.543,4	0,6
Кв. 3	136,5	1,0	0,0	1.551,5	1.689,0	0,6
Кв. 4	133,9	1,0	0,0	1.360,0	1.494,9	1,1
2009	168,1	63,5	0,0	1.365,9	1.597,5	1,0
I	156,4	1,0	0,0	1.284,3	1.441,8	5,4
II	162,9	1,0	0,0	1.249,7	1.413,6	6,1
III	152,0	1,0	0,0	1.114,8	1.267,8	5,2
IV	146,3	1,0	0,0	1.056,6	1.203,8	5,6
V	150,5	0,9	0,0	1.015,4	1.166,8	5,0
VI	146,1	0,9	0,0	1.056,6	1.203,6	3,9
VII	145,5	0,9	0,0	1.247,0	1.393,4	2,4
VIII	145,5	57,0	0,0	1.302,6	1.505,0	2,1
IX	150,2	63,3	0,0	1.313,1	1.526,6	2,0
X	154,1	62,4	0,0	1.332,5	1.549,0	1,6
XI	171,5	62,7	0,0	1.357,7	1.591,8	1,5
XII	168,1	63,5	0,0	1.365,9	1.597,5	1,0
Кв. 1	152,0	1,0	0,0	1.114,8	1.267,8	5,2
Кв. 2	146,1	0,9	0,0	1.056,6	1.203,6	3,9
Кв. 3	150,2	63,3	0,0	1.313,1	1.526,6	2,0
Кв. 4	168,1	63,5	0,0	1.365,9	1.597,5	1,0

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 34

Девизен курс на денарот (просек за периодот)

		100 ATS	100 FRF	100 ITL	100 DEM	100 CHF	1 GBP	1 USD	1 EUR	100 JPY
1993	/1	2,0127	4,1226	1,4832	14,1617	15,9867	35,3541	23,5722	-	-
1994		3,7833	7,7828	2,6792	26,6162	31,5905	66,0911	43,2351	-	-
1995		3,7722	7,6206	2,3369	26,5390	32,1770	60,0303	38,0354	-	-
1996		3,7787	7,8183	2,5929	26,5848	32,3948	62,4691	39,9935	-	-
1997		4,0780	8,5259	2,9225	28,6980	34,3423	81,6392	49,8299	-	-
1998		4,3993	9,2329	3,1357	30,9525	37,5788	90,2462	54,4506	-	-
1999		4,4052	9,2409	3,1306	30,9927	37,8747	92,0413	56,8964	-	-
2000		4,4131	9,2575	3,1362	31,0482	38,9892	99,6905	65,8856	60,7250	61,1533
2001		4,4267	9,2862	3,1459	31,1445	40,3381	97,9875	68,0421	60,9133	56,0157
2002		-	-	-	-	41,5689	97,0365	64,7341	60,9783	51,6839
2003		-	-	-	-	40,3117	88,6405	54,3031	61,2639	46,8292
2004		-	-	-	-	39,7337	90,4298	49,4105	61,3377	45,6661
2005		-	-	-	-	39,5872	89,6186	49,2919	61,2958	44,7895
2006		-	-	-	-	38,8981	89,7611	48,7854	61,1885	41,9345
2007		-	-	-	-	37,2534	89,4324	44,7184	61,1838	37,9705
2008		-	-	-	-	38,6300	77,1265	41,8646	61,2654	40,7177
2009		-	-	-	-	40,5769	68,8041	44,0766	61,2728	47,1313
2005	Кв. 1	-	-	-	-	39,6393	88,4807	46,8029	61,4032	44,7904
	Кв. 2	-	-	-	-	39,7513	90,4176	48,6819	61,3730	45,2948
	Кв. 3	-	-	-	-	39,4147	89,5738	50,1566	61,2196	45,1496
	Кв. 4	-	-	-	-	39,5461	89,9864	51,4655	61,1906	43,9286
2006	Кв. 1	-	-	-	-	39,2848	89,2867	50,9665	61,2334	43,5954
	Кв. 2	-	-	-	-	39,1077	88,8832	48,7465	61,1661	42,5425
	Кв. 3	-	-	-	-	38,7979	89,9489	48,0042	61,1697	41,3318
	Кв. 4	-	-	-	-	38,4127	90,9055	47,4714	61,1856	40,3109
2007	Кв. 1	-	-	-	-	37,8609	91,2615	46,6974	61,1809	39,1234
	Кв. 2	-	-	-	-	37,1487	90,0730	45,3961	61,1741	37,6175
	Кв. 3	-	-	-	-	37,1335	90,0013	44,5585	61,1750	37,8021
	Кв. 4	-	-	-	-	36,8825	86,4403	42,2718	61,2053	37,3601
2008	Кв. 1	-	-	-	-	38,2826	81,0138	40,9350	61,2908	38,8218
	Кв. 2	-	-	-	-	38,0241	77,2550	39,2020	61,2579	37,5382
	Кв. 3	-	-	-	-	37,9561	76,9805	40,7035	61,1776	37,8493
	Кв. 4	-	-	-	-	40,2469	73,3003	46,5786	61,3356	48,6062
2009	Кв. 1	-	-	-	-	41,0135	67,5760	47,0742	61,4067	50,4188
	Кв. 2	-	-	-	-	40,5226	69,6867	45,0823	61,3386	46,2837
	Кв. 3	-	-	-	-	40,2498	70,2639	42,8182	61,1774	45,7428
	Кв. 4	-	-	-	-	40,5307	67,6727	41,4079	61,1720	46,1421
2005	1	-	-	-	-	39,7112	87,8420	46,6876	61,4287	45,1666
	2	-	-	-	-	39,5700	88,9779	47,1916	61,3590	44,9537
	3	-	-	-	-	39,6300	88,6702	46,5671	61,4176	44,2666
	4	-	-	-	-	39,6527	89,8171	47,4544	61,3886	44,1968
	5	-	-	-	-	39,7529	89,8212	48,2674	61,4171	45,2970
	6	-	-	-	-	39,8482	91,6345	50,3377	61,3120	46,3906
	7	-	-	-	-	39,2967	89,0983	50,8157	61,2015	45,4303
	8	-	-	-	-	39,4266	89,3141	49,7871	61,2329	45,0299
	9	-	-	-	-	39,5245	90,3334	49,8574	61,2245	44,9833
	10	-	-	-	-	39,4880	89,7278	50,8468	61,1880	44,3459
	11	-	-	-	-	39,6099	90,1112	51,8977	61,1789	43,8416
	12	-	-	-	-	39,5424	90,1243	51,6661	61,2046	43,5954
2006	1	-	-	-	-	39,5447	89,3827	50,7503	61,2839	43,8820
	2	-	-	-	-	39,3020	89,6578	51,2317	61,2179	43,4344
	3	-	-	-	-	39,0093	88,8557	50,9433	61,1970	43,4544
	4	-	-	-	-	38,8317	88,0838	49,9694	61,1625	42,5913
	5	-	-	-	-	39,2724	89,4229	47,9649	61,1686	42,8457
	6	-	-	-	-	39,2134	89,1251	48,3312	61,1670	42,1803
	7	-	-	-	-	39,0015	88,9010	48,2135	61,1671	41,7135
	8	-	-	-	-	38,7629	90,3501	47,7888	61,1688	41,2355
	9	-	-	-	-	38,6238	90,6172	48,0105	61,1732	41,0371
	10	-	-	-	-	38,4876	90,9394	48,4970	61,1815	40,8833
	11	-	-	-	-	38,4257	90,8063	47,5741	61,1799	40,5425
	12	-	-	-	-	38,3251	90,9675	46,3465	61,1954	39,5143
2007	1	-	-	-	-	37,8973	92,1831	47,0635	61,1802	39,1269
	2	-	-	-	-	37,7300	91,6664	46,8414	61,1905	38,8048
	3	-	-	-	-	37,9428	89,9742	46,2014	61,1729	39,4077
	4	-	-	-	-	37,3937	90,0173	45,3304	61,1754	38,1562
	5	-	-	-	-	37,0661	89,7285	45,2464	61,1729	37,5017
	6	-	-	-	-	36,9892	90,4847	45,6166	61,1739	37,1983
	7	-	-	-	-	36,9193	90,7086	44,6560	61,1771	36,6735
	8	-	-	-	-	37,3499	90,3063	44,9242	61,1713	38,4779
	9	-	-	-	-	37,1313	88,9552	44,0798	61,1767	38,2698
	10	-	-	-	-	36,6500	87,9323	43,0387	61,1820	37,1373
	11	-	-	-	-	37,1130	86,4482	41,7364	61,2049	37,5533
	12	-	-	-	-	36,8919	84,9406	42,0230	61,2290	37,3960
2008	1	-	-	-	-	37,7680	82,1796	41,6851	61,3375	38,5097
	2	-	-	-	-	38,1420	81,7821	41,6268	61,3231	38,8401
	3	-	-	-	-	38,9287	79,1295	39,5378	61,2140	39,1168
	4	-	-	-	-	38,4651	77,1392	38,9019	61,3727	38,0133
	5	-	-	-	-	37,7336	77,3340	39,3720	61,2280	37,7820
	6	-	-	-	-	37,8834	77,2891	39,3265	61,1740	36,8111
	7	-	-	-	-	37,8104	77,1410	38,7910	61,1836	36,3449
	8	-	-	-	-	37,7134	77,2368	40,7884	61,1783	37,3325
	9	-	-	-	-	38,3576	76,5500	42,5922	61,1706	39,9380
	10	-	-	-	-	40,2313	77,6866	45,7943	61,1979	45,7813
	11	-	-	-	-	40,6211	74,2772	48,2683	61,4102	49,8986
	12	-	-	-	-	39,9004	67,9685	45,7279	61,4012	50,1804
2009	1	-	-	-	-	41,1248	66,6250	46,0763	61,3998	50,9909
	2	-	-	-	-	41,1790	69,3252	48,0659	61,4078	52,1057
	3	-	-	-	-	40,7526	66,9471	47,1763	61,4126	48,3223
	4	-	-	-	-	40,4791	68,2231	46,4123	61,3479	46,9268
	5	-	-	-	-	40,6244	69,3441	45,1223	61,4011	46,6773
	6	-	-	-	-	40,4609	71,5043	43,7110	61,2647	45,2340
	7	-	-	-	-	40,2642	71,0768	43,4667	61,1950	46,0554
	8	-	-	-	-	40,1109	70,9292	42,9041	61,1714	45,2262
	9	-	-	-	-	40,3786	68,7365	42,0592	61,1656	45,9535
	10	-	-	-	-	40,4087	66,9090	41,3269	61,1685	45,8048
	11	-	-	-	-	40,4927	68,1054	41,0722	61,1695	45,9878
	12	-	-	-	-	40,6894	68,0175	41,8137	61,1778	46,6287

1/ Извршена деноминација на денарот за 100 во мај 1993

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 35

Среден девизен курс на денарот (на крај на периодот)

	EUR	DEM	ITL	USD	ATS	FRF	GBP	CHF
	1	100	100	1	100	100	1	100
31.12.1993		2.575,2100	2,6000	44,4600	366,3000	757,7600	65,8200	3.029,4800
31.12.1994		2.621,1400	2,5000	40,6000	372,4900	759,5300	63,4500	3.098,1900
31.12.1995		2.649,4300	2,4000	37,9800	376,5900	775,0400	58,6500	3.299,6000
31.12.1996		2.663,4000	2,7100	41,4100	378,4961	789,1662	69,9596	3.062,9100
31.12.1997		3.092,4800	3,1500	55,4200	439,5300	924,1300	92,2200	3.811,4800
31.12.1998		3.098,3900	3,1294	51,8400	440,4100	923,8800	86,6900	3.786,2300
31.12.1999	60,6173	3.099,3136	3,1306	60,3400	440,5231	924,1000	97,5000	3.776,5400
31.12.2000	60,7878	3.108,0300	3,1400	65,3300	441,7600	926,7000	97,4000	3.990,8000
31.12.2001	60,9610	3.116,8844	3,1484	69,1716	443,0206	929,3438	100,1824	4.110,9286
31.12.2002	61,0707			58,5979			93,9549	4.197,8760
31.12.2003	61,2931			49,0502			87,1136	3.930,5566
31.12.2004	61,3100			45,0676			86,4983	3.970,8549
31.12.2005	61,1779			51,8589			89,2717	3.934,0171
31.12.2006	61,1741			46,4496			91,1007	3.806,9637
31.01.2007	61,2139			47,1893			92,7062	3.770,2575
28.02.2007	61,1773			46,2413			90,8079	3.780,3436
31.03.2007	61,1675			45,9284			89,9787	3.764,8489
30.04.2007	61,1621			44,8304			89,6476	3.722,3602
31.05.2007	61,1920			45,5976			90,0545	3.716,0381
30.06.2007	61,1692			45,2973			90,7555	3.695,3543
31.07.2007	61,1658			44,7806			90,5757	3.721,2265
31.08.2007	61,1716			44,9461			90,2236	3.729,5208
30.09.2007	61,1940			43,1582			87,8215	3.686,1635
31.10.2007	61,1821			42,4669			87,7540	3.652,4446
30.11.2007	61,2935			41,5888			85,7552	3.713,6322
31.12.2007	61,2016			41,6564			83,2901	3.685,9552
31.01.2008	61,4240			41,4747			82,6258	3.806,8795
29.02.2008	61,2338			40,4959			80,4279	3.818,2827
31.03.2008	61,2664			38,7860			77,4740	3.893,6384
30.04.2008	61,3856			39,4230			77,8067	3.800,2600
31.05.2008	61,1654			39,4412			77,8186	3.758,0118
30.06.2008	61,1741			38,8456			77,2059	3.810,7581
31.07.2008	61,1879			39,2507			77,7779	3.750,4076
31.08.2008	61,1642			41,5095			75,9804	3.783,9767
30.09.2008	61,1689			42,6294			76,8550	3.860,4544
31.10.2008	61,4099			47,1115			77,6652	4.149,3176
30.11.2008	61,4030			48,2462			73,9884	3.973,0184
31.12.2008	61,4123			43,5610			63,0387	4.104,2772
31.01.2009	61,4129			47,9189			68,4000	4.129,7088
28.02.2009	61,4129			48,5708			68,7637	4.138,0567
31.03.2009	61,4135			46,5501			66,1000	4.051,2897
30.04.2009	61,4115			46,2924			68,3299	4.076,7061
31.05.2009	61,4128			43,5614			70,3549	4.059,5452
30.06.2009	61,1642			43,5085			72,0724	4.008,1389
31.07.2009	61,1704			43,5284			71,7626	3.994,4103
31.08.2009	61,1761			42,8764			69,4867	4.015,7608
30.09.2009	61,1741			42,0469			67,0916	4.044,8360
31.10.2009	61,1741			41,3339			68,4465	4.045,1035
30.11.2009	61,1741			41,0069			67,2908	4.060,9466
31.12.2009	61,1732			42,6651			67,6695	4.111,6548

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 36

Индекси на ефективен девизен курс на денарот*

базен период 2003=100, пондери НТР 2006 година

година	Квартал	Номинален ефективен девизен курс на денарот	Реален ефективен девизен курс на денарот		
			Индекс на трошоци на живот	Индекс на цени на производители на индустриски производи	Индекс на трошоци на работна сила по единица производ
1995	Квартал 4	41,1	131,9	117,7	
1996	Квартал 4	48,5	118,7	106,3	
1997	Квартал 4	49,9	96,9	93,4	
1998	Квартал 4	66,6	105,7	112,7	
1999	Квартал 4	82,7	113,0	119,0	
2000	Квартал 4	90,0	107,1	109,7	
2001	Квартал 4	94,1	101,7	101,8	
2002	Квартал 4	97,6	99,9	100,8	
2003	Квартал 4	101,2	100,1	99,1	87,5
2004	Квартал 4	104,3	96,1	95,8	92,4
2005	Квартал 4	104,8	90,9	93,0	90,6
2006	Квартал 4	104,2	89,3	91,5	81,3
2007	Квартал 4	104,4	88,0	90,5	71,1
2008	Квартал 4	106,2	88,5	89,4	75,6
2009	Квартал 4	112,0	88,8	94,5	
2005	Квартал 1	104,8	94,6	95,0	91,3
	Квартал 2	104,5	93,0	94,2	77,2
	Квартал 3	104,7	91,8	95,2	79,2
	Квартал 4	104,8	90,9	93,0	90,6
2006	Квартал 1	104,8	91,3	94,0	89,3
	Квартал 2	105,6	91,4	94,8	79,4
	Квартал 3	105,1	90,4	94,1	82,6
	Квартал 4	104,2	89,3	91,5	81,3
2007	Квартал 1	104,4	89,0	90,4	73,4
	Квартал 2	104,7	88,9	90,3	71,0
	Квартал 3	104,5	88,0	90,4	68,5
	Квартал 4	104,4	88,0	90,5	71,1
2008	Квартал 1	105,6	90,4	90,9	66,2
	Квартал 2	106,0	89,8	92,3	63,7
	Квартал 3	104,6	87,2	91,6	60,4
	Квартал 4	106,2	88,5	89,4	75,6
2009	Квартал 1	111,6	91,7	91,5	68,7
	Квартал 2	111,6	90,4	92,7	69,7
	Квартал 3	112,1	89,4	94,4	67,3
	Квартал 4	112,0	88,8	94,5	

* Индекс под 100 означува зголемена извозна конкурентност.

Извор: Народна банка на Република Македонија.

МЕТОДОЛОШКИ ОБЈАСНУВАЊА

РЕАЛЕН СЕКТОР

Табела бр.1 Бруто домашен производ

Извор на податоците за бруто домашниот производ (БДП) е Државниот завод за статистика на Република Македонија (ДЗСРМ). Пресметката на БДП базира на податоци од годишните сметки од Централниот регистар, од статистичките истражувања на ДЗС, од Министерството за финансии, УЈП и од други извори.

Бруто домашниот производ (БДП) по тековни цени (според производствен метод) е финален производ на производната активност на резидентните производни единици и претставува збир на бруто додадената вредност од одделни институционални сектори или одделни дејности, по основни цени, зголемен за данокот на промет (односно ДДВ) и царините, а намален за субвенциите на производи (што не се распределени по дејности).

Податоци за БДП на квартална основа се расположливи од 1997 година. Производствената страна на БДП на квартална основа се пресметува по постојани цени. Податоците за БДП по произведен метод прикажани по сектори се според Националната класификација на дејности - НКД.

Табела бр.2 Цени

Извор на податоците за цените е ДЗСРМ.

Просечните месечни цени на мало, нивната динамика и структурата на личната потрошувачка се основа за пресметка на *индексот на трошоците на животоот (Consumer price index - CPI)*.

При изборот на производите за следење на цените на мало се земаат предвид само оние производи кои имаат значајно учество во прометот на мало. Под цени на мало се подразбираат цените по кои трговијата на мало, индивидуалните производители и вршителите на услугите ги продаваат производите и услугите на крајните потрошувачи. Во цените е вклучен и ДДВ.

Индексот на трошоци на животот се пресметува врз база на посебно групирана листа на производи и услуги од личната потрошувачка на неземјоделските домаќинства и просечните месечни цени на мало на тие производи и услуги, односно нивните индивидуални индекси на цени, пондерирани со структурата од индивидуалната потрошувачка. Од јануари 2007 година структурата на индексот на трошоците на животот е проширена за две нови категории: „Ресторани и хотели“ и „Останати услуги неспомнати на друго место“.

Цениите на производите на индустријски производи - ЦПИП (Producer price index - PPI) се следат во Месечниот извештај за цени на производители на индустријски производи, Ц.41 кај 200 претпријатија од областа на индустријата во Р. Македонија. Изборот на претпријатијата се врши според нивното значење во вкупното производство.

Продажна цена на производителите на индустријски производи е цената според која производителот ги продава своите производи на редовните купувачи на домашниот пазар, во најголеми количества франко натоварено во вагон (камион) во местото на производителот, или цената по која производителот врши пресметка со други производители во прометната сфера. Во оваа цена влегува регресот, ако продавачот го остварува според прописите, а од цената се одбива трговскиот рабат и попустот (каса сконто и др.) што продавачот му го одобрува на купувачот. Во цената не влегува ДДВ.

Од јануари 2001 година индексот на ЦПИП се обработува според Националната класификација на дејностите.

Табела бр.3 Индекс на индустриското производство и индекс на продуктивноста во индустријата

Извор на податоците за *индустриското производство* е ДЗСРМ. Податоците за индустријата се прибираат преку месечни извештаи што ги доставуваат претпријатијата евидентирани во областа на индустријата, како и деловните единици кои се занимаваат со индустриска дејност, а се наоѓаат во состав на индустриските претпријатија.

Врз основа на податоците од месечните извештаи се пресметуваат индексите на производство.

Со годишниот извештај за индустријата до 1998 година и месечниот извештај за индустријата до 1999 година, податоците се прибираат според Единствената класификација на дејности - ЕКД, а од 1999 година, односно 2000 година, соодветно, прибирањето на податоците врз база на споменатите извештаи се врши според Националната класификација на дејности - НКД.

Индексот на физички обем на индустриско производство се пресметува врз основа на производството, т.е. по чиста дејност, со распоредување на производите во соодветната гранка. За пресметување на индексот се користат:

- просечното месечно готово производство и структурата на производството во базната година;
- вкупно месечно производство во тековната година;
- номенклатурата на производи за месечниот извештај за индустриското производство;
- пондерациони коефициенти за секој производ;
- пондерациони фактори што ја изразуваат структурата на производството, т. е. учеството на секоја гранка во вкупното индустриско производство на Република Македонија.

Продуктивноста во индустријата се пресметува во НБРМ, врз база на податоци од ДЗСРМ за физичкиот обем на индустриското производство и бројот на вработените во индустријата (според Анкета за работна сила), на квартална основа.

Табела бр.4 Вработеност и продуктивност во целата економија

Извор на презентираниите податоци за *вработеноста* е Анкетата за работна сила (АРС) на ДЗСРМ.

АРС е најсеопфатно истражување на економската активност на населението и нивните демографски, образовни и други карактеристики во меѓупописниот период. Анкетата се спроведува на целата територија на Р. Македонија, врз база на примерок од 10.000 домаќинства (7.200 домаќинства до 2003 година) или 1,8% од вкупниот број домаќинства во земјата. До 2003 година АРС се спроведуваше годишно, а од 2004 година се спроведува континуирано неделно во тек на цела година, а обработката се врши квартално и годишно. Единици на набљудување се лица на возраст од 15 до 79 години и домаќинствата. АРС се изработува врз база на меѓународни препораки (ILO и Eurostat). Применети класификации: Национална класификација на дејности и Национална класификација на занимања.

Работоспособното население го сочинуваат сите лица на возраст од 15 години и повеќе. Работоспособното население се дели на активно население и неактивно население.

Активното население (работна сила) ги опфаќа вработените и невработените лица.

Неактивно население ги опфаќа следните лица:

- ученици и студенти
- пензионери
- домаќинки
- издржувани лица (од друго лице, од државата или од друг приход како рента, камата).

Вработените во *земјоделството* ги опфаќаат секторите А и Б; вработените во *индустријата* ги опфаќаат секторите В, Г, Д и Ѓ; вработените во *услужната дејност* ги опфаќаат секторите од Е до Љ според НКД.

Продуктивноста во економијата се пресметува во НБРМ, врз база на податоци од ДЗСРМ за вкупниот БДП и вкупниот број на вработени во економијата (според Анкета за работна сила), на квартална основа.

Табела бр.5 Плати

Податоците за исплатените нето и бруто плати по вработен базираат на месечни извештаи од деловните субјекти во приватна и друга (општествена, државна, задружна и мешовита) сопственост со различни дејности во Република Македонија. Податоците ги изготвува ДЗСРМ.

Нето платите се однесуваат на просечните примања во месецот по работник, остварени за работа со полно, покусо и подолго работно време (прекувремена работа). Вкупно исплатените нето плати опфаќаат и надоместок на нето платата од средствата на претпријатието (или друго правно лице) за годишен одмор, државни празници, платено отсуство до 7 дена, платено отсуство за стручно усовршување, за боледување до 21 ден, надоместок за време поминато на вежби по покана од надлежен државен орган, цивилна заштита, и сл.

Бруто платите ги опфаќаат исплатените нето плати за извештајниот месец, платениот персонален данок и платените придонеси за пензиско, инвалидско и здравствено осигурување, за вработување, професионално заболување и за водостопанство.

Почнувајќи од мај 2001 година податоците за платите се објавуваат според Националната класификација на дејности-НКД.

Платите во *земјоделството* ги опфаќаат секторите А и Б; платите во *индустријата* ги опфаќаат секторите В, Г, Д и Ѓ; платите во *услужната дејност* ги опфаќаат секторите од Е до Љ според НКД.

Табела бр.6 Буџет на Република Македонија (Централен буџет и буџети на фондови)

Податоците за буџетот ги изготвува Министерството за финансии на Република Македонија.

Буџетот на Република Македонија ги инкорпорира централниот буџет и буџетите на вонбуџетските фондови.

Централниот буџет, кој се однесува на централната власт, ги опфаќа основниот буџет, буџетот на самофинансирачки активности и буџетите на заеми и донации. Во вонбуџетски фондови спаѓаат: Фонд за ПИОМ, Фонд за здравствено осигурување, Агенција за вработување и Фонд за патишта.

МОНЕТАРЕН СЕКТОР

Податоците во агрегираниот биланс на останатите депозитни институции (банки и штедилници) и билансот на Народната банка на Република Македонија (НБРМ) се поделени согласно со секторскиот и валутниот критериум, како и со финансискиот инструмент врз основа на кој настануваат определени побарувања и обврски. Податоците во прикажаните биланси се однесуваат на крајните салда на крајот на референтниот период. Износите коишто се изразени во странска валута се конвертираат според средниот девизен курс на денарот на крајот на референтниот период, согласно со индикативната курсна листа на НБРМ.

Во секторската класификација, дефинирана во Прирачникот за монетарна и финансиска статистика на ММФ (во согласност со секторизацијата дадена во СНА93 и ЕСА95), комитентите се распоредуваат во две основни групи: резиденти и нерезиденти. Во рамките на групата „резиденти“ постојат пет сектори: финансиски институции, нефинансиски друштва, држава, домаќинства и непрофитни институции коишто им служат на домаќинствата.

- Секторот „финансиски институции“ го сочинуваат пет потсектори:
 - Народна банка на Република Македонија (монетарна власт);
 - Останати депозитни институции (банки и штедилници);
 - Останати финансиски институции;
 - Осигурителни друштва и пензиски фондови;
 - Останати финансиски посредници, освен осигурителните друштва и пензиските фондови и помошните финансиски институции.
- Секторот „нефинансиски друштва“ опфаќа два потсектора: јавни нефинансиски претпријатија и приватни нефинансиски претпријатија.
- Секторот „држава“ е поделен на: централна државна власт (Буџет и органи на централната државна власт, фондови за социјално осигурување и други фондови и агенции, како и установи на јавниот сектор (училишта, болници и сл.)) и локална власт.
- Секторот „домаќинства“ опфаќа: население и физички лица кои вршат регистрирана дејност.
- Секторот „непрофитни институции“ коишто им служат на домаќинствата вклучува непрофитни и нефинансиски институции (институции со социјално-хуманитарен карактер, стопански комори, политички партии, здруженија на граѓани, верски заедници, синдикати, црвен крст).

За потребите на монетарните биланси, секторот на домаќинствата и секторот на непрофитни институции коишто им служат на домаќинствата се прикажани заедно како сектор на останати резиденти.

Народната банка на Република Македонија и останатите депозитни институции (банките и штедилниците) ги сочинуваат депозитните институции на Република Македонија.

Средствата и обврските на депозитните институции се класифицирани во следниве агрегирани категории: монетарно злато и специјални права на влечење (СПВ), валути и депозити (вклучувајќи ги трансферабилните депозити и останатите депозити), хартии од вредност различни од акции, кредити, акции и други сопственички хартии од вредност, останати побарувања и обврски (вклучувајќи ги и трговските кредити и други сметки).

Табела бр. 7 Биланс на Народната банка на Република Македонија

Билансот на НБРМ се изготвува врз основа на сметководствената евиденција на сите средства и обврски на НБРМ кон останатите сектори во економијата, вклучувајќи го и секторот „нерезиденти“. Билансот на НБРМ се објавува на крајот на месецот и содржи податоци за претходниот месец.

А. Средствата на билансот на НБРМ ги вклучуваат следниве категории: девизни средства, побарувања од државата и други средства.

Девизните средства на НБРМ се состојат од: средства на девизните резерви и останати девизни средства. Во девизните резерви се опфаќаат: монетарното злато, девизите во форма на ефективни странски пари, трансферабилни и останатите депозити на НБРМ во странски банки, пласманите во хартии од вредност емитирани од нерезиденти (во странска валута), пласманите во девизи кај меѓународни финансиски институции и држењето специјални права на влечење (СПВ).

Останатите девизни средства ги опфаќаат останатите девизи, чековите, трансферабилните и останатите депозити во странска валута, хартиите од вредност и акциите во странска валута и останатите побарувања од нерезиденти во денари и во странска валута коишто не се дел од девизните резерви.

Побарувањата на НБРМ од Државата се однесуваат на односите со ММФ (алокација на СПВ и побарувања врз основа на репласирани кредити на ММФ), како и побарувања врз основа на пласмани во хартии од вредност. Пласманите во хартии од вредност претставуваат специфична категорија. Имено, емисијата на овие хартии од вредност претставува еден од механизмите во процесот на санирање на банките, преку кој се изврши преземање на лошите пласмани во портфолиото на една банка. Овие хартии од вредност се во сопственост на Агенцијата за санација на банки. Нивното амортизирање се одвива во согласност со склучениот договор помеѓу државата и централната банка.

Останатите средства на НБРМ вклучуваат: побарувања на НБРМ од други сектори врз основа на своето тековно работење, основни средства, средства за посебни намени и според посебни прописи, залихи, приливи врз основа на камати, сомнителни и спорни побарувања врз основа на камата и надомести.

Б. Обврските на билансот на НБРМ опфаќаат: монетарна база, готови пари кај останатите депозитни институции, останати обврски на НБРМ кон останатите депозитни институции, ограничени депозити, девизни обврски, депозити на државата и останати обврски на НБРМ.

Монетарната база ги вклучува: готовите пари во оптек, готовината во благајната, сметките на банките и штедилниците кај НБРМ, сметките на останатите финансиски институции кај НБРМ (главно на фондот за осигурување на депозити). Готовите пари во оптек претставуваат обврска на НБРМ и се однесуваат на готовите пари во оптек коишто ги држат небанкарските субјекти. Сметките на банките кај НБРМ се однесуваат на сметките на банките кај НБРМ (вклучително и на штедилниците), во чии рамки влегува и депонираната задолжителна резерва во денари на останатите финансиски институции кај НБРМ и издвоената задолжителна резерва на банките во странска валута. Задолжителната резерва се пресметува по утврдени стапки на задолжителна резерва коишто се применуваат на просечната месечна состојба на соодветните депозити. Притоа, во примена е просечен систем на одржување задолжителна резерва, според кој банките имаат можност да ги користат средствата на задолжителната резерва за одржување на дневната ликвидност најмногу до 80% од обврската. Податоците за готовите пари во оптек се преземаат од Дирекцијата за трезорско работење при НБРМ, додека податоците за дневната ликвидност на банките и штедилниците се засноваат на нивните дневни извештаи доставени до НБРМ.

Готовите пари кај останатите депозитни институции се однесуваат на готовината во благајната на банките и штедилниците.

Останатите обврски на НБРМ кон останатите депозитни институции главно ги опфаќаат обврските на НБРМ врз основа на издадени благајнички записи. Аукциите на благајнички записи претставуваат основен инструмент на монетарната политика на НБРМ којшто се користи за регулирање на глобалното ниво на ликвидност и каматните стапки во банкарскиот систем, како и за сигнализирање на насоките на монетарната политика. За првпат се воведени во февруари 1994 година и по дефиниција се наменети за повлекување ликвидност од банкарскиот систем. Интервенциите со овој инструмент, чијашто рочност изнесува 28 дена, се вршат преку спроведување аукции коишто можат да бидат организирани како „тендер со износи“ или „тендер со каматни стапки“ (американски тип). Аукциите на благајнички записи се поставени на пазарна и флексибилна основа, што овозможува нивно постојано менување, со цел да се зголеми нивната ефикасност и успешно да се остварат поставените цели.

Депозитите на државата ги опфаќаат депозитните пари на државата во денари (трезорска сметка на државата и други буџетски фондови) и во странска валута (депозити за посебни намени на централно ниво на државата и други депозити). Во рамки на денарските депозити на државата, почнувајќи од март 2006 година, се вклучени и паричните фондови мобилизирани преку емисија на **државни записи за монетарни цели**, коишто се депонираат на посебна сметка. Имено, на

07.03.2006 година, НБРМ во соработка со Министерството за финансии започна со емисија на државни записи за монетарни цели со рок на достасување од три месеци. Државните записи за монетарни цели се издаваат на редовните аукции на државни хартии од вредност и ги имаат истите карактеристики како редовните државни хартии од вредност. Според Законот за јавен долг, државните записи за монетарни цели не се дел од јавниот долг, бидејќи се издаваат за потребите на монетарната политика. Воедно, државата нема право на располагање со повлечените средства преку издавање државни записи за монетарни цели. Каматната стапка на државните записи за монетарни цели ја плаќа НБРМ, според просечната каматна стапка постигната на аукциите на тримесечни државни записи. За регулирање на меѓусебните односи, Министерството за финансии и НБРМ склучија Договор за државни записи за монетарни цели.

Девизните обврски кон странство ги опфаќаат обврските на НБРМ кон нерезидентите врз основа на чекови и кредитни писма во девизи, како и обврските врз основа на искористени кредити од Меѓународниот монетарен фонд. Во оваа категорија е опфатена и алокацијата на специјалните права на влечење (СПВ).

Останатите обврски на НБРМ ги опфаќаат: капиталните сметки коишто ги опфаќаат сопствените средства на НБРМ, задржаната добивка, добивката од тековната година, општата и специфична исправка на вредноста на посебната резерва, вредносните прилагодувања и алокација на СПВ. Во оваа категорија се опфатени и неklasифицираните обврски на НБРМ коишто произлегуваат од најразлични деловни односи со резидентниот сектор.

Останатите обврски на НБРМ ги опфаќаат: капиталните сметки коишто ги опфаќаат сопствените средства на НБРМ, задржаната добивка, добивката од тековната година, општата и специфична исправка на вредноста на посебната резерва и вредносните прилагодувања. Во оваа категорија се и неklasифицираните обврски на НБРМ коишто произлегуваат од најразлични деловни односи со резидентниот сектор.

Табела бр.8. Биланс на останатите депозитни институции - банки и штедилници

Билансот на останатите депозитни институции се изготвува врз основа на доставената сметководствена евиденција од страна на банките и штедилниците (КНБИФО) и претставуваат агрегирани биланси на средствата и обврските на сите останати депозитни институции. Месечниот биланс на останатите депозитни институции се објавува на крајот на месецот и содржи податоци за претходниот месец. Билансот содржи податоци за побарувањата и обврските (носители на монетарните агрегати, согласно со националната дефиниција) на останатите депозитни институции (со исклучок на НБРМ) кон останатите сектори во економијата, вклучувајќи го и секторот „нерезиденти“. Податоците се класифицирани во стандардизирани компоненти според сектори, финансиски инструменти и сметководствени принципи.

А. Средствата во билансот на останатите депозитни институции вклучуваат: валути и депозити, хартии од вредност различни од акции, кредити, акции и други сопственички хартии од вредност, финансиски деривати, останати побарувања, нефинансиски средства.

Валутите и депозитите се поделени согласно со валутната структура во денари и странска валута. Валутите ги опфаќаат банкнотите и кованите пари во благајните на останатите депозитни институции коишто се издадени од централната банка и девизите коишто се издадени од централните банки на странски држави. Депозитите ги сочинуваат трансферабилните депозити коишто ги вклучуваат тековните сметки на останатите депозитни институции кај НБРМ (што ја вклучуваат и нивната задолжителна резерва во денари депонирана кај НБРМ) и сметките на банките во странство. Во групата на депозитите се вклучени и депозитите по видување, штедните и други депозити (коишто го вклучуваат и задолжителниот депозит на банките во НБРМ).

Хартиите од вредност различни од акции се класифицирани според валутната структура и секторот и ги опфаќаат благајничките записи, трезорските записи, државните обврзници, компаниските обврзници, комерцијалните хартии од вредност, преносливите депозитни сертификати и сл.

Кредитите се однесуваат на средствата коишто се дадени на различни сектори од страна на останатите депозитни институции. Податоците за кредитите ја вклучуваат пресметаната камата, додека очекуваните загуби, резервациите за кредити и исправките на вредност се исклучени од оваа категорија. Кредитите се класифицирани во денарски и девизни, според валутната распределба.

Акциите и другите сопственички хартии од вредност ги опфаќаат финансиските инструменти коишто на имателот му даваат право на сопственост на друштвото коешто ги издало.

Останатите побарувања ги вклучуваат трговските кредити и аванси коишто се однесуваат на финансиските услуги што останатите депозитни институции ги даваат на други финансиски и нефинансиски институции. Оваа категорија ги содржи и сите останати ставки коишто не се опфатени во другите категории на финансиски инструменти, а се однесуваат на дивидендите, побарувањата во пресметка, ставките во процес на наплата и сл.

Нефинансиските средства ги вклучуваат материјалните средства (фиксни средства, залихи и сл.) и нематеријалните средства за кои нема евидентирани соодветни обврски (патенти, лиценци, софтвер и сл.).

Б. Обврските на останатите депозитни институции ги вклучуваат обврските што настануваат врз основа на: примени депозити, добиени кредити, емитирани хартии од вредност, останати обврски и акции и други сопственички хартии од вредност.

Депозитите се поделени на депозити вклучени и исклучени од парична маса, а понатаму се класифицирани во депозити во денари и странска валута.

Депозитите вклучени во паричната маса ги опфаќаат трансферабилните депозити и останатите депозити на домашните депозитни институции коишто се вклучени во националната дефиниција на паричната маса. Оваа категорија ги вклучува депозитите на останатите финансиски институции, нефинансиски друштва, домаќинства, непрофитни институции коишто им служат на домаќинствата и локалната самоуправа.

Депозитите исклучени од парична маса ги опфаќаат трансферабилните и останатите депозити на државата (освен на локалната самоуправа), депозитните институции и нерезидентите.

Хартиите од вредност се однесуваат на комерцијалните хартии од вредност емитирани од страна на останатите депозитни институции коишто се во функција на зајакнување на вкупниот финансиски потенцијал.

Кредитите се однесуваат на средствата коишто останатите депозитни институции ги добиваат од различни институционални сектори.

Останатите обврски вклучуваат: трговски кредити (добиени при купување стоки и услуги од домаќинства, непрофитни институции и нефинансиски друштва) и аванси примени за тековни работи или работи коишто треба да отпочнат, како и авансни плаќања за стоки и услуги. Во оваа категорија се вклучени и обврските во пресметка, обврски по дивиденди, резервации за загуби за оштетени финансиски средства, акумулирана амортизација и загуби коишто произлегуваат од исправката на вредноста и останати обврски. Останатите обврски ги вклучуваат сите сметки што не се класифицирани на друго место во билансната шема на останатите депозитни институции.

Акциите и другите сопственички хартии од вредност се поделени на сопственички вложувања, задржана добивка, финансиски резултат од тековната година, општа и специфична исправка на вредноста и посебна резерва, алокација на специјалните права на влечење (СПВ) и вредносни прилагодувања.

Акциите и другите сопственички хартии од вредност се поделени на сопственички вложувања, задржана добивка, финансиски резултат од тековната година, општа и специфична исправка на вредноста и посебна резерва и вредносни прилагодувања.

Табела бр.9 Преглед на депозитни институции - НБРМ, останати депозитни институции (ОДИ-банки и штедилници)

Прегледот на депозитните институции претставува консолидиран преглед на сметките на банките, штедилниците и НБРМ, при што ги покажува комбинирани средства и обврски на монетарниот систем во однос на останатите резидентни и нерезидентни субјекти. Основни извори за изработка на прегледот на депозитни институции се прегледот на НБРМ и прегледот на останатите депозитни институции.

Како консолидиран биланс на монетарниот систем претставува основа за негово постојано следење. Истовремено, прегледот овозможува и анализа на соработката на основните макроекономски сектори: реалниот, фискалниот, надворешниот и монетарниот сектор.

Месечниот преглед на депозитните институции се објавува на крајот на месецот и содржи податоци за претходниот месец.

Главни компоненти на Прегледот на депозитните институции се: нето девизни средства, домашни кредити, парични средства, депозити (ограничени и останати), обврски кон останатите финансиски институции, капитални сметки и останати ставки (нето).

Нето девизните средства претставуваат разлика од девизните средства и обврски на НБРМ и останатите депозитни институции (банки и штедилници). Сите девизни средства и обврски на НБРМ и останатите депозитни институции се агрегирани и се прикажани како нето девизни средства на монетарниот систем.

Домашните кредити ги опфаќаат побарувањата на депозитните институции (НБРМ, банки и штедилници) од државата (прикажани на нето-основа), побарувања од локалната самоуправа, јавните нефинансиски институции, приватниот сектор и останатите финансиски институции (прикажани на бруто основа).

Побарувања од државата се однесуваат на побарувања врз основа на кредити, хартии од вредност и трговски кредити и аванси. Како извори на кредити одобрени на Државата се користат: странски кредити, кредитни линии, депозитниот потенцијал и останати извори. Побарувањата од Државата врз основа на хартии од вредност претставуваат побарувања врз основа на специфични хартии од вредност (издадени од државата во процесот на санација на една банка, издадени обврзници за старото девизно штедење).

Побарувањата од локалната самоуправа се однесуваат на побарувањата врз основа на дадени кредити во домашна валута.

Побарувањата од јавните нефинансиски друштва се однесуваат на побарувањата врз основа на дадени кредити во домашна и странска валута на јавните претпријатија.

Побарувањата од приватниот сектор ги опфаќаат вкупните пласмани на депозитните институции на приватниот сектор врз основа на дадени кредити, пласмани во хартии од вредност и акции и останати пласмани. Побарувањата од приватниот сектор ги содржат: побарувањата од останатите нефинансиски друштва, побарувањата од домаќинства и побарувањата од непрофитни институции коишто им служат на домаќинствата.

Побарувањата од останати финансиски институции ги опфаќаат вкупните пласмани на депозитните институции врз основа на дадени кредити, пласмани во хартии од вредност и акции.

Паричните средства ги опфаќаат готовите пари во оптек (готови пари надвор од останатите депозитни институции), депозитните пари на локалната самоуправа и останатите финансиски институции кај НБРМ и депозитните пари на секторот на држатели на пари кај банките и штедилниците.

Ограничените депозити ги вклучуваат депозитите чијашто употреба е ограничена за одредена намена утврдена со пропис. Овие депозити се наменети за покривање отворени акредитиви во надворешниот платен промет, гаранции, банкарски дознаки и др.

Останатите депозити ги опфаќаат орочените, штедните и девизните депозити на секторите вклучени во дефиницијата на парична маса, кај НБРМ, банките и штедилниците.

Обврските кон останатите финансиски институции ги опфаќаат вкупните обврски на депозитните институции врз основа на депозити, хартии од вредност и примени кредити.

Капиталните сметките ги обединуваат капиталните сметки на НБРМ, банките и штедилниците.

Останатите ставки (нето) ги прикажуваат сите категории коишто не се опфатени во претходно прикажаните категории, како и сите неklasифицирани средства и обврски на депозитните институции.

Табела бр. 10 Кредити на недржавниот сектор дадени од банки и штедилници

Кредитите коишто останатите депозитни институции ги одобруваат на недржавниот сектор се класифицирани од аспект на валутата: кредити во денари и во странска валута. Понатаму се класифицирани во краткорочни и долгорочни кредити, пресметана камата и сомнителни и спорни побарувања. Краткорочните и долгорочни кредити се поделени на кредити со и без валутна клаузула. Кредитите на недржавниот сектор ги опфаќаат кредитите на следниве сектори: нефинансиски друштва, домаќинства, непрофитни институции коишто им служат на домаќинствата, локална самоуправа и останати финансиски институции.

Табела бр. 11 Монетарни агрегати и нивните компоненти (недржавен сектор)

Монетарните агрегати, како збир на финансиски инструменти класифицирани согласно со степенот на нивната ликвидност, се дефинирани во согласност со меѓународно прифатените дефиниции и критериуми (согласно со методологијата за монетарна и финансиска статистика на ММФ). Депозитите вклучени во монетарните агрегати се однесуваат на следниве сектори: останати финансиски институции, локалната самоуправа, нефинансиски друштва (приватни и јавни), домаќинства (физички лица и самостојни вршители на дејност со личен труд) и непрофитни институции коишто им служат на домаќинствата.

Паричната маса M1 ги опфаќа готовите пари во оптек и депозитните пари. Притоа, депозитните пари се однесуваат на тековните сметки кај банките и штедилниците и тековните сметки на останатите финансиски институции кај НБРМ.

Готовите пари во оптек претставуваат разлика помеѓу вкупниот износ на печатени и ковани пари и износот на готови пари што се наоѓа во благајната на банките, во трезорот на НБРМ и во дисперзираните трезори.

Паричната маса M2 (ликвидни средства) ги вклучува монетарниот агрегат M1 и краткорочните депозити. Краткорочните депозитите се дефинирани како депозити во кои се опфатени: депозитите по видување, орочените депозити до една година, во денари и странска валута.

Парична маса M4 (вкупен депозитен потенцијал на монетарниот систем), ги вклучува монетарниот агрегат M2 и долгорочните депозити т.е. депозитите орочени над една година, во денари и странска валута.

Табела бр. 12 Вкупни побарувања на останати депозитни институции (ОДИ - банки и штедилници)

Побарувањата на останатите депозитни институции се однесуваат на кредитите, пласманите во хартии од вредност, акциите и достасаните ненаплатени побарувања и сомнителните и спорни побарувања врз основа на кредити. Пласманите на останатите депозитни институции се поделени по сектори, рочности и валути. Согласно со прифатените стандарди од областа на монетарната и финансиската статистика за консолидација, т.е. исклучување на меѓусебните побарувања и обврски во рамките на еден сектор, пласманите ги исклучуваат меѓубанкарските побарувања.

Побарувањата на банките и штедилниците од нефинансиски друштва (приватни и јавни) се однесуваат на побарувањата врз основа на кредити, пресметаната камата врз основа на кредити, достасаните ненаплатени и сомнителни и спорни побарувања по кредити, хартии од вредност и акции. Сите категории се поделени по валута, а кредитите и по рочност. Останатите депозитни институции одобруваат кредити од различни извори на средства: депозити, сопствени извори, странски кредити, добиени кредитни линии и останати извори. Побарувањата врз основа на хартии од вредност претставуваат побарувања врз основа на краткорочни хартии од вредност (чекови и меници) и побарувања врз основа на долгорочни хартии од вредност, односно учества или вложувања на банките и штедилниците во хартии од вредност на нефинансиски друштва. Побарувањата што ја сочинуваат категоријата акции се однесуваат на финансиските инструменти коишто им даваат на останатите депозитни институции право на сопственост врз нефинансиското друштво коешто ги издало.

Побарувањата на банките и штедилниците од домаќинствата (физички лица и самостојни вршители на дејност со личен труд) се однесуваат на побарувањата врз основа на кредити, пресметана камата врз основа на кредити, достасани ненаплатени побарувања и сомнителни и спорни побарувања врз основа на кредити. Побарувањата од домаќинствата се поделени по валута, рок и намена. Според намената, кредитите се делат на: потрошувачки кредити, автомобилски кредити, кредити за станбена изградба, рамковни кредити (кредитни картички и негативни салда на тековни сметки), останати кредити и кредити за вршење самостојна дејност (им се одобруваат на физичките лица кои вршат регистрирана дејност).

Побарувањата на банките и штедилниците од непрофитните институции коишто им служат на домаќинствата, останатите финансиски институции и локалната самоуправа се однесуваат на побарувањата врз основа на кредити, пресметаната камата врз основа на кредити, достасаните ненаплатени побарувања и сомнителни и спорни побарувања врз основа на кредити, побарувањата врз основа на хартии од вредност и побарувањата врз основа на акции.

Побарувањата на останатите депозитни институции од Државата се однесуваат на побарувањата врз основа на кредити, пресметаната камата врз основа на кредити, достасаните ненаплатени побарувања и сомнителни и спорни побарувања врз основа на кредити, побарувањата врз основа на хартии од вредност и побарувањата врз основа на акции. Како извори на кредити одобрени на Државата се користат: странските кредити, кредитните линии, депозитниот потенцијал и останати извори.

Побарувањата од Државата врз основа на хартии од вредност претставуваат побарувања врз основа на специфични хартии од вредност.

Табела бр. 13 Обврски на останатите депозитни институции (ОДИ - банки и штедилници)

Согласно со доминантната класична депозитно-кредитна активност на **останатите депозитни институции, обврските кон нефинансиските друштва** вклучуваат депозити на нефинансиските друштва и кредити добиени од нефинансиските друштва. Покрај депозитите и кредитите во оваа категорија се вклучени и хартиите од вредност издадени од нефинансиските друштва. Депозитите се поделени од аспект на нивната рочна и валутна структура. Кредитите и хартиите од вредност се делат согласно со нивната валутна структура.

Обврските на останатите депозитни институции кон домаќинствата ги вклучуваат тековните сметки, депозитите по видување, орочените депозити (до три месеци, над три месеци, до една година и над една година) и ограничените депозити наменети за покривање акредитиви во домашниот платен промет.

Обврските на депозитните банки кон други комитенти - непрофитни институции коишто им служат на домаќинствата, кон локалната самоуправа, кон останатите финансиски организации, како и обврските кон државата, соодветно. Станува збор за обврски врз основа на различни видови депозити поделени според нивната рочна и валутна структура, како и обврски врз основа на хартии од вредност и други кредитни обврски изразени во денари и странска валута.

Табела бр.14 Пондерирани каматни стапки на банките за примени депозити и вкупно дадени кредити

Врз основа на Извештај за пондерирани каматни стапки на примени депозити и дадени кредити, кои на редовна месечна основа депозитните банки ги доставуваат до НБРМ, се изготвува агрегиран преглед на Пондерирани каматни стапки на примени депозити и дадени кредити во денари и во девизи.

Каматни стапки на денарски кредити ги опфаќа: каматни стапки на денарски кредити без валутна клаузула и каматни стапки на денарски кредити со валутна клаузула.

Каматни стапки на денарски депозити ги опфаќа: каматни стапки на денарски депозити без валутна клаузула и каматни стапки на денарски депозити со валутна клаузула.

Кај денарските кредити/депозити понатаму е извршена поделба според два критериума: секторска класификација и рочност. Според секторската класификација, извршена е поделба на: кредити/депозити кои се однесуваат на претпријатија, кредити/депозити кои се однесуваат на население. Според рочноста, поделба е извршена кај кредитите на: краткорочни и долгорочни; и кај депозитите на: депозити по видување, краткорочно и долгорочно орочени депозити.

Девизните кредити/депозити се класифицирани според три критериума: по сектор, по валута и по рочност. Според секторската класификација, извршена е поделба на: кредити/депозити кои се однесуваат на претпријатија, кредити/депозити кои се однесуваат на население. Според рочноста, поделба е извршена кај кредитите на: краткорочни и долгорочни; а кај депозитите на: депозити по видување, краткорочно орочени депозити и долгорочно орочени депозити. Според валутната класификација, извршена е поделба на: кредити/депозити одобрени во евра и одобрени во САД долари.

Каматните стапки на кредитите и депозитите искажани се во проценти на годишно ниво.

Табела бр.15 Каматни стапки на Народна банка на Република Македонија

1. Есконтна стапка е важечката каматна стапка во тековниот месец.
2. Каматната стапка на расположливиот кредит преку ноќ - ломбарден кредит е важечката каматна стапка во тековниот месец.
3. Каматната стапка на репо трансакции за обезбедување на ликвидност во банкарскиот систем се прикажува како просечна пондерирана каматна стапка остварена на аукциите во тој месец.
4. Каматната стапка на благајнички записи се прикажува како просечна пондерираната каматна стапка остварена на аукциите со рок на достасување од 28 дена во тој месец. Каматната стапка е разграничена од аспект на типот на тендер кој може да биде: тендер со износи или тендер со каматни стапки.

5. Каматната стапка на репо трансакции за повлекување на ликвидност од банкарскиот систем се прикажува како просечна пондерирана каматна стапка остварена на аукциите во тој месец.

Табела бр.16 Задолжителна резерва на банки и штедилници

Банките и штедилниците издвојуваат задолжителната резерва врз основа на просечната состојба на депозитите во претходниот месец. Периодот на одржување на задолжителната резерва е од 11-ти во тековниот месец до 10-ти во наредниот месец. Исполнувањето на задолжителната резерва на банките во денари е на просечна основа, додека на задолжителната резерва на штедилниците во денари и задолжителната резерва на банките во девизи е на фиксна основа.

Табела бр.17 Каматни стапки на државни хартии од вредност

Каматните стапки на државните хартии од вредност се прикажуваат како просечни пондерирани каматни стапки остварени на аукциите во соодветниот месец со определен рок на достасување.

НАДВОРЕШНОТРГОВСКИ И ДЕВИЗЕН СЕКТОР

Табели бр.18-23 ПЛАТЕН БИЛАНС

Платниот биланс претставува статистички извештај за определен временски период, кој систематски ги сумира сите економски трансакции на Република Македонија со остатокот од светот.

Согласно Законот за Народна банка на Република Македонија и прописите од доменот на девизното работење, Народна банка на Република Македонија (НБРМ) е одговорна за составување и следење на извршувањето на платниот биланс.

Платно-билансната статистика на Република Македонија во основа се подготвува во согласност со методологијата на Меѓународниот Монетарен Фонд (Прирачник за платен биланс, петто издание - ППБ). Податоците се објавуваат на месечна основа, во милиони евра и САД долари. Трансакциите деноминирани во други валути се конвертираат во евра и САД долари еквивалентно на девизниот курс на денот на трансакцијата.

Основни извори на податоци за извршувањето на платниот биланс се:

- единствениот царински документ (ЕЦД) за надворешно-трговската размена на Република Македонија;
- системот за известување за платниот промет на банките со странство (ППС);
- систем за известување за надворешниот долг (КЗ);
- банкарските извештаи за состојбата на средствата и обврските (КНБИФО);
- месечни извештаи за промените и состојбите на сметките во странство на резидентите кои не се овластени банки и состојбата и прометот на евидентните сметки (месечни извештаи-МИ);
- дополнителни извештаи на НБРМ за менувачкото работење и за состојбата на официјалните девизни резерви на Република Македонија;
- податоци од годишниот прашалник за странски директни инвестиции-ДИ 22.

ПЛАТЕН БИЛАНС: ОДДЕЛНИ СТАВКИ

ТЕКОВНА СМЕТКА

Стоки

Извор на податоци за надворешно-трговската размена на Република Македонија е царинската документација (ЕЦД), која се прибира од страна на Царинската Управа на Република Македонија, а се обработува и објавува од страна на Државниот завод за статистика на Република Македонија (ДЗСРМ) и НБРМ.

ДЗСРМ согласно методологијата за евидентирање на надворешно-трговската размена во трговската статистика, ги објавува податоците за извозот на **ф.о.б.** основа, а за увозот на **ц.и.ф.** основа.

НБРМ согласно препораките на ППБ при евидентирање на стоките во платниот биланс врши прилагодување за опфат и класификација и тоа за:

-опфат: за вратените стоки и за фактурната вредност на извршената услуга за поправка на стоките;

-класификација: за **ц.и.ф./ф.о.б.** факторот и доработките. Во платниот биланс извозот и увозот се прикажуваат на **ф.о.б.** основа, поради што е неопходно прилагодување на увозот **ц.и.ф.** за **ц.и.ф./ф.о.б.** факторот. Во периодот од 1993 до 1997 година **ц.и.ф./ф.о.б.** факторот е утврден врз основа на просечните меѓународно определени стапки за пресметка на овие трошоци. Од 1998 година наваму **ц.и.ф./ф.о.б.** факторот се пресметува по утврдена методологија која се базира на податоците од ЕЦД за транспорт и осигурување на паритетите со дестинација во Република Македонија прилагодени на целокупниот увоз.

За пресметување на ставката увоз во пристанишни места, се користат податоци од месечните извештаи -МИ.

Услуги

Транспорт: Податоците кои се однесуваат на транспортот се од платниот промет на банките со странство и месечните извештаи -МИ. Постои можност за дезагрегација по вид на транспорт (воздушен, поморски, железнички и патен) и по категорија на услуги (превоз на стоки, патници и останато). Прилагодување се врши кај одливот на транспортни услуги (превоз на стоки) за делот од **ц.и.ф./ф.о.б.** факторот кој се однесува на трошоците за превозни услуги извршени од нерезиденти.

Туризам: Извор се податоците од платниот промет на банките со странство и месечните извештаи -МИ.

Останати услуги: Основен извор се податоците од платниот промет на банките со странство за извршените наплати од и плаќања кон нерезиденти по видови на услуги: телекомуникациони услуги, инвестициони работи, осигурување, деловни, владини и останати услуги. Прилагодување се врши кај одливот за осигурување за делот од **ц.и.ф./ф.о.б.** факторот кој се однесува на трошоците за осигурување при превозот на стоки. Како дополнителен извор на податоци за одделните видови услуги се користат податоци од месечните извештаи -МИ.

Доход

Доходот како компонента на платниот биланс произлегува од: надомест за вработени (резиденти вработени кај нерезиденти и обратно) и доход од инвестиции. Доходот од инвестиции претставува капитална добивка од директните инвестиции, портфолио инвестициите и останатите инвестиции (дивиденди, камати на заеми и кредити и сл.).

Доход од директни инвестиции: Во податоците се опфатени платените дивиденди и распределената добивка, како и реинвестираната и нераспределена добивка. Извор на податоци за платените/наплатени дивиденди е платниот промет на банките со странство. Извор на податоци за реинвестираната добивка за претходните години претставува годишниот прашалник за директни инвестиции, додека за тековната година се вршат проценки врз основа на податоците од претходните години.

Доход од портфолио инвестиции: Во податоците на страната на приливот се опфатени наплатените камати од странски должнички хартии од вредност и пресметаните камати од странски должнички хартии од вредност во рамки на девизните резерви. На страната на одливот се опфатени платените дивиденди по сопственички хартии од вредност и платените камати по основ на домашни должнички хартии од вредност. Извор се податоците од платниот промет на банките со странство, извештаите на НБРМ за состојбата на официјалните девизни резерви и годишниот прашалник за директни инвестиции.

Доход од осиганати инвестиции: Во податоците се опфатени наплатените и платените камати на депозити, краткорочни, среднорочни и долгорочни заеми и кредити. Наплатените камати ги сочинуваат приливите на камати од девизните депозити на сметки во странство (каматата на официјалните девизни резерви и на девизните средства на банките). Извор се податоците од платниот промет на банките со странство и извештаите на НБРМ за состојбата на официјалните девизни резерви. Платените камати сеоднесуваат на доспеаните тековни обврски по камати за користени среднорочни и долгорочни странски заеми и кредити. Извор се податоците од КЗ кои задолжително се регистрираат во НБРМ.

Тековни трансфери

Официјалните трансфери во најголем дел се однесуваат на парична и стокова помош добиена од влади на странски држави и меѓународни организации. Извор на податоци за паричните трансфери е платниот промет на банките со странство, а за стоките трансфери царинската евиденција.

Приватните трансфери ги сочинуваат: дознаките во и од странство на домашните физички лица, откупената и продадената ефективна на менувачкиот пазар и останатите трансфери од кој најголем дел се рентите, пензиите, инвалидните и др. Основен извор на податоци е платниот промет на банките со странство. Откупената и продадената ефективна на менувачкиот пазар согласно ППБ треба да се класифицира во капитално - финансиската сметка на платниот биланс. Меѓутоа, со оглед дека голем дел од овие средства потекнуваат од наплатите на резиденти од нерезиденти по дадени стоки и услуги (сива економија) и примени трансфери во ефективни странски пари, овие трансакции се евидентираат како дел од тековната сметка на платниот биланс (приватни трансфери).

КАПИТАЛНА И ФИНАНСИСКА СМЕТКА

КАПИТАЛНА СМЕТКА

Опфатени се капиталните трансфери за кои основен извор на податоци е платниот промет на банките со странство.

ФИНАНСИСКА СМЕТКА

Директни инвестиции: Директните инвестиции ги опфаќаат акционерскиот капитал, реинвестираната добивка и другиот капитал. Трговските кредити, долгорочните и краткорочните заеми помеѓу поврзаните субјекти се евидентираат во ставката друг капитал. Основен извор на податоци за претходните години е годишниот прашалник ДИ 22. Извор на податоци за паричните влогови е платниот промет на банките со странство, а за стоките влогови царинските документи. За тековната година за реинвестираната добивка и за еден дел од другиот капитал се вршат проценки врз основа на податоците за претходните години. Податоците за заемите во рамките на другиот капитал се добиваат од системот за известување на надворешниот долг и побарувања.

Портфолио инвестиции: Извор на податоци за портфолио инвестициите е платниот промет на банките со странство. Дополнителен извор на податоци за претходните години е годишниот прашалник ДИ 22.

Други инвестиции:

Трговски кредити: Трговските кредити (одобрени во странство и примени од странство) претставуваат разлика помеѓу физичката размена на стоките и наплатите односно плаќањата за истите. Податоците за трговските кредити како проценка се изведени од податоците за стоките размена од царинските документи и извршените наплати и плаќања од платниот промет по основ на извоз и увоз на стоки. Доколку вредноста на физичкиот извоз е поголема од вредноста на наплатениот извоз, разликата се евидентира како одобрен трговски кредит (со негативен предзнак). Ако вредноста на увезената стока е поголема од плаќањето по основ на увоз на стоки, разликата се евидентира како примен трговски кредит (со позитивен предзнак). Како дополнителен извор на податоци се користат податоци од месечните извештаи -МИ.

Заеми: Во категоријата заеми се прикажуваат користењата и обврските за отплата на главнина, по среднорочни и долгорочни заеми и кредити. Довтасаните, а неплатени обврски за главнина и камата се евидентираат во категоријата други инвестиции - друго. Податоците се базираат на извештаите за среднорочниот и долгорочниот јавен и приватен надворешен долг изготвени во НБРМ врз основа на КЗ кои задолжително се регистрираат во НБРМ.

Валутни и дејозитни: Податоците се однесуваат првенствено на промените на девизните средства и девизните обврски на банките. Извор на податоци се месечните банкарски извештаи - КНБИФО и платниот промет на банките со странство. Промените на девизните средства и обврски на банките се искажани со делумно исклучување на меѓувалутарните промени. Промените на девизните средства на населението ја опфаќаат нето положената ефектива на девизни сметки на граѓаните во банкарскиот систем намалена за увозот на стоки од физички лица. Извор на податоци за нето положената ефектива на девизни сметки е платниот промет на банките со странство, а за увозот на стоки од физички лица царинските декларации. Како дополнителен извор на податоци за валутите и депозитите на останатите сектори се користат податоци од месечните извештаи -МИ.

Бруто официјални резерви: Податоците се однесуваат на промените на состојбата на официјалните девизни резерви. Извор на податоци се извештаите на НБРМ за состојбата на девизните резерви пресметани по курс на денот на извештајниот период.

Табели бр.24 и 25 Надворешно-трговска размена

Извор на податоци за надворешно-трговската размена е ДЗСРМ. Податоците за стоковната размена на

Република Македонија со странство се подготвуваат согласно основните статистички стандарди, дефиниции и препораки на ООН за концептите и дефинициите на статистиката на надворешната трговија. Податоците за извозот се објавуваат на **ф.о.б.** а за увозот на **ц.и.ф.** основа.

Табели бр.26 и 27 Состојба на странски директни инвестиции

Начинот на пресметување и прикажување на странските директни инвестиции (СДИ) во меѓународни рамки се базира на методолошките препораки на Прирачникот на ММФ (Balance of Payments Manual-fifth edition, IMF 1993) и Прирачникот на OECD (OECD Benchmark Definition of Foreign Direct Investment-third edition, OECD 1996). Согласно овие препораки СДИ вклучуваат:

- сопственички капитал и реинвестирана добивка;
- побарувања од поврзаните претпријатија во странство;
- обврски кон поврзаните претпријатија во странство.

Реинвестираната добивка методолошки вклучува:

- дел од добивка распоредена во капитал;
- дел од добивка распоредена во резерви;
- дел од добивка распоредена за покривање на загуби од изминат период;
- нераспоредена добивка;
- непокриена загуба;
- загуба од претходен период, претворена во побарување од инвеститорот и
- добивка од претходен период, претворена во обврска кон инвеститорот.

Согласно Петтото издание на прирачникот од ММФ се препорачува како критериум да се користи минимално учество од 10% во капиталот или правото на глас. Според тоа дистинкција на директен и портфолио инвеститор се прави од аспект на процентот на поседувани акции и удели во претпријатието.

Методолошките постапки кои се применуваат во Република Македонија за пресметување на странските директни и портфолио инвестиции во потполност кореспондираат со методолошките постапки применувани од страна на земјите членки на ММФ и OECD.

Податоците за СДИ во Република Македонија се прикажани од аспект од земајќа од каде потекнуваат и дејноста во која е инвестирано.

Табели бр.28 и 29 Меѓународна инвестициона позиција

Меѓународната инвестициона позиција претставува статистички извештај кој ја прикажува состојбата и структурата на финансиските побарувања (средства) на резидентите од нерезидентите и финансиските обврски на резидентите кон нерезидентите кои произлегуваат од нивното меѓусебно работење, на определен датум, вообичаено на последниот ден од годината.

Меѓународните финансиски средства на земјата ги сочинуваат директните и портфолио инвестициите на резидентите правни и физички лица во други земји вклучително и инвестициите во финансиски деривативи, останатите инвестиции на резидентите во странство во вид на одобрени заеми и кредити, девизните средства на резидентните банки кај странските комерцијални банки, како и официјалните девизни резерви. Меѓународните финансиски обврски на земјата ги сочинуваат обврските по директните и портфолио инвестициите на нерезидентите правни и физички лица во земјата вклучително и инвестициите во финансиски деривативи, обврските по останатите инвестиции на нерезидентите во земјата во вид на користени заеми и кредити и обврските по депозитите на странските правни и физички лица кај резидентните банки.

Разликата помеѓу вкупните меѓународни финансиски средства и обврски ја дава нето меѓународната инвестициона позиција на една земја. Односно, нето меѓународната инвестициона позиција на Република Македонија е разлика помеѓу инвестициите на резидентите кај нерезиденти (нејзините меѓународни средства) и инвестициите на нерезидентите кај резиденти (нејзините меѓународни обврски).

Директните инвестиции се вложувања со кои инвеститорот има намера да воспостави трајна економска поврзаност и/или да оствари право на управување со правното лице во кое инвестира. Притоа, како критериум за дефинирање на директните инвестиции, согласно меѓународните препораки и стандарди, се користи минимално учество од 10% во капиталот или одлучувачко право на глас во правното лице во кое се инвестира. Директните инвестиции го вклучуваат акционерскиот капитал, реинвестираната добивка и долгот на меѓусебно поврзаните субјекти. Извор на податоци за директните инвестиции за составување на меѓународната инвестициона позиција на Република Македонија, се прашалниците - извештаите за состојбата и прометот на поврзаните субјекти кои до НБРМ на годишна основа ги доставуваат сите правни лица-резиденти за вложувањата во и од странство.

Портфолио инвестициите ги опфаќаат вложувањата во должнички хартии од вредност и во сопственички хартии од вредност, каде инвеститорот поседува помалку од 10% од акционерскиот капитал или нема одлучувачко право на глас. За составување на меѓународната инвестициона позиција на Република Македонија, извор на податоци за вложувањата во сопственички хартии од вредност се годишните прашалници - извештаи за состојбата и прометот на поврзаните субјекти, а за вложувањето во должнички хартии од вредност се користат податоците од платниот промет на деловните банки со странство (согласно Извештајниот систем за меѓународните трансакции), извештаите за работи со хартии од вредност од овластените учесници на Македонската берза, како и базата на податоци на Централниот депозитар на хартии од вредност. За пресметка на пазарната вредност на хартиите, се користат податоците за пазарните цени од Македонската берза на хартии од вредност.

Останатите инвестиции ги опфаќаат средствата и обврските врз основа на краткорочни и долгорочни финансиски и трговски кредити и заеми, валути и депозити и останати средства и обврски. Согласно Прирачникот за платен биланс на ММФ, под трговски кредити се подразбираат побарувањата и обврските кои произлегуваат од комерцијално работење на резидентите со странство (по основ на извоз/увоз на стоки и услуги, авансно плаќање и сл.). За составување на меѓународната инвестициона позиција на Република Македонија, извор на

податоци за трговските кредити се кварталните извештаи за побарувања и обврски по комерцијално работење на резидентите со странство (образец КИПО), а за финансиските кредити и заеми се користи кредитната евиденција со странство (образец КЗ и КО). Валутите и депозити ги опфаќаат депозитите кои резидентните банки ги држат во странство, односно обврските на резидентните банки кон нерезидентите. Извори на податоци за оваа ставка се месечните извештаи за сметководствената состојба на сметките од комерцијалните банки и платниот промет на банките со странство.

Табели бр.30-32 Бруто надворешен долг, Бруто надворешни побарувања и Нето надворешен долг

Општи методолошки објаснувања

Евидентирањето и следењето на надворешниот долг го врши Народната банка на Република Македонија (во продолжение: Народната банка) како надлежна институција, согласно со Законот за Народната банка на Република Македонија и Законот за девизно работење.

Статистиката за надворешниот долг, во основа, се изготвува согласно со Прирачникот за статистика на надворешниот долг⁶⁵ (Прирачник).

Бруто надворешен долг

Бруто надворешниот долг во даден момент е еднаков на износот на тековните и безусловните обврски кои бараат плаќања на главница и/или камата од страна на должникот во некое идно време и кои се должат кон нерезиденти, од страна на резидентите на една економија. Согласно со ваквата дефиниција, бруто надворешниот долг претставува состојба на одреден ден на сите идни обврски на резидентите кон нерезидентите, што вклучува обврски по главница, достасани неплатени обврски по главница и камата, како и пресметана задоцнета камата, независно од видот на инструментот и рочноста.

Бруто надворешни побарувања

Бруто надворешните побарувања се состојба на сите тековни и безусловни побарувања, врз основа на должнички инструменти, кои ги имаат резидентите од нерезиденти. Во основа, дефиницијата за бруто надворешните побарувања е идентична со дефиницијата за бруто надворешниот долг, со оглед на фактот дека побарувањата на една економија претставуваат долг на друга економија.

Нето надворешен долг

Нето надворешниот долг е дефиниран како разлика помеѓу состојбата на бруто надворешниот долг и бруто надворешните побарувања. Нето надворешниот долг, во својата структура е идентичен со бруто надворешниот долг, при што стандардното прикажување се состои од поделба по институционални сектори, рочност и инструменти на долг.

Согласно со Прирачникот, поделбата на долгот се врши помеѓу четири основни институционални сектори во економијата, и тоа:

- државниот сектор (ја вклучува јавната власт и нејзините агенции - владините единици на сите нивоа - централна, локална власт и социјални фондови);
- монетарната власт (централната банка, или друга институција носител на монетарната власт);
- банкарскиот сектор (финансиските посредници кои вршат активности на прибирање депозити и давање кредити);
- останати сектори (небанкарските финансиски посредници, нефинансиските трговски друштва, домаќинствата и непрофитните институции).

Понатаму, во рамките на секој сектор, е извршено разграничување по рочност, при што долгот се дели на краткорочен (со рок на доспевање до една година) и долгорочен (со рок на доспевање над една година).

⁶⁵ External Debt Statistics: Guide for compilers and Users, IMF, 2003.

На третото ниво, долгот се распределува по стандардни видови на инструменти, и тоа:

- трговски кредити (побарувања или обврски кои произлегуваат од директно одобрување кредит од добавувачот (испорачателот), врз основа на промет на стоки и услуги, авансни плаќања од купувачот на стоки и услуги и изведување на работи);
- заеми (побарувања или обврски кои настануваат со директно позајмување на финансиски средства (пари) од страна на кредиторот на должникот врз основа на договор за кредит);
- должнички хартии од вредност (креирање долг или побарувања преку емисија/купување хартии од вредност, како дел од портфолио-инвестициите во земјата, со кои се тргува на организирани финансиски пазари, како и преку шалтер);
- валути и депозити (валутите се побарувања од централната банка која ги издала банкнотите и монетите, од страна на нерезидентите кои располагаат со нив. Обврските врз основа на депозити се обврски на финансиските институции кои примаат депозити од нерезидентите, додека побарувањата по депозити настануваат врз основа на депонирани средства кај нерезидентни финансиски институции); и
- останато (останатите побарувања и обврски настануваат врз основа на должнички инструменти кои не се вклучени во претходните групи. Важна категорија во ставката „останато“ се достасаните неплатени обврски/побарувања кои се третираат како краткорочни, бидејќи доспеваат веднаш и се кумулатив на достасаните неплатени обврски/побарувања по сите претходно наведени инструменти).

Во рамките на нето надворешниот долг, посебно се прикажуваат нето обврските на меѓусебно поврзаните субјекти. Издвојувањето на побарувањата/обврските на меѓусебно поврзаните субјекти во рамки на нето надворешниот долг е значајно заради обезбедување компатибилност и конзистентност со извештајот за меѓународната инвестициска позиција, каде што овие обврски/побарувања на меѓусебно поврзаните субјекти се дел од категоријата „директни инвестиции (останат капитал)“.

Од аспект на вреднувањето, согласно со Прирачникот за сите инструменти се користи номиналната вредност, освен за должничките хартии од вредност, каде што долгот се прикажува по пазарна вредност. Ова во целост усогласено со начинот на нивно прикажување во рамките на меѓународната инвестициска позиција на земјата.

Податоците за состојбата на долг, плановите на отплата, достасаните неплатени обврски и склучените кредитни работи се пресметуваат во извештајните валути по средниот курс на Народната банка, на датумот на пресек. Тековите по надворешниот долг, повлечените средства и отплатите се курсираат по средниот курс на Народната банка, на датумот на настанување на трансакциите.

Состојбата на надворешниот долг е резултат на повлекувањата на средства, намалени за вкупните отплати на главнина, зголемени за износите на капитализирана достасана неплатена камата и оценета задоцнета камата до датумот на пресек. Со оглед на фактот дека состојбите се курсираат по курс на крај на периодот, а тековите (повлекувања и отплати) со курс на денот на трансакцијата, разликата во состојбата на почетокот и крајот на периодот не одговара на нето-промените од трансакции, туку таа ги вклучува и остварените курсни разлики.

Извори на податоци и методологија за изготвување на нето надворешниот долг на Република Македонија

Извори на податоци за нето надворешниот долг на државниот сектор:

- за категоријата „должнички хартии од вредност (обврзници и инструменти на пазарот на пари)“ - во делот на должничките хартии од вредност издадени во странство и купени од нерезиденти, се користат податоци од системот за известување за надворешниот долг (КЗ);
- за категоријата „должнички хартии од вредност (обврзници и инструменти на пазарот на пари)“ - во делот на должничките хартии од вредност, издадени во земјата и купени од нерезиденти, се користат податоци од: извештаите за работи со хартии од вредност (ИХВ), кои ги доставуваат овластените учесници на Македонската берза; од Централниот депозитар на хартии од вредност и од Македонската берза на хартии од вредност за утврдување на пазарната цена на

хартиите од вредност. Во делот на бруто надворешниот долг, за тековната година, при пресметката на оваа ставка се користи состојбата на долг на крајот на претходната година и нејзе ѝ се додадени нето-движењата од платниот биланс во делот на портфолио-инвестициите - должнички хартии од вредност.

- за категоријата „заеми“ се користат податоци од: системот за известување за надворешниот долг (извештаи за кредитното задолжување КЗ) - кредитна евиденција која се води во НБРМ и која произлегува од поединечно евидентирање на обврските по одделни кредитни работи со сите основни елементи. Оваа евиденција овозможува добивање на податоци за состојбата на надворешниот долг, користењата, отплатите, износот на достасаните неплатени обврски за одредена кредитна работа и сл.; и системот за известување за надворешните побарувања (кредитното одобрување КО) - кредитната евиденција која се води во НБРМ и која произлегува од поединечно евидентирање на побарувањата по одделни кредитни работи со сите основни елементи. Оваа евиденција обезбедува податоци за состојбата на побарувањата, одобрувањата, наплатите, износот на достасаните ненаплатени побарувања за одредена кредитна работа и сл.

Извори на податоци за нето надворешен долг на секторот „монетарна власи“:

- за категоријата „должнички хартии од вредност (обврзници и инструменти на пазарот на пари)“ - се користат податоци од извештаите на НБРМ за состојбата и структурата на официјалните девизни резерви на Република Македонија;

- за категоријата „валути и депозити“ - се користат податоци од извештаите на НБРМ за состојбата и структурата на официјалните девизни резерви на Република Македонија;

- за категоријата „заеми“ - се користат податоци од системот за известување за надворешниот долг (кредитното задолжување КЗ);

- за категоријата останати обврски се користат податоци од системот за известување за надворешниот долг (кредитно задолжување КЗ) и претставува задолжување на Народна банка на Р. Македонија кон Меѓународниот монетарен фонд преку распределба на специјални права за влечење (СПВ).

Извори на податоци за нето надворешен долг на секторот „банки“:

- за категоријата „заеми“ се користат податоци од системот за известување за надворешниот долг (кредитното задолжување КЗ) и системот за известување за надворешните побарувања (кредитното одобрување КО);

- за категоријата „валути и депозити“ се користат податоци од банкарските извештаи за состојбата на средствата и обврските (КЊБИФО) - месечни извештаи за сметководствената состојба на сметките од комерцијалните банки;

- за категоријата „останати обврски“ се користат податоци за достасаните неплатени обврски по категоријата „заеми“, од системот за известување за надворешниот долг (кредитното задолжување КЗ) и системот за известување за надворешните побарувања (кредитното одобрување КО).

Извори на податоци за нето надворешен долг на останатите сектори:

- за категоријата „заеми“ се користат податоци од системот за известување за надворешниот долг (кредитното задолжување КЗ) и системот за известување за надворешните побарувања (кредитното одобрување КО);

- за категоријата „валути и депозити“ се користат податоци од месечните извештаи за состојбата на редовните сметки на резидентите во странство (извештаи МИ);

- за категоријата „краткорочни трговски кредити“ се користат податоци од кварталните извештаи за побарувањата и обврските по комерцијално работење на резидентите со странство (КИПО). За тековната година, за оваа категорија се прават проценки за податоците за состојбата на долгот и побарувањата од комерцијално работење, при што износите се добиваат со додавање на тековите за ставката трговски кредити од платниот биланс на состојбата на крајот на претходниот квартал;

- за категоријата „долгорочни трговски кредити“ се користат податоци од системот за известување за надворешниот долг (кредитното задолжување КЗ) и системот за известување за надворешните побарувања (кредитното одобрување КО);

- за категоријата „останати обврски“ се користат податоци за достасаните неплатени обврски по категоријата „заеми“ од системот за известување за надворешниот долг (кредитното задолжување КЗ) и системот за известување за надворешните побарувања (кредитното одобрување КО).

Извори на податоци за нејо надворешниот долг на меѓусебно поврзаниите субјекти - директни инвестиции:

- како основен извор на податоци за побарувањата и обврските на меѓусебно поврзаните субјекти се користат: за заемите на меѓусебно поврзаните субјекти се користи системот за известување за надворешниот долг (кредитно задолжување КЗ) и системот за известување за надворешните побарувања (кредитно одобрување КО), каде постои можност за утврдување на меѓусебната поврзаност на кредиторите и должниците; за трговските кредити на меѓусебно поврзаните субјекти податоците од кварталните извештаи за побарувања и обврски по комерцијално работење на резидентите со странство (КИПО); како дополнителен извор на податоци за побарувања и обврски по други основи се користат податоците од годишните прашалници - за состојбата и прометот на поврзаните субјекти (ДИ-22 и ДИ-11).

Податоците за периодот 2004-2005 година се на годишна, додека почнувајќи од 2006 година, тие се објавуваат на квартална основа во евра и американски долари.

Табела бр.33 Девизни резерви

Податоците се однесуваат на состојбата на девизните резерви и другите девизни средства на определен датум.

Девизните резерви како средства со кои располагаат и се контролирани од страна на монетарните власти, се состојат од: монетарно злато, специјални права на влечење (SDR-Special Drawing Rights), резервна позиција кај ММФ и девизи.

Одделните компоненти на девизните резерви се дефинирани целосно во согласност со методологијата на Меѓународниот монетарен фонд (Прирачник за платен биланс, петто издание).

Состојбата на девизните резерви се пресметува по средниот курс на НБРМ на денот за кој се објавуваат податоци.

Монетарно злато

Злато: Категоријата монетарно злато го опфаќа златото со кое ракува НБРМ, а кое се состои од монетарно злато кое се наоѓа во трезорот на НБРМ, златни гранулати, монетарно злато депонирано во странски банки и монетарно злато на пат.

Депозити во злато: Депозитите во злато го опфаќаат ороченото злато во странски банки на подолг временски период.

Девизи

Депозити кај странски банки: Оваа категорија ги опфаќа девизните средства на ностро сметки кај странски банки, средства во странски банки кои служат како покритие за отворени акредитиви и гаранции, пласмани во субординирани депозити во странски валути кај нерезиденти, како и орочени девизни средства во странство.

Ефективна во трезор: Ефективата во трезор ја сочинуваат ефективните средства за плаќање кои се наоѓаат во трезорот на НБРМ, чекови во девизи примени во благајна, чекови испратени за наплата во странство, како и чекови испратени за наплата кај домашни банки.

Хартии од вредност: Во оваа категорија влегуваат девизните средства пласирани во должнички купонски и дисконтни хартии од вредност издадени или гарантирани од странски

држави, централни банки, мултилатерални развојни банки и меѓународни финансиски институции, како и девизните средства пласирани во колатерализирани и агенциски обврзници.

Други девизни средства

Во оваа категорија се опфатени пласманите во субординирани депозити во странски валути кај нерезиденти, девизни средства во странски банки кои служат како колатерал за дадени гаранции, примени девизни средства на тековните сметки на државата, како и пласмани во сопственички хартии од вредност издадени од нерезиденти (БИС-акции) во странска валута расположиви за продажба.

Табели бр.34 и 35 Девизен курс на денарот- просек за периодот и на крајот од месецот

Просечните годишни девизни курсеви се пресметуваат како аритметичка средина од просечните месечни девизни курсеви.

Просечните квартални девизни курсеви се пресметуваат како аритметичка средина од просечните месечни девизни курсеви од дадениот квартал.

Просечните месечни девизни курсеви се пресметуваат како аритметичка средина од средните дневни девизни курсеви.

Девизен курс на крајот на месецот е средниот дневен девизен курс од курсната листа на НБРМ за последниот ден од месецот.

Табела бр.36 Индекси на ефективен девизен курс на денарот

Реалниот ефективен девизен курс претставува индексен број кој се добива како количник од индексот на номиналниот ефективен девизен курс на денарот и индексот на релативните цени.

Индексот на номиналниот ефективен девизен курс (НЕДК) на денарот се пресметува како пондерирана геометриска средина од билатералните просечни месечни девизни курсеви на дванаесет поголеми надворешнотрговски партнери на Република Македонија (Австрија, Бугарија, Хрватска, Германија, Грција, Италија, Холандија, Русија, Словенија, Турција, САД и Србија), со базен период 2003=100 и пондери засновани врз надворешнотрговската размена во 2006 година.

Индексот на релативни цени е однос помеѓу просечниот пондериран индекс од индексите на странски цени на земјите што соодветствуваат со изборот на земји чии валути се користат при пресметката на НЕДК на денарот и индексот на домашни цени, со базен период 2003=100 и пондери засновани врз надворешнотрговската размена во 2006 година. Притоа, како дефлатори се користат индексот на потрошувачки цени (CPI), Индексот на производители на индустриски производи (PPI) и Индексот на трошоци на работна сила по единица производ (ULC).